42 DİLE ÇEVRİLEN ULUSLARARASI ÇOKSATAN

Gece Yarısı Kütüphanesi

GOODREADS YILIN EN İYİ ROMANI 2020

MATT HAIG

Çeviri: Kıvanç Güney

domingo

"YAŞAMLA ÖLÜM ARASINDA BİR KÜTÜPHANE VAR," DEDİ, "BU KÜTÜPHANEDEKİ RAFLAR SONSUZA KADAR GİDER. HER KİTAP YAŞAMIŞ OLABİLECEĞİN BAŞKA BİR HAYATI YAŞAMA ŞANSINI SUNAR SANA. FARKLI SEÇİMLER YAPMIŞ OLSAN, ŞU AN NASIL BİR HAYATIN OLACAĞINI GÖRÜRSÜN...

PİŞMANLIKLARINI TELAFİ ETME ŞANSIN OLSAYDI, BAZI KONULARDA FARKLI DAVRANIR MIYDIN?"

Nora Seed berbat halde. Kedisi öldü. İşinden kovuldu. Abisi onunla konuşmuyor. Kimsenin ona ihtiyacı yok. Art arda alınmış kötü kararların sonucunda bir kütüphanede buluyor kendini. Zamanın hiç akmadığı bir gece yarısı kütüphanesinde, sonsuz sayıda kitabın ortasında... Kitapların her birinde Nora'nın farklı bir hayatı yazılı. Başka kararlar verseydi yaşamış olabileceği hayatlar. Farklı kariyerler, farklı eşler, farklı arkadaşlar, farklı şehirler arasında gidip gelen Nora'nın aklı sorularla doluyor. Mutluluk sadece önemli sandığımız seçimlerde mi gizli? Yanlış giden her detayın sorumlusu gerçekten biz miyiz? Hayatı yaşanır kılan ne? Yanlış bir karar insanın tüm hayatına mal olabilir mi?

İngiliz edebiyatının önemli isimlerinden Matt Haig; Nora'nın pişmanlıklara, ihtimallere ve yeniden seçme imkânına dair çıktığı bu yolculukta, ona eşlik edecek okurlara sürükleyici ve insanın en temel sorunlarını konu alan bir kurgu sunuyor.

B&S

"Değişmesini istediğimiz bir dünyada hep birlikte sıkışıp kalmışken, tam zamanında yazılmış bir modern çağ masalı, günümüzün *Şahane Hayat*'ı." JODI PICOULT

"Kitapların yaşamı değiştirme gücünü kutlayan, içtenlikle ve mizahla yazılmış, baştan çıkarıcı bir roman." *SUNDAY TIMES*

"Matt Haig sözcükler[illegible] açacağı gibi kullanıyor. Konserve de[illegible]ETTE WINTERSON

domingo
www.domingo.com.tr

978-605-198-183-3
9 786051 981833
40 TL
KDV'den muaftır.

© Kan Lailey

Kitapları bugüne kadar kırk dile çevrilen ve pek çok ülkede çoksatanlar listelerine giren **MATT HAIG**, Türkiye'de yayımlanmış *Yaşama Tutunmak İçin Nedenler* ve *İnsanlar* (Kolektif Kitap, 2015), *Zamanı Durdurmanın Yolları* (Domingo Yayınevi, 2018), *Nevrotik Gezegenden Notlar* (Domingo Yayınevi, 2019) haricinde *The Radleys*, *The Possession of Mr. Cave*, *The Dead Fathers Club*, *The Last Family in England* romanlarının yazarıdır.

Ayrıca Haig, yazdığı çocuk ve genç yetişkin kitaplarıyla Blue Peter Kitap Ödülü'nü kazanmış, üç kez Carnegie Madalyası'na aday gösterilmiştir.

@matthaig | matthaig.com

B&S

B&S

Gece Yarısı Kütüphanesi

"Şaşırtıcı ve çok güzel. *Gece Yarısı Kütüphanesi*'nde Matt Haig gibi dâhi bir hikâye anlatıcısından bekleyeceğiniz her şey var."
JOANNA CANNON

"Onun kitaplarının benim için ne kadar çok şey ifade ettiğini anlatamam. Duygudaşlığın profesörü."
JAMEELA JAMIL

"İkinci şansları ve pişmanlıklarla yaşamayı anlatan bir öykü. Çok sürükleyici."
Stylist

"Harika bir hikâye."
ZOE BALL, BBC RADIO 2

"*Gece Yarısı Kütüphanesi*'ni çok sevdim. Ölüm, ruh sağlığı, varoluşçu felsefe gibi büyük, acı yüklü konuların damıtılarak sıcacık, neşeli, eşsiz bir kitaba dönüştürülmüş hali."
PANDORA SYKES

"Yılın en çok konuşulan romanlarından biri. İnsanın içini ısıtan ve yaşam sevinci veren bir kitap."
GQ

"Kitapseverler için yazılmış bir kitap. Sihirli."
O, The Oprah Magazine

Gece Yarısı Kütüphanesi

MATT HAIG

Çeviri: Kıvanç Güney

domingo

domingo

GECE YARISI KÜTÜPHANESİ
MATT HAIG

Özgün ismi: The Midnight Library
© 2020 Matt Haig

Bu kitabın Türkçe yayın hakları AnatoliaLit Telif Ajansı aracılığıyla Canongate Books Ltd.'den alınmıştır.

© 2021 Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
Domingo, Bkz Yayıncılık markasıdır.
Sertifika No: 46105

Çeviri: Kıvanç Güney
Editör: Ümran Özbalcı
Özgün kapak tasarımı: Rafaela Romaya
Kapak ve sayfa uyarlama: Betül Güzhan

ISBN: 978 605 198 183 3

Baskı: Haziran 2021
Optimum Basım
Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No: 51/1
34295 Küçükçekmece İstanbul
Tel: 0212 463 71 25 Sertifika No: 41707

Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın tümünün veya içeriğinin herhangi bir bölümünün yayıncının yazılı izni olmadan, fotokopi yöntemi dahil, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır.

Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
Şahkulu Mah. Büyük Hendek Cad. Brot Apt.
No: 4/10 Beyoğlu İstanbul
Tel: (212) 245 08 39
e-posta: domingo@domingo.com.tr
www.domingo.com.tr

Bütün sağlık çalışanlarına.
Bütün bakıcılara.
Teşekkürler.

Olmak istediğim her şeyi olmam, yaşamak istediğim bütün hayatları yaşamam mümkün değil. İstediğim bütün yetenekleri geliştirmem mümkün değil. İstememin nedeni ne peki? Hayatımda, olası bütün zihinsel ve fiziksel deneyimlerin her bir rengini, tonunu ve her çeşidini yaşamak istiyorum.

Sylvia Plath

"Yaşamla ölüm arasında bir kütüphane var," dedi. "Bu kütüphanedeki raflar sonsuza kadar gider. Her kitap yaşamış olabileceğin başka bir hayatı yaşama şansını sunar sana. Farklı seçimler yapmış olsan, şu an nasıl bir hayatın olacağını görürsün... Pişmanlıklarını telafi etme şansın olsaydı, bazı konularda farklı davranır mıydın?"

Yağmura Dair Bir Sohbet

Nora Seed ölmeye karar verişinden on dokuz yıl önce, Bedford kasabasındaki Hazeldene Okulu'nun küçük ve sıcacık kütüphanesinde oturuyordu. Alçak bir masada oturmuş satranç tahtasına bakıyordu.

"Nora'cığım, geleceğin için endişe etmen çok normal," dedi Bayan Elm, gözlerinden ışıklar saçarak.

Bayan Elm ilk hamlesini yaptı. Atlarından birini yan yana güzelce dizilmiş beyaz piyonların üzerinden aşırdı. "Sınavlar elbette ki seni kaygılandıracak. Fakat ne istersen olabilirsin, Nora. Bütün olasılıkları düşünsene bir. Ne kadar heyecanlı."

"Evet. Öyle galiba."

"Önünde koca bir hayat var."

"Koca bir hayat."

"İstediğini yapabilir, istediğin yerde yaşayabilirsin. Burası kadar soğuk ve rutubetli olmayan yerler de var."

Nora piyonlarından birini iki kare ilerletti.

Nora'nın Bayan Elm'i, ona düzeltilmesi gereken bir hata gibi davranan annesiyle kıyaslamaması mümkün değildi. Mesela, Nora bebekken annesi sol kulağının sağ kulağından daha kalkık olmasını o kadar dert etmişti ki sorunu seloteyp yardımıyla çözüp kulaklarını yün başlığın altına gizlemeyi âdet edinmişti.

"Soğuktan ve rutubetten nefret ederim de," dedi Bayan Elm, sözünü vurgulamak için.

Ağarmış saçlarını kısacık kestiren Bayan Elm'in, kaplumbağa yeşili boğazlı kazağının üzerinde solgun görünen, nazik, hafiften kırışmış oval bir yüzü vardı. Oldukça yaşlıydı. Ama aynı zamanda bütün okulda Nora'yla aynı dalga boyunda olduğu söylenebilecek

tek kişiydi ve Nora yağmursuz günlerde bile öğleden sonraki teneffüsleri o küçük kütüphanede geçirirdi.

"Soğuk olan her yer rutubetli olmak zorunda değil," dedi Nora. "Antarktika dünyadaki en kuru kıta. Aslında çöl sayılır."

"Evet, tam sana göre bir yere benziyor."

"Benim için yeterince uzak değil."

"Belki de astronot olmalısın. Galakside seyahat etmelisin."

Nora gülümsedi. "Başka gezegenlerde daha da beter yağmurlar var."

"Bedfordshire'dan bile kötü mü?"

"Venüs'te sırf asit yağmuru var."

Bayan Elm kolundan kâğıt mendil çıkarıp zarif bir hareketle burnunu sümkürdü. "Gördün mü, bak? Böyle bir beyinle her istediğini yapabilirsin."

Nora'nın ondan birkaç sınıf küçük olduğunu bildiği sarışın bir çocuk yağmur benekli pencerenin önünden koşarak geçti. Ya birinin peşindeydi ya da birinden kaçıyordu. Nora abisi gittiğinden beri dışarıda kendini biraz savunmasız hissediyordu. Kütüphane dışarıdan kaçıp uygarlığa sığındığı bir yer gibiydi.

"Babam her şeyi çöpe attığımı söylüyor. Yüzmeyi bıraktığım için."

"Eh, bunu söylemek bana düşmez ama hayatta çok çok hızlı yüzmekten başka şeyler de var. Önünde uzanan birçok olası hayat var. Geçen hafta dediğim gibi, buzul bilimci olabilirsin. Biraz araştırdım da—"

Tam o anda telefon çaldı.

"Bir saniye," dedi Bayan Elm usulca. "Baksam iyi olacak."

Derken Nora kendini telefonda konuşan Bayan Elm'i izlerken buldu. "Evet. Şu an burada." Kütüphanecinin yüzü yaşadığı şokla sarsıldı. Bayan Elm, Nora'ya sırtını döndü ama sessiz salonda söylediği her şey duyuluyordu: "Ah, hayır. Olamaz. Aman Tanrım. Elbette..."

On Dokuz Yıl Sonra

Kapıdaki Adam

Nora Seed ölmeye karar verişinden yirmi yedi saat önce eski püskü kanepesinde oturmuş, başkalarının mutlu hayatlarını parmağıyla kaydıra kaydıra bir şeyler olmasını bekliyordu. Derken, ansızın, cidden de bir şey oldu.

Garip ve alışılmadık bir durum olsa da, biri kapının zilini çaldı.

Bir an hiç bakmamayı düşündü. Sonuçta saat daha dokuz olduğu halde yatak kıyafetini giymişti çoktan. Ekose pijama altının üstüne giydiği bosbol ECO WORRIER tişörtünün fazlasıyla farkındaydı.

Azıcık daha medeni bir insan gibi görünebilmek için terliklerini giyen Nora kapıyı açtığında bir adamla, üstelik tanıdığı bir adamla karşılaştı.

Uzun boylu, leylek gibi ve çocuksu, mülayim yüzlü ama bir şeylerin ötesini görebiliyormuş gibi keskin ve berrak bakışları olan bir adam.

Onu üzerinde spor giysileriyle ve yağmurlu, soğuk havaya rağmen nefes nefese ve terli bir halde görmek biraz şaşırtıcı olsa da güzeldi. Aralarındaki bu tezat görünüm yüzünden, Nora kendini az öncekinden daha da pasaklı hissetti.

Ama kendini yalnız hissediyordu. Nora yalnızlığın, temelinde anlamsızlık yatan bir evrende insan olarak var olmanın ayrılmaz bir parçası olduğunu bilecek kadar varoluşçu felsefeye hâkimdi ama onu gördüğüne sevinmişti.

"Ash," dedi Nora gülümseyerek. "Ash'ti, değil mi?"

"Evet. Ash."

"Burada ne işin var? Seni gördüğüme sevindim."

Nora birkaç hafta önce evde oturmuş elektrikli piyanosunu çalarken, koşarak Bancroft Bulvarı'ndan geçen Ash 33A'nın penceresinden onu görüp şöyle bir el sallamıştı. Bir seferinde -yıllar önce- Nora'ya birlikte kahve içmeyi teklif etmişti. Belki şimdi yine ederdi.

"Ben de seni gördüğüme sevindim," dedi Ash ama alnındaki gerginlik, sözünü yalanlıyordu.

Ash'in dükkânda konuştukları zamanlarda hep soğuk olan sesi, bu kez ağır bir yük taşır gibiydi. Ash alnını kaşıdı. Ağzından çıkan sesi tam bir sözcüğe dönüştürmeyi beceremedi.

"Koşuya mı çıktın?" Ne saçma bir soru. Ash'in koşuya çıktığı çok belliydi. Fakat havadan sudan bir şey söylemiş olmak Nora'yı bir an için rahatlatmıştı.

"Evet. Bedford Yarı Maratonu'na katılacağım da. Bu pazar."

"Ah, doğru. Süper. O yarı maratona katılmayı ben de düşündüm ama sonra koşmaktan nefret ettiğimi hatırladım."

Ağzından çıkarken pek komik olmayan bu söz, düşünürken çok komik gelmişti Nora'ya. Aslında koşmaktan nefret ettiği falan yoktu. Ama Ash'in ciddi yüz ifadesi onu tedirgin ediyordu. Sessizliği çekingenliğin ötesinde bir yere doğru gidiyordu.

"Bana kedin olduğunu söylemiştin," dedi Ash sonunda.

"Evet. Var."

"Adını hatırladım. Voltaire. Sarman kediydi, değil mi?"

"Evet. Ona Volts derim. Voltaire'i biraz abartılı buluyor. On sekizinci yüzyıl Fransız felsefesi ve edebiyatına âşık bir kedi sayılmaz pek. Gayet gerçekçi bir tip. Yani hani... Bir kediye göre."

Ash başını eğip terliklerine baktı.

"Maalesef ölmüş sanırım."

"Ne?"

"Yol kenarında hiç kıpırdamadan yatıyor. Adını tasmasından okudum, araba çarpmış galiba. Çok üzgünüm, Nora."

Nora anında değişen duygularından öyle ürkmüştü ki tebessümü, az önce içinde yaşadığı dünyada, Volts'un hayatta olduğu ve gitar için yazılmış notalar sattığı adamın kapıyı başka bir nedenle

çalmış olabileceği dünyada kalmasını sağlayabilirmiş gibi gülümsemeyi sürdürdü.

Hatırladığı kadarıyla, Ash cerrahtı. Veteriner değil, genel insan cerrahı. O bir şeyin öldüğünü söylüyorsa, büyük ihtimalle cidden ölmüş demekti.

"Çok üzgünüm."

Nora tanıdık bir acı hissediyordu. Ağlamamasının tek nedeni kullandığı sertralinli ilaçtı. "Tanrım."

Nora zar zor nefes alarak Bancroft Bulvarı'nın çatlaklarla kaplı parke taşlarında ilerleyip kaldırım kenarındaki yağmur cilalı asfaltın üstünde yatan sarı tüylü zavallı yaratığı gördü. Volts'un başı kaldırımın kenarına dayanmış, bacakları hayalindeki bir kuşu kovalarken öylece kalmış gibi arkaya doğru uzanmıştı.

"Ah, Volts. Olamaz. Aman Tanrım."

Nora kedi dostu için acılı ve yaslı olması gerektiğini biliyordu -öyleydi de- ama içinde başka bir duygu daha olduğunu fark etti. Voltaire'in o dingin ve huzurlu -acıdan tamamen yoksun- haline bakarken, karanlıkta belirmeye başlayan ve kaçışı olmayan başka bir his daha vardı içinde.

Kıskançlık.

Tel Teorisi

Nora küçükken babası yüzme havuzunun kenarında durur, dişlerini sıkar, gözleri elindeki kronometre ile kendi rekorunu kırmayı deneyen kızı arasında gidip gelirdi. Öğleden sonra çalışacağı Tel Teorisi'ne nefes nefese ve gecikmeli olarak girerken, müthiş bir çabanın ardından sıkça karşılaştığı ve artık geçmişte kalmış o yargılayan bakışlar vardı aklında. "Özür dilerim," dedi Neil'a, ofis dedikleri o dağınık, küçücük, penceresiz kutunun içinde. "Kedim öldü. Dün gece. Onu ben gömdüm. Yani yardım eden biri de vardı. Ama sonradan evde yalnız kaldım ve uyuyamadım, alarmı kurmayı unutup öğleye kadar uyumuşum, kalkar kalkmaz da buraya geldim işte."

Bunların hepsi doğruydu ve Nora dış görünümünün -makyajsız yüzünün, gevşek bir at kuyruğu yapıverdiği saçının, bütün hafta işte giydiği ve genel bir yorgunlukla umutsuzluğu yansıtan fitilli kadifeden salopet elbisesinin- sözlerini desteklediğini düşünüyordu.

Neil bilgisayarından başını kaldırıp arkasına yaslandı. Ellerini birleştirip işaretparmaklarını havaya dikerek müzik aletleri sattığı dükkânında işe geç kalan çalışanıyla muhatap olan bir patron gibi değil, derin felsefi sorunları düşünen Konfüçyüs gibi çenesine dayadı. Arkasındaki duvarda sağ üst köşesi kopup bir köpek yavrusunun kulağı gibi aşağı sarkmış dev bir Fletwood Mac posteri vardı.

"Bak, Nora, seni severim."

Neil'dan zarar gelmezdi. Kötü espriler patlatmaktan ve dükkânda orta karar Dylan yorumları çalmaktan hoşlanan ellili yaşlarda bir gitar tutkunuydu.

"Psikolojik sorunların olduğunu da biliyorum."

"Herkesin psikolojik sorunları vardır."

"Ne demek istediğimi biliyorsun."

"Genel olarak çok daha iyi hissediyorum kendimi," diye yalan söyledi Nora. "Majör depresyon değil. Doktor durumsal depresyon olduğunu söyledi. Yalnızca... yeni yeni durumlar ortaya çıkıp duruyor. Ama bu yüzden bir kez bile izin almadım. Bir tek annemin... Evet. Bir tek o zaman almıştım."

Neil içini çekti. Çekerken burnundan ıslığa benzer bir ses çıktı. İyiye yorulamayacak bir si bemol. "Ne zamandır burada çalışıyorsun, Nora?"

"On iki yıl ..." Nora bunu iyi biliyordu. "On bir ay ve üç gün. Aralıklarla."

"Uzun bir zaman. Bence sen daha iyi işler için yaratılmışsın. Kırkına merdiven dayadın artık."

"Otuz beş yaşındayım."

"Birçok yeteneğin var. Piyano dersi veriyorsun..."

"Bir kişiye."

Neil kazağındaki bir kırıntıyı silkti.

"Kendini doğduğun yerdeki bir dükkânda çalışırken mi hayal etmiştin? Ne bileyim, mesela on dört yaşındayken? Ne olmayı hayal ediyordun?"

"On dört yaşında mı? Yüzücü." Nora on dört yaşındayken kurbağalamada ülke birincisi, serbest yüzmede ülke ikincisiydi. Ulusal Yüzme Şampiyonası'nda podyuma çıktığını hatırlıyordu.

"Neden olmadı?"

Nora özet geçiverdi. "Üstümde çok baskı vardı."

"Bizi yaratan şey baskıdır ama. İlk başta kömürsündür, basınç sayesinde elmas olursun."

Nora, Neil'ın elmas hakkındaki yanlışını düzeltmedi. Kömürün de, elmasın da karbon olduğunu ama kömürün hiçbir basınç altında elmasa dönüşemeyecek kadar katışıklı bir karbon olduğunu söylemedi. Bilimsel olarak, kömürseniz kömür kalırdınız. Belki de hayattan alınması gereken esas ders buydu.

Nora at kuyruğundan kurtulmuş kömür karası saçlarından bir tutamı yerine oturttu.

"Ne demeye çalışıyorsun, Neil?"

"Hayallerinin peşinden gitmek için hiçbir zaman geç değildir."

"Yüzücülük hayali için artık çok geç olduğu ortada."

"Sen gayet nitelikli birisin, Nora. Felsefe okudun..."

Nora gözlerini sol elindeki minik bene dikmişti. Bu hayatı, o benle birlikte yaşamışlardı. Ben hiçbir şeyi umursamadan, orada öylece durmuştu. Ben olmaya devam etmişti. "Açıkçası, Bedford'da felsefe mezunlarını *kapıştıkları* pek söylenemez, Neil."

"Üniversiteye gittin, bir yıl Londra'da kaldın, sonra geri döndün."

"Fazla bir seçim şansım yoktu."

Nora annesinin ölümünden söz etmek istemiyordu. Hatta Dan'den de söz etmek istemiyordu. Çünkü Neil'a sorarsanız, Nora'nın düğünden iki gün önce evlenmekten vazgeçmesi, Kurt'le Courtney'ninkinden sonra en müthiş aşk hikâyesiydi.

"Herkesin seçim şansı vardır, Nora. Özgür irade diye bir şey var."

"Determinizme inanıyorsan, yok."

"Peki neden *burası?*"

"Ya burası olacaktı ya da Hayvan Kurtarma Merkezi. Buranın parası daha iyiydi. Bir de, biliyorsun işte, müzik yüzünden."

"Grup kurmuştunuz. Abinle birlikte."

"Evet. Labirentler. Parlak bir geleceğimiz olduğu söylenemezdi."

"Abin öyle demiyor ama."

Bu söz Nora'yı şaşırttı. "Joe mu? Sen onu nereden—"

"Buradan amfi satın aldı. Marshall DSL40."

"Ne zaman?"

"Cuma günü."

"Bedford'a mı gelmiş?"

"Hologramını kullanmadıysa. Tupac gibi."

Nora, abisinin Ravi'yi görmek için gelmiş olabileceğini düşündü. Ravi onun en iyi arkadaşıydı. Joe gitaristlikten vazgeçip bir bilişim şirketindeki nefret ettiği işinde çalışmak için Londra'ya gitmiş, Ravi

Bedford'da kalmıştı. Şimdilerde kasabadaki pub'larda başkalarının şarkılarını çalan Mezbaha Dört diye bir grupta çalıyordu.

"Anladım. Enteresan."

Cumaları çalışmadığını abisinin de gayet iyi bildiğinden emindi Nora. Bu gerçek içini dağladı.

"Burada mutluyum."

"Değilsin."

Neil haklıydı. Umutsuzluğu Nora'yı içten içe çürüten bir hastalık gibiydi. Zihni sürekli kusma halindeydi. Nora yüzüne daha da geniş bir tebessüm oturttu.

"Yani işimi seviyorum demek istedim. Mutlu değil de, memnunum diyelim. Bu işe ihtiyacım var, Neil."

"İyi birisin sen. Dünyanın hali seni üzüyor. Evsizler, çevre."

"Çalışmam lazım."

Neil tekrar Konfüçyüs pozunu aldı. "Senin özgür olman lazım."

"Özgür olmak istemiyorum."

"Burası kâr amacı gütmeyen bir kuruluş değil. Hızla o yöne doğru gittiği söylenebilirse de."

"Bak, Neil, geçen hafta söylediğim şey yüzündense? Hani burayı biraz modernleştirmek gerektiğine dair? Gençleri nasıl çekebileceğimize dair bazı fikirlerim—"

"Hayır," dedi Neil, hemen savunmaya geçerek. "Burayı sırf gitar dükkânı olarak açmıştım. Tel Teorisi, anladın? Sonradan çeşitlendirdim. İşi devam ettirebilmek için. Ama bu zor zamanlarda, yağmurlu hafta sonuna benzeyen suratınla müşteri kaçırman için üste para veremeyeceğim."

"Ne?"

"Maalesef, Nora..." Neil bir an, baltayı havaya kaldırmaya yetecek kadar bir süre durakladı. "Sana yol vermek zorundayım."

Yaşamak Acı Çekmektir

Nora yaşamak için bir neden bulmaya çalışarak Bedford'da dolaşırken, gökyüzünü kaplayan is rengi yoğun bulutlar zihninin durumunu yansıtır gibiydi. Kasaba umutsuzca dönen bir taşıma bandı gibiydi. Babasının bir zamanlar havuzu boydan boya yüzüşünü izlediği o spor merkezinin taş sıvalı dış cephesi, Dan'e fajita ısmarladığı Meksika lokantası, annesinin tedavi gördüğü hastane.

Dan dün mesaj atmıştı.

Nora, sesini özledim. Konuşabilir miyiz? D x

Nora *manyak gibi yoğun* olduğunu söylemişti (ahahaha). Başka bir şey yazması imkânsızdı. Artık ona karşı hiçbir şey hissetmediği için değil, hissettiği için. Onu incitmeyi göze alamazdı. Hayatını mahvetmişti. *Hayatım tam bir kaos*, demişti Dan sarhoşken attığı mesajlarda, Nora'nın düğünlerini iki gün kala iptal edişinden kısa bir süre sonra.

Evren kaostan ve entropiden besleniyordu. Temel termodinamik. Belki varoluşun temelinde de bu vardı.

Önce işini kaybedersin, sonra arkası gelir.

Rüzgâr ağaçların arasından fısıldıyordu.

Yağmur başladı.

Nora içinde her şeyin daha da kötüye gideceğine dair derin –ve *doğru* çıkacak– bir hisle, sığınacağı gazete bayisine yürümeye başladı.

Kapılar

Göz açılıp yavaşça kapanıncaya kadar, Nora havuzun bir ucunda kronometresine bakarak onu bekleyen babasının hayaletini görür gibi oldu. Gözleri tekrar açıldığında, gazeteciye girdi. "Yağmurdan mı kaçtınız?" diye sordu tezgâhtaki kadın.

"Evet." Nora başını kaldırmadı. Gitgide büyüyen umutsuzluğu, taşıyamayacağı kadar ağır bir yük gibiydi.

Rafta bir *National Geographic* vardı.

O derginin kapağına -bir kara delik resmine- bakarken, aslında kendine baktığını fark etti. Bir kara deliğe. Can çekişen, kendi içine çöken bir yıldıza.

Eskiden babası dergiye aboneydi. Nora Arktik Okyanusu'ndaki, Norveç'e bağlı bir takımadayla, Svalbard'la ilgili yazıyı okurken büyülendiğini hatırlıyordu. O kadar *uzak* görünen bir yer görmemişti hiç. Buzulların, donmuş fiyortların ve kutup martılarının arasında araştırmalar yapan bilim insanları olduğunu okumuştu. O zamanlar, Bayan Elm'in de teşvikiyle, buzul bilimci olmaya karar vermişti.

Nora müzik dergilerinin orada, bir yazıya dalmış okur gibi görünen Ravi'nin, abisinin en iyi arkadaşının -ve eski grup arkadaşlarının- kılıksız, kambur siluetini gördü. Bir an duraksamış olmalı ki yürüyüp giderken Ravi'nin, "Nora?" diye seslendiğini duydu.

"Ravi, selam. Joe geçen gün Bedford'daymış diye duydum?"

Hafif bir baş sallayış. "Evet."

"O seni... onu gördün mü?"

"Gördüm, evet."

Nora'ya çok acı gelen bir sessizlik. "Bana geleceğini söylememişti."

"Uzun kalmadı."

"İyi miymiş?"

Ravi duraksadı. Nora eskiden onu severdi ve abisinin sadık bir arkadaşı olduğunu kanıtlamıştı. Fakat Joe'yla olduğu gibi onunla da aralarında bir bariyer vardı. Pek iyi ayrılmamışlardı. (Nora gruptan ayrıldığını söylediğinde, Ravi bagetlerini yere atıp prova yaptıkları salondan hışımla çıkmıştı.) "Bence bunalımda."

Abisinin de kendisi gibi hissediyor olabileceği fikri Nora'nın zihnini daha da ağırlaştırdı.

"Pek kendinde değil," dedi Ravi öfkeli bir sesle. "Shepherd's Bush'taki o kutu gibi evden çıkmak zorunda. Başarılı bir rock grubunda solo gitar çalıyor olsa, böyle olmazdı. Bende de hiç para yok. Pub müzisyenliği bugünlerde para getirmiyor. Tuvaletleri temizlemeyi kabul etsen bile. Sen hiç pub tuvaleti temizledin mi, Nora?"

"Ben de gayet boktan bir dönemdeyim. Sefillik konusunda sidik yarıştırıyorsak şayet."

Ravi öksürür gibi güldü. Yüzünden bir an gölge misali bir sertlik gelip geçti. "Anlatmaya çocukluğundan başla istersen."

Nora hiç havasında değildi. "Labirentler yüzünden mi kızgınsın? Hâlâ mı?"

"Benim için çok şey ifade ediyordu. Abin için de. Hepimiz için. Universal'la anlaşma yapmıştık. Avcumuzun içindeydi. Albümler, tekliler, turneler, tanıtımlar. Bugünün Coldplay'i olabilirdik."

"Coldplay'den nefret edersin."

"Konumuz o değil. Malibu'da olabilirdik. Onun yerine: Hâlâ *Bedford*. Yani, hayır, abin seni görmeye hiç hazır değil."

"*Panik atak* geçiriyordum. Sonuçta herkesi yüzüstü bırakmış oldum. Şirkete grupla ben olmadan anlaşma yapmalarını söyledim. Şarkıları yazmaya devam edeceğime söz verdim. Nişanlanmış olmam benim suçum değildi. Dan'le birlikteydim. Yapamadım işte."

"Ah, tabii. O iş nasıl gitti?"

"Ravi, haksızlık ediyorsun."

"Haksızlıkmış. Diyene bak."

Tezgâhta duran kadın ilgiyle, aval aval onları izliyordu.

"Bütün gruplar dağılır. Biz meteor yağmuru gibiydik. Başlamadan bitmiştik."

"Meteor yağmurları çok güzeldir."

"Haydi ama. Sen hâlâ Ella'yla birliktesin, değil mi?"

"Hem Ella'yla birlikte hem de başarılı bir grupta çalan, *zengin* biri olabilirdim. O fırsat elimize geçmişti. Tam *buradaydı*." Ravi avucunu gösterdi. "Şarkılarımız *zımba* gibiydi."

Nora bu "şarkılarımız" lafını içinden "şarkılarım" diye düzelttiği için kendinden nefret etti.

"Bence senin sorunun sahne korkusu değildi. Evlilik korkusu da değildi. Bence senin sorunun hayattan korkman."

Bu söz Nora'ya ağır geldi. İyice moralini bozdu.

"Bana sorarsan, senin sorunun da," dedi Nora rövanşist duygular içerisinde sesi titreyerek, "hayatın boktan olduğu için başkalarını suçlayıp durmak."

Ravi tokat yemiş gibi başını salladı. Dergiyi yerine bıraktı.

"Görüşürüz, Nora."

"Joe'ya selam söyle," dedi Nora, Ravi dükkândan yağmurlu sokağa çıkarken. "Lütfen."

Your Cat dergisinin kapağı gözüne çarptı. Sarman bir kedi. Kaosu ve yoğunluğu müzikle yeniden yaratan Alman bir kompozitörün hayaleti orada kapalı kalmış gibi, kafasının içinde bangır bangır bir *Sturm und Drang* dönemi senfonisi çalmaya başladı.

Tezgâhtar kadın bir şey dedi ama Nora duyamadı.

"Efendim?"

"Nora Seed?"

Kadının tavrında -sarı saçları çene hizasında kesilmiş, yapay bronzlaşmış bir tip- Nora'nın nasıl bir şey olduğunu unuttuğu bir mutluluk, teklifsizlik ve rahatlık vardı. Kollarını tezgâha dayayıp öne doğru uzanmış, hayvanat bahçesindeki bir lemura bakar gibi Nora'ya bakıyordu.

"Evet?"

"Ben Kerry-Anne. Seni okuldan tanıyorum. Yüzücü. Süper zekâ. Kimdi o adam... hah Bay Blandford, o bir törende senden söz etmemiş miydi? Bir gün olimpiyatlara katılacağını söylememiş miydi?"

Nora başını salladı.

"Katıldın mı peki?"

"Yok, ben... yüzmeyi bıraktım. Müzik daha çok ilgimi çekiyordu... o zamanlar. Sonra da, hayat işte."

"Şimdi ne yapıyorsun peki?"

"Bu aralar... boştayım."

"Hayatında biri var mı? Kocan? Çocuğun?"

Nora başını iki yana salladı. Kopup düşmesini dileyerek. Kendi başının. Yere. Bir daha asla yabancılarla sohbet etmek zorunda kalmamak için.

"Aman, fazla bekleme. Tiktak tiktak."

"*Otuz beş* yaşındayım." Keşke Izzy orada olsaydı. Izzy böyle saçmalıklara asla tahammül etmezdi. "İstediğimden pek de emin—"

"Jake'le ikimiz de tavşanlar gibiydik ama oldu işte. İki küçük baş belası. Ama değer, biliyor musun? Kendimi *bütünlenmiş* hissediyorum. Dur, resimlerini göstereyim."

"Benim başımı ağrıtıyor... telefonlar."

Dan de çocuk istiyordu. Nora kararsızdı. Anne olmak onu ölesiye korkutuyordu. Daha derin bir depresyona gireceğinden korkuyordu. Daha kendine bakmayı beceremezken, başka birine nasıl bakacaktı ki?

"Hâlâ Bedford'dasın demek?"

"Hı hı."

"Buradan kurtulmayı ancak sen becerirsin sanmıştım."

"Geri döndüm. Annem hastalandı."

"Ah, çok üzüldüm. Şimdi iyidir umarım?"

"Ben gitsem iyi olacak."

"Ama yağmur durmadı ki."

Nora dükkândan çıkarken, önünde yalnızca her şeyi geride bırakarak ardı ardına geçebileceği kapılar olmasını diliyordu.

Kara Delik Olmak

Nora serbest düşüşe geçmişti ve konuşacak kimsesi yoktu. Son umudu en az on altı bin kilometre uzakta, Avustralya'da olan eski en iyi arkadaşı Izzy'ydi. Ama onunla da kopmuşlardı.

Telefonunu çıkarıp Izzy'ye mesaj çekti.

Selam Izzy, ne zamandır konuşmadık. Özledim arkadaşım. Bir ara konuşsak SÜPER olurdu. X

Mesajı gönderdikten sonra bir "x" daha gönderdi.

Izzy bir dakika kadar sonra mesajı açtı. Nora boş yere o üç noktanın belirmesini bekledi.

O gece Ryan Bailey'nin yeni filmini oynatan sinemanın önünden geçti. *Son Fırsat Meyhanesi* diye bir kovboy filmi-romantik komedi.

Ryan Bailey'nin yüzü, bildiği *derin ve mühim şeyler* olan birinin yüzü gibiydi hep. Nora televizyonda izlediği *Atinalılar*'daki o derin düşüncelere dalmış Platon rolünden ve bir söyleşide felsefe okuduğunu söylediğinden beridir bayılıyordu ona. Hayallerinden biri, Ryan'ın Batı Hollywood'daki jakuzisinin, incecik bir buhar bulutunun içinde, onunla Henry David Thoreau üstüne derin sohbetler etmekti.

"Hayallerinin peşinde emin adımlarla yürü," demişti Thoreau. "Hayallerindeki hayatı yaşa."

Okuldayken en sevdiği filozof Thoreau'ydu. Ama kim hayallerinin peşinde emin adımlarla yürüyordu ki? Yani Thoreau hariç. O gidip ormanda yaşamış, dış dünyayla bütün ilişkisini kesmiş, orada oturup yazmış, odun kesip balık tutmuştu. Ama iki yüzyıl önce Massachusetts, Concord'da yaşanan hayat, günümüzde Bedfordshire, Bedford'da yaşanan hayattan çok daha basitti herhalde.

Belki de değildi.

Belki de Nora bu işi cidden beceremiyordu. Yaşamayı.

Uzun saatler geçti. Nora bir amacı, var olmak için bir nedeni olsun istiyordu. Ama yoktu. İki gün önce yaptığı gibi, Bay Banerjee'nin ilaçlarını almak gibi ufacık bir amacı bile yoktu. Evsiz bir adama para vermek istedi ama hiç parası olmadığını gördü.

"Boş ver gitsin hayatım, belki de hiç olmayacak," dedi biri.

Zaten hiçbir şey olmadı ki, diye düşündü Nora. *Esas sorun bu.*

Antimadde

Nora ölmeye karar verişinden beş saat önce eve doğru yürümeye başladığında elindeki telefon titreşti.

Izzy olabilirdi. Belki de Ravi abisine onu aramasını söylemişti.

Ama hayır.

"Ah, selam, Doreen."

Gergin bir ses. "*Neredeydin* sen?"

Nora tamamen unutmuştu. *Saat kaç?*

"Cidden berbat bir gündü. Çok özür dilerim."

"Tam bir saat evin önünde bekledik."

"Leo'nun dersini hâlâ yapabiliriz. Beş dakikaya oradayım."

"Çok geç. Şimdi üç gün babasında kalacak."

"Of, özür dilerim. Çok özür dilerim."

Nora bir özür çağlayanına dönüştü. Kendi özürlerinin içinde boğulacaktı.

"Doğruyu söylemem gerekirse, Nora, zaten bırakmayı düşünüyordu."

"Ama çok yetenekli."

"O da çok seviyor. Ama çok da meşgul. Sınavları, arkadaşları, futbol. Bir şeyden de fedakârlık etmesi gerek..."

"Gerçekten çok yetenekli. Şu an Chopin bile çalabiliyor. Lütfen—"

Derin, çok derin bir iç çekiş. "Hoşça kal, Nora."

Nora yerin yarıldığını, litosferden aşağı düştüğünü ve iç çekirdeğe gelinceye kadar kesintisiz devam eden mantonun tekrar birleşerek sert ve duygusuz bir metale dönüştüğünü hayal etti.

*

Ölmeye karar verişinden dört saat önce, Nora yaşlı komşusu Bay Banerjee'nin yanından geçti.

Bay Banerjee seksen dört yaşındaydı. Güçten düşmüştü ama kalça ameliyatından sonra biraz biraz hareketlenmişti.

"Hava berbat, değil mi?"

"Evet," diye mırıldandı Nora.

Bay Banerjee çiçek tarhına şöyle bir baktı. "Süsenler açmış ama."

Nora yüzünde zoraki bir tebessümle, nasıl bir avuntu verebileceklerini anlayamadan, o mor çiçek öbeklerine baktı.

Bay Banerjee'nin gözlük camlarının ardındaki gözleri yorgundu. Kapısında durmuş anahtarlarını aranıyordu. Poşetteki bir şişe sütü bile taşımakta zorlanır gibiydi. Evden çıktığı pek görülmezdi. Nora oraya taşındığı ay o eve bir kez, internetten market alışverişi için hesap açmasına yardım etmek amacıyla girmişti.

"Ha," dedi Bay Banerjee bu kez. "İyi bir haberim var. İlaçlarımı almana gerek kalmadı. Eczanedeki çocuk yakın bir yere taşınmış, ben getiririm dedi."

Nora yanıt vermeyi denedi ama sözcükleri ağzından çıkaramadı. Başını sallamakla yetindi.

Bay Banerjee sonunda kapıyı açmayı becerdi, sonra da kapayıp ölen sevgili karısı için yaptığı mabede çekildi.

Buraya kadardı işte. Artık kimsenin ona ihtiyacı yoktu. Nora evren için gereksiz bir detaydı.

Nora eve girince, sessizlik gürültüyü bastırdı. Kedi mamasının kokusu. Voltaire'in yarısını bıraktığı mamayla dolu kap hâlâ orada duruyordu.

Biraz su alıp iki antidepresan yuttuktan sonra kalan haplara bakarak düşüncelere daldı.

Ölmeye karar verişinden üç saat önce, zihnindeki umutsuzluk gövdesine ve kollarıyla bacaklarına da sirayet etmiş gibi, bütün benliği pişmanlık ve acı içindeydi. Umutsuzluğu her bir zerresini sömürgeleştirmiş gibi.

Kendisi olmasa, herkesin daha iyi olacağı düşüncesini hatırladı. Kara deliklere fazla yaklaşırsanız, yerçekimi kuvvetiyle sizi kendi karanlık, kasvetli gerçekliklerinin içine çekerler.

Aklındaki fikir kesintisiz bir kramp, katlanılamayacak kadar rahatsız edici ama yok sayılamayacak kadar güçlü bir şey gibiydi.

Nora sosyal medya hesaplarına göz attı. Ne bir mesaj ne yorum, ne yeni takipçi ne de arkadaşlık isteği. Kendine acıyabilen bir antimaddeydi işte.

Instagram'a geçip onun dışında herkesin hayatı çözdüğünü gördü. Artık pek kullanmadığı Facebook'a saçma sapan bir durum güncellemesi girdi.

Ölmeye karar verişinden iki saat önce, bir şişe şarap açtı.

Ona tepeden bakan eski felsefe kitapları, üniversite zamanından, hayatın hâlâ olasılıklarla dolu olduğu günlerden kalma hayalet mobilyalar. Bir yuka bitkisi ve minik saksılardaki üç tane kaktüs. Nora bilincinin farkında olmadan gün boyu saksıda duran bir yaşam formu olarak var olmanın çok daha kolay olabileceğini düşündü.

Elektrikli küçük piyanonun başına oturdu ama bir şey çalmadı. Leo'yla yan yana oturuşlarını, ona Chopin'in "Mi Minör Prelüdü"nü öğretişini düşündü. Zaman içinde mutlu anlar da acıya dönüşebiliyordu.

Piyanoda yanlış nota diye bir şey olmadığına dair müzisyenlerin söyleyip durduğu eski bir klişe laf vardı. Ama Nora'nın hayatı anlamsız bir kakofoniden ibaretti. Muhteşem yönlere doğru gidebilecek bir parça, artık hiçbir yere gitmiyordu.

Zaman akıp geçti. Nora boşluğa baktı.

Şaraptan sonra, bir şeyi kesin bir netlikte görmeye başlamıştı. Nora bu hayat için yaratılmamıştı.

Her şeyi yanlış yapmış, her kararı felakete yol açmış, olmayı hayal ettiği şeyden günbegün uzaklaşmıştı.

Yüzücülük. Müzisyenlik. Felsefe. Eş. Seyyah. *Buzul bilimci.* Mutlu. Sevilen biri.

Hepsinden uzaklaşmıştı.

"Kedi sahibi" olmayı bile becerememişti. "Haftada bir saat piyano öğretmenliği"ni de. "Sohbet edebilen insan" olmayı da.

İlaçlar etki etmiyordu.

Nora şarabı bitirdi. Damla bırakmadı.

"Sizi özledim," dedi havaya doğru, şimdiye dek sevdiği herkesin ruhu salonda onunla birlikteymiş gibi.

Abisini aradı ama Joe telefona bakmayınca sesli mesaj bıraktı.

"Seni seviyorum, Joe. Yalnızca bil istedim. Senin yapabileceğin bir şey yoktu. Sorun bende. Abim olduğun için teşekkür ederim. Seni seviyorum. Hoşça kal."

Yağmur yine başlayınca, jaluziler açık, öylece oturup camdaki damlalara baktı.

Saat on biri yirmi iki geçiyordu.

Kesin olarak bildiği tek bir şey vardı: Yarını yaşamak istemiyordu. Nora ayağa kalktı. İlaç dolabına gitmeden önce kâğıt kalem buldu.

Ölmek için çok iyi bir zaman olduğuna karar vermişti.

Sevgili okuyan,

Hayatta bir şeyler yapmak için çok fırsatım oldu ama ben hepsini çarçur ettim. Kendi ihmalkârlığım ve talihsizliğim yüzünden, hayat benden kaçtı durdu ve artık mantığım benim de ondan kaçmam gerektiğini söylüyor.

Kalmanın mümkün olduğunu hissetsem, kalırdım. Ama hissetmiyorum. Bu yüzden kalamam. Başka hayatları da karartıyorum.

Verecek hiçbir şeyim yok. Özür dilerim.

Birbirinize iyi davranın.

Hoşça kalın,
Nora.

00.00.00

Önce her yeri kaplamış bir pus dışında bir şey görünmedi, sonra iki yanında yavaşça beliren sütunları gördü. Bir yolda, kolonat gibi bir yerde duruyordu. Beyin grisi sütunların üzerinde parlak mavi benekler vardı. Pus misali buharlar, görülmek istenmeyen ruhlar gibi kayboldu ve bir şekil belirdi.

Yekpare, dikdörtgen bir şekil.

Bir binanın şekli. Kilise ya da küçük bir süpermarket büyüklüğünde. Binanın taş duvarları sütunlarla aynı renkteydi ve büyük, ahşap bir giriş kapısı, görkemli olmaya özenen bir çatısı, çatısında ince detaylar ve ön cephedeki kalkan duvarında siyaha boyalı Romen rakamları olan, akrebiyle yelkovanı gece yarısını gösteren, ihtişamlı görünen bir saati vardı. Kenarları taş tuğlalarla örülmüş yüksek ve kemerli pencereler, ön cepheye eşit aralıklarla dizilmişti. Nora ilk baktığında yalnızca dört pencere varken, pencere sayısı ansızın beşe çıktı. Yanlış saymıştı herhalde.

Görünürde başka bir şey, gidecek başka yer olmadığı için, Nora temkinli adımlarla binaya doğru yürüdü.

Saatinin dijital ekranına baktı.

00.00.00.

Binadaki saatin de gösterdiği gibi, tam gece yarısıydı.

Bir saniye geçmesini bekledi ama geçmedi. Binaya yaklaşırken, hatta ahşap kapıyı açarken ve içeri adım atarken de, rakamlar aynı kaldı. Ya saatinde bir gariplik vardı ya da zamanda. Bu koşullar altında, ikisi de olabilirdi.

Neler oluyor? diye düşündü Nora. *Ne halt ediyorum ben burada?*

İçeri girerken cevabı belki de orada bulabileceğini düşündü. İçe-

risi iyi aydınlatılmıştı ve yerler açık renk bir taşla -açık sarıyla devetüyü arası, eski kâğıt rengi bir taşla- döşenmişti ama dışarıdan görülen pencereler içeride yoktu. Hatta daha birkaç adım atmışken, duvarları da görememeye başladı. Duvarların yerine kitaplıklar belirdi. Tavana kadar yükselen ve Nora'nın yürüdüğü geniş, açık koridor boyunca uzanan, dizi dizi kitaplık. Nora kitaplıklardan ikisinin arasına girip durarak sonsuza kadar uzanıp gidiyormuş gibi görünen kitaplara hayretler içinde baktı.

Görülemeyecek kadar ince raflarda, her yerde kitap vardı. Kitapların hepsi yeşildi. Yeşilin muhtelif tonlarında. Bazıları kasvetli bataklık yeşili, bazıları parlak ve uçuk yeşil, bazıları göz alıcı bir zümrüt renginde, bazılarıysa yazın çayırlarda görülen yemyeşil çimenlerin rengindeydi.

Yazın büyüyen çimenler demişken: Kitaplar eski göründüğü halde kütüphanenin havası gayet temizdi sanki. Eski kitapların tozlu kokusuyla değil, açık havada alınabilecek yemyeşil, çimenli bir kokuyla kaplıydı.

Kitaplıklar uzaktaki bir ufka doğru, okuldaki sanat projelerinde yapılan tek nokta perspektif çizimleri gibi dümdüz giderek, arada bir koridorlarla bölünerek, cidden sonsuza kadar uzayıp gider gibiydi.

Nora koridorlardan birini seçip yola koyuldu. Sonraki dönemeçten sola döndüğünde, kendini biraz kaybolmuş gibi hissetti. Çıkış yolunu aradı ama çıkışı gösteren bir işaret yoktu. Geldiği yoldan girişe kadar geri gitmeyi denedi ama imkânsızdı.

Sonunda çıkışı bulamayacağını kabullenmek zorunda kaldı.

"Bu hiç normal değil," dedi kendi kendine, sesini duyup biraz rahatlayabilmek için. "Kesinlikle normal değil."

Nora durup yanındaki kitaplara yaklaştı.

Sırtlarında kitap adı, yazar adı falan yazmıyordu. Renk tonlarındaki farklılıklar dışında tek fark boyutlarıydı: Hepsinin uzunluğu aynı gibiydi ama kalınlıkları farklıydı. Bazıları beş santim kalınlığında, bazıları çok daha inceydi. Birkaçı en fazla broşür kalınlığındaydı.

Nora hafif kahverengiye çalan zeytin rengi bir kitabı seçerek almak için elini uzattı. Kitap biraz tozlu ve aşınmış görünüyordu.

Daha kitabı raftan çekemeden, arkasından gelen bir sesle yerinden sıçrayıp elini çekiverdi.

"Dikkatli ol," dedi biri.

Nora sesin sahibini görmek için arkasına döndü.

Kütüphaneci

"Lütfen. Dikkatli olmalısın."

Kadın bir anda zuhur etmişti sanki. Kısacık kır saçları, kaplumbağa yeşili boğazlı kazağıyla, şık giyimli bir kadındı. Nora'nın tahminine göre, altmış yaş civarındaydı.

"Siz kimsiniz?"

Ama Nora daha soruyu bitirmeden, cevabı zaten bildiğini anladı.

"Kütüphaneci," dedi kadın, şakacı ve çekingen bir tavırla. "Başka kim olacağım?"

Yüzünde iyi kalpli ama sert bir bilgelik vardı. Saçları her zamanki gibi bakımlı ve kısacık, yüzü aynı Nora'nın hatırladığı gibiydi.

Karşısındaki kadın eski okulundaki kütüphanecinin ta kendisiydi.

"Bayan Elm."

Bayan Elm'in yüzünde cılız bir tebessüm belirdi. "Olabilir."

Nora o yağmurlu öğleden sonralarını, satranç oyunlarını hatırladı.

Babasının öldüğü gün, Bayan Elm'in haberi o kütüphanede usulca verişini hatırladı. Babası öğretmenlik yaptığı yatılı erkek okulunun ragbi sahasında kalp krizi geçirerek aniden ölmüştü. Nora öylece kalakalıp yarım saat kadar oturarak boş boş yarım kalan satranç oyununa bakmıştı. Bir anda kabullenemeyeceği kadar büyük bir gerçek sonradan ona yandan hızla çarpmış, aşina olduğu yoldan dışarı atıvermişti. Nora, Bayan Elm'e sımsıkı sarılmış, gözyaşlarıyla ıslanan akrilik kazak yüzünü kızartıncaya kadar ağlamıştı.

Bayan Elm de ona sarılmış, basmakalıp sözler söylemeden, yalanlarla avutmaya çalışmadan, yalnızca acısını paylaşarak bebek gibi başını ve saçlarını okşamıştı. Nora, Bayan Elm'in o gün neler dediğini hatırlıyordu: "Her şey güzel olacak, Nora. Her şey düzelecek."

Nora'nın annesi bir saatten fazla bir zaman sonra onu almaya geldiğinde, abisi kafayı kırmış ve uyuşmuş vaziyette arabanın arka koltuğunda oturuyordu. Nora ön tarafa, ağzını bıçak açmayan, tir tir titreyen annesinin yanma oturup onu sevdiğini söylemiş ama annesi susmaya devam etmişti.

"Burası neresi? Neredeyim ben?"

Bayan Elm'in yüzünde gayet resmî bir tebessüm belirdi. "Kütüphanede, tabii ki."

"Okuldaki kütüphane değil. Çıkışı da yok. Öldüm mü ben? Öbür dünyada mıyım?"

"Tam olarak öyle değil," dedi Bayan Elm.

"Hiç anlamıyorum."

"Öyleyse ben anlatayım."

Gece Yarısı Kütüphanesi

Bayan Elm konuşurken canlanan gözleri, ay ışığı altındaki su birikintileri gibi parıldamaya başladı.

"Yaşamla ölüm arasında bir kütüphane var," dedi. "Bu kütüphanedeki raflar sonsuza kadar gider. Her kitap yaşamış olabileceğin başka bir hayatı yaşama şansını sunar sana. Farklı seçimler yapmış olsan, şu an nasıl bir hayatın olacağını görürsün... Pişmanlıklarını telafi etme şansın olsaydı, bazı konularda farklı davranır mıydın?"

"Öldüm mü yani?" diye sordu Nora.

Bayan Elm başını iki yana salladı. "Hayır, dikkatli dinle. Yaşamla ölüm *arasında*." Eliyle iki kitaplığın arasında, uzaklardaki belirsiz bir yeri işaret etti. "Ölüm dışarıda."

"İyi, o zaman oraya gitmeliyim. Çünkü ölmek istiyorum." Nora yürümeye başladı.

Ama Bayan Elm başını iki yana salladı. "O şekilde ölemezsin."

"Nedenmiş o?"

"Ölüme *gidilmez*. Ölüm sana gelir."

Anlaşılan, Nora doğru dürüst ölmeyi bile beceremiyordu.

Tanıdık bir histi bu. Hemen her bakımdan yetersiz olma hissi. Tamamlanmamış bir insan yapbozu. Yetersiz bir hayat ve yetersiz bir ölüm.

"Neden ölmedim peki? Ölüm neden bana gelmedi? Açık davetiye çıkarmıştım. Ölmeyi istemiştim. Ama işte buradayım, hâlâ varım. Bilincim hâlâ yerinde."

"Biraz teselli olacaksa, büyük ihtimalle zaten ölmek *üzeresin*. Kütüphaneden geçenlerin çoğu, şu ya da bu nedenle, burada fazla uzun kalmazlar."

Nora kendini düşündüğünde -ki son zamanlarda gitgide daha çok düşünmeye başlamıştı- ancak olmadığı şeyler aracılığıyla düşünebiliyordu. Olmayı beceremediği şeyler aracılığıyla. Olmayı beceremediği çok fazla şey vardı. Zihninde sürekli tekrarlanan pişmanlıklar. *Yüzücü olup olimpiyatlara katılamadım. Buzul bilimci olamadım. Dan'in karısı olamadım. Anne olamadım. Labirentler'in vokalisti olamadım. Cidden iyi ve cidden mutlu biri olamadım. Voltaire'e bakmayı beceremedim.* Şimdiyse, bunlar yetmiyormuş gibi, ölmeyi bile beceremişti. Boşa harcadığı fırsatların bu kadar çok olması cidden acınacak bir durumdu.

"Gece Yarısı Kütüphanesi burada durdukça, Nora, ölümden korunacaksın. Şimdi nasıl yaşamak istediğine karar vermek zorundasın."

Hareketli Raflar

Nora'nın iki yanındaki raflar hareket etmeye başladı. Rafların açısı değişmedi, yalnızca dikey olarak kaymaya başladılar. Aslında rafların değil, kitapların hareket ediyor olması da mümkündü ama bunun nedeni, hatta *nasıl olduğu* bile belli değildi. Görünürde bunu gerçekleştirecek bir mekanizma yoktu ve kitaplığın sonundan -daha doğrusu başından-düşmesi gereken kitapların sesleri duyulmuyor, düştükleri görülmüyordu. Kitaplar durdukları raflara bağlı olarak çeşitli yavaşlık seviyelerinde kayarak geçiyor ve hiçbiri hızlı hareket etmiyordu.

"Neler oluyor?"

Bayan Elm'in yüz ifadesi sertleşti, duruşu biraz daha dikleşti ve çenesi bir parça boynuna doğru çekildi. Bir adım atarak Nora'ya yaklaştı ve ellerini bitiştirdi. "Başlama zamanı geldi, canım."

"Sakıncası yoksa sorabilir miyim - neye başlayacağım?"

"Her yaşam milyonlarca seçim ihtiva eder. Kimi büyük, kimi küçük. Fakat bir kararın yerine başka bir karar geçtiğinde, bütün sonuçlar değişir. Dönüşü olmayan bir sapma gerçekleşir ve bu da başka sapmalara yol açar. Bu kitapların her biri şu an yaşıyor olabileceğin hayatlara açılan birer kapıdır."

"Ne?"

"Ne kadar çok olasılık varsa, o kadar çok hayatın vardır. Farklı seçimler yaptığın hayatların vardır. Yaptığın farklı seçimler farklı sonuçlara yol açar. Tek bir şeyi bile farklı yapmış olsan, farklı bir yaşam öykün olacaktı. Gece Yarısı Kütüphanesi'nde bu öykülerin hepsi mevcut. Hepsi de bu yaşam kadar gerçek."

"Paralel yaşamlar mı?"

"Her zaman paralel olmaz. Bazıları daha çok... *dikeydir*. Evet, olası hayatlarından birini yaşamak istiyor musun? Farklı yapmış olmayı istediğin bir şey var mı? Değiştirmek istediğin? Yanlış yaptım dediğin?"

Kolay bir soruydu bu. "Evet. Bütün her şey."

Bu cevap kütüphanecinin burnunu kaşındırmış gibiydi.

Bayan Elm kâğıt mendilini bulmak için parmaklarını çabucak boğazlı kazağının koluna soktu. Mendili hemen yüzüne götürüp içine aksırdı.

"Çok yaşayın," dedi Nora, mendilin tuhaf ve hijyenik bir sihirle, kütüphanecinin işi bittiği anda elinden yok olmasını izlerken.

"Merak etme. Kâğıt mendiller de hayatlar gibidir. Hiç bitmezler." Bayan Elm kendi düşünce zincirine döndü. "Tek bir şeyi farklı yapmak çoğu zaman *her şeyi* farklı yapmak demektir. Tek bir hayatta, ne kadar çabalasak da, yaptıklarımızı tersine çeviremeyiz... Ama sen artık tek bir hayat yaşamıyorsun. O döngüden kurtuldun. Her şeyin nasıl olabileceğini görme fırsatını elde etmiş bulunuyorsun, Nora."

Nora, *Bunlar gerçek olamaz*, diye düşündü.

Bayan Elm aklını okur gibiydi.

"Ah, bunlar gerçek, Nora Seed. Fakat senin anladığın anlamda bir gerçeklik değil bu. Daha iyi anlatabilmek için, *arada bir yer* diyebilirim. Yaşam değil. Ölüm değil. Geleneksel anlamda gerçek dünya değil. Ama rüya da değil. Ne biri ne de öteki. Kısacası, yalnızca Gece Yarısı Kütüphanesi."

Yavaşça kayan raflar durdu. Nora sağındaki, omuz hizasındaki bir rafta geniş bir boşluk olduğunu fark etti. İki yanındaki rafların hepsinde dip dibe sımsıkı dizilmiş kitaplar vardı ama bu incecik beyaz rafa serilmiş duran tek bir kitap olduğunu gördü.

Bu kitap ötekiler gibi yeşil değildi. Griydi. Pusun ardından gördüğü binanın ön cephesindeki taşlar kadar griydi.

Bayan Elm kitabı raftan alıp Nora'ya verdi. Noel hediyesi vermiş gibi, beklenti dolu hafif bir gurur vardı yüzünde.

Bayan Elm'in elindeyken hafif görünen kitap Nora'nın sandığından daha ağırdı. Nora kitabı açmaya yeltendi.

Bayan Elm başını iki yana salladı. "Her zaman benim söylememi beklemelisin."

"Neden?"

"Buradaki bütün kitaplar, kütüphanedeki her kitap -biri hariç- senin hayatının birer versiyonu. Bu kütüphane senin. Bir tek senin için var. Anlamışsındır, herkesin hayatı sayısız farklı yöne doğru gitmiş olabilirdi. Bu kitaplıklardaki kitapların hepsi de zamanın aynı noktasından başlayarak senin hayatını anlatıyor. Şu andan. Gece yarısından. Yirmi sekiz Nisan, Salı gününden. Ama bu gece yarısı olasılıklarının hepsi aynı değil. Bazıları benzeşiyor, bazıları birbirinden çok farklı."

"Çok manyak," dedi Nora. "*Biri* hariç mi? Bu mu?" Nora taş grisi kitabı Bayan Elm'e doğru eğdi.

Bayan Elm tek kaşını havaya kaldırdı. "Evet. O. Bilgisayarın başına bile oturmadan senin yazdığın bir kitap."

"Ne?"

"Bu kitapta çözümleriyle birlikte bütün sorunlarının kaynağı yazıyor."

"Ne bu peki?"

"Adı *Pişmanlıklar Kitabı*, canım."

Pişmanlıklar Kitabı

Nora kitaba dikkatle baktı. Şimdi görebiliyordu. Kapağa basılmış küçük harfler vardı.

Pişmanlıklar Kitabı

"Doğduğun günden itibaren bütün pişmanlıkların bu kitapta yazılı," dedi Bayan Elm, parmak ucuyla kapağı tıklatarak. "Şimdi açmana izin veriyorum."

Kitap çok ağır olduğu için Nora açmadan önce yere bağdaş kurdu. Kitabı karıştırmaya başladı.

Yaşadığı yıllara göre kronolojik sırayla giden bölümlere ayrılmıştı kitap. 0, 1, 2, 3 diye, ta 35'e kadar. Kitap yıl yıl ilerledikçe, bölümler de gitgide uzuyordu. Ama Nora'nın biriktirdiği pişmanlıklar yalnızca bölümün anlattığı yılla ilgili değildi.

"Pişmanlıklar kronolojiye uymaz. Orada burada süzülürler. Bu listelerdeki sıralamalar sürekli değişir."

"Peki, tamam, anladım sanırım."

Nora küçük ve gündelik pişmanlıkların yanında ("Bugün spor yapmadığıma pişmanım.") çok derin pişmanlıklar da olduğunu (Babam ölmeden önce onu sevdiğimi söylemediğime pişmanım.") hemen fark etti.

Arka planda sürekli tekrarlanan, birçok sayfada görülen pişmanlıklar da vardı. "Labirentler'de kalmadığıma pişmanım çünkü abimi yüzüstü bırakmış oldum." "Labirentler'de kalmadığıma pişmanım çünkü kendime ihanet etmiş oldum." "Çevre adına daha fazla şey yapmadığıma pişmanım." "Sosyal medyada harcadığım zamanlar için pişmanım." "Izzy ile birlikte Avustralya'ya gitmediği-

me pişmanım." "Gençken daha çok eğlenmediğim için pişmanım." "Babamla ettiğim kavgalar için pişmanım." "Hayvanlarla çalışmadığıma pişmanım." "Üniversitede felsefe yerine jeoloji okumadığım için pişmanım." "Nasıl daha mutlu olabileceğimi öğrenmediğime pişmanım." "Bu kadar fazla suçluluk hissettiğim için pişmanım." "İspanyolca öğrenmekten vazgeçtiğim için pişmanım." "Lisede fen bölümünü seçmediğime pişmanım." "Buzul bilimci olmadığıma pişmanım." "Evlenmediğim için pişmanım." "Felsefe doktorası için Cambridge'e başvurmadığıma pişmanım." "Sağlığıma dikkat etmediğim için pişmanım." "Londra'ya taşındığıma pişmanım." "Paris'te İngilizce öğretmenliği yapmadığıma pişmanım." "Üniversitede başladığım romanı bitirmediğime pişmanım." "Londra'dan döndüğüme pişmanım." "Geleceği olmayan bir işe girdiğime pişmanım." "İyi bir kardeş olamadığım için pişmanım." "Üniversiteden sonra bir yıl tatil yapmadığım için pişmanım." "Babamı hayal kırıklığına uğrattığım için pişmanım." "Piyano çalmaktan çok piyano dersi verdiğime pişmanım." "Paramı iyi idare edemediğim için pişmanım." "Doğaya daha yakın olacağım bir yerde yaşamadığıma pişmanım."

Bazı pişmanlıklar ötekilerden biraz daha belirsizdi. Pişmanlıklardan biri gözünün önünde, yanıp sönen bir ışık gibi, bir belirip bir kayboluyordu. "Çocuk yapmadığıma pişmanım" pişmanlığı.

"O bazen hissedip bazen de hissetmediğin bir pişmanlık," dedi Bayan Elm, her nasılsa bir kez daha aklını okumuş gibi. "Onlardan birkaç tane daha var."

Kitabın sonundaki en uzun bölümde, 34 yaş sonrasında, Dan'le ilgili çok fazla pişmanlık vardı. Bunlar gayet güçlü ve belirgin, kafasının içinde bir Haydn konçertosunun hiç bitmeyen fortissimo nüansı gibi çalıp duran şeylerdi.

"Dan'e acımasızca davrandığım için pişmanım." "Dan'den ayrıldığıma pişmanım." "Küçük bir kasabada pub açıp Dan'le orada yaşamadığım için pişmanım."

Nora kitabın sayfalarına bakarken, bu kez evlenmelerine ramak kalan adamı düşünüyordu.

Aşırı Pişmanlık Yükü

Nora'yla Dan, Nora, Izzy ile birlikte Tooting'de yaşarken tanışmışlardı. Koca bir tebessüm, kısa bir sakal. Dış görünüm olarak, medyatik bir veterinere benziyordu. Eğlenceli, meraklıydı. Dan çok içiyordu ama akşamdan kalmalığa karşı bağışıklığı vardı sanki.

Dan sanat tarihi okumuş ve Rubens'le Tintoretto'ya dair derin bilgisinden inanılmaz şekilde istifade ederek protein bar üreten bir firmada halkla ilişkilerin başına geçmişti. Fakat bir hayali vardı. Hayali küçük bir kasabada pub işletmekti. Bu hayali onunla birlikte gerçekleştirmek istiyordu. Nora'yla.

Nora da Dan'in heyecanına kapılmıştı. Nişanlanmışlardı. Derken Nora ansızın onunla evlenmek istemediğini anlamıştı.

Derinlerde bir yerde, annesine dönüşme korkusu vardı. Annesiyle babasınınki gibi bir evlilik hayatının içine düşmeyi istemiyordu.

Nora *Pişmanlıklar Kitabı*'na boş boş bakmayı sürdürerek annesiyle babasının birbirlerine âşık oldukları için mi yoksa uygun zamanda yakınlarındaki en uygun insanla, sırf evlenmiş olmak için mi evlendiklerini merak etti. Müzik durduğunda karşınıza çıkan ilk kişiyi tuttuğunuz bir oyun oynar gibi.

Nora o oyunu oynamayı hiç istememişti.

"Aşktan korkmak yaşamdan korkmaktır ve yaşamdan korkan herkes dörtte üç ölmüş demektir," diye yazmıştı Bertrand Russell. Ama Bertrand Russell'ın evlilik ve gönül ilişkilerinin sayısı, yediği sıcak akşam yemeklerinin sayısından fazla olduğu için, belki de bu konuda onun sözüne güvenilemezdi.

*

Annesi düğünden üç ay önce öldüğünde, Nora'nın acısı büyüktü. Tarihin ileri alınmasını teklif ettiği halde öyle bir şey olmamıştı ve Nora'nın üzüntüsü depresyon ve kaygıyla, hayatının kendi kontrolünden çıktığı hissiyle birleşmişti. Evlilik fikri bu karmakarışık duygularla öylesine bütünleşmişti ki kendini tren raylarına bağlanmış, ipleri ancak evlilikten cayarak gevşetip özgür kalabilecekmiş gibi hissetmeye başlamıştı. Gerçekteyse, bekâr olarak Bedford'da kalmak ve birlikte Avustralya'ya gitme planı yaptıkları Izzy'yi de yüzüstü bırakıp Tel Teorisi'nde çalışmaya başlayarak eve bir kedi almak, özgürlüğün tam aksi gibiydi.

Bayan Elm, "Yo," diyerek Nora'nın düşüncelerini yarıda kesti. "Bunlar sana çok fazla geldi."

Derken Nora ansızın onca pişmanlığı, insanları yüzüstü bırakmanın ve kendine ihanet etmenin acısını, en fazla bir saat önce kaçmaya çalıştığı o acıyı yeniden hissetti. Pişmanlıklar bir olup üzerine çullandı. Hatta o kitabın açık sayfalarına bakarken hissettiği acı, Bedford'da dolaşırken hissettiğinden daha feciydi. Kitaptan aynı anda çıkarak üstüne saldıran pişmanlıklar büyük bir ıstıraba dönüşmüştü. Nora dirseklerine dayanıp kitabı bırakarak gözlerini sımsıkı kapadı. Boynunu sıkan görünmez eller varmış gibi, zor nefes alıyordu.

"Durdurun şunu!"

"Derhal kapat," diye talimat verdi Bayan Elm. "Kitabı kapat. Yalnızca gözlerini değil. *Kapat*. Kendin yapmalısın."

Kendini bayılacak gibi hisseden Nora tekrar doğrulup oturarak elini ön kapağın altına soktu. Kapak daha da ağırlaşmış gibiydi ama kitabı kapamayı başarıp derin bir nefes aldı.

Bütün Hayatlar Şimdide Başlar

"Evet?"

Bayan Elm kollarını kavuşturmuştu. Nora'nın eskiden beri tanıdığı Bayan Elm'le aynıydı ama tavrının ondan biraz daha sert olduğu ortadaydı. Hem Bayan Elm'di hem de bir şekilde *değildi*. Çok kafa karıştırıcı bir durumdu.

"Evet, ne?" dedi Nora, hâlâ nefeslenmeye çalışarak ve bütün pişmanlıklarının yoğunluğunu aynı anda hissetmekten kurtulduğu için hâlâ büyük bir rahatlama duyarak.

"Hangi pişmanlık öne çıkıyor? Hangi kararını geri almak isterdin? Hangi hayatı denemek istersin?"

Bayan Elm resmen böyle dedi. *Denemek*. Orası bir butikmiş ve Nora tişört seçer gibi kolayca herhangi bir hayatı seçebilirmiş gibi.

"İşkence gibiydi. Kendimi boğulur gibi hissettim. Ne gerek vardı buna?"

Nora yukarı bakıp ilk kez ışıkları fark etti. Açık gri renkte normal bir tavana benzeyen tavandan sarkan kabloların ucunda yalnızca çıplak ampuller vardı. Ama bu tavan hiçbir duvarla bitişmiyordu. Zemin gibi, o da sonsuzluğa uzanıyordu.

"Gereği şu ki eski yaşamının sona ermiş olması çok güçlü bir ihtimal. Ölmek istedin ve belki de öleceksin. Gidecek bir yere ihtiyacın olacak. İniş yapacağın bir yere. Başka bir hayata. O yüzden iyice düşünmen lazım. Bu kütüphanenin adı Gece Yarısı Kütüphanesi çünkü *burada sunulan hayatların hepsi* şimdide başlar. Ve şimdi gece yarısı. Şimdi başlıyor. Bütün gelecekler. Burada olan şey bu. Kitabının temsil ettiği şey bu. Yaşamış olabileceğin diğer bütün şimdiki anlar ve ardından gelen gelecekler."

"Yani burada hiç geçmiş yok mu?"

"Hayır. Yalnızca sonuçları var. Ama o kitaplar da yazılmış durumda. Ben hepsini biliyorum. Ama senin okumana izin yok."

"Peki bu hayatlar ne zaman bitiyor?"

"Birkaç saniye sonra da olabilir. Birkaç saat de. Günler sonra da olabilir. Aylar sonra da. Ya da daha fazlası. Cidden yaşamak istediğin bir hayatı bulursan, yaşlanıp ölünceye kadar onu yaşarsın. Bir hayatı yaşamayı cidden çok istersen, kaygılanmana gerek yok. Başından beri o hayatı yaşamışsın gibi orada kalırsın. Çünkü bir evrende, *zaten* hep oradaydın. Tabiri caizse, o kitabı kütüphaneye iade etmene gerek kalmaz. Ödünç değil, hediye almış gibi olursun. O hayatı yaşamayı istediğin, yürekten istediğin an, şu an kafanın içinde olanlar, Gece Yarısı Kütüphanesi de dahil, sonunda belli belirsiz ve soyut, anı bile denemeyecek bir anıya dönüşür."

Tepedeki ışıklardan biri titreşti.

"Esas tehlike," diye sözünü sürdürdü Bayan Elm, daha meşum bir tavırla, "burada olduğun zamanlarda. *Yaşamlar arasında*. Devam etme isteğini yitirirsen, kök yaşamın -esas hayatın- bundan etkilenir. Sonucunda, burası yok olabilir. Sen de sonsuza kadar yok olursun. Ölürsün. Bütün bunlara erişme şansın kalmaz."

"Benim istediğim de bu. Ben ölmek istiyorum. Ölürsem de istediğim için öleceğim. O hapları bu yüzden aldım. Ölmek istiyorum ben."

"Olabilir. Olmayabilir de. Sonuçta, hâlâ buradasın."

Nora durumu iyice anlamaya çalıştı. "Peki kütüphaneye nasıl dönüyorum? Vazgeçtiğim hayattan çok daha beterine düşersem eğer?"

"Çok güçlü bir his olması gerekmez, o hayal kırıklığını tam anlamıyla hissettiğin anda buraya dönersin. O his bazen yavaş yavaş, bazen de bir anda gelir. Gelmediği takdirde olduğun yerde kalır ve haliyle, kalmaktan mutlu olursun. Bu kadar basit. Şimdi: Daha farklı yapmış olmayı istediğin bir şey seç, ben de sana o kitabı bulayım. Yani, hayatı."

Nora yerdeki sarımsı kahverengi karoların üstünde duran *Pişmanlıklar Kitabı*'na baktı.

Dan'le geceleri geç saatlerde ettikleri, Dan'in küçük bir yerde eski tarz, şirin ve küçük bir pub açma hayaliyle ilgili sohbetleri hatırlıyordu. Dan'in coşkusu bulaşıcıydı ve bu hayal neredeyse onun da hayali olmuştu. "Dan'den ayrılmamış olmayı isterdim. İlişkimiz hâlâ sürüyor olsaydı keşke. Birlikte olmaya devam edip o hayali gerçekleştirmeye çalışmadığımız için pişmanım. Hâlâ birlikte olduğumuz bir hayat var mı?"

"Elbette," dedi Bayan Elm.

Raflar taşıyıcı bantlara dönüşmüş gibi, kütüphanedeki kitaplar yine hareket etmeye başladı. Fakat bu kez düğün marşıyla ilerler gibi yavaşça gitmek yerine gitgide hızlandılar ve tek tek seçilmez oldular. Yeşil çizgiler halinde akmaya başladılar.

Sonra da dönmeye başladıkları gibi aniden durdular.

Bayan Elm çömelip solundaki, en alt raftaki bir kitabı aldı. Koyu yeşil kitaplardan birini. Kitabı Nora'ya verdi. Boyutları hemen hemen aynı olsa da, bu kitap *Pişmanlıklar Kitabı*'ndan çok daha hafifti. Bu kitabın sırtında da bir şey yazmıyordu ve adı ön kapağına küçük puntolu harflerle yalnızca kabartma olarak, renksiz basılmıştı.

Kapakta şöyle yazıyordu: *Hayatım.*

"Ama bu benim hayatım değil ki."

"Evet Nora, bunların hepsi senin hayatın."

"Şimdi ne yapacağım peki?"

"Kitabın ilk sayfasını açacaksın."

Nora söyleneni yaptı.

"Pek-*âlâ*," dedi Bayan Elm, anlaşılır konuşmaya özen göstererek. "Şimdi de ilk satırı oku."

Nora sayfaya bakarak okudu.

Gece vakti serin bir havada
pub'dan çıktı...

Nora'nın ancak, "Pub mı?" diye düşünecek kadar zamanı oldu. Sonra bir şeyler olmaya başladı. Metin girdap gibi dönerek sonunda okunmaz hale gelirken Nora hafifl ediğini hissetti. Kitabı bilinçli olarak bırakmadı ama artık o kitabı okuyan biri olmadığı bir an, ardından kitabın -ve kütüphanenin- artık var olmadığı başka bir an yaşandı.

Üç Nal

Dışarıda tertemiz, insanı canlandıran bir hava vardı. Ama Bedford'ın aksine burada yağmur yağmıyordu.

"Neredeyim?" diye fısıldadı Nora kendi kendine.

Hafifçe kıvrılan yolun karşı tarafında taş duvarlı, eski tarzda birkaç sıra ev vardı. Bir köyün kıyısına sokularak kırların dinginliğine karışmış, bütün ışıkları sönük, sessiz sakin, eski evler. Açık bir gökyüzü, göz alabildiğine uzanan benek benek yıldızlar, yeni ay. Çayırların kokusu. Alaca baykuşların karşılıklı ötüşü. Ardından yine sessizlik. Havada bir varlığı, gücü olan bir sessizlik.

Garip.

Nora önce Bedford'daydı. Sonra o tuhaf kütüphanede. Şimdiyse burada, güzel bir köy yolunda. Yerinden bile kıpırdamadan.

Yolun o tarafında, alt kattaki bir pencereden dışarı altın rengi ışık sızıyordu. Nora başını kaldırıp pub'ın rüzgârda hafifçe gıcırdayan, zarif bir şekilde boyanmış tabelasını gördü. İç içe geçmiş at nallarının üstünde italik harflerle şöyle yazıyordu: *Üç Nal.*

Karşısında, kaldırıma konmuş bir kara tahta vardı. Özenle yazılmış kendi el yazısını tanıdı.

ÜÇ NAL
Salı Gecesi – İmtihan Gecesi
20.30
"Gerçek bilgelik hiçbir şey bilmediğini bilmekte yatar."
Sokrates (Bizim imtihandan çaktıktan sonra!!!)

Bir tane ünlem işaretiyle yetinmediği bir hayattaydı demek. Ondan daha mutlu, çok da gergin olmayan insanlar böyle yapıyordu herhalde.

İyiye işaret.

Nora üstüne başına baktı. Kolları dirseklere kadar kıvrılmış denim gömlek, kot pantolon ve dolgu topuklu ayakkabılar gerçek hayatında hiç giymediği şeylerdi. Soğuktan tüyleri diken diken olmuştu ve uzun süre dışarıda kalacak şekilde giyinmediği belliydi.

Yüzükparmağında iki yüzük vardı. Nişanda takılan – parmağından tir tir titreyerek, gözyaşları içinde çıkarışının üzerinden bir yıldan fazla zaman geçmişti– eski safir yüzüğüyle birlikte sade gümüş bir alyans.

Çok manyak.

Saati de vardı. Bu hayattaki, dijital değildi. Üstünde Romen rakamları olan, ince, zarif, analog bir saatti. Gece yarısını bir geçmek üzereydi.

Bütün bunlar nasıl oluyor?

Elleri bu hayatta daha yumuşaktı. Belki de el kremi kullanıyordu. Tırnaklarındaki şeffaf ojeler parlıyordu. Sol elindeki o tanıdık küçük beni görmek iyi geldi.

Çakıl taşlarını ezen ayak sesleri. Pub'ın önündeki yoldan ona doğru gelen biri vardı. Pub'ın pencerelerinden vuran ışıkta ve tek bir sokak lambasının ışığında gördüğü kadarıyla, bir adam. Al yanaklı, kırlaşmış Dickens bıyıkları ve sakalı olan, sugeçirmez mont giymiş bir adam. Seramik maşrapalardaki adamların canlanmış hali. Aşırı dikkatli yürümesine bakılırsa, biraz sarhoştu.

"İyi geceler, Nora. Cuma yine geleceğim. Şu folk şarkıcısı için. Dan çok iyi olduğunu söyledi."

Nora bu hayatta adamın adını biliyordu herhalde. "Doğru. Evet, tabii. Cuma. Süper bir gece olacak."

Hiç olmazsa sesi kendi sesi gibiydi. Nora adamın hiç trafik olmadığı halde birkaç kez sağına soluna bakarak karşıdan karşıya geçişi-

ni, köy evlerinin arasındaki daracık bir yolda gözden kayboluşunu izledi.

Olanlar gerçekti. Cidden oradaydı. Pub'ı açtıkları hayattı bu. Hayal gerçekleşmişti.

"Her şey çok garip," dedi Nora, gecenin içinde. "Her. Şey. Çok. Garip."

O sırada pub'dan üç kişilik bir de grup çıktı. İki kadın, bir adam. Yanından geçerken Nora'ya gülümsediler.

"Bir dahaki sefere biz kazanacağız," dedi kadınlardan biri.

"Tabii," dedi Nora. "Bir dahaki sefere."

Nora pub'a kadar gidip pencereden içeri şöyle bir baktı. İçerisi boş gibiydi ama ışıklar hâlâ açıktı. En son o grup çıkmıştı herhalde.

Pub gayet davetkâr görünüyordu. Sıcacık ve karakterli bir yerdi. Küçük masalar, ahşap kirişler, duvarda ahşap bir araba tekeri. Koyu kırmızı bir halı ve bir dizi etkileyici bira musluğunu sergileyen ahşap panelli bir bar.

Pencereden ayrılınca, pub'ın hemen ilerisinde, kaldırımın ötesindeki çimenlere dikilmiş bir tabela gördü.

Çabucak gidip tabelayı okudu.

LITTLEWORTH
Dikkatli Sürücülere Hoş Geldiniz Der

Sonra da tabelanın üst ortasındaki, etrafında *Oxfordshire İl Meclisi* sözcüklerinin döndüğü armayı gördü.

"Başarmışız," dedi kırlara doğru. "Cidden başarmışız demek."

Dan'in ilk kez Paris'te Seine kıyısından yürür, Saint Michel Bulvarı'ndan aldıkları makaronları yerlerken anlattığı hayal tam da buydu işte.

Paris'te değil İngiltere'de, doğaya yakın bir yerde birlikte yaşama hayali.

Pub Oxfordshire'da, doğaya yakın bir yerdeydi.

Nora'nın annesindeki kanser şiddetli bir şekilde nüksedip lenf bezlerine ulaşarak oradan hızla bütün vücuduna yayılınca, bu hayal

ertelenmiş ve Dan onunla birlikte Londra'dan Bedford'a taşınmıştı. Nişanlandıklarını bilen annesi düğüne katılacak kadar uzun yaşamayı planlamıştı. Ama dört ay erken ölmüştü.

Belki de buydu. Yaşayacağı hayat buydu işte. O hayatı ilk seferde, daha doğrusu ikinci seferde buluvermişti belki.

Nora yüzünde kaygılı bir tebessümün belirmesine izin verdi.

Nora yoldan geri dönüp çakıl taşlarının üzerinden o sarhoş, sugeçirmez montlu, uzun sakallı adamın az önce çıktığı yan kapıya doğru yürüdü. Derin bir nefes alıp içeri girdi.

İçerisi sıcaktı.

Sessizdi.

Hol ya da koridor gibi bir yere girmişti. Kil rengi yer karoları. Duvarlarda alçak lambriler ve üst taraflarda çınar yaprağı desenli duvar kâğıdı.

Nora kısacık koridoru geçip pencereden gördüğü pub'a girdi. Ansızın karşısına çıkan bir kedi onu yerinden sıçrattı.

Zarif, keskin hatlı, çikolata rengi bir Birman kedisi ona mırlıyordu. Nora eğilip kediyi severek asmasındaki diskte yazılı isme baktı. "Voltaire."

Aynı isimde, farklı bir kedi. Bu kedinin sevgili tatlı sarmanı gibi sokaktan alındığını pek zannetmiyordu. Kedi yine mırlamaya başladı. "Selam, Volts İki. Burada mutlu görünüyorsun. Hepimiz senin kadar mutlu muyuz bakalım?"

Kedi evet anlamına gelebilecek bir mırıltı çıkararak başını Nora'nın bacağına sürttü. Nora kediyi de alıp bara gitti. Muslukların üstünde siyahından açık rengine, elma suyundan yapılanlara kadar birçok butik biranın logoları vardı. *Papazın Gözdesi. Kayıp Aranıyor. Miss Marple. Uyuyan Limonlar. Yıkık Hayal.*

Barın üstünde Kelebekleri Koruma Vakfı'nın bağış kumbarası vardı.

Bardak şıngırtıları duydu. Bulaşık makinesi dolduruluyormuş gibi bir ses. Nora kaygıdan göğsünün sıkıştığını hissetti. Tanıdık bir his. Derken üstünde bosbol bir ragbi tişörtüyle barın arkasından

çıkan yirmili yaşlarda, leylek gibi bir çocuk Nora'ya hiç bakmadan kalan son bardakları da toplayıp bulaşık makinesine yerleştirdi. Makineyi çalıştırıp askıdan aldığı montu giydi ve cebinden araba anahtarlarını çıkardı.

"Hoşça kal, Nora. Sandalyeleri toplayıp bütün masaları sildim. Bulaşık makinesi çalışıyor."

"Ah, teşekkürler."

"Perşembe görüşürüz."

"Tamam," dedi Nora, gerçek kimliği anlaşılmak üzere olan bir casus gibi. "Perşembe."

Çocuk çıkar çıkmaz, aşağıda bir yerden gelen, az önce geçtiği yerden geçen, bara kadar yürüyen birinin ayak seslerini duydu. Sonra onu gördü.

Farklı görünüyordu.

Sakalı gitmişti ve göz çevrelerinde daha fazla kırışıklık, bir de koyu halkalar vardı. Elindeki büyük siyah bira bitmiş sayılırdı. Hâlâ medyatik, programı tutmuş ve yıllarca sürmüş bir veterinere benziyordu biraz.

"Dan," dedi Nora, karşısındaki adam tanımlanması gereken bir şeymiş gibi. Yolun kenarındaki bir tavşanmışçasına. "Seninle çok gurur duyduğumu söylemek istiyorum. Bizimle gurur duyuyorum."

Dan boş gözlerle ona baktı.

"Soğutma ünitelerini kapıyordum da. Yarın hatları temizlememiz lazım. İki haftadır ihmal ettik."

Nora duyduklarından bir şey anlamamıştı. Kediyi okşadı. "Doğru. Evet. Tabii. Hatlar."

Kocası -Dan bu hayatta kocasıydı- etrafa, o masalara ve ters duran sandalyelere baktı. Üzerinde rengi atmış bir *Jaws* tişörtü vardı. "Blake'le Sophie gitti mi?"

Nora duraksadı. Dan'in yanlarında çalışan insanlardan söz ettiğini sezdi. Bol ragbi tişörtlü çocuk Blake'ti herhalde. Etrafta başka kimse yok gibiydi.

"Evet," dedi, durumun acayipliğine rağmen doğal konuşmaya çalışarak. "Gittiler sanırım. Bu gece iyi iş çıkardılar."

"Güzel."

Nora *Jaws* tişörtünü Dan'e otuz altıncı yaş gününde hediye ettiğini hatırladı. On yıl önce.

"Bu geceki cevaplar bir âlemdi. Takımlardan biri -Pete'le Jolie'nin takımı vardı ya- Sistina'nın tavanındaki resimleri Maradona'nın yaptığını zannediyormuş."

Nora başını sallayarak Volts İki'yi okşadı. Pete'le Jolie'yi gayet iyi tanırmış gibi.

"Açıkçası, bu gecekiler biraz kafa karıştırıcıydı. Bir dahaki sefere başka bir internet sitesinden alabilirim. Yani, Kara bilmem ne sıradağlarındaki en yüksek dağın adını kim bilir ki?"

"Karakurum mu?" diye sordu Nora. "K2 tabii ki."

"Hah, sen biliyordun demek," dedi Dan, biraz laf sokar gibi. Biraz fazla çakırkeyif bir tavırla. "Zaten senin bileceğin türden bir şey. İnsanların çoğu rock müziğe taparken, sen *gerçek kayalarla* falan ilgilenirdin çünkü.*"

"Hey," dedi Nora. "Benim rock grubum vardı."

Dan'in, o grupta olmasından nefret ettiğini o an hatırladı.

Dan güldü. Nora çok iyi hatırladığı bu gülüşten pek hoşlanmadı. Dan'in mizah duygusunun ilişkileri boyunca sık sık başkalarını, özellikle onu hedef aldığını unutmuştu. Onunla birlikteyken, Dan'in bu yönüne fazla takılmamaya çalışmıştı. Başka yönleri o kadar iyiydi ki: Hastayken annesine çok iyi davranmıştı, her konuda kolayca sohbet edebilirdi, geleceğe dair bir sürü hayali vardı, çekici ve insanı kasmayan biriydi, sanatı tutkuyla severdi ve sokaktaki evsizlerle sohbet ederdi. Dünyayı umursardı. İnsanlar şehir gibiydi. Bazı kötü yönleri var diye bütün şehirden nefret etmezdiniz. Sevmediğiniz yanları, birkaç tane tehlikeli ara sokağı ve mahallesi olabilirdi ama bir şehri yaşanır kılan şey iyi yönleriydi.

Dan bir sürü sıkıcı podcast dinler, Nora'nın da dinlemesi gerektiğini düşünürdü, gülüş tarzı Nora'yı uyuz ederdi, gargara yaparken çok ses çıkarırdı. Ayrıca, evet, yorganı kendi tarafına çekip durur

* "Rock" İngilizcede "kaya" anlamına da geliyor. (*ç.n.*)

ve sanat, sinema, müzik konularında zaman zaman burnundan kıl aldırmazdı ama yüzde yüz *hoşlanılmayacak* biri değildi. Ama -şimdi düşününce- müzik kariyerinde Nora'yı hiç desteklememiş, Labirentler'de kalıp sözleşme imzalamanın ruh sağlığını kötü etkileyeceğini ve abisinin ona karşı biraz bencillik ettiğini söyleyip durmuştu. Fakat Nora o günlerde bunu kırmızı değil, yeşil ışık olarak algılamıştı. Şöyle düşünmüştü: Beni önemsiyor ve şöhretten, yüzeysel şeylerden etkilenmeden, hayatta yolumu bulmama yardımcı olacak, beni önemseyen biri olması çok güzel. Bu yüzden, Dan, Oxo Tower'ın tepesindeki kokteyl barda evlenme teklif ettiğinde kabul etmişti ve kabul etmekte belki başından beri haklıydı.

Dan barın arkasından çıkıp elindeki bardağı biraz bırakarak telefonunu çıkarmış, bir dahaki imtihan gecesi için daha iyi sorular aramaya başlamıştı.

O gece ne kadar içmişti acaba? Nora pub açma hayalinin aslında sınırsız alkol tüketebilme hayali olup olmadığını düşündü.

"Yirmi kenarlı çokgenin adı nedir?"

"Bilmem," diye yalan söyledi Nora, az öncekine benzer bir tepkiyi göze alamadığı için.

Dan telefonu cebine soktu.

"Ama iyi geçti. Bu gece herkes çok içti. Salı için fena sayılmaz. İşler iyiye gidiyor. Yani, yarın bankaya anlatacak bir hikâyemiz var. Belki kredinin vadesini de uzatırlar..."

Dan bardağındaki biraya bakıp bardağı birkaç kez çevirdikten sonra kafaya dikti.

"Ama A.J.'ye öğlen menüsünü değiştirmesini söylemem lazım. Littleworth'tekiler bakla içli salata, şekerli kırmızı pancar, mısır ekmeği falan yemiyor. Burası Fitzvoria değil ki. Ayrıca, çok gittiğini biliyorum ama senin seçtiğin şarapları getirmeye de değmiyor. Özellikle California şaraplarını."

"Peki."

Dan dönüp arkasına baktı. "Tahta nerede?"

"Efendim?"

"Kara tahta. İçeri sokacaksın sanmıştım?"

Nora dışarı *bunun için* çıkmıştı demek.

"Hayır. Hayır. Şimdi getireyim."

"Seni dışarı çıkarken gördüm sanki."

Nora gerginliğini gülümseyerek gizledi. "Evet, doğru, çıktım. Benim... bizim kedi için endişelendim. Volts. Voltaire. Onu bulamayınca dışarı çıkıp aradım, sonra da buldum işte, değil mi canım?"

Dan yine barın arkasına geçmiş, kendine viski koyuyordu.

Nora'nın onu yargıladığını sezer gibi oldu. "Bu daha üçüncüsü. Belki de dört. Bu gece imtihan gecesi. Sunuculuk yaparken gerildiğimi biliyorsun. Komiklik yapmama yardımı oluyor. Cidden komiktim, görmedin mi?"

"Evet. Çok komikti. Müthiş komiktin."

Dan'in yüzü ciddileşti. "Erin'la konuştuğunuzu gördüm. Ne diyordu?"

Nora buna verilecek en iyi cevabın ne olduğunu bilemedi. "Aman, ne olacak işte? Her zamanki şeyler. Erin'ı bilirsin."

"Her zamanki şeyler mi? Onunla daha önce de konuştuğunu bilmiyordum."

"Yani herkesin her zaman söylediği şeyler. Erin'ın değil. Normal bir sohbetti işte..."

"Will nasılmış?"

"Ha, gayet iyi," diye tahmin yürüttü Nora. "Sana selam söyledi."

Dan'in gözleri şaşkınlıktan dışarı fırladı. "Sahi mi?"

Nora ne diyeceğini bilemedi. Will bebek olabilirdi. Belki de komadaydı. "Pardon, hayır, selam falan söylemedi. Kusura bakma, dalmışım. Neyse, ben... gidip tahtayı getireyim."

Kediyi yere bırakıp kapıya doğru yürüdü. Bu defa girerken fark etmediği bir şeyi gördü.

Oxford Times'da yayımlanmış, Nora'yla Dan'in Üç Nal'ın önünde çekilmiş bir fotoğrafının da yer aldığı bir yazı. Dan ona sarılmıştı. Üstünde Nora'nın hiç görmediği bir takım vardı, kendisi de esas hayatında asla giymeyeceği (nadiren elbise giyerdi) şık bir elbise giymişti.

HAYALLERİNİ GERÇEĞE DÖNÜŞTÜREN PUB SAHİPLERİ

Gazetede yazdığına göre bakımsız durumdaki pub'ı ucuza alıp (Dan'e kalan) mütevazı bir mirası, birikimlerini ve bankadan aldıkları krediyi kullanarak restore etmişlerdi. Yazı iki yıl önce yayımlanmıştı ama bir başarı hikâyesi anlatıyordu.

Nora bir salı günü gece yarısından sonra yaşanan birkaç dakikasına bakıp bir yaşama değer biçilip biçilemeyeceğini düşünerek dışarı çıktı. Belki de bu kadarı yeterliydi.

Rüzgâr hızlanmaya başlamıştı. Nora o sakin köy yolunda dururken, esintiyle birlikte biraz sürüklenen kara tahtanın devrilmesine ramak kaldı. Nora tam tahtayı alacakken, cebindeki telefonun titreştiğini hissetti. Telefonun orada olduğunu fark etmemişti. Cebinden çıkardı. Izzy'den mesaj gelmişti.

Telefonun duvar kâğıdı olarak Dan'le birlikte sıcak bir yerde çekilmiş bir fotoğraflarını ayarladığını gördü.

Telefonun kilidini yüz tanımayla açıp mesaja baktı. Okyanustan uçarcasına fırlamış, havaya patlamış şampanya misali sular püskürten bir balinanın fotoğrafı. Harika bir fotoğraftı ve Nora resmi görür görmez yüzünde bir tebessüm belirdi.

Izzy bir şey yazıyordu.

Bir mesaj daha geldi:

> Dün tekneden çektiğim fotolardan biri.

Ardından bir mesaj daha geldi:

> Anne kambur balina

Sonra bir fotoğraf daha: Bu sefer sırtlarıyla suyu yaran iki balina.

> Bu da yavrusu

Son mesajda balina ve dalga emojileri de vardı.

Nora içinin ısındığını hisseti. Yalnızca kesinlikle harika olan fotoğrafların sayesinde değil, Izzy ile iletişim kurabildiğin için de.

Nora, Dan'le evlenmekten vazgeçtiğinde, Izzy onunla birlikte Avustralya'ya gitmesi için ısrar etmişti.

Her şeyi detaylıca planlamış, Byron Bay'e yakın bir yerde yaşayıp balina görmek isteyen turistleri gezdiren teknelerden birinde iş bulmaya karar vermişlerdi.

Bu yeni maceranın beklentisiyle, birbirlerine kambur balina videoları gönderip durmuşlardı. Ama Nora kararsızlığa kapılıp gitmekten vazgeçmişti. Yüzücülük kariyerinden, gruptan, evlenmekten de vazgeçtiği gibi. Ama diğerlerinin aksine bunun bir *nedeni* bile yoktu. Evet, Tel Teorisi'nde işe girmişti ve evet, kendini annesiyle babasının mezarlarıyla ilgilenmek zorunda hissetmişti ama Bedford'da kalmanın en kötü seçenek olduğunu da biliyordu. Yine de bunu tercih etmişti. Evini özleyeceğine dair garip bir önsezinin yanında, irinlenmeye başlamış, nihayetinde ona mutluluğu *hak etmediğini* söyleyen depresyonu yüzünden. Dan'i incittiği için yağmurlu memleketinde depresif bir hayat yaşayarak cezasını çekmek zorunda olduğunu ve zaten bir şey yapacak iradeye, zihin açıklığına ve, lanet olsun, *enerjiye* sahip olmadığını söyleyen bir depresyon yüzünden.

Nora böylece en iyi arkadaşının muadili bir kedi edinmişti.

Gerçek hayatında, Izzy ile bozuşmuş değillerdi. O kadar dramatik bir şey olmamıştı. Ama Izzy Avustralya'ya gittikten sonra zamanla kopmuşlardı ve arkadaşlıkları tek tük Facebook ve Instagram beğenilerinden, emojilerle dolu yaş günü mesajlarından oluşan silik bir uçak izine dönüşmüştü.

Izzy ile önceki yazışmalarına bakan Nora, aralarında hâlâ on altı bin kilometre olduğu halde hayatının bu versiyonunda çok daha iyi bir ilişkileri olduğunu gördü.

Nora bu kez kara tahtayla birlikte tekrar pub'a girdiğinde Dan'i göremeyince, kapıyı kilitleyip holde biraz durarak kocası denebilecek

yarı sarhoş adamın peşinden gitmeyi isteyip istemediğine karar veremeden, merdivenin nerede olduğunu anlamaya çalıştı.

Merdiveni binanın arka tarafından, *Yalnızca Personel Girebilir* yazan bir kapıdan girince buldu. Bedford'daki Odeon'da izledikleri, en sevdikleri Ryan Bailey filmlerinden biri olan *Karanlıkta Öğrendiğin Şeyler*'in afişinden hemen sonra başlayan merdivene kadar giden açık bej halıya bastığında, o tatlı küçük pencere pervazındaki daha küçük bir resim dikkatini çekti.

Düğün fotoğrafları. Habersiz çekilmiş, siyah beyaz. Kiliseden konfeti yağmurunun altında çıkarlarken. Yüzlerini seçebilmek zordu ama ikisi de gülüyordu ve birlikte gülerken -bir fotoğraf gerçeği ne kadar yansıtabilirse artık- birbirlerine âşık gibiydiler. Nora annesinin Dan'le ilgili sözlerini hatırlıyordu. ("İyi adam. Çok şanslısın. Peşini bırakma sakın.")

Fotoğrafta abisi Joe da vardı: Kazınmış saçları, elindeki şampanya kadehi, yanında felaketle sonuçlanan kısa süreli bir ilişki yaşadığı yatırım bankacısı erkek arkadaşı Lewis'le cidden mutlu görünüyordu. Izzy de oradaydı, Nora'nın hiç görmediği gözlüklü bir kadının yanında dururken bateristten çok muhasebeciye benzeyen Ravi de.

Nora yatak odasını bulduğunda, Dan tuvaletteydi. Anladığı kadarıyla mali sorunları vardı -bankadaki randevunun gerginliği bunu doğruluyordu- ama oda pahalı mobilyalarla döşenmişti. Pencerelerde şık jaluziler. Rahat görünümlü koca bir yatak. Tertemiz, yepyeni ve bembeyaz bir yorgan.

Yatağın iki yanında da kitaplar vardı. Nora gerçek hayatında en az altı aydır baş ucuna kitap koymamıştı. Altı aydır *hiçbir şey* okumamıştı. Bu hayatında dikkat süresi daha uzundu demek.

Kitaplardan birini aldı: *Meditasyona Giriş*. Onun altında da en sevdiği felsefecinin, Henry David Thoreau'nun biyografisi vardı. Dan'in tarafındaki komodinde de kitaplar duruyordu. Onun okuduğunu hatırladığı son kitap -*Küçük Dev*- Toulouse-Lautrec'in hayatıydı ama bu hayatında *Sıfırdan Kahramanlığa: İşte, Oynaşta ve*

Hayatta Başarıyı Garantilemek diye işle ilgili bir kitapla birlikte *İyi Pub'lar Rehberi*'nin son sayısını okuyordu.

Nora vücudunu farklı hissediyordu. Biraz daha sağlıklı, biraz daha güçlü ama gergin. Pat pat karnına vurarak bu hayatta daha çok spor yaptığını fark etti. Saçları da farklıydı. Kalın bir kâkülü vardı ve –verdiği hisse bakılırsa– arkası da oldukça uzundu. Biraz sersem gibiydi. En az iki kadeh şarap içmişti herhalde.

Çok geçmeden sifonun sesini duydu. Ardından gargara sesleri. Gereğinden biraz daha gürültülü gibiydi.

"Sen iyi misin?" diye sordu Dan odaya girer girmez. Nora o sesin hatırladığı gibi olmadığını fark etti. Daha duygusuz gibiydi. Biraz daha soğuk. Belki yorgunluk yüzünden. Belki stres. Belki evlilik.

Belki de başka bir şey.

Sesinin eskiden nasıl olduğunu hatırlamak kolay değildi. Daha doğrusu Dan'in nasıl olduğunu. Ama hafızanın doğası böyleydi zaten. Nora üniversitede hiç süsleyip püslemeden "Hobbes'da Hafıza ve Hayal Gücünün Prensipleri" başlığını attığı bir makale yazmıştı. Thomas Hobbes hafıza ile hayal gücünün hemen hemen aynı şey olduğunu düşünüyordu ve Nora bunu öğrendikten sonra hafızasına hiçbir zaman tam olarak güvenmemişti.

Pencereden sokak lambasının sarı ışığıyla aydınlanan ıssız köy yolu görünüyordu.

"Nora? Garip davranıyorsun? Neden odanın ortasında dikiliyorsun öyle? Yatacak mısın yoksa bu da bir çeşit ayakta durma meditasyonu falan mı?"

Sonra güldü. Komik olduğunu zannediyordu.

Dan pencereye gidip perdeyi çekti. Sonra kotunu çıkarıp bir sandalyenin arkasına bıraktı. Nora onu izleyerek bir zamanlar fazlasıyla hissettiği o çekimi hissetmeyi denedi. Bunun için üstün bir gayret harcaması gerekti. Bunu hiç beklemiyordu.

Herkesin hayatı sayısız farklı yöne doğru gitmiş olabilir.

Dan okyanusa devrilen bir balina gibi yatağa yığıldı. *Sıfırdan Kahramanlığa*'yı aldı. Yoğunlaşmaya çalıştı. Kitabı bıraktı. Yatağın

yanındaki dizüstü bilgisayarını alıp kulağına bir kulaklık soktu. Herhalde podcast dinleyecekti.

"Bir şey düşünüyordum."

Nora kendini halsiz hissetmeye başlamıştı. Tam olarak orada değildi sanki. Bayan Elm'in bir yaşamda hayal kırıklığı hissettiği anda kütüphaneye döneceğine dair sözlerini hatırladı. İki yıldır görmediği bir adamla aynı yatağa yatmanın cidden çok garip olacağını anladı.

Dijital çalar saatin kaçı gösterdiğini fark etti. 12.23.

Dan kulaklığını çıkarmadan, tekrar ona baktı. "Tamam, peki, bu gece çocuk yapmak falan istemiyorsan söyleyebilirsin, tamam mı?"

"Ne?"

"Yani, bir dahaki yumurtlama dönemini bekleyip gelecek ay yapabiliriz işte..."

"Çocuk yapmaya mı çalışıyoruz? Ben çocuk mu istiyorum?"

"Nora, neyin var senin? Bugün neden böyle garipsin?"

Nora ayakkabılarını çıkardı. "Değilim."

O *Jaws* tişörtüyle ilgili bir anısını hatırladı.

Daha doğrusu bir şarkıyı. "Güzel Gökyüzü."

Dan'e *Jaws* tişörtünü aldığı gün Labirentler için yazdığı bir şarkıyı da çalmıştı. "Güzel Gökyüzü." O güne dek yazdığı en iyi şarkı olduğuna emindi. Ayrıca -dahası- yaşamının o dönemindeki iyimserliğini yansıtan mutlu bir şarkıydı. Dan'le yeni yaşamlarından ilham alan bir şarkı. Dan şarkıyı o an onu inciten ve yaş günü olmasa yüzüne vuracağı türden ilgisiz bir tavırla dinlemişti.

"Evet," demişti. "Güzel."

Bu anı derinlere gömülüp rengi atmış tişörtteki büyük beyaz balina gibi yüzeye fırlamak için neden bu anı seçmişti ki?

Sonra aklına başka şeyler de gelmeye başladı. Müşterilerden birinin -arada bir nota almak için Tel Teorisi'ne uğrayan cerrah ve amatör gitarist Ash'in- ona bir ara kahve içmeyi teklif ettiğini anlattığında verdiği aşırı tepkiyi.

(*"Tabii ki kabul etmedim. Bağırıp durmasana."*)

Daha da kötüsü, büyük bir plak şirketinden (daha doğrusu, Universal'ı arkasına almış, eskiden bağımsız olan butik bir şirketten) gelen adamın Labirentler'le sözleşme imzalamak istediğini anlattığı günü hatırlamıştı. Dan o gün ilişkilerini bu şekilde sürdüremeyeceklerini söylemişti. Üstelik Dan'in üniversite arkadaşlarından biri ona sözleşme imzaladıkları şirketin gruplarını soyup soğana çevirdiğine, sonunda hepsinin işsiz ve alkolik tiplere dönüştüklerine dair korkunç bir hikâye anlatmıştı.

"Sen de benimle gelebilirsin," demişti Nora. "Sözleşmeyi imzalarsam. Her yere beraber gideriz."

"Üzgünüm, Nora. Ama bu *senin* hayalin. Benim değil."

Onun Oxfordshire'da doğaya yakın bir yerde pub açma hayalini -düğünden önce- kendi hayali gibi benimsediğini bilerek, şimdiki aklıyla, bunu hatırlamak daha da acıydı.

Dan başından beri aslında Nora için endişelendiğini söylemişti: Nora grupla birlikteyken, bir sahnenin yakınından bile geçse panik atak geçirir olmuştu. Ama şimdi düşününce, biraz yönlendirici bir endişeydi bu.

"Bana," dedi Dan bu kez, "yeniden güvenmeye başladığını sanmıştım."

"Güvenmek mi? Sana neden güvenmeyeyim ki, Dan?"

"Nedenini biliyorsun."

"Tabii ki biliyorum," diye yalan söyledi Nora. "Ama senden duymak istiyorum."

"İşte, Erin'la olanlar yüzünden."

Nora hiçbir şeye benzetemediği bir Rorschach mürekkep lekesine bakar gibi Dan'e baktı.

"Erin mı? Bu gece konuştuğum kadın mı?"

"Sarhoşken yaptığım tek bir salakça hatayı ömür boyu başıma mı kakacaksın?"

Sokakta rüzgâr hızlanıyor, konuşmaya çalışır gibi ağaçlar arasında uğulduyordu.

Nora'nın yasını tuttuğu hayat buydu demek. Yaşamadığı için dö-

vünüp durduğu hayat buydu. İçinde olmadığı için pişmanlık duyduğu zaman akışı buydu işte.

"Tek bir salakça hata mı?" diye Dan'in sözünü tekrarladı.

"Tamam, iki."

Hatalar katlanarak artıyordu.

"İki mi?"

"Hiç iyi değildim. Biliyorsun, baskı yüzünden. Burası yüzünden. Ayrıca çok sarhoştum."

"Başkasıyla seks yapmışsın ama pek de... kefaretini öder gibi görünmüyorsun."

"Sahi, bu konuyu neden uzatıyoruz ki? Bunları çok konuştuk. Danışmanın ne dediğini unutma. Yapamadıklarımıza değil yapmak istediklerimize odaklanmalıyız."

"Birbirimiz için uygun olmayabileceğimizi düşündün mü hiç?"

"Ne?"

"Seni seviyorum, Dan. İstediğinde çok iyi bir insan olabiliyorsun. Anneme karşı çok iyiydin. Geçmişte... yani *şimdi de* harika sohbetler ediyoruz. Ama ulaşmak istediğimiz yeri çoktan geçtiğimizi hissetmedin mi hiç? Değiştiğimizi?"

Nora yatağın kenarına oturdu. Dan'den olabildiğince uzağa.

"Hayatında olduğum için kendini şanslı hissettiğin oluyor mu hiç? Düğünden iki gün önce seni terk etmeye ne kadar yaklaştığımın farkında mısın? Düğüne gelmemiş olsam, şu an ne berbat bir durumda olacaktın, bunu biliyor musun?"

"Ya? Öyle mi? Kendini bayağı bir önemsiyormuşsun meğer, Nora."

"Önemsemeyeyim mi? Yani, herkesin önemsemesi gerekmez mi? Kendini önemsemenin neresi yanlış? Üstelik, doğruyu söylüyorum. Whatsapp'tan bensiz ne kadar berbat bir hayatın olduğuna dair mesajlar atıp durduğun başka bir evren var. O evrende bana mesajlar atıp sesimi duymayı özlediğini söylüyorsun."

Dan önemsemez bir tavırla, gülmekle homurdanmak arası bir ses çıkardı. "Ama şu an sesini özlediğim pek söylenemez."

Nora ayakkabılarını çıkarmaktan öteye gidemiyordu. Onun karşısında tek bir şeyini daha çıkarması çok zor, belki de imkânsızdı.

"Ayrıca içkime karışmaktan da vazgeç."

"İçkiyi başkalarıyla yatmak için bahane olarak kullanırsan, istediğim kadar karışırım."

"Ben bu köyde toprak sahibiyim," diyerek işi şakaya vurdu Dan. "Toprak sahipleri böyledir. Şen şakrak yaşayıp günlerini gün eder ve sattıkları tonla içkiden en büyük payı onlar alırlar. Aman be."

Dan ne zamandır böyle konuşur olmuştu? Yoksa başından beri böyle mi konuşuyordu?

"Vay anasını, Dan."

Dan istifini bile bozmadı. İçinde var olduğu evrene şükran duyar gibi bir hali yoktu. Nora'nın, var olmasına izin vermediği için suçluluk duygusu içinde kıvrandığı evrene. Dan yorganın üstündeki dizüstü bilgisayarının duruşunu bozmadan telefonuna uzandı. Nora onun telefonda açtığı sayfayı kaydırışını izledi.

"Böyle mi olsun istemiştin? Hayalini yaşıyor musun bari?"

"Nora, uzatmayalım. Yat şu lanet olası yatağa."

"Mutlu musun, Dan?"

"Kimse mutlu değil, Nora."

"Mutlu olanlar var. Eskiden mutluydun. Buradan söz ettiğinde nasıl da neşelenirdin. Yani bu pub'dan. Sahibi olmadan önce. Hayal ettiğin hayat buydu. Hem beni hem de *burayı* istemiştin ama buna rağmen sadakatsizlik edip sünger gibi içiyorsun ve görünüşe göre benim kıymetimi ancak hayatından çıktığım zaman anlıyorsun ki bu hiç de iyi bir özellik değil. Benim hayallerim ne olacak?"

Dan onu dinlemiyordu. Ya da dinlemiyormuş gibi yapıyordu.

"California'da büyük yangınlar çıkmış," dedi kendi kendine konuşur gibi.

"İyi, neyse ki orada değiliz."

Dan telefonunu bıraktı. Bilgisayarını kapadı. "Geliyor musun, gelmiyor musun?"

Nora onun için kendi hayallerinden vazgeçmişti ama bu Dan'e yetmemişti. Bu kadarı fazlaydı artık.

"İkosagon," dedi Nora.

"Ne?"

"Sorduğun soru. Demin. Yirmi kenarlı çokgen. Yirmi kenarlı çokgene ikosagon denir. Cevabı bildiğim halde sana söylemedim çünkü benimle dalga geçmeni istemedim. Şu andaysa umurumda değil çünkü senin bilmediğin bazı şeyleri biliyor olmamı dert etmemelisin bence. Ayrıca, ben banyoya giriyorum."

Nora böylece Dan'i ağzı beş karış açık kalmış vaziyette bırakıp yerdeki geniş karoların üzerinde usulca yürüyerek odadan çıktı.

Banyoya girdi. Işığı açtı. Kollarında, bacaklarında ve gövdesinde karıncalanma vardı. Radyo istasyonu ararken duyulan parazit gibi bir his. Gitmeye başladığından emindi. Orada fazla zamanı kalmamıştı. Yaşadığı tam bir hayal kırıklığıydı.

Banyo oldukça gösterişliydi. Ayna da vardı. Nora aynadaki yansımasını görünce nefesini tuttu. Daha sağlıklı ama daha yaşlı görünüyordu. O saçlarla bambaşka biri olmuştu.

Bu hayat hiç de zannettiği gibi çıkmamıştı.

Nora aynadaki kendine, "İyi şanslar," diledi.

Diler dilemez de Gece Yarısı Kütüphanesi'nin içindeki bir yere döndü ve kendini biraz ötede meraklı bir tebessümle ona bakan Bayan Elm'in karşısında buldu.

"Ee, nasıl geçti?"

Nora'nın Kendini Yaşamla Ölüm Arasında Bulmadan Önce Paylaştığı, Sondan Bir Önceki Durum Güncellemesi

"Benim burada ne işim var?" diye düşündüğünüz oldu mu hiç? Bir labirentin içindeymişsiniz ve kaybolduğunuzdan eminmişsiniz de, her bir dönemeci kendiniz yarattığınız için bu tamamıyla sizin suçunuzmuş gibi hissettiğiniz? Üstelik dışarı çıkmanızı sağlayacak birçok yol olduğunu da biliyorsunuz çünkü labirentten çıkmayı başarmış, dışarıda gülüşüp oynayan insanların seslerini duyuyorsunuz. Çalı çitlerin arasından arada bir görüyorsunuz onları. Yaprakların arasından gelip geçen şekiller halinde. Öyle mutlu görünüyorlar ki onlara değil, bu işi onlar gibi yapamadığınız için kendinize kızgınsınız. Oldu mu hiç? Yoksa bu labirentte kalan bir tek ben miyim?

Not: Kedim öldü de.

Satranç Tahtası

Gece Yarısı Kütüphanesi'ndeki kitaplık rafları, yerlerinden bir milim bile oynamaları asla mümkün değilmiş gibi, yine hiç kıpırdamadan duruyorlardı.

Nora bu kez kütüphanenin farklı bir bölümünde olduklarını hissetti; ama sonsuza kadar uzayıp giden tek bir salon varmış gibi göründüğü için, farklı bir salonda değillerdi. Cidden farklı bir bölümde olup olmadıklarını söylemek zordu çünkü kitaplar yine yeşildi ama bir koridora eskisinden daha yakın olduğunu sezmişti. Orada dururken kitap dizilerinin arasından yepyeni bir şeyi görür gibi oldu: Kitaplıkların ortasından geçen koridora geçici olarak açık plan, basit bir ofis kurulmuş gibi, bir çalışma masası ve bilgisayar konmuştu.

Bayan Elm çalışma masasında değildi. Nora'nın tam karşısındaki alçak, ahşap bir masanın başına oturmuş satranç oynuyordu.

"Hiç hayal ettiğim gibi değildi," dedi Nora.

Bayan Elm bir oyunu yarılamış gibiydi.

"Öngörmek kolay değil, ha?" diye sordu, siyah fillerden birini ilerletip beyaz bir piyonu alırken dalgın dalgın önüne bakarak. "Bizi nelerin mutlu edeceğini?"

Bayan Elm satranç tahtasını yüz seksen derece döndürdü. Kendine karşı oynuyordu anlaşılan.

"Evet," dedi Nora. "Öyle. Peki ama ona ne olacak? Yani *bana?* Sonuçta ne olacak?"

"Nereden bilebilirim ki? Ben yalnızca bugünü biliyorum. Bugüne dair bildiğim çok şey var. Ama yarın neler olacağını bilemem."

"Ama kendini o banyoda bulacak ve oraya nasıl gittiğini bilemeyecek."

"Bir odaya girip oraya neden gittiğini hatırlamadığın olmadı mı hiç? Az önce ne yaptığını hiç unutmadın mı? Yaptığın şeyi tamamen unuttuğun ya da yanlış hatırladığın olmadı mı?"

"Evet ama ben yarım saat boyunca o hayattaydım."

"Öteki sen bunu bilmeyecek. Senin az önce yaptıklarını ve söylediklerini hatırlayacak. Kendisi yapmış ve söylemiş gibi."

Nora derin bir nefes verdi. "Dan böyle biri değildi."

"İnsanlar değişiyor," dedi Bayan Elm, gözünü satranç tahtasından ayırmadan. Eli filin üzerinde dolaşıyordu.

Nora bir kez daha düşündü. "Belki de böyleydi ama ben göremedim."

"Peki," dedi Bayan Elm, merakla Nora'ya bakarak, "ne hissediyorsun?"

"Hâlâ ölmek istiyor gibiyim. Zaten ölmeyi uzun zamandır istiyordum. Tam bir fecaat olarak yaşamanın acısı, öldüğüm takdirde herhangi birinin duyacağı acıdan daha fazlaydı; bunu enine boyuna düşünmüştüm. Hatta öldüğümde çok rahatlayacaklarına emindim. Kimseye bir faydam yok. İşte kötüydüm. Herkesi hayal kırıklığına uğrattım. Açıkçası, tam bir karbon ayak izi israfıyım. İnsanları üzüyorum. Hayatımda kimse kalmadı. Zavallı Volts bile, bir kediye bakmayı bile beceremediğim için ölüp gitti. Ben ölmek istiyorum. Berbat bir hayatım var. Bu yüzden bitmesini istiyorum. Yaşamak için yaratılmamışım. Bütün bunları yapmamın da bir faydası yok. Çünkü öbür hayatlarda da mutsuz olmaya mahkûmum. Ben böyleyim işte. Hayata bir katkım yok. Kendime acıma hisleri içinde kıvranıp duruyorum. Ölmek istiyorum ben."

Bayan Elm bir kitapta daha önce de okuduğu ama bu kez içinde yepyeni bir anlam bulduğu bir paragrafı okurcasına, Nora'ya iyice bir baktı.

"İstemek," dedi ölçülü bir sesle, "ilginç bir sözcüktür. Yoksunluğu anlatır. Bazen o boşluğu başka bir şeyle doldururuz ve ilk baştaki istek bütünüyle kaybolur. Belki de senin sorunun istemek değil, yoksun olmak. Belki de cidden yaşamak istediğin bir hayat var."

"Ben de öyle sanmıştım. Dan'le yaşadığım hayatı. Ama öyle çıkmadı."

"Evet, çıkmadı. Ama bu olası hayatlarından yalnızca bir tanesi. Sonsuzdan bir çıkarırsan geriye yine sonsuz kalır."

"Yaşayabileceğim bütün olası hayatlarda ben varım. Bu yüzden öyle bir hayat yok."

Bayan Elm buna kulak asmadı: "Şimdi, söyle bakalım, bu kez nereye gitmek istersin?"

"Lütfen, hiçbir yere."

"*Pişmanlıklar Kitabı*'na tekrar bakmak ister misin?"

Nora burnunu kırıştırıp başını bir kez iki yana salladı. Onca pişmanlığın verdiği boğulma hissini hatırlamıştı. "Hayır."

"Peki ya kedin? Adı ne demiştin?"

"Voltaire. Biraz iddialı bir isim vermişim ama Voltaire o kadar iddialı bir kedi olmadığı için ona kısaca Volts derdim. Neşeli olduğum zamanlarda Voltsy. Tabii, nadiren. Bir kediye tam bir isim vermeyi bile beceremedim."

"Kedi bakmayı bile beceremediğini söylüyorsun. Neyi değiştirmek isterdin?"

Nora biraz düşündü. Bayan Elm'in bir çeşit oyun oynadığının gayet farkındaydı ama aynı isimli başka bir kediyi değil, kendi kedisini görmeyi cidden çok istiyordu. Hatta bunu her şeyden çok istiyordu.

"Peki. Voltaire'i evde tuttuğum hayatı görmek istiyorum. *Benim* Voltaire'imi. Kendimi öldürmeye çalışmadığım, iyi bir kedi sahibi olduğum ve dün gece Voltaire'in yola çıkmasına izin vermediğim hayatı istiyorum. Kısa bir süre için de olsa, o hayatı isterim. Öyle bir hayat var, değil mi?"

Öğrenmenin Tek Yolu Yaşamaktır

Nora etrafa bakınınca yatağında yattığını anladı.

Saatine baktı. Gece yarısını bir geçiyordu. Lambasını yaktı. *Esas* hayatındaydı ama bu sefer daha iyi olacaktı çünkü bu hayatta Voltaire hâlâ yaşıyordu.

Neredeydi peki?

"Volts?"

Nora yataktan kalktı.

"Volts?"

Bütün evi aradı ama kediyi hiçbir yerde bulamadı. Yağmur camlara vuruyordu; orada durum aynıydı. Yeni antidepresanı mutfak tezgâhının üstündeydi. Elektrikli piyano sessizce duvarın dibinde duruyordu.

"Voltsy?"

Yuka bitkisi ve minik saksılı üç kaktüsü, kitaplığı, kitaplıktaki felsefe kitaplarıyla romanlar, denenmeden bırakılmış yoga kitapları, rock starların biyografileri ve popüler bilim kitapları yerli yerindeydi. Kapağında köpekbalığı olan eski *National Geographic*'le *Elle* dergisinin bir tek Ryan Bailey söyleşisi için aldığı beş ay önceki sayısı da.

Kaptaki kedi maması olduğu gibi duruyordu.

Voltaire'e seslene seslene, bakmadığı yer kalmadı. Onu ancak odasına dönüp yatağın altına baktığında bulabildi.

"Volts?"

Kedi hareketsizdi.

Kolları ona erişecek kadar uzun değilmiş gibi, yatağı çekti.

"Voltsy. Haydi, Voltsy," diye fısıldadı.

Fakat kedinin soğuk bedenine dokunur dokunmaz durumu anlayıp büyük bir üzüntüye ve şaşkınlığa kapıldı. Kendini anında Gece Yarısı Kütüphanesi'nde, bu kez rahat bir koltuğa oturup kitaplardan birine dalmış olan Bayan Elm'in karşısında buldu.

"Anlayamadım," dedi Nora.

Bayan Elm okuduğu sayfadan gözlerini ayırmadı. "Anlayamadığın çok şey olacak."

"Voltaire'in hâlâ yaşadığı hayatı istemiştim."

"Aslında istemedin."

"Ne?"

Bayan Elm kitabı bıraktı. "Onu evde tuttuğun hayatı istemiştin. İkisi apayrı şeyler."

"Öyle mi?"

"Evet. Kesinlikle. Onun hâlâ yaşadığı hayatı istemiş olsan, hayır demek zorunda kalacaktım."

"Niye ki?"

"Çünkü öyle bir hayat yok."

"Ben her türden yaşamın olduğunu sanmıştım."

"Olası bütün hayatlar. Anlaşılan o ki, Voltaire'de ağır bir..." Bayan Elm kitaptan dikkatle okudu. "Bir *'restriktif kardiyomiyopati'* varmış, durumu ciddiymiş, doğuştan, kalbi yüzünden genç yaşta öleceği zaten belliymiş."

"Ama araba çarpmıştı."

"Yolda ölmekle araba kazasında ölmek, birbirinden farklı şeylerdir, Nora. Voltaire senin kök yaşamında diğer bütün hayatlarından daha uzun yaşadı. Az önce gittiğin, iki saat önce öldüğü hayat dışında. Önceki birkaç yılı çok zor geçmişti ama senin ona baktığın bir yıl boyunca hayatının en güzel dönemini yaşadı. İnan bana, Voltaire'in bundan çok daha kötü yaşamları da oldu."

"Az önce adını bile bilmiyordunuz. Şimdi restriktif kardiyo bilmem nesi vardı diyorsunuz."

"Adını biliyordum. Ayrıca az önce değildi. Saatine bak, hâlâ aynı andayız."

"Niçin yalan söylediniz?"

"Yalan söylemedim. Sana kedinin adını sordum. Kedinin adını bilmediğimi söylemedim. Farkı anlıyor musun? Adını senin söylemeni istedim ki sana bir şeyler hissettirsin."

Nora şimdi daha da gerilmişti. "Daha kötü ya! Beni Volts'un ölmüş olduğunu bildiğiniz bir hayata gönderdiniz. Ölmüştü de. Yani hiçbir şey değişmedi."

Bayan Elm'in gözleri bir kez daha parıldadı. "Sen hariç."

"Nasıl yani?"

"Yani artık bir kediye bakmayı bile beceremediğini düşünmüyorsun. Sen ona bakılabilecek en iyi şekilde baktın. Sen onu ne kadar seviyorsan, o da seni sevmişti ve belki de ölümünü görmeni istemedi. Biliyorsun, *kediler anlar*. Zamanlarının geldiğini bilirler. Voltaire dışarı çıktı *çünkü* öleceksi ve öleceğini biliyordu."

Nora bu sözleri iyice anlamaya çalıştı. Bir kez daha düşününce, kedinin cesedinde fiziksel hasar izi olmadığını hatırladı. Yalnızca Ash'in vardığı sonucun üzerine atlamıştı. Yolda ölen bir kedinin büyük ihtimalle yola çıktığı *için* öldüğü çıkarımının. Bir cerrah böyle düşünebiliyorsa, sıradan bir insan haydi haydi düşünürdü. İki kere iki eşittir araba kazası.

"Zavallı Volts," diye mırıldandı Nora yaslı bir sesle.

Bayan Elm, verdiği dersin anlaşıldığını gören bir öğretmen gibi gülümsedi.

"Seni sevmişti, Nora. Ona yeterince iyi baktın. Gidip *Pişmanlıklar Kitabı*'nın son sayfasına bir baksana."

Nora kitabın yerde durduğunu gördü. Yanına diz çöktü.

"Bu şeyi bir daha açmak istemiyorum."

"Merak etme. Bu kez daha güvenli. Bir tek son sayfayı aç."

Nora son sayfayı açar açmaz en son pişmanlıklarından birinin –"Voltaire'e bakmayı beceremedim"– yavaşça sayfadan silindiğini gördü. Harfler sisin içinde kaybolan yabancılar gibi kaybolup gitti.

Nora kötü bir şey olmadan önce hemen kitabı kapadı.

"İşte, gördün mü bak? Bazı pişmanlıkların gerçekle alakası yok-

tur. Bazı pişmanlıklar yalnızca..." Bayan Elm doğru tabiri arayıp buldu. "*Bok* yemektir."

Nora okul günlerini, Bayan Elm'in o günlerde de "bok yemek" falan gibi şeyler deyip demediğini hatırlamaya çalıştı ama bir kez olsun demediğine emindi.

"Ama Volts'un zaten ölmüş olduğunu bildiğiniz bir hayata beni neden gönderdiğinizi hâlâ anlayabilmiş değilim. Söyleyebilirdiniz. Kötü bir kedi sahibi olmadığımı söyleseniz yeterdi. Neden söylemediniz?"

"Çünkü Nora, bazen öğrenmenin tek yolu *yaşamaktır*."

"Çok acımasızca."

"Otursana," dedi Bayan Elm. "Doğru düzgün bir yere otur. Yere diz çökmen hiç doğru değil." Nora arkasına dönünce önceden fark etmediği bir koltuk gördü. Tek kolçağına pirinçten bir kitap tutacağı monte edilmiş antika -maun, deri döşemesine düğmeler dikilmiş, Edward döneminden kalma gibi görünen- bir koltuk. "Biraz gevşe."

Nora oturdu.

Saatine baktı. Oturup ne kadar gevşerse gevşesin, hep gece yarısı olacaktı.

"Bu işten hâlâ hoşlanmıyorum. Üzüntü veren bir yaşam yeterliydi. Daha fazlasına ne gerek var?"

"Pekâlâ," diyerek omuz silkti Bayan Elm.

"Ne?"

"Bir şey yapma öyleyse. Kitaplıklarda bunca hayat varken hiçbirini seçmeyip kütüphanede öylece oturabilirsin."

Nora, Bayan Elm'in yine bir oyun oynadığını hissetti. Ama oyunu bozmadı.

"İyi."

Bunun üstüne, Nora öylece otururken Bayan Elm de kitabına döndü.

Bayan Elm'in hiçbirine kapılmadan hayatları okuyabilmesi Nora'ya haksızlık gibi geliyordu.

Zaman geçti.

Ama teknik olarak, geçmedi tabii.

Nora acıkıp susamadan ve hiç yorulmadan sonsuza kadar orada kalabilirdi. Ama anladığı kadarıyla, sıkılabiliyordu.

Zaman geçmezken, Nora'nın dört bir yanındaki hayatlara duyduğu merak da yavaş yavaş artmaya başladı. Bir kütüphanede durup raflardan hiçbir şeyi çekmemek neredeyse imkânsız gibiydi.

"Neden bana iyi olduğunu bildiğiniz bir hayatı veremiyorsunuz?" diye sordu birden.

"Kütüphane bu şekilde çalışmıyor."

Nora'nın bir sorusu daha vardı.

"Yaşamların çoğunda uyuyor olacağım tabii, değil mi?"

"Birçoğunda, evet."

"O zaman ne olacak?"

"Uyuyor olacaksın. Sonra da o hayata uyanacaksın. Endişe edecek bir şey yok. Ama bu seni tedirgin ediyorsa, günün başka bir zamanını yaşadığın bir hayatı da seçebilirsin."

"O ne demek?"

"Eh, her yerde gece olması gerekmiyor, değil mi?"

"Ne?"

"Hayatlarını yaşadığın sonsuz sayıda olası evren var. Hepsinin de Greenwich Ortalama Zamanı'nda olduğunu mu sandın cidden?"

"Tabii ki hayır," dedi Nora. Pes edip başka bir hayatı seçmek üzere olduğunu hissediyordu. Kambur balinaları düşündü. O cevaplanmayan mesajı düşündü. "Izzy ile birlikte Avustralya'ya gitmiş olmayı isterdim. O hayatı deneyimlemek isterim."

"Çok iyi bir seçim."

"Ne? Çok iyi bir hayat mı yani?"

"Ah, ben öyle demedim. Sadece seçim yapma konusunda gitgide daha iyi olduğunu düşünüyorum."

"O zaman kötü bir hayat?"

"Öyle de demedim."

Raflar yine hızla dönmeye başladı ve birkaç saniye sonra durdu.

Bayan Elm, "Ah, evet, işte burada," diyerek alttan ikinci raftaki bir

kitabı aldı. Öteki kitaplarla hemen hemen aynı göründüğü düşünülürse, kitabı anında tanımış olması tuhaftı.

Kitabı şefkatle, yaş günü hediyesi verircesine Nora'ya verdi.

"Al bakalım. Yapman gerekeni biliyorsun."

Nora duraksadı.

"Ya ölmüşsem?"

"Efendim?"

"Yani başka bir hayatta. Bugünden önce öldüğüm hayatlar da olmalı."

Bayan Elm şaşkın görünüyordu. "İstediğin bu değil miydi zaten?"

"Yani, evet ama..."

"Bugünden önce sayısız kereler öldün, evet. Araba kazasında, aşırı dozda uyuşturucudan, suda boğularak, besin zehirlenmesinden, elma yerken boğularak, kurabiye yerken boğularak, vegan sosisli sandviç yerken boğularak, vegan olmayan sosisli yerken boğularak, yakalanabileceğin ya da kapabileceğin her çeşit hastalıktan... Aklına gelebilecek bütün zamanlarda, ölebileceğin her şekilde öldün."

"Bir kitabı açar açmaz şak diye ölebilirim yani?"

"Hayır. O anda olmaz. Voltaire'de olduğu gibi, buradaki bütün hayatlar, nasıl desem, *hayattır*. Yani o hayatta *ölebilirsin* ama hayata girmeden *önce* ölmüş olamazsın çünkü Gece Yarısı Kütüphanesi hayaletler kütüphanesi değildir. Ölüler kütüphanesi de değildir. Burası bir olasılıklar kütüphanesi. Ölümse olasılığın karşıtıdır. Anlıyor musun?"

"Sanırım."

Nora elindeki kitaba baktı. Çam yeşili. Pürüzsüz kapağına yine o her anlama gelebilecek ve anlamsızlığıyla hayal kırıklığı yaratan kitap ismi basılmıştı: **Hayatım**.

Kitabın ilk sayfası boş çıkınca, Nora bu kez neler olacağını merak ederek sonraki sayfayı çevirdi. **"Yüzme havuzu her zamankinden biraz daha kalabalıktı..."** Derken kendini orada buldu.

Ateş

Nora derin bir nefes aldı. Hisler aniden geldi. Gürültü ve su. Açık ağzına su doldu. Tuzlu suyun metalik ve keskin tadı.

Havuzun zeminine basıp ayaklarını tutmayı denedi ama su boyunu aştığı için hemen kurbağalama yüzmeye döndü.

Bir yüzme havuzu ama tuzlu suyla dolu. Açık havada, okyanus kenarında. Sahil şeridinin üzerine doğru uzanan kayalara oyulmuş gibi. Nora havuzun biraz ötesindeki okyanusu görebiliyordu. Tepede güneş vardı. Su soğuktu ama havanın sıcaklığı yüzünden soğuk iyi geliyordu.

Nora bir zamanlar Bedfordshire'lı on dört yaşındaki kızlar arasında en iyi yüzücüydü. Ulusal Küçükler Yüzme Müsabakaları'nda kendi yaş kategorisinde iki birincilik kazanmıştı. Serbest stil 400 metre. Serbest stil 200 metre. Babası onu her gün arabayla yakındaki havuza götürürdü. Bazı günler hem okuldan önce hem de okuldan sonra. Derken -abisi gitarla Nirvana çalıp dans ederken- notaları havuzlara tercih etmiş ve kendi kendine, yalnızca Chopin değil, "Let It Be" ve "Rainy Days and Mondays" gibi klasikleri de çalmayı öğrenmişti. Labirentler abisinin zihninde belli belirsiz bir fikirken, Nora kendi kendine şarkı yazmaya da başlamıştı.

Ama esas kurtulmak istediği şey yüzücülük değil, yüzmenin kendi üzerinde yarattığı baskıydı.

Nora havuzun kenarına kadar yüzdü. Durup etrafa bakındı. Uzakta, havuzdan daha düşük seviyede, yarım daire şeklinde kıvrılarak kumlarını yalayan denizi kucaklayan bir plaj vardı. Plajın ilerisinde, iç kısımlara doğru uzayan yeşillik bir alan. Uzaktan

görünen insanların köpekleriyle birlikte içinde yürüdüğü, palmiye ağaçlarıyla dolu bir park.

Onun da ötesinde, evler ve alçak apartmanlar, bir yolda akan trafik. Nora, Byron Bay'in resimlerini görmüştü, orası böyle bir yer değildi. Burası her neresiyse, oradan daha yapılaşmış bir yerdi. Kentleşmiş olduğu halde sörf yapılabilecek bir yere benziyordu.

Gözlerini tekrar havuza çevirince, yüzme gözlüğünü düzelterek ona gülümseyen bir adam gördü. Adamı tanıyor muydu acaba? Bu hayatta karşılık vereceği bir gülüş müydü bu? Cevabı bilemeden, belli belirsiz kibar bir tebessümle karşılık verdi. Geldiği ülkenin para birimine yabancı, ne kadar bahşiş vereceğini bilemeyen bir turist gibi hissetti kendini.

Derken bone takmış yaşlıca bir kadın da gülümseyerek havuzda ona doğru süzüldü.

"Günaydın, Nora," dedi kadın ritmini hiç bozmadan.

Nora'ya havuzun müdavimi olduğunu anlatan bir selamlaşmaydı bu.

"Günaydın," dedi Nora da.

Sohbet etme riskini almamak için, gözlerini okyanusa dikti. Safir mavisi muazzam dalgaları karşılamak üzere, sörf tahtalarının üzerinde denize açılan benek benek sörfçüler gördü.

Avustralya'daki hayatı için umut verici bir başlangıçtı. Nora saatine baktı. Ucuz görünümlü, parlak turuncu bir Casio'ydu. Mutluluk veren bu saatin mutlu bir hayatı müjdelediğini umdu. Orada saat sabahın dokuzunu biraz geçmişti. Saatin yanında anahtarını taktığı plastik bir bileklik de vardı.

Demek buradaki sabah ritüeli buydu. Plajın yanındaki açık bir yüzme havuzuna geliyordu. Orada yalnız mıydı acaba? Izzy'den bir işaret görmeyi umarak havuzu taradı ama göremedi.

Biraz daha yüzdü.

Bir zamanlar yüzmeyi sevmesinin en büyük nedeni yüzerken kaybolabilmesiydi. Havuzun içindeyken öyle saf bir yoğunlaşma yaşıyordu ki başka hiçbir şey düşünmüyordu. Okulla, evle ilgili so-

runların hepsi yok oluyordu. Yüzme sanatı -herhalde bütün sanatlar- tam bir adanmışlık istiyordu. Eyleme ne kadar yoğunlaşırsanız, diğer şeylerden o kadar uzaklaşıyordunuz. Kendiniz olmaktan kurtulup yaptığınız şeye dönüşüyordunuz.

Ama kollarıyla göğsünün sancıdığını hissederken yoğunlaşmak zordu. Nora büyük ihtimalle uzun zamandır yüzdüğünü ve havuzdan çıkma vaktinin geldiğini anladı. Bir tabela gördü. *Bronte Plajı Yüzme Havuzu.* Üniversiteye başlamadan önceki boş yılında Avustralya'ya gelen Dan'in buradan söz ettiğini ve kolayca hatırlayabildiği bu ismin -Bronte Plajı- aklında kaldığını hayal meyal hatırladı. Sörfçü Jane Eyre.

Ama şüphesi de doğrulanmıştı.

Bronte Plajı Sydney'deydi. Ama Byron Bay'e dahil olmadığı kesindi.

Yani iki seçenek vardı. Ya Izzy bu hayatta Byron Bay'de değildi ya da Nora onunla birlikte değildi.

Nora bütün vücudunun açık karamel renkte bronzlaştığını fark etti.

Karşı karşıya olduğu sorun, giysilerinin nerede olduğunu bilmemesiydi tabii. Derken plastik bilekliğindeki anahtarı hatırladı.

57. Dolabının numarası 57'ydi. Böylece soyunma odasını bulup o bücür, kare dolabı açtı ve bu hayattaki giyim zevkinin de saat zevki gibi rengârenk şeylerden yana olduğunu gördü. Tişörtünde ananas deseni vardı. Çeşit çeşit ananaslar. Morumsu pembe bir denim şort. Dama desenli bağcıksız spor ayakkabılar.

Neyim ben böyle? diye düşündü. *Çocuk programı sunucusu mu?*

Koruyuculu güneş kremi. Ebegümeci çiçeği renginde dudak nemlendiricisi. Başka makyaj malzemesi yoktu.

Tişörtü giyerken kolunda birkaç tane iz olduğunu gördü. Kesik izleri. Bir an kendisinin yapmış olabileceğini düşündü. Omzunun hemen altında da bir dövme vardı. Zümrüdüanka kuşu ve alevler. Korkunç bir dövmeydi. Bu hayatta zevkli bir kadın olmadığı açıktı. Ama zevkli olmanın mutlulukla ne alakası vardı ki zaten?

Nora giyinip şortunun cebindeki telefonu çıkardı. Evli ve pub sahibi olduğu hayatındaki telefondan daha eski bir modeldi. Neyse ki başparmak iziyle açabildi.

Soyunma odasından çıkıp plajın yanındaki yoldan yürüdü. Sıcak bir gündü. Güneş nisan ayında bile güvenle parlarken, hayat otomatikman güzelleşiyordu belki de. Her şey İngiltere'de olduğundan daha parlak, daha renkli ve daha *canlı* görünüyordu.

Bir bankın tepesine konmuş, fotoğraf çeken iki turiste poz veren bir papağan -gök mavisi, muz sarısı bir makav- gördü. Elinde turuncu bir içecek tutan sörfçü tipli bir bisikletli yanından geçerken resmen gülümseyerek, "İyi günler," dedi.

Burasının Bedford olmadığı kesindi.

Nora yüzüne bir şeyler olduğunu hissetti. Resmen -bu cidden mümkün müydü?- *gülümsüyordu*. Üstelik kendi kendine, birilerine gülümsemek zorunda olduğu için değil.

Derken alçak bir duvarda DÜNYADA YANGIN VAR ve TEK DÜNYA=TEK BİR ŞANS diye grafitiler görünce tebessümü silindi. Sonuçta farklı bir gezegende değil, yalnızca farklı bir hayattaydı.

Nerede oturduğuna, ne iş yaptığına, havuzdan çıkıp nereye gitmesi gerektiğine dair hiçbir fikri yoktu ama bu fazlasıyla özgürleştirici bir histi. Kendinden bile tek bir beklentisi olmadan var olabilmek. Yürürken internete kendi adıyla birlikte "Sydney" de yazıp arama yaptı.

Sonuçlara göz atmadan önce başını kaldırdı ve yolda gülümseyerek ona doğru gelen bir adam olduğunu gördü. Gömleğini yanlış iliklemiş, dökük saçlarını gevşek bir at kuyruğu yapmış, kısa boylu, bronz tenli, tatlı bakışlı bir adam.

"Hey, Nora."

"Hey, selam," dedi Nora da, aklının ne kadar karışık olduğunu belli etmemeye çalışarak.

"Bugün kaçta başlıyorsun?"

Buna nasıl cevap verebilirdi ki? "Of. Haydi be. Kahretsin. Tamamen unutmuşum."

Adamın buna hiç şaşmadığını söyler gibi kısacık bir kahkaha atması, Nora'nın zaten unutkan bir tip olduğunu anlatır gibiydi.

"Listede gördüm. On birdi galiba."

"Sabah on bir mi?"

Bay Tatlı Bakışlar güldü. "Ne içtin sen? Bana da ver."

"Hah. Hiçbir şey," dedi Nora tersler gibi. "Bir şey içmedim. Kahvaltıyı atladım da."

"Peki, öğleden sonra görüşürüz..."

"Evet. Şeyde... orada. Nerede demiştin?"

Adam alnını kırıştırarak gülüp yoluna devam etti. Nora belki de Sydney dışında, balina görmek isteyen turistleri gezdiren bir teknede çalışıyordu. Belki Izzy de orada çalışıyordu.

Nora'nın nerede oturduğuna (ya da oturduklarına) dair hiçbir fikri yoktu, internetten de bir şey çıkmamıştı ama okyanustan uzaklaşması gerektiğini hissediyordu. Belki de oralı biri olup çıkmıştı. Belki orası yürüyüş yaptığı bir yerdi. Havuzdaki kafenin önüne zincirlenmiş bisikletlerden biri onun olabilirdi. Küçük el çantasının içini ve ceplerini karıştırarak bir anahtar aradı ama yalnızca bir tane ev anahtarı bulabildi. Ne araba anahtarı ne de bisiklet zinciri anahtarı vardı. Ya otobüsle ya da yayan gelmişti demek. Ev anahtarının üstünde de bilgi olmadığı için bir banka oturdu ve ensesini pişiren güneşin altında mesajlarına baktı.

Hiç tanımadığı isimler.

Amy. Rodhri. Bella. Lucy P. Kemala. Luke. Lucy M.

Kim bu insanlar?

Bir de hiçbir ipucu vermeyen kısacık bir kişi ismi: "İş". "İş"ten gelen tek bir okunmamış mesaj vardı ve onda da şöyle yazıyordu:

Neredesin?

İsimlerden yalnızca birini tanıdı.

Dan.

Dan'in son mesajına tıklarken kalbi duracak gibi oldu.

Selam Nor! Avustralya'da hayat iyi gidiyordur umarım. Çok klişe ya da ürkünç gelebilir ama her şeyi göze alıp yine de anlatacağım. Geçen gece rüyamda pub'ımızı gördüm. Çok güzel bir rüyaydı. Öyle mutluyduk ki! Neyse, bu saçmalığı boş ver, esas konu şuydu: Mayısta nereye gidiyorum bil bakalım! AVUSTRALYA. Gelmeyeli en az on yıl olmuştur. İş için geleceğim. Avustralya Çağdaş Sanat Müzesi'yle çalışacağım. Müsait olursan birlikte bir kahve bile içsek süper olurdu. D x

Durum öyle garipti ki Nora'nın gülmesine ramak kaldı. Onun yerine öksürdü. (Şimdi düşününce, belki de bu hayatta o kadar formunda değildi.) Dünyada kavuştuklarında nefret edecekleri şeylerin hayalini kuran kaç tane Dan olduğunu merak ediyordu. Bunların kaçı onları mutlu edeceğini varsaydıkları hayalleri başkalarına da dayatıyordu acaba?

Görünüşe göre bu hayattaki tek sosyal medya hesabı Instagram'daydı ve orada da yalnızca şiirli resimler paylaşıyordu.

Bir tanesini seçip okudu:

ATEŞ
Okul bahçesindeki gülüşmeler
Ya da büyüklerin tavsiyeleri yüzünden
Değişim geçirmiş
Kazınmış
Tek bir parçası
Kalmamıştı...
Arkadaşların verdiği acı da
Çoktan solup gitmişti.
Bu parçaları yerden topladı.
Talaş gibi.
Ve yakacak olarak kullandı.
Ateşe verdi.
Yaktı.
Sonsuzu görebileceği kadar parlak bir ateş yaktı.

*

Rahatsız edici bir şeydi ama –sonuçta– şiirdi işte. E-postalarını kaydırırken Charlotte'a yazdığı bir şey gözüne çarptı; inceliksiz bir mizah duygusuna sahip olan Charlotte bir İskoç folk grubunda flüt çalarken Nora'nın Tel Teorisi'ndeki tek arkadaşıydı ve sonradan İskoçya'ya taşınmıştı.

Selam Charl!

Umarım her şey yolundadır.

Yaş gününün iyi geçmesine sevindim. Orada olamadığım için üzgünüm. Güneşli Sydney'de her şey yolunda gidiyor. Sonunda yeni bir yere taşındım. Bronte Plajı'nın hemen yanında (çok güzel bir yer). Mahallede bir sürü şirin kafe var. Yeni bir işim de var.

Her sabah tuzlu su havuzunda yüzüp akşamları güneş altında bir kadeh Avustralya şarabı içiyorum. Hayat çok güzel.

Adresim:
Darling Sokak 2/29
Bronte
NSW 2024
Avustralya

Nora
X

Bir terslik vardı. Mektubu uzun zamandır görmediği teyzesine yazar gibi belli belirsiz, mesafeli bir samimiyetle yazmıştı. Trip Advisor'a yorum yazar gibi, *mahallede bir sürü şirin kafe var* falan deyişi. Nora Charlotte'la –hatta *hiç kimseyle*– böyle konuşmazdı ki.

Hem Izzy'den de hiç söz etmemişti. *Sonunda yeni bir yere taşındım.* Tek başına mı taşınmıştı yoksa onunla birlikte mi? Charlotte'la Izzy tanışıyordu. Neden ondan hiç söz etmemişti?

Yakında öğrenecekti. Yirmi dakika sonra cidden de oturduğu dairenin holünde durmuş, atılması gereken dört çöp torbasına bakıyordu. Salon küçük ve kasvetli görünüyordu. Kanepe eski püsküydü. İçeride hafif bir küf kokusu vardı.

Duvarda *Melek* diye bir bilgisayar oyununun posteri asılıydı ve orta sehpada üstüne kenevir yaprağı çıkartması yapıştırılmış bir elektronik sigara duruyordu. Kadının teki gözlerini monitöre dikmiş, zombileri kafalarından vurmakla meşguldü.

Nora bir an için bu kısacık mavi saçlı kadının Izzy olabileceğini düşündü.

"Selam," dedi.

Kadın döndü. Izzy değildi. Uykulu gözlerinde vurduğu zombilerden bulaşmış gibi görünen boş bakışlar vardı. Herhalde iyi biriydi ama Nora onu daha önce hiç görmemişti. Kadın gülümsedi.

"Selam. Yeni şiir nasıl gidiyor?"

"Ha. Evet. Gayet iyi gidiyor. Sağ ol."

Nora hafif bir sersemlikle daireyi dolaştı. Gelişigüzel açtığı bir kapının ardında banyoyu gördü. Tuvalete girmesi gerekmiyordu ama biraz düşünmesi lazımdı. Bu yüzden kapıyı kapayıp ellerini yıkadı ve suyun delikten ters yönde dönerek akışını izledi.

Duşa şöyle bir baktı. Açık sarı perdede belli belirsiz öğrenci evlerini hatırlatan bir kir vardı. Evin ona hatırlattığı şey buydu. Öğrenci evi. Otuz beş yaşındaydı ve bu hayatta öğrenci gibi yaşıyordu. Lavabonun yanında gördüğü antidepresanı -fluoksetin- aldı. Kutunun üstündeki etikette *N. Seed* yazıyordu. Bir kez daha kolundaki izlere baktı. İnsanın kendi vücudunda bir gizeme açılan ipuçları bulması garip bir histi.

Yerde, çöp kutusunun yanında bir dergi vardı: *National Geographic*. Daha dün başka bir hayatta, dünyanın öbür ucunda baktığı, kapağında kara delik olan sayı. Öteden beri okuduğu ve fotoğraflar internetteki versiyonlarında o kadar iyi görünmediği için -son yıllarda bile- arada bir aklına esip aldığını herkes bildiği için, derginin kendisine ait olduğunu sezdi.

Nora on bir yaşındayken babasının aldığı bir sayısından Arktik Okyanusu'ndaki, Norveç'e bağlı takımadanın, Svalbard'ın fotoğraflarına baktığı günleri hatırladı. Orayı o kadar uçsuz bucaksız ve ıssız gösteren öylesine güçlü fotoğraflardı ki bunlar, Nora yazıda

adı geçen kâşif bilim insanları gibi o adaların arasında dolaşmanın, yazlarını orada jeolojik araştırmalar falan yaparak geçirmenin nasıl bir şey olacağını hayal etmişti. Sonunda o resimleri kesip odasındaki mantar panoya raptiyelemişti. Sonra da okulda yıllar boyu, sırf o yazıdaki bilim insanları gibi olabilmek ve yazlarını donmuş dağlarla fiyortların arasında, uçuşan kutup martılarının altında geçirebilmek için bilime ve coğrafyaya ağırlık vermişti.

Ama babası öldükten ve Nora, Nietzche'nin *İyi ve Kötünün Ötesinde*'sini okuduktan sonra a) ansızın içe dönmesine uygun olan tek konunun felsefe olduğuna ve b) zaten bilim insanından çok rock star olmayı istediğine karar vermişti.

Nora banyodan çıkıp gizemli ev arkadaşının yanına döndü.

Kanepeye oturup bir süre onu izleyerek bekledi.

Kadının avatarı başından vuruldu.

"Defol git, bok yiyen zombi," diye hırladı kadın monitöre bakarak, mutlu mesut.

Sonra elektronik sigarayı aldı. Nora bu kadını nereden tanıdığını merak ediyordu. Ev arkadaşıydı herhalde.

"Dediğini düşündüm de..."

"Ne demiştim ki?" diye sordu Nora.

"Kedi bakma konusu. Şu kediye bakmak istiyordun, unuttun mu?"

"Ha, evet. Tabii ki. Hatırlıyorum."

"Çok kötü fikir, abi."

"Öyle mi?"

"Kediler."

"Ne olmuş onlara?"

"Bunlarda bir parazit varmış. Toksoplaz bilmem ne."

Nora bunu biliyordu. Ergenlik döneminde Bedford Hayvan Kurtarma Merkezi'nde çalıştığı günlerden beri biliyordu. "Toksoplazmozis."

"Ta kendisi! Geçen, bir podcast dinliyordum da... şu uluslararası milyarderler grubunun insanları gitgide salaklaştırıp dünyayı ele geçirmek için kedileri kullandığına dair bir teori varmış. Yani, bir

düşünsene. *Her yer* kedi dolu. Bunu Jare'e de anlattım, 'Jojo, sen ne içtin öyle?' dedi. 'Senin verdiğinden içtim,' deyince, 'Ya, anlamıştım zaten,' dedi. Sonra da çekirgeleri anlattı."

"Çekirge mi?"

"Evet. Çekirgeleri duymuş muydun?" diye sordu Jojo.

"Ne olmuş onlara?"

"Kendilerini öldürüyorlar. Çünkü bir tane parazit kurt içlerine girip büyüyerek suda yaşayan bir yaratığa dönüşüyor ve de büyürken çekirgenin bütün beyin işlevlerini ele geçirdiği için, çekirge, 'Hey, ben suyu ne kadar da çok seviyorum öyle,' diye düşünerekten suya atlayıp ölüveriyor. Bak Google'a. 'Çekirge İntiharı' yaz. Neyse, esas konu elitlerin kedileri kullanarak bizi öldürmeye çalışması, bu yüzden yanlarına bile yaklaşmamalısın."

Nora bu hayatın hayal ettiğinden ne kadar farklı olduğunu düşünmeden edemedi. Izzy ile birlikte Byron Bay yakınındaki bir teknede görkemli kambur balinalara hayran hayran baktıklarını hayal etmişken, Sydney'deki ot kokulu küçücük bir dairede, onu kedilerin yanına bile yaklaştırmayan komplo teorisyeni ev arkadaşının yanındaydı.

"Izzy'ye ne oldu ki?"

Nora bunu sesli sorduğunu fark etti.

Jojo şaşkın görünüyordu. "Izzy? Eski arkadaşın Izzy mi?"

"Evet."

"Hani şu ölen?"

Bu öyle ani oldu ki Nora ilk başta idrak edemedi.

"Ne dedin?"

"Araba kazasında ölen?"

"Ne?"

Kıvrım kıvrım dumanlar yüzünü yalayarak yükselirken Jojo hâlâ şaşkın görünüyordu. "Sen iyi misin, Nora?" Sigarayı uzattı. "Bir fırt ister misin?"

"Yok, böyle iyiyim, sağ ol."

Jojo kıkırdadı. "Biraz havan değişirdi."

Nora telefonunu aldı. İnternete girdi. Arama çubuğuna "Isabel Hirsh" yazdı. Sonra Haberler'e tıkladı.

Hemen çıkmıştı. Izzy'nin bronzlaşmış, gülümseyen yüzünün fotoğrafı. Üzerinde bir manşet.

YENİ GÜNEY GALLER'DEKİ TRAFİK KAZASINDA İNGİLİZ VATANDAŞI BİR KADIN ÖLDÜ

Dün gece Coffs Harbour'ın güneyinde bir kadın sürücünün (33) kullandığı Toyota Corolla'nın Pasifik Yolu'nda karşı taraftan gelen bir arabayla çarpışması sonucunda kadın sürücü öldü, üç kişi hastaneye kaldırıldı.

İngiliz vatandaşı Isabel Hirsh olduğu belirlenen kadın sürücü sabah dokuza doğru kaza yerinde öldü. Toyota'nın içinde ondan başka kimse yoktu. Ev arkadaşı Nora Seed'in ifadesine göre, Isabel onun yaş gününe katılmak için Brisbane'den Byron Bay'e dönüyordu. Isabel, Byron Bay Balina İzleme Turları'nda yeni işe girmişti.

"Mahvolmuş durumdayım," dedi Nora. "Avustralya'ya daha bir ay önce birlikte gelmiştik ve Izzy burada kalabildiği kadar kalmayı planlıyordu. Öyle bir yaşam gücü vardı ki dünyayı onsuz hayal edebilmek çok zor. Yeni işi onu çok heyecanlandırmıştı. Anlamak mümkün değil. Dayanılmaz bir üzüntü içindeyim."

Diğer arabadaki yolcuların hepsi yaralandı ve sürücü -Chris Dale- uçakla Baringa'daki hastaneye nakledildi.

Yeni Güney Galler polisi olaya şahit olan herkesin soruşturmaya yardımcı olması çağrısında bulundu.

"Aman Tanrım," diye fısıldadı Nora, kendini bayılacak gibi hissederek. "Ah, Izzy, ah."

Izzy'nin bütün hayatlarında ölmediğini biliyordu. Hatta çoğunda. Ama bu hayatta cidden ölmüştü ve Nora'nın acısı da gerçekti. Suçluluk duygusuyla karışık, tanıdık, korkunç bir acıydı.

Daha olanları tam sindiremeden, telefonu çaldı. Ekranda "İş" yazıyordu.

Bir erkek sesi. Sözcükleri uzatarak yavaşça konuşan. "Neredesin sen?"

"Efendim?"

"Yarım saat önce burada olacaktın."

"Nerede?"

"Feribot terminalinde. Bilet satacaktın. Doğru numarayı aradım, değil mi? Nora Seed'le mi konuşuyorum?"

"Nora'lardan biriyle," dedi Nora, yavaş yavaş kaybolmaya başlarken.

Akvaryum

Yine satranç tahtasının başında oturan cingöz kütüphaneci, geri dönen Nora'ya bakmadı bile.

"Orası korkunçtu."

Bayan Elm dudak büker gibi gülümsedi. "Böylece görmüş oldun, değil mi?"

"Neyi gördüm?"

"Sonuçlarını değil, ancak seçenekleri tercih edebileceğini. Ama sözümün arkasındayım. İyi bir seçimdi. Yalnızca istenen sonucu vermedi."

Nora, Bayan Elm'in yüzünü inceledi. Bu kadın bundan zevk mi alıyordu?

"Neden orada kaldım ki?" diye sordu Nora. "O öldükten sonra neden eve dönmedim?"

Bayan Elm omuzlarını silkti. "Bir şey yapmaya halin yoktu. Yas tutuyordun. Depresyondaydın. Depresyonda olmak nasıldır bilirsin."

Nora bunu anlayabiliyordu. Bir yerde balıklarla ilgili bir çalışma yapıldığını okumuştu. Balıklar insanlara çoğumuzun zannettiğinden daha çok benziyordu.

Balıklar da depresyona giriyordu. Zebra balıklarına testler uygulanmıştı. Bir akvaryum alıp gazlı kalemle tam ortasına yatay bir çizgi çekmişlerdi. Depresyonda olan balıklar çizginin altında kalmıştı. Ama aynı balıklara Prozac verildiğinde, hepsi de çizginin üstüne, suyun yüzeyine kadar çıkmış, yeni doğmuş gibi oraya buraya yüzmüşlerdi.

Balıklar uyaranlardan yoksun kaldıklarında depresyona giriyordu. *Her şeyden* yoksun kaldıklarında. Hiçbir şeye benzemeyen bir akvaryumun içinde kapalı kaldıklarında.

Belki Izzy öldükten sonra Avustralya da onun boş akvaryumu olmuştu. Çizginin üstüne çıkmasını sağlayacak motivasyonu kalmamıştı belki. Prozac -ya da fluoksetin- bile yüzeye kadar çıkmasını sağlayamamıştı. Sınır dışı edilinceye kadar o dairede Jojo'yla birlikte oturacak ve yerinden kıpırdamayacaktı.

Belki intihar edecek *hali* bile yoktu. Belki bazı hayatlarda hiçbir şey yapmadan öylece durmaktan başka bir şey istemiyor ve değişmeyi denemiyordun bile. Belki de çoğu hayat böyleydi.

"Evet," dedi Nora, bu kez bağırır gibi. "Belki de halim yoktu. Belki hiçbir hayatımda halim yoktu. Yani, belki de ben böyle biriyimdir. Bir denizyıldızı bütün hayatlarda denizyıldızıdır. Denizyıldızının uzay mühendisi olduğu bir hayat yoktur. Belki benim de hiçbir hayatımda bir şey yapacak halim yoktur."

"Hayır, bence yanılıyorsun."

"Peki, öyleyse. Bir şeyler yapacak halimin olduğu hayatı denemek istiyorum. Hangisi o?"

"Bunu senin *bana* söylemen gerekmiyor mu?"

Bayan Elm vezirle bir piyonu aldıktan sonra tahtayı ters çevirdi. "Ben yalnızca kütüphaneciyim maalesef."

"Kütüphaneciler bilgili olur. İnsanı doğru kitaplara yönlendirirler. Doğru diyarlara. En iyi yerleri onlar bulur. Ruh kazanmış arama motorları gibi."

"Kesinlikle. Ama senin de neleri sevdiğini bilmen gerekir. O mecazi arama çubuğuna ne yazacağını bilmen gerekir. Bazen bunu netleştirmek için önceden birkaç şeyi de denemen gerekir."

"Buna gücüm yok. Yapmak istediğimden bile emin değilim."

"Öğrenmenin tek yolu yaşamaktır."

"Evet. Bunu daha önce de söylemiştiniz."

Nora derin bir nefes verdi. Kütüphanedeyken nefes verebileceğini bilmek enteresandı. Bedeninin içinde olduğunun fazlasıyla farkındaydı. Bu gayet normal geliyordu. Ama orası hiç de normal bir yer *değildi*. Fiziksel olarak gerçekten orada değildi. Olamazdı. Ama nereden bakılırsa bakılsın -bir bakıma- orada sayılırdı. Hâlâ yerçekimine maruzmuş gibi, ayakları yere basıyordu.

"Pekâlâ," dedi Nora. "Başarılı olduğum bir hayatı istiyorum."

Bayan Elm'in yüzünde onu ayıplamış gibi bir ifade belirdi. "Çok okuyan biri olarak, sözcüklerini hiç de özenle seçmiyorsun."

"Pardon."

"Başarı. Sana ne ifade ediyor? Para mı?"

"Hayır. Yani, olabilir. Ama tanımlayıcı özelliği bu olamaz."

"Peki, öyleyse, nedir başarı?"

Nora başarının ne demek olduğunu bilemedi. Kendini öyle uzun zamandır başarısızlık timsali gibi hissetmişti ki.

Bayan Elm sabırla gülümsedi. "Yine *Pişmanlıklar Kitabı*'na danışmak ister misin? Başarı olduğunu düşündüğün şeye ulaşmanı önleyen yanlış kararları bir kez daha düşünmek ister misin?"

Nora üstündeki suyu silkinen bir köpek gibi hızla başını iki yana salladı. Hataların ve yanlış kararların yer aldığı o bitmez tükenmez listeyle bir kez daha yüzleşmeyi hiç istemiyordu. Zaten yeterince depresifti. Üstelik pişmanlıklarını da zaten biliyordu. Pişmanlıklar kaybolup gitmezdi. Sivrisinek ısırığı gibi değildiler. Sonsuza kadar kaşınırlardı.

"Hayır, öyle değil," dedi Bayan Elm, aklını okuyarak. "Artık kedinle ilgili bir pişmanlığın yok. Izzy ile birlikte Avustralya'ya gitmediğine de pişman değilsin."

Nora başını salladı. Bayan Elm haklıydı.

Bronte Plajı'ndaki havuzda yüzüşünü düşündü Nora. O tuhaf ve bildik hissin ona ne kadar iyi geldiğini.

"Küçük yaştan itibaren yüzmeye teşvik edilmişsin," dedi Bayan Elm.

"Evet."

"Baban seni havuza götürmekten mutluluk duyarmış."

"Onu mutlu edebilen çok az şeyden biri de buydu," dedi Nora geçmişe dalarak.

Nora yüzmeyi babası tarafından onaylanmakla özdeşleştirmiş ve suyun içindeki o sessizliği çok sevmişti çünkü annesiyle babasının bitmeyen kavgalarından ancak bu sayede kurtulabiliyordu.

"Neden bıraktın?" diye sordu Bayan Elm.

"Yüzme yarışlarını kazanmaya başladığım anda *fark edildim* ve fark edilmeyi hiç istemiyordum. İnsanlar yalnızca beni fark etmemiş, tam da insanın vücuduyla sorunları olduğu bir yaşta beni mayoyla görmüşlerdi. Biri omuzlarımın erkek omzu gibi olduğunu söylemişti. Saçma sapan bir şeydi ama saçma sapan olan bir sürü şey vardı ve o yaşta insan hepsini çok ciddiye alıyor. Ergenlik döneminde görünmez olmak çok işime gelirdi. Bana 'Balık' derlerdi. İltifat olsun diye değil. Çok utangaçtım. Okul bahçesinden kaçıp kütüphaneye gelmemin nedenlerinden biri de buydu. Küçük bir şey gibi görünüyor ama böyle bir alana sahip olmanın bana cidden yardımı oldu."

"Küçük şeylerin önemini asla göz ardı etmemeliyiz," dedi Bayan Elm. "Bunu aklından çıkarma."

Nora geçmişi düşündü. Ergenlik dönemindeki çekingenliği ve bir anda görünür olması ona sorun yaratan bir çelişki olmuştu ama aslında hiç akran zorbalığına maruz kalmamıştı çünkü abisini herkes tanırdı. Joe'nun sert bir tip olduğu söylenemezdi ama başından beri kardeşinin okuldaki zulümlerden muaf tutulmasına yetecek kadar havalı ve popüler biriydi.

Nora hem yerel hem de ulusal yarışlarda madalyalar kazanmış ama on beş yaşma geldiğinde artık dayanamaz olmuştu. Her gün yüzmeye, havuzu boydan boya defalarca kat etmeye.

"Bırakmak zorunda kaldım."

Bayan Elm başını salladı. "Böylece babanla arandaki bağ da aşındı ve kopma noktasına kadar geldi."

"Öyle sayılır."

Nora çiseleyen yağmurun bulandırdığı bir pazar sabahında, Bedford Sosyal Tesisi'nin önünde artık yarışlara katılmak istemediğini söylediğinde, babasının yüzünde beliren ifadeyi hatırladı. O kırgınlığı ve derin hayal kırıklığını.

"Ama hayatta çok başarılı olabilirdin," demişti babası. Evet. Nora şimdi hatırlıyordu. "Pop star olmayı asla beceremezsin ama bu iş çok *gerçek*. Avuçlarının içinde. Antrenmanlara devam edersen, olimpiyatlara katılacaksın. Eminim bundan."

Nora bu sözlere bozulmuştu. Mutlu bir yaşama giden incecik bir yol vardı ve o yol babasının onun adına seçtiği yoldu sanki. Yaşamı için kendi başına alacağı kararlar baştan yanlış olmak zorundaydı. Fakat on beş yaşındayken tam olarak anlayamadığı şey, pişmanlığın ne kadar feci bir his olabileceği ve avuçlarının içinden kayıp giden bir hayali gerçekleştirmeye bu kadar yakınken, babasının nasıl bir acı hissettiğiydi.

Nora'nın babası zor adamdı, bu bir gerçekti.

Yüzmeyle ilgili olmadığı sürece, Nora'nın yaptığı, istediği ve inandığı her şeyi sonuna kadar eleştirmesi bir yana, Nora yalnızca onun hayatında var olarak bile görünmez bir suç işlemiş gibi hissederdi kendini. Babası ragbi kariyerini yarıda kesen çapraz bağ yaralanmasından beri evrenin ona karşı olduğuna cidden inanmıştı. Nora da onun için bu evrensel planın bir parçasıydı, en azından öyle olduğunu *hissediyordu*. Otoparkta yaşanan o andan sonra kendini gerçekten de babasının sol dizindeki sancının bir uzantısı gibi hissetmeye başlamıştı. Yürürken hissettiği o ağrının.

Ama belki de babası olacakları biliyordu. Bir pişmanlığın bir diğerine yol açacağını, sonunda ansızın pişmanlıklardan ibaret bir hayatı olacağını belki de biliyordu. Pişmanlıklarla dolu koca bir kitap gibi.

"Peki öyleyse, Bayan Elm. Babamın istediğini yaptığım hayatta neler olduğunu öğrenmek istiyorum. Antrenmanlara hiç aksatmadan katıldığım. Güne sabahın beşinde başlayıp akşamın dokuzuna kadar çalışmaktan hiç şikâyet etmediğim. Her gün yüzdüğüm, bırakmayı aklıma bile getirmediğim. Müziğe ve yarım bırakılan romanlara boş yere zaman harcamadığım. Başka her şeyi sunağa yatırıp serbest stil için kurban ettiğim. Pes etmediğim. Olimpiyatlara katılmak için yapılması gereken her şeyi yaptığım hayatta. Beni *o* hayata götürün."

Kaşlarını çatmış satranç tahtasına bakarak kendi kendini nasıl oyuna getireceğini düşünen Bayan Elm bir an için Nora'nın bu mini tiradını duymamış gibi davrandı.

"Benim en sevdiğim taş, kaledir," dedi sonra. "Ona dikkat etmen gerektiğini düşünmezsin. Dürüst bir taştır. Gözünü vezirin, atın, filin üstünde tutarsın çünkü onlar içten pazarlıklıdır. Ama çoğu zaman kaleye yenilirsin. Dürüstlük her zaman bizim zannettiğimiz gibi bir şey değildir."

Nora, Bayan Elm'in yalnızca satrançtan söz etmiyor olabileceğinin farkındaydı. Ama raflar da hareket etmeye başlamıştı. Tren hızıyla.

"İstediğin bu hayat," diye sözüne devam etti Bayan Elm, "pub açma hayalinden ve Avustralya macerasından biraz daha farklı. Ötekiler birbirine yakın hayatlardı. Buysa geçmişte yaptığın birçok farklı seçimi içeriyor. Bu yüzden kitabı da biraz daha uzakta, gördün mü?"

"Gördüm."

"Kütüphaneler sistematik olmak zorundadır."

Kitaplar yavaşladı. "Ah, işte buradaymış."

Bayan Elm bu kez ayağa kalkmadı. Yalnızca sol elini kaldırdı ve kitap eline uçtu.

"Bunu nasıl yaptınız?"

"Bilmem. İşte istediğin hayat. Al bakalım."

Nora kitabı aldı. Hafif, yeni, misket limonu renginde bir kitap. İlk sayfayı açtı. Ve bu kez hiçbir şey hissetmediğinin farkına vardı.

Nora'nın Kendini Yaşamla Ölüm Arasında Bulmadan Önce Paylaştığı Son Durum Güncellemesi

Kedimi özledim. Çok yorgunum.

Başarılı Yaşam

Nora uykudaydı.

Derin, rüyasız bir hiçliğin içindeyken ansızın -telefonundaki alarmın çalmasıyla- uyandı ve nerede olduğunu anlayamadı.

Telefondaki saat sabahın altı buçuğunu gösteriyordu. Ekranın ışığında, yatağın yanındaki lambanın düğmesi belirdi. Lambayı yakınca, bir otel odasında olduğunu gördü. Mavi tonlarda döşenmiş, sade, geleneksel ve oldukça lüks bir odaydı.

Duvarda çerçeveli, yarı soyut, Cezanne resimlerine öykündüğünü gizlemeyen, iyi yapılmış bir elma -ya da armut- resmi asılıydı.

Yatağın baş ucunda yarısı boş, silindir şeklinde bir gazsız maden suyu şişesi vardı. Bir paket de açılmamış kurabiye. Zımbalanmış basılı kâğıtlar da vardı. Program gibi bir şey.

Nora kâğıtlara baktı.

GULLIVER ARAŞTIRMA İLHAM VERİCİ BAŞARI
HİKÂYELERİ BAHAR KONFERANSI
MİSAFİR KONUŞMACI, KRALİYET ONUR NİŞANI SAHİBİ
NORA SEED İÇİN PROGRAM

08.45 Priya Navuluri (Gulliver Araştırma), Rory Longford (Tanınmış Konuşmacılar) ve J ile lobide buluşma
Intercontinental Hotel

09.00 Ses provası

09.05 Teknik prova

09.30 Nora VIP bölümünde zaman geçirebilir ya da ana salondaki ilk konuşmayı dinleyebilir (JP Blythe, MeTime uygulamasının yaratıcısı ve *Senin Hayatın, Senin Kuralların* kitabının yazarı)

10.15 Nora'nın konuşması

10.45 Seyirciyle soru-cevap

11.00 Seyirciyle tanışma

11.30 Bitiş

Nora Seed, Kraliyet Onur Nişanı Sahibi.

İlham Verici Başarı Hikâyeleri.

Demek cidden başarıya ulaştığı bir hayatı vardı. Vay canına.

Nora bu "J"nin ve lobide bulaşacağı diğer insanların kimler olduğunu merak ederek kâğıtları bırakıp yataktan kalktı. Çok zamanı vardı. Ne demeye sabahın altı buçuğunda kalkmıştı ki? Belki de her sabah yüzüyordu. En mantıklı açıklama buydu. Bir düğmeye basınca hafif bir ses çıkararak açılan perdelerin ardından nehrin, gökdelenlerin ve beyaz Milenyum Kubbesi'nin olduğu bir manzara belirdi. Bu manzarayı tam bu açıdan görmemişti hiç. Londra. Canary Wharf. Yirminci katta falandı.

Banyoya girdiğinde -bej karolar, büyük bir duş kabini, yumuşacık beyaz havlular- kendini her sabah hissettiği kadar kötü hissetmediğini fark etti. Karşısındaki duvarın yarısını kaplayan bir ayna vardı. Kendini görünce nutku tutuldu. Sonra gülmeye başladı. Bu kadar sağlıklı görünmesi öyle komikti ki. Güçlü de görünüyordu. Ayrıca bu hayattaki pijama seçimi de (hardal rengi ve yeşil, ekose) berbattı.

Banyo oldukça büyüktü. Yere uzanıp şınav çekebileceği büyüklükteydi. Nora üst üste -dizlerini değdirmeden- on şınav çektiği halde nefesi bile kesilmedi.

Ardından dirseklerini yere dayayıp *plank* pozisyonunda durdu. Tek koluyla denedi. Sonra öteki koluyla denedi ve titremedi bile. Bir şınav, bir havaya uzanma hareketine geçti.

Sorun yoktu.

Vay canına.

Ayağa kalkıp pat pat vurduğu karnı taş gibiydi.

Kök yaşamında, teknik olarak daha dün, anacaddede yürürken bile nasıl hırıldadığını hatırladı.

Ergenliğinden beri kendini bu kadar formda hissetmemişti. Hatta hiç bu kadar formda hissetmemişti, daha güçlü olduğu kesindi.

Facebook'tan Isabel Hirsh'ü arayınca, eski en iyi arkadaşının hayatta ve hâlâ Avustralya'da olduğunu görmek Nora'yı sevindirdi. Sosyal medyada takipleşmemeleri bile umurunda değildi çünkü Nora bu hayatta büyük ihtimalle Bristol Üniversitesi'ne gitmemişti. Gittiyse bile onunla aynı dersleri almış olamazdı. *Bu* Isabel Hirsh'ün, Nora Seed'le hiç tanışmadığı halde Nora'nın kök yaşamında yaptığı şeyi yaptığını görmek kendini *birazcık* önemsiz hissetmesine neden oldu.

Dan'e de baktı. Dan, Gina diye bir spinning eğitmeniyle evli ve (görünüşe göre) mutluydu. "Gina Lord (kızlık soyadı Sharpe)". Sicilya'da evlenmişlerdi.

Nora bu kez internette "Nora Seed"i arattı.

Wikipedia sayfasından (resmen Wikipedia sayfası vardı) olimpiyatlara katılmayı başardığını öğrendi. İki kez. Serbest stilde uzmanlaşmıştı. Serbest stil 800 metreyi sekiz dakika beş saniye gibi inanılmaz bir sürede yüzerek altın madalyayı, 400 metrede gümüşü kazanmıştı.

Bunlar yirmi iki yaşındayken olmuştu. Yirmi altı yaşında 4 x 100 metre bayrak yarışındaki performansıyla bir gümüş madalya daha kazanmıştı. Dünya Su Sporları Şampiyonası'nda serbest stil 400 metrede yaptığı dereceyle dünya rekorunu kısa bir süre elinde tuttuğunu okumak daha da inanılmazdı. Sonra da uluslararası yarışmalardan çekilmişti.

Yirmi sekiz yaşında emekli olmuştu.

Şimdilerde, galiba yüzme müsabakaları yayınlandığında BBC için çalışıyor, *Bir Spor Meselesi* diye bir televizyon programında yer alıyor, arada bir yüzme federasyonunda yardımcı antrenörlük yapıyor, hâlâ günde iki saat yüzüyordu ve *Batmak ya da Yüzmek* diye otobiyografik bir kitabı yayımlanmıştı.

Yardım kuruluşlarına -yani Marie Curie Kanser Vakfı'na- bol bol bağış yapıyordu ve Brighton İskelesi'nin etrafında Denizleri Koruma Cemiyeti yararına bir yüzme maratonu düzenlemişti. Profesyonel spor hayatını bıraktıktan sonra Kanal'ı iki kez yüzerek geçmişti.

Sporda, eğitimde ve hayatta direnme gücünün önemine dair yaptığı bir TED konuşmasının linki vardı. Bir milyondan fazla izlenmişti. Nora konuşmayı izlerken başka birini izler gibiydi. Bu kadın özgüvenli, sahneye hâkim, duruşu kusursuz, konuşurken kendini hiç zorlamadan gülümseyen, seyircinin doğru zamanlarda gülümseyip kahkaha atmasını ve alkışlayıp baş sallamasını sağlayabilen biriydi.

Böyle biri olabileceğini hiç sanmazdı ve bu Nora'nın yaptıklarını ezberlemeye çalışsa da, bunu hiçbir şekilde yapamayacağını anladı.

"Direnme gücüne sahip olanlar başkalarından farklı değildir," diyordu Nora. "Aradaki tek fark, onların aklında belli bir hedef olması ve o hedefe ulaşmaya kararlı olmalarıdır. Direnme gücü, dikkatimizin kolayca dağılabildiği bir hayatta odağımızı koruyabilme yeteneğidir. Bedenimiz ve zihnimiz sınıra dayandığında bile yaptığımız işe yoğunlaşmayı sürdürmek, dikkatimizi dağıtmadan, etrafa bakıp birilerinin bizi geçebileceğinden endişe etmeden kendi kulvarımızda yüzmeyi sürdürebilmektir..."

Kimdi bu kadın böyle?

Videoyu biraz ileri aldığında, öteki Nora'nın bir kişisel gelişim Jean d'Arc'ı gibi özgüvenle konuşmayı sürdürdüğünü gördü.

"Olmadığınız bir şeyi olmayı hedeflerseniz, başarısızlığa mahkûmsunuz. Kendiniz olmayı hedefleyin. Kendiniz gibi bakmayı, davranmayı ve düşünmeyi hedefleyin. Kendinize en sadık versiyonunuz olmayı hedefleyin. Kendiniz olma haline kucak açın.

Kendinizi onaylayın. Sevin. Bunun için çok çalışın. İnsanlar sizi küçümsediğinde ve sizinle alay ettiğinde, onlara kulak asmayın. Dedikodu çoğu zaman üstü örtük bir kıskançlıktır. Oyalanmayın. Direnme gücünüzü koruyun. Yüzmeye devam edin..."

Nora, "Yüzmeye devam edin," diyerek öteki Nora'nın sözünü tekrarlarken, otelde havuz olup olmadığını merak etti.

Video kayboldu ve bir an sonra telefonu çalmaya başladı.

Ekranda bir isim belirdi: "Nadia."

Esas hayatında Nadia diye bir tanıdığı yoktu. Bu versiyonu o adı gördüğünde mutlu bir beklenti hissine mi yoksa feci bir dehşete mi kapılırdı acaba?

Öğrenmenin tek yolu vardı.

"Alo?"

"Tatlım," dedi tanımadığı bir ses. Samimi konuşan ama pek sıcak denemeyecek bir sesti. Kadının aksam vardı. Rus olabilirdi. "Umarım iyisindir."

"Selam Nadia. Sağ ol. İyiyim. Oteldeyim işte. Konferansa hazırlanıyorum." Nora neşeli konuşmaya çalışmıştı.

"Ha evet, şu konferans. Tek bir konuşma için on beş bin sterlin. Kulağa hoş geliyor."

Kulağa çok gülünç geliyordu. Ama Nora bir yandan da Nadia'nın -artık bu Nadia her kimse- bunu nereden bildiğini merak etti.

"Öyle."

"Joe söyledi de."

"Joe mu?"

"Evet. Her neyse, ne diyeceğim, bir ara babanın yaş günüyle ilgili konuşmamız lazım."

"Ne?"

"Senin de gelmen onu çok mutlu eder, eminim."

Nora'nın bütün vücudu hayalet görmüş gibi buz kesti, dizlerinin bağı çözüldü.

Babasının cenazesinde, abisiyle sarmaş dolaş nasıl ağladıklarını hatırladı.

"Babam mı?"

Babam. Ölen babam.

"Bahçeden içeri yeni girdi. Konuşmak ister misin?"

Olağanüstü, her şeyi yerle bir eden, Nadia'nın ses tonuyla söylenemeyecek bir şeydi bu. Kadın öylesine sıradan, normal bir şey gibi söylemişti ki.

"Ne?"

"Babanla konuşmak ister misin?"

Nora bir an ne diyeceğini bilemedi. Dengesini yitirir gibi oldu.

"Ben—"

Nora konuşamadı. Nefes alamadı. Ne diyeceğini bilemedi. Her şey o kadar gerçek dışıydı ki. Zamanda seyahat etmiş gibiydi. Yirmi yıl geriye gitmişti sanki.

Zaten artık cevap vermek için çok geçti çünkü bu kez Nadia şöyle dedi: "Veriyorum..."

Nora telefonu kapamamak için kendini zor tuttu. Belki de kapamalıydı. Ama yapmadı. Böyle bir olasılık olduğunu öğrendiğine göre, o sesi duymak zorundaydı.

Önce nefesi duyuldu.

Sonra: "Selam, Nora. Nasılsın?"

Hepsi buydu. Her gün söylenebilecek, sıradan, özelliksiz bir söz. Cidden babasıydı. Onun sesiydi. Sözcükleri yutarak konuşan babasının o güçlü sesi. Ama biraz daha ince, birazcık güçsüzdü belki. Olması gerekenden on beş yıl daha yaşlı bir sesti.

"Baba," dedi Nora. Sesi şaşkınlık dolu bir fısıltı halinde çıkmıştı. "Sen misin?"

"Sen iyi misin, Nora? Hatlar mı kötü? FaceTime yapmak ister misin?"

FaceTime. Babasının yüzünü görmek. Bu kadarı fazla olurdu. Bu bile fazlaydı. Babasının hayatlarından birinin FaceTime'ın icadından sonra da sürdüğünü bilmek. Babası sabit hatların olduğu bir dünyaya aitti. E-posta ve SMS mesajları gibi kökten değişimlere yeni yeni alışmaya başlarken ölmüştü.

"Yok," dedi Nora. "Buradan konuşalım. Aklım başka yerdeydi de. Dalıp gitmişim. Kusura bakma. Nasılsın?"

"İyiyim. Dün Sally'yi veterinere götürdük."

Sally köpekti herhalde. Annesiyle babasının ne köpeği ne de başka bir hayvanları olmuştu. Nora küçükken köpek ya da kedi almaları için çok yalvarmıştı ama babası insanı eve bağladıklarını söyleyerek sürekli reddetmişti.

"Nesi vardı ki?" dedi Nora, artık normal konuşmaya çalışarak.

"Yine kulakları. Enfeksiyon nüksedip duruyor."

"Ha, doğru ya," dedi Nora, Sally'yi ve kulaklarındaki sorunu gayet iyi biliyormuş gibi. "Zavallı Sally. Ben... seni seviyorum. Baba. Bilmeni isterim ki—"

"Sen iyi misin, Nora? Bugün biraz... duygusalsın sanki."

"Ben sadece... bunu yeterince çok *söylemediğimi* fark ettim. Seni sevdiğimi bilmeni istiyorum. Sen iyi bir babasın. Ve başka bir hayatta -yüzmeyi bıraktığım hayatta- bunu yaptığına çok pişman olmuş bir Nora var."

"Nora?"

Ona bir şeyler sormak çok garip olacaktı ama Nora bilmek zorundaydı. Sorular gayzerden fışkırır gibi dudaklarından dökülmeye başladı.

"Sen iyi misin, baba?"

"Neden iyi olmayayım ki?"

"İşte. Ne bileyim... göğüs ağrıların vardı."

"Düzeldikten sonra bir daha ağrımadı. Yıllar önceydi. Unuttun mu? Sağlıklı yaşam. İnsan olimpik sporcularla takılınca böyle oluyor. Artık ragbi zamanındaki kadar formumdayım. İçkiyi bırakalı on altı yıl olmak üzere. Doktorlar kolesterolümün ve tansiyonumun normal olduğunu söylüyor."

"Evet, tabii... Sağlıklı yaşam düsturunu hatırlıyorum." Derken aklına başka bir soru geldi. Ama nasıl soracağını bilemiyordu. Onun için lafı hiç dolandırmadan sordu.

"Siz Nadia'yla kaç senedir birliktesiniz?"

"Sen hafızanı falan mı yitirdin?"

"Hayır. Yani, evet, belki de. Son günlerde hayata dair çok düşünür oldum."

"Şimdi de filozof mu oldun?"

"Felsefe okudum sonuçta."

"Ne zaman?"

"Boş ver. Nadia'yla nasıl tanıştığınızı hatırlayamadım işte."

Hattın karşı tarafından sıkıntılı bir iç çekiş geldi. Babası bozulmuş gibiydi. "Nasıl tanıştığımızı biliyorsun... Bunları bir kez daha konuşmaya ne gerek var ki? Şu terapistin geçmişi kurcaladığı için mi yoksa? Çünkü bu konudaki hislerimi biliyorsun."

Terapistim varmış.

"Özür dilerim, baba."

"Sorun değil."

"Ben yalnızca mutlu olduğundan emin olmak istiyorum."

"Tabii ki mutluyum. Kızım olimpiyat şampiyonu ve sonunda hayatımın aşkını buldum. Ayrıca sen de yeniden toparlanmaya başladın. Ruhsal açıdan yani. Portekiz'den sonra."

Nora Portekiz'de neler olduğunu bilmek istiyordu ama önce başka bir şeyi sorması lazımdı.

"Peki ya annem? O hayatının aşkı değil miydi?"

"Bir zamanlar öyleydi? Ama insan değişiyor, Nora. Yapma, büyüdün artık."

"Ben..."

Nora telefonun hoparlörünü açtı. Tekrar kendi Wikipedia sayfasına baktı. Tam düşündüğü gibi, annesiyle babası babasının Ukraynalı erkek yüzücü Yegor Vanko'nun annesi Nadia Vanko'yla birlikte olması üzerine boşanmışlardı. Annesi bu hayatta ta 2011'de ölmüştü.

Sırf Nora, Bedford'daki o otoparkta arabada kalıp babasına yüzücü olmak istemediğini söylemediği için.

Nora yine o tanıdık duyguyu hissetti. Bir an kaybolacak gibi oldu. Bu hayatın da ona göre olmadığını anlamış ve kütüphaneye döne-

cekmiş gibi. Ama olduğu yerde kaldı. Babasına veda edip telefonu kapadı ve sayfayı okumaya devam etti.

Şu an bekârdı ama olimpiyatlarda madalya kazanan Amerikalı tramplen atlamacı Scott Richards'la üç yıl evli kalmış, kısa bir dönem onunla birlikte California'da, San Diego, La Jolla'da yaşamıştı. Şimdiyse Batı Londra'da yaşıyordu.

Bütün sayfayı okuduktan sonra telefonu bırakıp havuzu aramaya karar verdi. Bu hayatta yapacağı şeyi yapmak istiyordu ve bu hayatta yapacağı şey yüzmekti. Hem belki de yüzmek söyleyeceklerini düşünmesine yardımcı olurdu.

Yüzmek fazla bir ilham vermese de, müthiş bir deneyimdi ve ölen babasıyla yaptığı konuşmanın ardından sakinleşmesini sağladı. Havuzda ondan başka kimse yoktu ve Nora kendini hiç düşünmeden yapabildiği kurbağalamaya bırakıp havuzu boydan boya aşmaya başladı. Bu kadar formda ve güçlü, suya bu kadar hâkim olmak öyle müthiş bir histi ki Nora babasını ve hiç hazırlıklı olmadığı bir konuşma yapması gerektiğini bile bir süreliğine unuttu.

Ama yüzdükçe ruh hali değişti. Babasının kazandığı, annesinin yitirdiği yılları düşündü ve düşündükçe gitgide öfkelenmeye, öfkenin gazıyla daha da hızlı yüzmeye başladı. Annesiyle babasının boşanamayacak kadar gururlu olduklarını, boşanmak yerine kırgınlıklarının içten içe çürümesine izin vermeyi, bunu çocuklarına, özellikle de Nora'ya yansıtmayı tercih ettiklerini düşünmüştü hep. Yüzmekse Nora'nın onaylanabilmek için tek şansıydı.

Burada, şu an yaşadığı hayatta, babasını mutlu edecek kariyeri seçmiş; kendi ilişkilerini, müzik aşkını, madalya almayı içermeyen bütün hayallerini, *hayatını* feda etmişti. Babası da buna karşılık Nadia denen kadınla ilişkiye girip annesini terk etmişti ve hâlâ ona bozulabiliyordu. Bütün bunlara rağmen.

Canı cehennemeydi. En azından bu hayattaki babasının.

Nora serbest stile geçtiğinde annesiyle babasının onu hiçbir zaman anne ve babalardan beklendiği şekilde, koşulsuzca sevememesinin kendi suçu olmadığını anladı. Annesinin, kulaklarındaki

asimetriden başlayarak en ufak kusurlarına kadar odaklanması onun suçu değildi. Hayır. Sorun çok daha eskiye dayanıyordu. Esas sorun, Nora'nın her nasılsa evliliklerinin her zamankinden daha da çok sallantıda olduğu bir dönemde dünyaya gelmeye cüret etmiş olmasıydı. Annesi depresyona girmiş, babası kendini koca bardaklarla içtiği malt viskilere vermişti.

Nora havuzu boydan boya otuz kez daha yüzdükten sonra zihni duruldu, kendini özgür hissetmeye başladı, artık yalnızca su ve Nora vardı.

Ama nihayet havuzdan çıkıp odasına dönerek odada bulduğu tek temiz kıyafeti (pantolonlu, lacivert, şık bir takım) giydiğinde, valizinin içine bakakaldı. Valizden yayılan o derin yalnızlığı hissetti. İçinde kendi kitabından da bir tane vardı. Kapaktaki fotoğrafta üstünde bir olimpiyat takımı mayosu, gözlerinde çelik gibi sert ve kararlı bakışlarla objektife bakmıştı. Kitabı eline aldı ve küçük puntolarla basılmış bir yazıda "Amanda Sans'le birlikte" yazdıklarını fark etti.

İnternetten aradığında, Amanda Sands'in "birçok ünlü sporcunun hayalet yazarı" olduğunu gördü.

Sonra saatine baktı. Lobiye inme zamanı gelmişti.

Nora'nın hiç tanımadığı şık giyimli iki kişi ve gayet iyi tanıdığı bir kişi lobide durmuş onu bekliyordu. Bu hayatında takım giyip sinek kaydı tıraş olmuş, klasik kesimli saçlarını yandan ayırmıştı ama aynı Joe'ydu. Kara kaşları yine fırça gibiydi. "İtalyan tarafın burada ortaya çıkıyor," derdi anneleri.

"Joe?"

Dahası, Joe ona gülümsüyordu. Bir abi gibi, içten, kocaman bir tebessümle.

"Günaydın, kardeşim," dedi Joe, Nora'nın uzun uzun sarılmasından şaşkın ve biraz da ne yapacağını bilemez vaziyette.

Kucaklaşmaları bitince yanındaki iki kişiyi tanıttı.

"Bu Gulliver Araştırma'dan, konferansı düzenleyen şirketten Priya; bu da tabii ki Tanınmış Konuşmacılar'dan Rory."

"Selam Priya!" dedi Nora. "Selam Rory. Tanıştığımıza sevindim."

"Ben de," dedi Priya gülümseyerek. "Seni burada görmek ne güzel."

Rory de, "Hiç tanışmamışız gibi konuşuyorsun!" diyerek kahkahayı patlattı.

Nora hemen taktik değiştirdi. "Evet, tabii ki tanışıyoruz, Rory. Biraz takılayım dedim. Mizah duygum gelişmiştir, bilirsin."

"Senin mizah duygun da mı vardı?"

"Güzel cevaptı, Rory!"

"Pekâlâ," dedi abisi ona bakıp gülümseyerek. "Mekânı görmek istiyor musun?"

Nora sırıtmadan edemiyordu. Abisi karşısındaydı. İki yıldır görmediği, daha da uzun zamandır arasının bozuk olduğu abisi sağlıklı ve mutlu, üstelik onu cidden *sever* gibi görünüyordu. "Mekânı mı?"

"Evet. Salonu. Konuşma yapacağın yeri."

Priya da, "Her şey hazır," diyerek görevini yapmayı ihmal etmedi.

Elinde kâğıt kahve bardağı tutan Rory, "Bayağı büyük bir salon," dedi salonu beğenmiş gibi.

Nora görmeyi kabul edince, onu geniş bir salonu, yaklaşık bin adet boş sandalyesi olan çok büyük, mavi bir konferans salonuna götürdüler. Siyahlara bürünmüş bir teknisyen yanma gelip Nora'yla konuştu: "Hangisini tercih edersiniz? Yaka mı, baş mı yoksa el mi?"

"Efendim?"

"Sahnede hangi mikrofonu kullanmak istiyorsunuz?"

"Haa!"

Abisi, "Başa takılandan olsun," diyerek araya girip Nora'nın yerine cevap verdi.

"Evet. Başa takılandan," dedi Nora da.

"Düşündüm de," dedi abisi, "Cardiff'teki mikrofon yüzünden yaşadığımız o kâbustan sonra."

"Evet, aynen. Tam bir kâbustu."

Nora'ya gülümseyen Priya bir şey sormak ister gibiydi. "Sanırım multimedya kullanmayacaksın, değil mi? Slayt falan?"

"Hım, o konuda..."

Ona bakan abisiyle Rory'nin gözlerinde hafif bir kaygı vardı. Bu sorunun cevabını bilmesi gerektiği ortadaydı ama bilmiyordu.

"Evet," dedikten sonra abisinin yüzündeki ifadeyi gördü. "Onları... kullanmayacağım. Evet, kullanmayacağım. Multimedya kullanmıyorum."

Bunun üstüne hepsi de bir gariplik varmış gibi ona baktı ama Nora gülümseyerek durumu geçiştirdi.

Nane Çayı

Nora on dakika sonra, içinde birkaç koltuk ve günlük gazetelerin durduğu bir sehpa olan küçük, havasız bir odadan ibaret "VIP Salon"da abisiyle baş başa oturuyordu. Dizüstü bilgisayarlarında bir şeyler yazan orta yaşlı ve takım elbiseli iki adam da vardı.

Nora abisinin kendi menajeri olduğunu anlamıştı. Profesyonel yüzücülüğü bıraktığından beri, yedi yıldır menajerliğini o yapıyordu.

"Seni rahatsız eden bir şey yok, değil mi?" diye sordu abisi, kahve makinesinin oradan iki içecek aldıktan sonra. Bir paketi açıp içindeki çay poşetini çıkardı. Nane çayı. Poşeti kahve makinesinden sıcak suyla doldurduğu bardağın içine koydu.

Sonra da bardağı Nora'ya verdi.

Nora hayatında nane çayı içmemişti. "Bu benim için mi?"

"Evet. Başka bitki çayı yoktu."

Nora abisinin kendine aldığı kahveyi içmek için can attığını belli etmedi. Herhalde bu hayatında kafein tüketmiyordu.

Seni rahatsız eden bir şey yok, değil mi?

"Neden rahatsız olacakmışım?" diye sordu Nora.

"Bugünkü konuşmayı sormuştum."

"Ha, tabii, doğru. Ne kadar sürecek demiştin?"

"Kırk dakika."

"Yok tabii."

"İyi para veriyorlar. Ondan on beşe çıkardım."

"Teşekkür ederim."

"Sonuçta yüzde yirmisi bana ait. Benim de işime yarayacak."

Nora ortak geçmişlerini öğrenmenin bir yolunu bulmaya çalıştı. Bu hayatta nasıl olup da yan yana oturup bu kadar iyi geçindiklerini nasıl öğrenebilirdi? Belki de para yüzündendi ama abisi hiçbir

zaman paraya odaklı biri olmamıştı. Nora'nın tam plak şirketiyle sözleşme imzalayacakları zaman gruptan ayrılmasına çok bozulmuştu, evet, ama o zaman da tek istediği rock star olup ölene kadar Labirentler'de gitar çalmaktı.

Nora çay poşetini birkaç kez suya sokup çıkardıktan sonra bardağın içinde bıraktı. "Hayatlarımızın ne kadar farklı olabileceğini düşündün mü hiç? Yani, ben yüzmeye devam etmemiş olsam?"

"Pek değil."

"Yani menajerim olmasan şu an ne yapıyor olurdun sence?"

"Başkalarının da menajerliğini yapıyorum, biliyorsun."

"Ha, evet, tabii ki biliyorum. O da var."

"Sen olmasan onların menajeri de olamazdım herhalde. Yani bu iş seninle başladı. Kai ve Natalie'yle de beni sen tanıştırdın, Eli'yla da, o yüzden..."

Nora bu Kai, Natalie ve Eli'ı gayet iyi tanıyormuş gibi başını salladı. "Doğru ama belki de bir şekilde yine aynı işi yapıyor olurdun."

"Kim bilir? Ama belki de Manchester'da kalırdım, bilemiyorum."

"Manchester mı?"

"Evet. Orayı çok sevmiştim, unuttun mu? Üniversiteyi."

Bütün bunlara, gayet iyi anlaştığı ve birlikte iş yaptığı abisinin aynı zamanda üniversiteye gitmiş olmasına şaşmamak elde değildi. Nora'nın kök yaşamında, abisi lisedeyken Manchester'ın tarih bölümüne girmek istemiş ama geceleri Ravi'yle birlikte ot içmekten başka bir şey yapmadığı için not ortalamasını tutturamamıştı. Sonra da üniversiteye falan gitmek istemediğine karar vermişti.

Biraz daha sohbet ettiler.

Joe bir ara telefonuna baktı.

Nora ekran koruyucu olarak seçilmiş fotoğrafta hiç görmediği, göz alıcı, güleç yüzlü, yakışıklı bir adamın yüzünü gördü. Abisinin elindeki alyansı görüp normal bir ses tonuyla konuşmaya çalıştı.

"Ee, evlilik nasıl gidiyor bakalım?"

Joe gülümsedi. Cidden mutlu bir gülümseyişti. Nora abisinin bu şekilde gülümsediğini yıllardır görmemişti. Nora'nın kök yaşamında, Joe aşktan yana hep şanssızdı. Nora abisinin gey olduğunu

ergenlik döneminden beri biliyordu ama Joe yirmi iki yaşına gelinceye kadar bunu açık açık söylememişti hiç. Mutlu ve uzun süren bir ilişkisi de olmamıştı. Kendi hayatının abisinin hayatında bu kadar anlamlı değişimlere yol açabilecek güce sahip olması, Nora'ya kendini suçlu hissettirdi.

"Eh, Ewan'ı bilirsin. Ewan işte."

Nora, Ewan'ı gayet iyi tanıyor ve nasıl biri olduğunu çok iyi biliyormuş gibi gülümsedi. "Evet. Süperdir. İkiniz için de çok mutluyum."

Joe bir kahkaha attı. "Beş yıldır evliyiz. Yeni tanışmışız gibi konuştun."

"Yok, ben sadece, bilirsin işte, bazen çok şanslı olduğunuzu düşünüyorum. Birbirinize âşıksınız. Mutlusunuz."

"Köpek istiyor," dedi Joe gülümseyerek. "Şimdiki kavga konumuz bu. Köpek bakmaya karşı değilim. Ama ben arama kurtarma köpeği olsun istiyorum. Bücürük bir Maltipoo ya da Bişon istemem. Kurt isterim. Köpek gibi bir köpek olsun yani."

Nora, Voltaire'i düşündü. "Hayvanlardan iyi arkadaş oluyor..."

"Evet. Sen köpek istiyor musun hâlâ?"

"İstiyorum. Ya da kedi."

Joe, "Kediler fazla itaatsiz," derken, tam Nora'nın hatırladığı abisi gibiydi. "Köpekler hadlerini bilir."

"Özgürlüğün temelinde itaatsizlik yatar. İtaat edenlerden ancak köle olur."

Joe'nun aklı karışmış gibiydi. "Nedir bu? Alıntı falan mı?"

"Evet. Henry David Thoreau. Bilirsin, en sevdiğim filozof."

"Sen ne zamandan beri felsefeye ilgi duyar oldun?"

Doğru ya. Nora bu hayatta felsefe okumamıştı ki. Kök yaşamındaki Nora, Bristol'da, leş kokulu bir öğrenci evinde Thoreau, Lao Tzu ve Sartre okurken, bu hayattaki Nora Pekin Olimpiyatları'nda kürsülere çıkmakla meşguldü. Tuhaftı ama Thoreau'nun *Walden*'ıyla ya da Marcus Aurelius'un *Kendime Düşünceler*'iyle aşk yaşamamış hali için üzülmeye, olimpiyatlara katılma fırsatını elinden kaçırmış haline de sempati duymaya başlamıştı.

"Ha, bilmem... internette rastlamıştım galiba."

"Ha. İyiymiş. Ben de bakayım. Bunun gibi şeyleri konuşmanda da kullanabilirdin."

Nora yüzünün bembeyaz olduğunu hissetti. "Şey, bugün belki biraz farklı bir şey denerim diyorum. Yani, biraz doğaçlama yapabilirim."

Doğaçlama yapmak yeni yeni öğrendiği bir şeye dönüşmüştü sonuçta.

"Geçen gece Grönland'la ilgili güzel bir belgesel izledim. Kutbu saplantı haline getirdiğin ve ayı resimleri falan kesip durduğun zamanı hatırlattı bana."

"Evet. Bayan Elm kutup kâşifi olmak için buzul bilimci olmak gerektiğini söyler dururdu. Ben de buzul bilimci olmaya takmıştım."

"Bayan Elm," diye fısıldadı Joe. "Yabancı gelmiyor."

"Okuldaki kütüphaneci."

"Doğru ya. Resmen o kütüphanede yaşardın, değil mi?"

"Öyleydi."

"Düşünsene, yüzmeyi bırakmış olsan, şu an Grönland'da olacaktın."

"Svalbard," dedi Nora.

"Efendim?"

"Norveç'e ait bir takımada. Ta Arktik Okyanusu'nda."

"İyi, Norveç o zaman. Orada olacaktın."

"Belki. Belki de hâlâ Bedford'da olacaktım. Oradan oraya savrulacaktım. İşsiz olacaktım. Kiramı zor ödeyecektim belki."

"Haydi oradan. Sen mutlaka büyük bir iş başarırdın."

Nora abisinin bu masumiyetine güldü. "Bazı hayatlarda görüşmüyor bile olabiliriz."

"Saçmalıyorsun."

"Umarım öyledir."

Biraz huzursuzlanmış görünen Joe'nun konuyu değiştirmek istediği belliydi.

"Hey, geçen gün kimi gördüm bil bakalım."

Nora tanıdığı biri olmasını umarak omuzlarını silkti.

"Ravi. Ravi'yi hatırlar mısın?"

Nora, Ravi'nin daha dün gazetecide ona nasıl saydırdığını hatırladı. "Ha, evet. Ravi."

"İşte, ona rastladım."

"Bedford'da mı?"

"Hah! Tabii ki hayır. Oraya yıllardır gitmedim. Yok. Blackfriars istasyonunda. Tamamen tesadüf. On yıldır falan görmemişimdir. *En* az. 'Bir bara gidelim,' dedi. Ben de artık içki içmediğimi söyledim, sonra da alkolik olduğumu anlatmak zorunda kaldım. Vesaire. Yıllardır içkiye ve ota elimi sürmediğimi anlattım." Nora büyük bir sürpriz yaşamamış gibi başını salladı. "Annem öldükten sonra yaşadığım kötü dönemi falan anlattım. Sanırım, 'Kim bu adam?' falan oldu. Ama iyiydi. Normal karşıladı. Kameramanlık yapıyormuş. Bir yandan müziğe de devam ediyormuş. Rock grubunda değil. DJ'lik yapıyormuş sanırım. Onunla kurduğumuz grubu hatırlıyor musun? Labirentler'i?"

Nora kayıtsız görünmekte gitgide ustalaşıyordu. "Ha, evet. Labirentler. Tabii ki. Tam nostalji."

"Evet. O günleri hâlâ özlüyor sanırım. Ama berbattık ve ben şarkı söylemeyi hiç beceremiyordum."

"Ya sen? Labirentler meşhur olsa, nasıl bir hayatım olurdu diye düşünmüyor musun hiç?"

Joe biraz hüzünlü bir kahkaha attı. "Öyle bir şey *olmazdı* bence."

"Belki grupta bir kişi daha olmalıydı. Annemle babamın sana aldığı orgu ben de çalardım."

"Sahi mi? Ne ara vakit buluyordun?"

Müziksiz bir hayat. Âşık olduğu kitapları okumadan geçen bir hayat.

Ama aynı zamanda, abisiyle iyi geçindikleri bir hayat. Onu yüzüstü bırakmadığı.

"Neyse, Ravi selam söyledi. Arayı kapatalım diyor. Evi buraya bir durakmış. O yüzden konuşmana gelmeye çalışacak."

"Ne? Of. Keşke... gelmeseydi."

"Niye ki?"

"Ravi'yi pek sevmezdim de."

Joe alnını kırıştırdı. "Sahi mi? Öyle bir şey dediğini hatırlamıyorum... Kötü biri değil. İyi çocuk. Geçmişte biraz serseriydi belki ama kendini toparlamış görünüyor..."

Nora huzursuz olmuştu. "Joe?"

"Efendim?"

"Annem öldüğünde...?"

"Evet?"

"Ben neredeydim?"

"Nasıl yani? Neyin var senin bugün, kardeşim? Yeni haplar işe yaramıyor mu?"

"Hap mı?"

Nora çantasını alıp karıştırmaya başladı. İçinde küçük bir kutu antidepresan buldu. Yüreği burkuldu.

"Sadece bilmek istedim. Ölmeden önce onu görebildim mi?"

Joe kaşlarını çattı. Hâlâ aynı Joe'ydu. Hâlâ kardeşini anlayamıyordu. Hâlâ gerçeklerden kaçmaya çalışıyordu. "Göremediğini biliyorsun. Çok ani oldu. Hastalığının o kadar ilerlediğini söylememişti. Bizi korumak için. Belki de içkiyi bırakmasını söylememizi istemediği için."

"İçki mi? Annem içiyor muydu?"

Joe'nun kaygısı artmış gibiydi. "Kızım, sen hafızasını mı yitirdin? Nadia ortaya çıktıktan sonra günde bir şişe cini götürür olmuştu."

"Evet. Tabii ki. Hatırlıyorum."

"Ayrıca Avrupa Şampiyonası'na hazırlanıyordun ve aklını karıştırmak istememişti..."

"Tanrım. Orada olmam gerekirdi. Birimizden biri orada olmalıydı, Joe. İkimiz de—"

Joe'nun yüzü bir anda taşlaştı. "Annemle hiçbir zaman o kadar yakın olmadın, değil mi? Şimdi niçin aniden—"

"Yakınlaştım. Yani yakınlaşırdık. Eğer—"

"Artık iyice korkutmaya başladın beni. Hiç normal davranmıyorsun."

Nora başını salladı. "Doğru, ben... ben sadece... evet, sanırım haklısın... Galiba haplar yüzünden..."

Nora annesinin son aylarında sık sık söylediği sözü hatırladı: "Sen olmasan ne yapardım, bilmem." Herhalde aynı şeyi Joe'ya da söylemişti. Ama bu hayatta ikisi de yanında olamamıştı.

Derken Priya geldi. Elinde telefonunu ve dosya gibi bir şeyi tutarak sırıttı.

"Vakit geldi," dedi.

Yaşamımız Olan Ağaç

Beş dakika sonra, Nora yine otelin büyük konferans salonundaydı. Sunumunu bitirmek üzere olan ilk konuşmacıyı en az bin kişi izliyordu. *Sıfırdan Kahramanlığa* kitabının yazarı. Başka bir hayatta Dan'in baş ucunda duran kitap. En ön sırada ona ayrılan yerde oturan Nora'nın aklıysa başka yerlerdeydi. Annesine üzülmüş, konuşma yüzünden gergin vaziyette, arada bir tek tük birkaç sözcüğü ve deyimi sebze çorbasının içindeki krutonlar misali seçebiliyordu sadece. "Az bilinen bir gerçek", "tutku", "sizi şaşırtabilecek olansa", "ben yapabiliyorsam", "hayat mektebi".

Salonda nefes alabilmek zordu. Ağır bir miskli parfüm ve yeni halı kokusu vardı.

Nora sakinliğini korumaya çalışıyordu.

Abisine doğru eğilerek fısıldadı: "Yapabileceğimi sanmıyorum."

"Ne?"

"Panik atak gelecek sanırım."

Joe gülümseyerek ona baktığında, gözlerinde Nora'nın başka bir yaşamdan, Labirentler'le Bedford'daki bir pub'da verecekleri ilk konserlerinden birinin öncesinde panik atak geçirdiği zamandan hatırladığı sert bakışlar vardı. "Bir şey olmaz."

"Yapabileceğimden emin değilim. Beynim durmuş vaziyette."

"Gereğinden fazla düşünüyorsun."

"Kaygılıyım. Başka türlü düşünmeyi beceremiyorum."

"Haydi ama. Bizi yüzüstü bırakamazsın."

Bizi yüzüstü bırakamazsın.

"Ama—"

Nora müziği düşünmeyi denedi.

Müziği düşünmek onu hep sakinleştirirdi.

Aklına bir şarkı geldi. Aklındaki şarkının "Güzel Gökyüzü" olduğunu fark etmek onu içten içe utandırdı. Ne zamandır hiç söylemediği, mutluluk veren, umut dolu bir şarkı. *Gökyüzü kararır / Mavi siyaha döner / Yıldızlar yine de kafa tutar / Parlar senin için—*

Derken Nora'nın yanında oturan kişi –miskli parfüm kokusunun kaynağı, ellili yaşlarda şık giyimli bir iş kadını– ona doğru eğilip, "Başınıza gelenlere çok üzüldüm. Portekiz'deyken..." diye fısıldadı.

"Ne gelmiş ki?"

Kadının cevabı seyircinin tam o anda patlayan alkışı yüzünden duyulmadı.

"Efendim?" diye sordu Nora tekrar.

Ama artık çok geçti. Nora sahneye çağrılıyor, abisi dirseğiyle onu dürtüyordu.

Abisinin sesi adeta böğürür gibi çıktı: "Seni istiyorlar. Haydi bakalım."

Nora çekinerek sahnedeki kürsüye, arkadaki ekrana yansıtılmış, boynunda altın madalyayla zafer içinde gülümseyen kendi kocaman yüzüne doğru yürümeye başladı.

İzlenmekten hep nefret etmişti.

"Merhaba," dedi tedirgin bir sesle, mikrofona doğru. "Bugün burada olmak çok güzel..."

Bin kadar insan ona bakarak bekliyordu.

Hayatında bu kadar çok insanın karşısında konuşmamıştı hiç. Labirentler'deyken bile, en fazla yüz kişiye çalmışlardı ve şarkılar arasındaki konuşmaları olabildiğince kısa tutmuştu. Tel Teorisi'nde çalıştığı dönemde müşterilerle gayet rahat konuşabiliyorken, en fazla beş kişinin katıldığı personel toplantılarında pek konuşmazdı. Üniversitedeyken de Izzy yapılacak sunumlarda gayet rahatken, Nora haftalar boyu azap çekerdi.

Joe ve Rory şaşkın şaşkın ona bakakalmıştı.

TED konuşmasını izlediği Nora bu Nora değildi ve onun gibi biri olabileceğini hiç zannetmiyordu. Önce onun yaşadığı hayatı yaşaması gerekirdi.

"Merhaba. Ben Nora Seed."

Bunu komiklik olsun diye söylememişti ama bütün salon güldü. Kendini tanıtmasına hiç gerek yoktu anlaşılan.

"Hayat çok garip," dedi Nora. "Her şeyi bir arada yaşamamız. Dümdüz bir çizgide. Ama resmin tamamı bu değil. Çünkü hayat yalnızca yaptıklarımızdan değil, yapmadıklarımızdan da oluşur. Ve yaşadığımız her an... bir çeşit dönemeçtir."

Yine tepki yoktu.

"Düşünün. Hayata... ne olacağı belirlenmiş bir şey olarak nasıl başladığımızı düşünün. Toprağa ekilmiş bir ağaç tohumu gibi. Ardından... büyürüz... büyürüz... ve ilk başta gövdeye dönüşürüz."

Hâlâ hiç tepki yoktu.

"Ama sonra bu ağaçtan -yaşamımız olan ağaçtan- dallar çıkar. Gövdeden farklı yüksekliklerde ayrılan onca dalı düşünün. Dalların çoğu zaman farklı yönlere doğru giden başka dallara ayrılışını düşünün. Dalların farklı dallara dönüşmesini, o dalların da daha ince dallara ayrılmasını düşünün. Aynı daldan çıkan ince dalların uçlarını, hepsinin nasıl da ayrı yönlere doğru gittiğini düşünün. Yaşam da daha büyük bir ölçekte, aynı şeydir. Günün her anında yeni dallar çıkarır. Bizim bakış açımızdan -hepimizin bakış açısından- bu bir... süreklilik gibi görünür. Her bir dal yalnızca tek bir yolu gitmiştir. Ama her zaman başka ince dallar da vardır. Başka şimdiler de vardır. Geçmişte farklı yönlere gitmiş olsanız çok farklı olacak başka hayatlar. Yaşam ağacından söz ediyorum. Yaşam ağacından birçok dinde ve mitolojide de söz edilir. Budizmde, Yahudilikte, Hıristiyanlıkta. Ağaç metaforunu birçok felsefeci ve yazar da kullanmıştır. Sylvia Plath için, varoluş bir incir ağacı ve olası bütün hayatlar -evli ve mutlu olduğu, başarılı bir şair olduğu hayatlar- olgun ve tatlı birer incirdi ama Plath o olgun ve tatlı incirlerin tadına

bakamıyor, meyveler göz göre göre çürüyüp gidiyordu. Yaşamadığımız onca hayatı düşünmek, insanı delirtebilir.

"Mesela, benim bu kürsüde durup size başarıdan söz etmediğim birçok hayatım var... Olimpiyatlarda altın madalya kazanmadığım çok hayatım var." Nora, Bayan Elm'in Gece Yarısı Kütüphanesi'nde söylediği bir şeyi hatırladı. "Diyeceğim o ki, tek bir şeyi farklı yapmak çoğu zaman her şeyi farklı yapmaktır. Tek bir hayatta, ne kadar çabalasak da, yaptıklarımızı tersine çeviremeyiz..."

Salondakiler artık dinlemeye başlamıştı. Hayatta herkesin bir Bayan Elm'e ihtiyacı vardı anlaşılan.

"Öğrenmenin tek yolu yaşamaktır."

Nora bu şekilde, Bayan Elm'in sözlerini olabildiğince hatırlamaya çalışarak yirmi dakika kadar devam ettikten sonra kürsüdeki lambanın ışığında bembeyaz parlayan ellerine baktı.

Tenindeki o incecik, pembe, kabarık çizgiyi görür görmez, orayı kendisinin kestiğini anladı ve konudan koptu. Daha doğrusu, başka bir konuya geçti.

"Yani... demek istediğim... demek istediğim... bizi en büyük başarıya götüreceğini sandığımız yol, aslında sandığımız gibi bir yol değildir. Zira zihnimizdeki başarı kavramı çoğu zaman dışarıdan gelecek saçma sapan bir kazanıma hedeflenmiştir: olimpiyatlarda madalya, ideal koca, yüklü maaş. Hayatımızı bu ölçütlere uyabilmek için harcarız. Oysa başarı ölçülebilecek bir şey, hayat kazanılacak bir yarış değildir. Bunların hepsi... fasa fisodur aslında..."

Dinleyiciler bu kez cidden rahatsız görünüyordu. Böyle bir konuşma beklemedikleri belliydi. Nora kalabalığı tararken ona gülerek bakan tek bir yüz gördü. Üzerinde mavi koton, gayet şık bir gömlek olduğu ve saçlarını Bedford'daki hayatında olduğundan çok daha kısa kestirdiği için, gülümseyenin Ravi olduğunu anlaması biraz zaman aldı. Bu Ravi cidden dostu gibi görünüyordu ama Nora bir dergi alacak parası bile olmadığı için sızlanıp onu suçlayan, gazeteciden bir hışımla çıkıp giden başka bir Ravi olduğunu da hatırlamadan edemedi.

"Evet, TED konuşmamdaki gibi başarıya giden yolu anlatmamı beklediğinizi biliyorum. Ama başarı yalnızca bir yanılsama. Yanılsamadan ibaret. Ha, üstesinden gelebileceğimiz şeyler de var tabii. Mesela bende sahne korkusu var ama işte buradayım, sahnedeyim. Bakın... sahneye çıktım işte! Geçenlerde biri bana esas sorunumun sahne korkusu olmadığını söyledi. Esas sorunum *hayattan korkmakmış*. Ve biliyor musunuz? Gayet haklıydı. Çünkü hayat korkulacak bir şey; korkutucu olmasının bir nedeni var ve o neden de şu: Hangi dalın gittiği yolu seçersek seçelim, yine o çürümüş ağacız. Ben hayatta çok şey olmak istedim. İstemediğim şey yoktu. Ama hayatınız çürümüşse, siz ne yaparsanız yapın, yine çürümüş kalacak. Rutubet her şeyi baştan sona çürütür..."

Joe deliler gibi eliyle boynunu keser gibi yapıyor, Nora'ya "kes artık" diyordu.

"Her neyse, birbirinize iyi davranın ve... İyi olun. Şu an gitmek üzere olduğumu hissediyorum, o yüzden abim Joe'yu çok sevdiğimi söylemek isterim. Seni seviyorum abi, bu salondaki herkesi çok seviyorum ve burada olmak çok güzeldi."

Orada olmanın çok güzel olduğunu söylediği an, Nora'nın gittiği an oldu.

Sistem Hatası

Nora Gece Yarısı Kütüphanesi'ne döndü.

Fakat bu kez kitaplıklardan biraz uzaktaydı. Daha geniş olan koridorlardan birinde, geçen sefer gördüğü derme çatma ofis alanındaydı. Masanın üstünde dopdolu kâğıt tepsileri ve kutular, bir de bilgisayar vardı.

Masadaki kâğıtların arasında duran, krem rengi, kutu gibi, oldukça eski model bir bilgisayar. Bayan Elm'in bir zamanlar okulun kütüphanesinde kullandığı türden. Nora arkasında dururken, Bayan Elm de gözlerini monitöre dikmiş telaşla bir şeyler yazıyordu.

Tavandaki ışıklar -kablolardan sarkan o çıplak ampuller- deliler gibi titreşiyordu.

"Babam benim sayemde hayatta kalmıştı. Ama başka biriyle birlikte olduğu için annem daha erken ölmüştü ve abimle iyi geçiniyorduk çünkü onu yüzüstü bırakmamıştım ama aslında aynı Joe'ydu ve o hayatta benimle iyi geçinmesinin nedeni ona para kazandırmamdı ve... ve... olimpiyatlara katılmış olmak hiç de hayal ettiğim gibi değildi. Ben yine aynı bendim. Ayrıca Portekiz'de bir şey olmuştu. Herhalde intihara falan kalkışmıştım... Cidden başka hayatlar var mı yoksa yalnızca dekorlar mı değişiyor?"

Ama Bayan Elm onu dinlemiyordu. Masadaki bir şey Nora'nın gözüne çarptı. Turuncu plastikten eski bir dolmakalem. Nora'nın okuldayken kullandığı kalemin aynısı.

"Alo? Bayan Elm, beni duyuyor musunuz?"

Bir terslik vardı.

Kütüphanecinin yüzü kaygıyla gerilmişti. Ekrana bakarak kendi kendine okudu: "Sistem hatası."

"Bayan Elm? Alo? Huu huu! Beni görebiliyor musunuz?"

Nora pat pat kadının omzuna vurdu. Bu kez işe yaradı.

Gözlerini ekrandan ayırıp ona dönen Bayan Elm'in yüzünde müthiş bir rahatlama vardı.

"Hah, Nora, geldin mi?"

"Gelmemem mi gerekiyordu? Yaşamak istediğim hayatı bulduğumu mu sanmıştınız?"

Bayan Elm başını hareket ettirmeden iki yana salladı. Öyle bir şey mümkünse. "Hayır, ondan değil. Ama çok zayıf görünüyordu."

"Ne zayıf görünüyordu?"

"Transfer."

"Transfer mi?"

"Kitaptan buraya. *Seçtiğin hayattan* buraya geçişin. Bir sorun var gibiydi. Sistemdeki genel bir sorun. Anında müdahale edemeyeceğim bir şey. *Dışarıdan* gelen bir şey."

"Gerçek hayatımdan mı yani?"

Bayan Elm tekrar ekrana baktı. "Evet. Biliyorsun, Gece Yarısı Kütüphanesi sen olduğun için var. Kök yaşamındaki sen."

"O zaman ölüyorum?"

Bayan Elm gergin görünüyordu. "O da bir olasılık. Yani olasılıkların sonuna gelmek üzere olabiliriz."

Nora havuzda yüzmenin ne kadar güzel bir his olduğunu düşündü. Kendini nasıl da hayat dolu ve capcanlı hissetmişti. Derken içinde bir şey oldu. Tuhaf bir his. Midesinde bir hoplama. Fiziksel bir *kayma*. İçinde bir şey değişti. Ölüm fikri birden çok rahatsız edici geldi. Tam o anda tepedeki ışıklar da titreşmeyi keserek parladı.

Bayan Elm ekranda beliren yeni bilgilere bakarak ellerini şaklattı.

"Hah, geri geldi. Güzel. Hata giderildi. Tekrar çalışmaya başladık. Senin sayende sanırım."

"Efendim?"

"Ekranda sunucudaki kök nedenin geçici olarak düzeltildiği yazıyor. Sunucu sensin." Bayan Elm gülümsedi. Nora gözlerini kırpıştırıp tekrar açtığında, Bayan Elm'le birlikte kütüphanenin farklı bir

bölümündeydi. Yine kitaplıkların arasındaydılar. Hiç kıpırdamadan, ne yapacaklarını bilemeden, yüz yüze öylece durdular.

Bayan Elm, "Tamam. Şimdi gevşe," diyerek derin ve anlamlı bir nefes alıp verdi. Bunu kendine söylediği açıktı.

"Annem farklı yaşamlarda farklı tarihlerde ölmüş. Onun hâlâ yaşadığı bir hayatı istiyorum. Öyle bir hayat var mıdır?"

Bayan Elm dikkatini Nora'ya verdi.

"Olabilir."

"Süper."

"Ama oraya gidemezsin."

"Niyeymiş o?"

"Çünkü bu kütüphane *senin* kararlarınla ilgili. Senin hiçbir kararın onun dünden sonra da yaşamasını sağlayamazdı. Üzgünüm."

Nora'nın tepesindeki bir ampul titreşti. Ama kütüphanenin geri kalanı olduğu gibi kaldı.

"Başka bir şey düşünmelisin, Nora. Son hayatındaki en iyi şey neydi?"

Nora başını salladı. "Yüzmek. Yüzmek hoşuma gitti. Ama o hayatta mutlu olduğumu sanmıyorum. Herhangi bir hayatta cidden mutlu olduğumdan emin değilim."

"Amaç mutluluk mu?"

"Bilmem ki. Hayatımın bir anlamı olmasını istiyorum sanırım. İyi bir şey yapmak istiyorum."

"Bir zamanlar buzul bilimci olmak isterdin," dedi Bayan Elm yeni hatırlamış gibi.

"Evet."

"Bundan çok söz ederdin. Kuzey Kutbu'nun ilgini çektiğin söylediğin için, buzul bilimci olmanı ben önermiştim."

"Hatırlıyorum. Anında ilgimi çekmişti. Ama annemle babam bu fikirden hiç hoşlanmamıştı."

"Neden?"

"Bilemiyorum. Yüzmemi teşvik ettiler. Babam etti yani. Ama ne zaman akademik kariyer yapmak istediğimi söylesem, garip davranırlardı."

Nora karın bölgesinde derin bir hüzün hissetti. Annesiyle babası dünyaya geldiği andan itibaren ona abisinden farklı davranmışlardı.

"Yüzme dışındaki konularda, hep Joe'ya prim verilirdi," dedi Nora. "Annem beni ondan uzaklaştıracak her şeye karşıydı. Babamın aksine, o yüzmeye de teşvik etmezdi. Ama anneme kulak asmayıp kutup kâşifi olduğum bir hayat mutlaka vardır. Her şeyden uzakta olduğum. Bir hayat amacımın olduğu. Gezegene yardım edecek bir şey yaptığım. İklim değişikliğinin etkilerini araştırdığım. Ön cephelerde."

"Yani sana o hayatı bulmamı mı istiyorsun?"

Nora içini çekti. Ne istediğine dair hâlâ bir fikri yoktu. Ama Kuzey Kutbu farklı olurdu en azından.

"Pekâlâ. Evet."

Svalbard

Nora bir gemideki küçücük bir kamarada, küçük bir yatakta uyandı. Gemide olduğunu sallantıdan anladı; çok hafif olduğu halde onu uyandıran şey de sallantı olmuştu zaten. Boş görünen kamarada sadece gerekli şeyler vardı. Nora'nın üstünde kalın bir polar, altında içlik vardı. Battaniyeyi üstünden atarken başının ağrıdığını hissetti. Ağzı öyle kuruydu ki yanakları dişlerine yapışmış gibiydi. Derin derin, dolu dolu öksürürken, formunun bir olimpiyat şampiyonununkinden milyonlarca havuz boyu uzakta olduğunu fark etti. Parmakları tütün kokuyordu. Doğrulup oturduğunda açık sarı saçlı, gürbüz, yüzü kırışıklıklarla kaplı bir kadının da kendi yatağında oturmuş ona baktığını gördü.

"*God morgen*, Nora."

Nora gülümsedi. Bu hayatta kadının konuştuğu İskandinav dilini iyi konuşmuyor olmayı diledi.

"Günaydın."

Kadının yatağının yanında, yerde duran yarısı boş votka şişesiyle kupayı fark etti Nora. Yatakların arasındaki komodine köpekli bir takvim (Nisan: Springer Spaniel) konmuştu. Komodinin üstündeki üç kitap İngilizceydi. Kadına yakın olanın kapağında *Buzul Mekaniğinin Prensipleri** yazıyordu. Nora'nın tarafında duran ikisi: *Doğa Bilimcinin Arktik Rehberi*** ve *Völsünga Saga: Ejderhayı Yenen Sigurd'un Destanı*'nın*** klasik Penguin baskısıydı. Fark ettiği bir şey daha oldu. Soğuktu. Cidden soğuktu. İnsanı adeta dağlayan, el ve ayak parmaklarını acıtıp yanaklarını kaskatı kesen türden bir soğuk

* *Principles of Glacier Mechanics*

** *A Naturalist's Guide to the Arctic*

*** *The Saga of the Volsungs: The Norse Epic of Sigurd the Dragon Slayer*

vardı. Kamaranın içinde bile. Üstünde kat kat termal içlik olduğu halde. Bir de polar giymişken. İki elektrikli sobanın çubukları tupturuncu parlarken. Verdiği her nefes buluta dönüşüyordu.

"Sen neden buradasın, Nora?" diye sordu kadın, ağır aksanlı bir İngilizceyle.

İnsan nerde olduğunu bile bilmezken, bunu cevaplamak oldukça zordu.

"Felsefe yapmak için biraz erken değil mi?" Nora'nın yüzünde gergin bir tebessüm belirdi.

Lombozdan dışarı bakınca, denizden yükselen buz bir duvar gördü. Ya çok kuzeydeydi ya da çok güneyde. Sonuçta çok uzak bir yerdeydi.

Kadın hâlâ ona bakıyordu. Nora onunla arkadaş olup olmadıklarını bile bilmiyordu. Açık sözlü, sert, gerçekçi birine benziyordu ama büyük ihtimalle ilginç bir tipti.

"Felsefe yapmak için sormadım. Neden buzul bilimci olduğunu bile sormadım. Ama ikisi aynı şeydir herhalde. Demek istediğim, neden uygarlıktan olabildiğince uzağa gitmeyi tercih ettin? Bundan hiç söz etmedin."

"Bilmem," dedi Nora. "Soğuğu seviyorum."

"*Bu kadar* soğuğu kimse sevmez. Sadomazoşist değilse tabii."

Kadın haklıydı. Nora uzanıp yatağın ucundaki kazağı aldı ve onu da poların üstüne giydi. Kazağı alırken de, votka şişesinin yanında, yerde, boyna takılan PVC kaplı bir kimlik gördü.

Ingrid Skirbekk
Jeoloji Profesörü
Uluslararası Kutup Araştırma Kurumu

"Bilmem ki, Ingrid. Buzulları sevdiğim için herhalde. Onları anlamak istiyorum. Neden... eridiklerini falan."

Ingrid'in havaya kalkan kaşlarına bakılırsa, hiç de buzul uzmanı gibi konuşmamıştı.

"Ya sen?" diye sordu Nora, bir umut.

Ingrid göğüs geçirdi. Başparmağıyla avucunu ovuşturdu. "Per öldükten sonra, Oslo'da kalmaya dayanamadım. Onca insanın arasında bir tek o yoktu, anlıyor musun? Üniversitede sık sık gittiğimiz bir kafe vardı. Orada birlikte ama sessizce otururduk. Konuşmamak bizi rahatsız etmezdi. Gazetemizi okur, kahvemizi içerdik. Böyle yerlerden uzak durabilmek çok zordu. Birlikte yürüyüş yaparken gitmediğimiz yer kalmazdı. Bütün sokaklarda onun üzgün ruhunu hissediyordum... Per'in anısına siktirip gitmesini söylüyordum ama gitmiyordu. Acı çok beter bir şey. Orada biraz daha kalsam, bütün insanlıktan nefret edecektim. Bu yüzden Svalbard'daki bu araştırma işi çıktığında, evet, beni kurtaracak şey bu, falan oldum... Onun hiç gitmediği bir yere gitmek istedim. Onun hayaletini yanımda hissetmeyeceğim bir yere. Ama doğruyu söylemek gerekirse, tam bir çözüm olmuyor, biliyor musun? Nereye gidersen git anılar hep seninle ve hayat böyle boktan bir şey işte."

Nora bir şey demeden dinledi. Ingrid'in bunları biraz da olsa tanıdığı birine anlattığı ortadaydı ama Nora bir yabancıydı. Çok garip bir histi bu. Yanlış geliyordu. *Casus olmanın en zor yanı budur herhalde*, diye düşündü Nora. İnsanların kötü bir yatırım yaparcasına size yükledikleri duygular. İnsan kendini dolandırıcı gibi hissediyordu.

Ingrid gülümseyerek düşüncelerini yarıda kesti. "Neyse, dün gece için teşekkürler... Konuşmak iyi geldi. Bu gemi mal mal tiplerle dolu ama sen onlar gibi değilsin."

"Ah. Çok sağ ol. Sen de değilsin."

Nora kamaranın öbür ucunda, askılıkların altında duvara dayanmış duran silahı, kahverengi ağır bir kabzası olan tüfeği o anda gördü.

Bu manzara her nedense onu mutlu etti. On bir yaşındaki hali görse onunla gurur duyardı. Görünüşe göre, *gerçek bir macera yaşıyordu.*

Hugo Lefèvre

Nora akşamdan kalma olduğunu bilerek ahşap kaplı sade bir koridordan geçip salamura ringa balığı kokan, birkaç araştırmacının kahvaltı ettiği küçük bir yemek salonuna girerken hâlâ başı ağrıyordu.

Kendine sade kahveyle birlikte bir parça kurumuş bayat çavdar ekmeği alıp oturdu.

Dört bir yanında, camların ardında, hayatında gördüğü en ürpertici ve güzel manzara vardı. Sislerin içinde iyice temizlenip bembeyaz yapılmış kayalar misali beliren buz adaları. Nora salonda on yedi kişi daha saydı. On bir erkek, altı kadın. Nora tek başına oturalı en fazla beş dakika geçmişti ki tam sakal olmasına iki gün kalmış kirli sakallı, kısa saçlı bir adam da onun masasına oturdu. Yemek salonundakilerin çoğu gibi parka giymişti ama parka üstünde eğreti duruyor, aslında marka şortu ve pembe polo tişörtüyle Riviera'da olması gereken bir tipe benziyordu. Adam Nora'ya gülümsedi. Nora bu tebessümün şifresini çözmeye, aralarında nasıl bir ilişki olduğunu anlamaya çalıştı. Adam bir süre ona baktıktan sonra sandalyesini Nora'nın tam karşısına çekti. Nora adamın göğsüne baktı ama kimlik kartı yoktu. Adını biliyor muydu acaba?

Adam, "Ben Hugo," diyerek içini rahatlattı. "Hugo Lefèvre. Sen de Nora'sın, değil mi?"

"Evet."

"Seni Svalbard'da, araştırma merkezinde, daha önce de gördüm ama hiç selamlaşmadık. Neyse, dalgalanan buzullarla ilgili makaleni okudum da, resmen dünyam değişti."

"Cidden mi?"

"Evet. Yani, bunu başka yerlerde değil de bir tek burada yapmaları hep ilgimi çekmiştir. Çok garip bir fenomen."

"Hayat garip fenomenlerle dolu."

Sohbet çekici ama tehlikeliydi. Nora kısacık, kibar bir tebessümün ardından gözlerini pencereye dikti. Buz adaları gerçek adalara dönüşmüştü. Zirveleri karla kaplı, dağ zirvelerine ya da daha düz, kayalıklı toprak parçalarına benzeyen sivri tepecikler. Onların ötesinde, Nora'nın kamaradaki lombozdan gördüğü buzul vardı. Üst tarafı bulutlardan bir siperlikle gizlenmiş olsa da, Nora buzulun boyutlarını bu kez daha iyi anladı. Geriye kalan kısmında hiç sis yoktu. Müthiş bir manzaraydı.

Televizyonda ya da dergide gördüğümüz buzul resimlerinde dümdüz ve bembeyaz kütleler olur hep. Ama bu buzulun dokusu aynı dağ gibiydi. Siyahımsı kahverengi ve beyaz. Beyazınsa sonsuz, göz kamaştırıcı canlılıkta ve çok etkileyici bir açık büfe görseli sunan tonları vardı: Beyaz beyaz, mavi beyaz, turkuvaz beyaz, altın rengi beyaz, gümüş beyaz, saydam beyaz. Kahvaltıdan daha etkileyici olduğu kesindi.

"Depresif bir durum, değil mi?" dedi Hugo.

"Efendim?"

"Günün hiç bitmemesi."

Bu gözlem Nora'yı rahatsız etti. "Ne açıdan?"

Hugo cevap vermeden önce biraz bekledi.

"Havanın sürekli aydınlık oluşu," diyerek kuru krakerinden bir ısırık aldı. "Nisandan itibaren. Sonsuz bir günü yaşamak gibi... Bu histen nefret ediyorum."

"Bir de bana sor."

"İnsan şu lombozlara bir perde koyar. Gemiye geldiğimden beri hiç uyumadım sayılır."

Nora başını salladı. "Ne kadar oldu demiştin?"

Hugo buna güldü. Ağzını açmadan. Medenice. Gülüş bile denemeyecek hoş bir gülüştü.

"Dün gece Ingrid'le çok içmişiz de. Votkadan hafızam gitti."

"Votkadan olduğuna emin misin?"

"Başka ne olabilir ki?"

Hugo'nun gözlerindeki sorgulayıcı bakışlar, Nora'yı otomatikman suçlu hissettirdi.

Nora kahvesini içerek dizüstü bilgisayarında bir şeyler yazan Ingrid'e doğru baktı. Keşke onun yanına oturmuş olsaydı.

"Neyse, bu üçüncü gecemiz," dedi Hugo. "Pazar gününden beri takımadanın içinde dolanıyoruz. Evet, pazardan beri. Longyearbyen'dan o gün ayrılmıştık."

Nora bunları zaten bildiğini anlatan bir yüz ifadesi takındı. "Pazardan beri çok zaman geçmiş gibi geliyor."

Gemi döner gibi oldu. Nora oturduğu yerde biraz öne eğilmek zorunda kaldı.

"Yirmi yıl önce nisan aylarında Svalbard'da açık su bulamazdın. Şimdi şu hale bak. Sanki Akdeniz'de dolaşıyoruz."

Nora yüzüne rahat bir tebessüm oturtmaya çabaladı. "Pek sayılmaz."

"Her neyse, bugün kısa kibriti sen çekmişsin diye duydum."

Nora bu kez şaşkın görünmekte hiç zorlanmadı. "Öyle mi?"

"Gözcü sensin, değil mi?"

Nora, Hugo'nun neden söz ettiğini hiç anlamasa da, gözündeki parıltı onu ürküttü.

"Evet," diye cevap verdi. "Evet, doğru. Gözcü benim."

Hugo'nun gözleri şoka uğramış gibi kocaman açıldı. Ya da numara yaptı. Söz konusu Hugo olduğunda, farkı anlamak zordu.

"*Gözcüsün* yani?"

"Evet?"

Nora bu gözcünün ne yaptığını sormak için can atıyor ama soramıyordu.

"İyi, *bonne chance*, o zaman," diyerek gülümsedi Hugo, tek kaşını havaya kaldırarak.

Nora da, "Merci," deyip keskin Kutup güneşinin altındaki, o güne dek yalnızca dergilerde gördüğü manzaraya baktı. "Zorlu göreve hazırım."

Daireler Çizerek Yürümek

Nora bir saat sonra karla kaplı kayalıktaydı. Adadan çok kaya ada denebilecek bir yerde. O kadar küçük ve yaşamaya elverişsiz bir yerdi ki adı bile yoktu ama buz gibi denizin ilerisinde -Ayı Adası diye meşum bir ad verilmiş- daha büyük bir ada görünüyordu. Nora bir botun yanında duruyordu. Kahvaltısını ettiği *Zıpkın* adlı geminin değil -o gemi açıklarda demir atmış, güvendeydi- İskandinav adına rağmen aygın baygın bir Amerikan Batı Sahili aksanıyla konuşan Rune diye kaya gibi bir adamın neredeyse tek başına sudan çıkarıp oraya kadar sürüklediği küçük bir motorlu lastik botun yanında.

Ayaklarının dibinde neon sarı bir sırt çantası vardı. Kamarada duvara dayalı duran Winchester tüfek şimdi yerde duruyordu. Tüfek *onundu*. Bu hayatta resmen silahı vardı. Tüfeğin yanında saplı bir tencere, onun içinde bir kepçe vardı. Elinde de başka, öbürü kadar ölümcül olmayan bir silah tutuyordu: ateşlenmeye hazır bir işaret tabancası.

Artık ne türden bir "gözcülük" yapacağını anlamış bulunuyordu. Araştırmacılardan dokuzu bu ufacık adada iklim kontrolü adı altında bir alan çalışması yaparken, Nora orada kalıp kutup ayılarına karşı gözcülük yapacaktı. Anladığı kadarıyla bu gayet olası bir şeydi. Bir ayı görecek olursa, ilk yapacağı, işaret tabancasıyla ateş etmekti. Bu sayede bir taşla iki kuş vuracak ve a) ayıyı korkutup kaçıracak, b) ötekileri uyarmış olacaktı.

Yüzde yüz garantili bir çözüm değildi bu. İnsanlar lezzetli protein kaynaklarıydı ve özellikle doğal ortamlarının gitgide yok olması ve besin kaynaklarının azalması yüzünden daha savunmasız oldukları,

dolayısıyla daha pervasız davranmak zorunda kaldıkları bugünlerde, korkaklık ayılarda yaygın bir özellik değildi.

"Tabancayı ateşler ateşlemez," dedi grubun en büyüğü, saha liderliğini yapan, sakallı, keskin hatlı, sürekli çok hızlı konuşan, Pete diye bir adam, "kepçeyle tencereye vur. Bütün gücünle vurup çığlıklar at. İşitme duyuları hassastır. Kediler gibi. Gürültü yüzde doksan kaçmalarını sağlar."

"Yüzde onunda ne oluyor peki?"

Peter başıyla tüfeği işaret etti. "O seni öldürmeden, sen onu öldürürsün."

Tek silahlı Nora değildi. Herkeste silah vardı. Bunlar silahlı bilim insanlarıydı. Her neyse, Peter gülerken, Ingrid pat pat Nora'nın sırtına vurdu.

"Seni yememelerini," dedi Ingrid hırıltılı bir sesle gülerek, "gönülden diliyorum. Yoksa seni çok özlerim. Âdet gününde değilsen, bir şey olmaz."

"Aman Tanrım? Nasıl yani?"

"Kan kokusunu bir kilometre öteden alabilirler."

Başka biri –her yerini sarıp sarmaladığı için, tanıyor olsa bile kim olduğunu anlayamayacağı biri de– uzaktan gelen boğuk bir sesle Nora'ya "iyi şanslar" diledi.

"Biz beş saat içinde döneriz..." dedi Peter. Adam bir kez daha gülünce, Nora bunun şaka olmasını diledi. "Daireler çizerek yürürsen fazla üşümezsin."

Sonra onu orada bırakıp kayalık zeminde yürüyerek uzaklaştılar ve sisin içinde kayboldular.

Bir saat boyunca hiçbir şey olmadı. Nora daireler çizerek yürüdü. Bir sağ ayağının, bir sol ayağının üstüne hopladı. Sis biraz azalınca manzaraya baktı. Neden hâlâ kütüphaneye dönmediğini anlayamadı. Biraz *boktan* bir durumda olduğu ortadaydı sonuçta. Şu an güneşli bir yerde, bir yüzme havuzunun kenarında oturduğu bir hayat mutlaka vardı. Müzik yaptığı, lavanta kokulu suyla dolu bir küvete uzandığı, biriyle üçüncü çıkışında müthiş bir seks yaptığı,

Meksika'daki bir plajda kitap okuduğu, Michelin yıldızlı bir lokantada yemek yediği, Paris sokaklarında gezindiği, Roma'da yolunu kaybettiği, huzur içinde Kyoto yakınındaki bir tapınağa baktığı ya da kendini mutlu bir ilişkinin sıcacık kozasında hissettiği.

Hayatlarının çoğunda, en azından fiziksel olarak *rahattı* herhalde. Ama buna rağmen buradayken yepyeni bir şey hissetmeye başlamıştı. Ya da uzun zamandır bastırdığı eski bir şey. Kutuptaki manzara ona her şeyden önce gezegenlerin birinde yaşayan bir insan olduğunu hatırlatmıştı. Hayatta yaptığı her şey –satın aldığı, uğruna çalıştığı, tükettiği hemen her şey– onu kendisinin ve bütün insanların, dokuz milyon türden yalnızca biri olduğunu idrak etmekten bir adım daha uzaklaştırmıştı.

"İnsan," diye yazmıştı Thoreau *Walden*'da, "hayallerine doğru güvenle yürüdüğü ve hayalindeki hayatı yaşamak için çaba gösterdiği takdirde gündelik hayatın akışı içinde aklına dahi gelmeyecek bir başarıya ulaşacaktır." Aynı zamanda bu başarının, yalnız kalmanın bir ürünü olduğunu gözlemlemişti. "Kendime yalnızlıktan daha iyi bir dost bulamadım."

Nora da o an kendini böyle hissediyordu. Hayatının bu noktasında yalnızca bir saatliğine yalnız bırakılmış olsa da, böylesine ıssız bir yerin ortasındayken, kendini hiç bu kadar yalnız hissetmemişti.

Geceleri, intihara eğilimli olduğu zamanlarda, esas sorunun yalnızlık olduğunu düşünmüşlüğü vardı. Ama o anlarda gerçekten yalnız olmamıştı hiç. Kalabalık şehirlerdeki yalnız zihinler bağlantı kurabilmenin özlemini çeker çünkü yüz yüze iletişimin en önemli şey olduğunu düşünürler. Ama saf doğanın (Thoreau'nun deyişiyle, "vahşilik merheminin") ortasındayken, yalnızlık apayrı bir kişiliğe bürünüyordu. Başlı başına bir çeşit bağlantıya dönüşmüştü. Doğayla arasındaki bir bağlantıya. Kendisiyle kurduğu bir bağlantıya.

Nora, Ash'le bir sohbetlerini hatırladı. Gitarı için sürekli yeni notalara ihtiyacı olan o uzun boylu, hafiften hantal, sevimli adamla yaptıkları bir sohbeti.

Dükkânda değil, Nora'nın annesi hastayken hastanede ettikleri bir sohbetti. Annesi yumurtalık kanseri olduğunu öğrendikten kısa bir süre sonra ameliyat olmak zorunda kalmıştı. Nora onu Bedford Hastanesi'ndeki bütün uzmanlara göstermiş, o birkaç haftada annesinin elini bütün ilişkileri boyunca tuttuğundan daha çok tutmuştu.

Annesi ameliyattayken, Nora hastanenin kantininde beklemişti. Ash de -üstünde doktor önlüğü, Tel Teorisi'nde defalarca konuştuğu kızı hatırlamış- endişeli halini görüp yanma gelerek selam vermişti.

Ash hastanede genel cerrahtı, Nora da (bir apandis, bir de safra kanalı aldığı o günü seçip) ona ne gibi şeyler yaptığına dair bir sürü soru sormuştu. Nora ameliyat sonrası normal iyileşme süresine ve operasyon sürelerine dair de sorular sormuş, Ash içini rahatlatan cevaplar vermişti. Sonunda, herhalde Ash, Nora'nın buna ihtiyacı olduğunu hissettiği için, oradan buradan konuşarak uzun süre sohbet etmişlerdi. Ash internette hastalıklarla ilgili fazla araştırma yapmaması gerektiğini söylemişti. Böylece sosyal medyadan söz etmeye başlamışlardı; Ash sosyal medyada iletişim kurdukça yalnızlaştığımız inancındaydı.

"Bu yüzden artık herkes birbirinden nefret ediyor," diyerek fikrini belirtmişti. "Çünkü arkadaşları olmayan arkadaşların aşırı yüklemesine maruz kalıyorlar. Dunbar sayısını duymuş muydun?"

Sonra da Oxford Üniversitesi'nden Roger Dunbar diye bir adamın, insanların en fazla yüz elli kişiyi tanıyacak şekilde programlandığını keşfettiğini ve bunun avcı-toplayıcı toplumların ortalama nüfusu olduğunu anlatmıştı.

"Kıyamet Kitabı'nda da öyle,*" demişti Ash, hastane kantinindeki çiğ ışıkların altında. "Kıyamet Kitabı'na bakacak olursan, o günlerde İngiltere'deki yerleşim merkezlerinde de ortalama nüfusun yüz elli kişi olduğunu görürsün. Kent hariç. Ben Kent'liyim de. Antisosyallik bizim DNA'larımıza işlemiş."

* Domesday Book: 1086'da Fatih Kral William'ın emriyle hazırlanan, nüfus bilgilerini de içeren, büyük araştırma. (ç.n.)

"Kent'e gittim," diye yanıt vermişti Nora buna. "Fark etmiştim. Ama bu teori hoşuma gitti. Instagram'da bu kadar insanı bir saatte görebilirsin."

"Aynen öyle. Hiç sağlıklı değil! Beyinlerimiz bu yükü taşıyamıyor. Yüz yüze iletişimin özlemini her zamankinden daha da çok duymamızın nedeni bu. Ayrıca... Simon & Garfunkel notalarımı internetten almamamın nedeni de bu!"

Nora bunları gülümseyerek hatırlarken, suya dalan büyük bir şeyin sesiyle Kutup manzarasının gerçeğine döndü.

Birkaç metre ötesinde, üzerinde durduğu kaya ada ile Ayı Adası'nın arasında, sudan çıkan küçük bir kaya, daha doğrusu bir grup küçük kaya vardı. Sudaki köpüklerin içinden bir şey çıkıyordu. Muazzam, ıslak ağırlığıyla taşa çarpan, ağır bir şey. Nora bütün vücudunda hissettiği bir titremeyle işaret tabancasını ateşlemeye hazırlanırken, o şeyin kutup ayısı olmadığını gördü. Bir morstu. Karış kuruş, kahverengi, tombul hayvan buzun üstünde badi badi ilerleyip durarak ona baktı. Bir mors için bile oldukça yaşlı görünüyordu. Morslar utanmayı bilmedikleri için, insanın gözüne istedikleri kadar, uzun uzun bakabilirler. Nora korktuğunu hissetti. Morslar hakkında bildiği iki şey vardı: tehlikeli olabildikleri ve uzun zaman yalnız kalmadıkları.

Etrafta sudan fırlamaya hazır başka morslar da olabilirdi.

Nora ateş edip etmemekte kararsız kaldı.

Kumlu ışıkta görünen kendi hayaleti gibi, olduğu yerde kalan mors yavaş yavaş ince bir sis perdesinin ardında kayboldu. Dakikalar geçti. Nora'nın üstünde yedi kat giysi vardı ama gözkapaklarının katılaştığını, gözlerini biraz fazla kapalı tutsa donabileceklerini hissediyordu. Ötekilerin sesleri ara sıra ona kadar ulaşıyordu, hatta meslektaşları bir ara görebileceği kadar yakınına geldiler. Sisin içinde yere çömelmiş, ellerindeki cihazlarla buz örneklerinin üstünde Nora'ya bir şey ifade etmeyecek ölçümler yapan siluetler. Ama sonra yine kayboldular. Nora sırt çantasındaki protein barlardan birini

yedi. Yediği şey soğuktu ve şeker kadar sertleşmişti. Telefonuna baktı ama sinyal yoktu.

Etraf çok sessizdi.

Sessizlik dünyanın başka yerlerinde ne kadar çok gürültü olduğunu fark etmesini sağladı. Buradayken, sesin bir anlamı vardı. Bir şey duyduğunuzda, dikkatinizi ona vermek zorundaydınız.

Nora proteinini yerken, bu kez farklı bir yönden, yine bir suya atlama sesi geldi. Sisin üstüne bir de güneş ışığının cılız olması yüzünden zor görebiliyordu. Ama o şey mors değildi. Ona doğru gelen siluetin ne kadar büyük olduğunu görünce anladı bunu. Gelen şey bir morstan da, insandan da çok daha büyüktü.

Hiçliğin Ortasında Yaşanan Müthiş Bir Kriz Ânı

"Siktir," diye fısıldadı Nora, soğuğun içinde.

En Gerek Duyduğun Anda Bir Kütüphane Bulamamanın Hüsranı

Sis dağılarak iki ayağı üstünde duran kocaman beyaz bir ayıyı ortaya çıkardı. Ayı ön ayaklarını da yere indirip şaşırtıcı bir hız, ağır ve ürkünç bir zarafetle ona doğru ilerlemeyi sürdürdü. Nora öylece kalakaldı. Panikten beyni durmuştu. Üstünde durduğu donmuş toprak parçası kadar hareketsizdi.

Siktir.

Siktir siktir.

Siktir siktir siktir.

Siktir siktir siktir siktir.

Nora hayatta kalma içgüdüsüyle nihayet işaret tabancasını doğrultup ateşleyince, patlayan fişek minik bir kuyrukluyıldız gibi uçarak suya daldı ve o ışıltıyla birlikte Nora'nın umutları da yok oldu. Hayvan hâlâ ona doğru geliyordu. Nora dizlerinin üstüne çöküp kepçeyi tencereye vurmaya başlayarak var gücüyle bağırdı.

"AYI! AYI! AYI!"

Ayı bir an için durdu.

"AYI! AYI! AYI!"

Sonra tekrar yürümeye başladı.

Tencere çalmak işe yaramamıştı. Ayı iyice yaklaşmıştı. Nora buzların üzerinde, erişim mesafesinin biraz uzağında duran tüfeğe ulaşıp ulaşamayacağını hesapladı. Ayının pençelerle silahlanmış koca ayaklarının uçuşan karlarla kaplı kayalara bastığını gördü. Başı aşağıdaydı ve kara gözleri dosdoğru ona bakıyordu.

"KÜTÜPHANE!" diye haykırdı Nora. "BAYAN ELM! LÜTFEN BENİ GERİ ALIN! YANLIŞ HAYAT! CİDDEN AMA CİDDEN ÇOK YANLIŞ BİR HAYAT! BENİ GERİ ALIN! MACERA İSTEMİYORUM! KÜTÜPHANE NEREDE?! KÜTÜPHANEYİ İSTİYORUM BEN!"

Kutup ayısının bakışlarında nefret yoktu. Nora onun için yalnızca besindi. Etti. Nora'nın hissettiği, çok gurur kırıcı bir korkuydu. Kalbi kreşendoya doğru giden bir bateristin çaldığı davul gibi çarpıyordu. Şarkının sonuna doğru. Şoke edici gerçek o anda, nihayet, zihninde netleşti:

Nora ölmek istemiyordu.

Sorun da buydu zaten. Ölümle burun burunayken yaşamak daha cazip geliyordu ve o an yaşamak daha cazip gelirken, Gece Yarısı Kütüphanesi'ne nasıl dönebilirdi ki? Başka bir kitabı deneyebilmek için, bir hayatta yalnızca korkması değil, hayal kırıklığına da uğraması gerekiyordu.

Ölüm tam karşısındaydı. Ayı formuna girmiş, kara gözleriyle ona bakan, dehşet verici, kayıtsız bir ölüm. O an Nora'nın ölmeye hazır olmadığından daha emin olduğu bir şey yoktu. Var olmayı sürdürmek için her şeyi yapabilecek aç bir kutup ayısıyla karşı karşıya, öylece dururken, bu bilgi korkusunu bastırdı ve Nora yine tencereyi çalmaya başladı. Bu kez daha sert. Seri ve kesik kesik vuruşlarla.

Kork. Mu. Yo. Rum.

Kork. Mu. Yo. Rum.

Kork. Mu. Yo. Rum.

Kork. Mu. Yo. Rum.

Kork. Mu. Yo. Rum.

Kork. Mu. Yo. Rum.

Aynı o mors gibi, ayı da öylece durup ona baktı. Nora tüfeğe bir bakış attı. Evet. Çok uzaktaydı. Tüfeği eline alıp nasıl çalıştığını anlayıncaya kadar iş işten geçmiş olacaktı. Zaten bir kutup ayısını öldürebileceğinden de hiç emin değildi. Bu yüzden tencereyi çalmaya devam etti.

Nora ses çıkarmaya devam ederek gözlerini kapayıp kütüphaneye dönmeyi diledi. Tekrar açtığında, ayının buzda kayarak balıklama suya daldığını gördü. Hayvan gözden kaybolduktan sonra bile tencereye vurmayı sürdürdü. Bir dakika kadar sonra, ona seslenildiğini duydu.

Ada

Nora şoktaydı. Ama bottakilerin zannettiğinden biraz farklı bir şoktu bu. Ölüme yaklaşmış olmanın şoku değildi. Aslında yaşamak istediğini anlamış olmanın şokuydu.

Doğayla cıvıl cıvıl, küçük bir adayı geçtiler. Kayalar yeşil likenle kaplıydı. Kuşlar –bir araya toplanmış dalıcı martılar ve kutup martıları– Kutup rüzgârına karşı birbirine sokulmuştu. Hayat her şeye rağmen devam ediyordu.

Nora, Hugo'nun verdiği mataradaki kahveyi yudumluyordu. Matarayı tutan elleri üç kat eldivene rağmen buz gibiydi.

Doğanın bir parçası olmak yaşama isteğinin de parçası olmaktı.

Bir yerde uzun zaman kaldığınızda, dünyanın ne kadar büyük ve uçsuz bucaksız olduğunu unutuyordunuz. O enlem ve boylamların uzunluğunu algılayamıyordunuz. *Kendi içimizdeki ucuz bucaksızlığı da algılayamadığımız gibi*, diye düşündü Nora.

Ama o uçsuz bucaksızlığı hissettiğiniz, bir şey onu ortaya çıkardığı anda umut beliriyor ve isteseniz de, istemeseniz de, kayalara yapışan likenlerin inatçılığıyla size yapışıyordu.

Donmuş Toprak Parçası

Svalbard'daki yüzey sıcaklıkları küresel ortalamanın iki katı hızda artıyordu. Buradaki iklim değişikliği dünyanın geri kalanından daha hızlı gerçekleşiyordu.

Mor yün beresini kaşlarının üstüne kadar çekmiş bir kadın, takla atan bir buzdağı gördüğünü anlatmıştı; herhalde ısınan suyun buzdağını alttan eritmesi, üst tarafının ağırlaşması yüzünden olan bir şeydi bu.

Başka bir sorun da donmuş toprakların çözülmesi, yumuşaması yüzünden gerçekleşen yer kayması ve çığların, Svalbard'daki en büyük kasaba olan Longyearbyen'daki ahşap evleri tehdit etmesiydi. Ayrıca yerel mezarlıktaki cesetlerin su yüzeyine çıkması riski de vardı.

Gezegende tam olarak neler olduğunu anlamaya, buzullardaki ve iklimdeki hareketliliği gözlemlemeye, bu sayede herkesi bilgilendirmeye ve dünyadaki yaşamı korumaya çalışan bilim insanlarının arasında olmak ilham vericiydi.

Ana gemiye döndüklerinde, ayı olayı yüzünden herkes onu rahatlatmaya çalışırken, Nora yemek salonunda sessizce oturdu. Bu deneyim için minnettar olduğunu onlara söyleyebileceğini zannetmiyordu. Kibarca gülümsemekle ve sohbet etmekten olabildiğince kaçınmakla yetiniyordu.

Bu hayat tavizsiz, çok yoğun bir hayattı. O an hava eksi on yedi dereceydi, kutup ayısının onu yemesine ramak kalmıştı ve kök yaşamındaki sorun biraz da o yaşamdaki hareketsizlikti belki.

Nora o yaşamda artık sıradanlığın ve hayal kırıklığının, kaderi olduğunu düşünmeye başlamıştı.

Nora başından beri nesiller boyu yankılanan pişmanlıkların ve yıkılmış umutların olduğu uzun bir geçmişin devamı olduğunu hissetmişti zaten.

Mesela anne tarafından dedesi olan adamın adı Lorenzo Conte'ydi. Dedesi Puglia'dan -çizmenin o güzel topuğundan- ayrılıp 1960'ların havalı Londra'sına gelmişti.

Issız liman şehri Brindisi'deki başka erkekler gibi, o da London Brick Company'de çalışmayı Adriyatik Denizi'nin kenarında yaşamaya tercih edip Britanya'ya göç etmişti. Genç ve toy Lorenzo harika bir yaşamı olacağını hayal etmişti: Gün boyu tuğla üretecek, geceleri de The Beatles'la omuz omuza dans edecek ya da Carnaby Caddesi'nde Jean Shrimpton ve Marianne Faithfull'la kol kola yürüyecekti. Tek sorun, ismine rağmen London Brick Company'nin Londra'da olmayışıydı. Şirket Londra'nın yüz kilometre kuzeyinde, mütevazı güzelliğine rağmen Lorenzo'nun istediği kadar havalı bir yer olmayan Bedford'daydı. Ama dedesi hayallerinden ödün verip oraya yerleşmişti. Göz kamaştırıcı bir iş yapmıyordu belki ama işin parası iyiydi.

Lorenzo, Patricia Brown adında, Bedford'lı, oyuncu olma hayalinden vazgeçip banliyöde yaşayan sıradan, alelade bir ev kadını olmayı seçerek o da kendi hayatında yaşayacağı hayal kırıklıklarına alışmaya başlamış, aşçılık yeteneği sonsuza kadar Lorenzo'nun gözünde kimsenin eline su dökemeyeceği Puglia'lı kaynanasının hayaletinin ve onun efsanevi spagettilerinin gölgesinde kalacak bir İngiliz kızıyla evlenmişti.

Evlendikten bir yıl sonra kızları -Nora'nın annesi- doğmuştu ve adını Donna koymuşlardı.

Hemen her zaman kavga eden annesiyle babasının yanında büyüyen Donna, sonunda evliliğin kaçınılmaz surette berbat ama kaçınılmaz bir şey olduğuna inanmıştı. Bir avukatlık şirketinde sekreterlik yapmış, ardından Bedford Belediyesi'nin halkla ilişkilerinde çalışmış, sonra -en azından Nora'ya- asla sözü edilmeyen bir deneyim yaşamıştı. İşten izin almasını gerektiren bir çeşit depresyon

geçirmişti -geçireceği depresyonların ilkiydi bu- ve sonradan düzelmesine rağmen bir daha hiç çalışmamıştı.

Annesinin başarısızlık yarışında ona devrettiği görünmez bir bayrak vardı ve Nora o bayrağı uzun zamandır elinde taşıyordu. Birçok şeyi yarıda bırakmasının nedeni buydu belki. Başarısızlığın, DNA'larında yazılı olmasıydı.

Gemi Arktik sularında tekleyerek ilerlerken ve martılar -Ingrid'in deyimiyle kara ayaklı martılar- tepelerinde uçarken, Nora bunları düşündü.

Ailenin iki tarafında da içten içe hayatın seni yerden yere vuran bir şey olduğu inancı vardı. Nora'nın babası Geoff da hayatı ıskalamış sayılırdı.

Babaannesi babasını tek başına büyütmüştü çünkü dedesi o iki yaşındayken kalp krizi geçirip ölmüş, acımasızca oğlunun ilk anılarında bir yere gizlenmişti. Nora'nın babaannesi, İrlanda'nın bir köyünde doğmuş ama İngiltere'ye göçüp bir okulda hademelik yapmaya başlamış, bırakın *eğlence* denebilecek herhangi bir aktiviteyi, eve yalnızca yiyecek getirebilmek için çalışıp didinmişti.

Küçüklüğünde zorbalığa uğrayan Geoff çok geçmeden bütün zorbalara hadlerini bildirecek kadar iriyarı bir erkeğe dönüşmüştü. Çok çalışıp futbolda ve gülle atmada, özellikle de ragbide iyi olduğunu kanıtlamıştı. Bedford Blues genç takımında oynayıp yıldız oyuncu olmuş, çapraz bağ yırtılması elini kolunu bağlayıncaya kadar bir süre başarıyı tatmıştı. Sonra da beden öğretmeni olup evrene duyduğu öfkeyle içi içini yiyerek bir yaşam sürdürmüştü. Öteden beri seyahat etmenin hayalini kurmuş ama *National Geographic* aboneliğinin ve zaman zaman Kiklad Adaları'nda bir yerlere gitmenin dışında onu da pek beceremeyişti; Nora onu Nakşa Adası'nda, gün batımında Apollo Tapınağı'nın fotoğrafını çekerken hatırlıyordu.

Ama belki de bütün hayatlar böyleydi. Görünüşte en yoğun ve yaşamaya değer hayatları yaşayanlar bile en nihayetinde kendilerini böyle hissediyorlardı belki. Dönümler boyu hayal kırıklığı, tekdüzelik, acı ve rekabetin içinde tek tük birkaç mucize ve güzellik vardı.

Belki de hayatın anlamı bundan ibaretti. Kendine tanıklık eden bir dünya gibi olmak. Nora'nın ve abisinin anne babasını mutsuz eden şey başaramamak değil, başarılı olma beklentisiydi belki. Hiç bilemiyordu cidden. Ama o teknede bir şeyin farkına vardı. Annesiyle babasını zannettiğinden çok daha fazla seviyordu ve Nora o an ikisini de sonsuza kadar affetti.

Longyearbyen'da Bir Gece

Longyearbyen'daki küçük limana dönmeleri iki saat sürdü. Norveç'in -ve dünyanın- en kuzeyinde, nüfusu iki bin civarında olan bir kasabaydı burası.

Nora bu temel bilgileri kök yaşamından biliyordu. Sonuçta dünyanın bu bölgesi onu on bir yaşından beri büyülemişti ama bilgi düzeyi dergilerde okuduklarının ötesine geçmediği için birileriyle konuşmaktan hâlâ çekiniyordu.

Ama gemiyle yapılan dönüş yolculuğu iyi geçti çünkü alman kaya, buz ve bitki örnekleri hakkında yorum yapamayışı, "damarlı bazalt dip kaya" ya da "buzul sonrası izotoplar" gibi tabirleri anlamayışı, kutup ayısı yüzünden yaşadığı şoka verildi.

Zaten bir çeşit şokta olduğu da doğruydu. Ama meslektaşlarının zannettiği türden bir şok değildi bu. Nora Gece Yarısı Kütüphanesi'ne girdiğinden beri ölümle burun burunaydı zaten. Hayır, yaşadığı şok *yaşama dönmek* üzere olduğunu hissetmenin şokuydu. En azından yaşamaya devam etmeyi isteme ihtimali doğmuştu. Üstelik hayatta iyi bir şeyler yapmak istiyordu.

İskoç filozof David Hume'a bakılırsa, insan hayatı evren için bir istiridyenin hayatından daha önemli değildi.

Ama bu fikir David Hume için yazacak kadar önemliyse, belki de hayatta iyi bir şeyler yapmayı hedeflemeye değerdi. Yaşamın her anlamda korunmasına katkıda bulunmaya değerdi belki.

Nora'nın anladığı kadarıyla, bu hayattaki Nora'nın meslektaşlarıyla birlikte yaptığı şey, buzun ve buzulların bu bölgedeki erime hızını belirlemek, iklim değişikliğinin ne hızda gerçekleştiğini anlamaya yarayacak ölçümler yapmaktı. Dahası da vardı ama Nora'nın görebildiği kadarıyla işin özü buydu.

Demek ki bu hayatta gezegeni kurtarmak adına üstüne düşeni yapıyordu. Hiç olmazsa gezegenin gitgide kötüye gidişini belgeleyerek insanların ekolojik krizin gerçekleri konusunda uyarılmasına katkıda bulunuyordu. Bunun büyük ihtimalle üzücü ama aynı zamanda güzel ve en nihayetinde tatmin edici bir iş olduğunu düşünüyordu. Bir amacı vardı. Hayatının bir anlamı vardı.

Onlar da etkilenmişti. Ötekiler. Kutup ayısı hikâyesinden. Nora şimdi kahraman gibi bir şeye dönüşmüştü; olimpiyatlarda yüzme şampiyonu olarak değil, en az onun kadar tatmin edici olan başka bir şekilde.

Ingrid kolunu boynuna attı. "Tencereli savaşçım benim. Bence bu korkusuzluğunu ve çığır açabilecek buluşlar yapmamızı bir yemekle kutlamalıyız. İyi bir yemekle. Biraz da votkayla. Ne dersin, Peter?"

"İyi yemek mi? Longyearbyen'da mı? Mümkün mü öyle bir şey?"

Mümkün olduğu anlaşıldı.

Karaya çıktıktan sonra dışarıdan ahşap bir baraka gibi görünen, bembeyaz karla kaplı yalın bir vadideki ıssız bir yolun kenarına kondurulmuş, Gruvelageret adında şık bir restorana gittiler. Nora Kutup birası içip geyik biftek ve geyik burger gibi seçenekler olan menüdeki tek vegan tabağı seçerek meslektaşlarını şaşırttı. Meslektaşlarının çoğu öyle dediğine göre yorgun görünüyor olmalıydı ama bunun nedeni belki de sohbetlerde güvenle katılabileceği fazla bir konu bulamayışıydı. Kendini kalabalık bir kavşakta, tedirginlik içinde, güvenle girebileceği bir boşluk açılmasını bekleyen acemi sürücüler gibi hissediyordu.

Hugo da oradaydı. Nora'ya hâlâ Antibes'de ya da St. Tropez'de olması gereken bir tip gibi görünüyordu. Hugo'nun ısrarcı bakışları yüzünden kendini biraz takip altındaymış gibi, rahatsız hissediyordu Nora.

Karadayken kaldıkları, Nora'ya bir üniversitenin öğrenci yurdunu hatırlatan ama yurttan daha küçük, Nordik, ahşap ve minimalist binaya doğru hızla yürünürken, Hugo koşarak ona yetişip yanında yürümeye başladı.

"Çok enteresan," dedi.

"Nedir enteresan olan?"

"Bu sabah kahvaltıda beni tanımaman."

"Niye ki? Sen de beni tanımıyordun."

"Tabii ki tanıyordum. Dün iki saat sohbet etmiştik."

Nora kendini tuzağa düşürülmüş gibi hissetti. "Öyle mi?"

"Kahvaltıda yanına gelmeden önce seni bayağı bir izledim ve bugün çok farklı olduğunu gördüm."

"Çok ayıp, Hugo. Kahvaltı eden kadınları izlemek âdetin midir?"

"Fark ettiğim başka şeyler de oldu."

Nora atkısını yüzüne çekti. "Çok soğuk. Bunu yarın konuşsak?"

"Duruma göre davrandığını fark ettim. Gün boyu söylediğin her şey geçiştirme kabilindendi."

"Yok öyle bir şey. Yalnızca biraz sarsıldım. Biliyorsun, ayı yüzünden."

"*Non. Ce n'est pas ça.* Ben öncesinden söz ediyorum. Sonradan da öyleydin. Bütün gün."

"Neden söz ettiğini hiç—"

"Gözlerindeki bakışlar. Çok rastladığım bir şey. Nerede görsem tanırım."

"Neden söz ettiğini anlayamadım."

"Buzullar neden dalgalanır?"

"Ne?"

"Senin çalışma alanın. Bu yüzden buradasın, değil mi?"

"Bilim bütünüyle maddeye bağımlı değildir."

"Tamam. *Bien.* Buradaki buzullardan birinin adını söyle. Buzulların da adları vardır. Birini söyle... Kongsbreen? Nathorstbreen? Bir şey çağrıştırıyor mu?"

"Bu konuşma burada bitsin artık."

"Çünkü sen dünkü Nora değilsin, değil mi?"

"Hiçbirimiz dünkü insan değiliz," dedi Nora çabucak. "Beynimiz değişiyor. Adına nöroplastisite deniyor. Lütfen. Buzul bilimcilere buzul satma, Hugo."

Hugo pes eder gibi görününce, Nora kendini biraz suçlu hissetti. Bir süre sesiz kaldılar. Yalnızca karları ezen ayak sesleri duyuldu. Kalacakları yere az kalmıştı ve ötekiler hemen arkalarında sayılırdı.

Derken, Hugo ağzındaki baklayı çıkardı.

"Ben de senin gibiyim, Nora. Yaşamadığım hayatlara gidiyorum. Beş gündür bu hayattayım. Bundan önce gittiğim bir sürü hayat oldu. Bana bir şans -herkese verilmeyen bir fırsat- verildi ve böyle oldu işte. Uzun zamandır hayatlar arasında gidip geliyorum."

Ingrid, Nora'nın koluna yapıştı.

"Bende biraz daha votka var," dedi kapıya yaklaştıklarında. Eldivenli eliyle anahtar kartını çıkarıp tarayıcıya tuttu. Kapı açıldı.

"Bak," diye mırıldandı Hugo, suç ortağıyla konuşur gibi, "daha fazlasını öğrenmek istersen, beş dakika sonra ortak mutfakta buluşalım."

Nora kalbinin güm güm attığını hissetti ama bu kez ne kepçesi ne de çalacak tenceresi vardı. Hugo denen bu adamdan pek hoşlanmış sayılmazdı ama söyleyeceklerini duymadan da edemezdi. Ayrıca ona güvenip güvenemeyeceğini de öğrenmek istiyordu.

"Tamam," dedi Nora, "geliyorum."

Beklenti

Nora kendini kabullenmekte başından beri zorlanmıştı. Kendini yetersiz hissetmediği bir zamanı hatırlamıyordu. Annesiyle babası da güvensiz insanlar oldukları için, bu hissi körüklemişlerdi.

Bu kez kendini bütünüyle kabullenmenin nasıl bir şey olacağını hayal etti. Yaptığı bütün hataları. Vücudundaki bütün lekelerle izleri. Ulaşamadığı bütün hayalleri ve bütün acılarını. Bastırdığı bütün arzu ve istekleri.

Her şeyi kabullendiğini hayal etti. Doğayı kabullendiği gibi. Bir buzulu, kutup martısını, denizde sıçrayan bir balinayı kabullendiği gibi.

Kendini doğadaki muhteşem garipliklerden biri olarak gördüğünü hayal etti. Elinden geleni yapan duyarlı bir hayvan gibi.

Böyle böyle, özgür olmanın nasıl bir şey olduğunu hayal etti.

Yaşam, Ölüm ve Kuantum Dalga Fonksiyonu

Hugo'nun gittiği yer kütüphane değildi.

"Videocu dükkânı," dedi Hugo, kahve malzemelerinin durduğu ucuz görünümlü dolaba yaslanarak. "Aynı büyüdüğüm yerdeki, Lyon yakınındaki, sık sık gittiğim Video Lumiere diye bir yere benziyor. Lumiere kardeşlere Lyon'da kahraman gözüyle bakılır ve birçok yere onların adı verilmiştir. Sinemayı orada icat etmişler. Her neyse, konu bu değil; esas konu, seçtiğim bütün hayatların dükkândaki VHS kasetlerde olması ve kaset başladığı anda -yani film başladığı anda- o hayata geçiş yapmam."

Nora kıkırtısını zor bastırdı.

"Komik olan nedir?" diye sordu Hugo, biraz incinmiş gibi.

"Hiç. Yok bir şey. Yalnızca biraz komik geldi. Videocu olması."

"Öyle mi? Kütüphane olması çok mu mantıklı yani?"

"Daha mantıklı, evet. Yani, hiç olmazsa kitaplar hâlâ okunuyor. Artık video kaset izleyen mi kaldı?"

"Enteresan. Yaşamla ölüm arasında gidip gelirken bir de elitizme uğrayacağımı hiç sanmazdım. Bir şey daha öğrenmiş oldum."

"Özür dilerim, Hugo. Tamam, mantıklı bir soru soracağım. Orada senden başka biri var mı? Hayatları seçmene yardımcı olan?"

Hugo başını salladı. "Evet, var. Philippe Dayı. Yıllar önce ölmüştü. Ayrıca hiç videocu işletmedi. Çok saçma bir durum."

Nora da ona Bayan Elm'i anlattı.

"Okuldaki kütüphaneci mi?" dedi Hugo dalga geçer gibi. "Bu da az komik değilmiş."

Nora onu duymazdan geldi. "Sence bu ikisi hayalet mi? Rehber ruh mu? Koruyucu melek mi? Ne bunlar?"

Onca bilim insanının arasında böyle konuşmak Nora'ya gülünç geldi.

Hugo, "Onlar," diyerek doğru sözcüğü bulup havadan çeker gibi bir hareket yaparak, "birer yorum."

"Yorum mu?"

"Ben bizim gibilere daha önce de rastladım," dedi Hugo. "Anlayacağın, uzun zamandır gidip gelme halindeyim. Bu süreçte araftakilerden birkaç kişiye de rastladım. Ben onlara öyle diyorum. Bize. Araftakiler. Bir yerde bilinçsiz halde serilip yatmış, yaşamla ölüm arasında kalmışken, kendimizi başka bir yerde buluyoruz. Herkesinki farklı bir yer. Kütüphane, videocu, sanat galerisi, kumarhane, lokanta... Sen bundan ne anlıyorsun?"

Nora omuz silkti. Biraz düşündü. Merkezi ısıtmanın homurtusunu dinledi. "Bunların hepsi deli saçması mı? Hiçbiri gerçek değil mi?"

"Hayır. Çünkü şablon hep aynı. Örneğin, gidilen yerlerin hepsinde biri daha var - bir rehber. Yalnızca bir kişi. Bunların hepsi de gidene hayatının önemli bir anında yardımı dokunmuş insanlar. Gidilen yerlerin hepsi duygusal bağ kurulan yerler. Genel olarak da kök yaşamlardan ya da çatallanan dallardan söz ediliyor."

Nora babası öldüğünde Bayan Elm'in onu nasıl teselli ettiğini hatırladı. Yanında kalmış, onu sakinleştirmişti. Hayatında ona yapılan en büyük iyilik buydu belki de.

"Ayrıca herkesin sonsuz seçeneği oluyor," diye söze devam etti Hugo. "Sonsuz sayıda video kaset, kitap, tablo ya da yemek... Bak, ben bilim insanıyım. Birçok yaşamımda bilimle uğraşmışım. Gerçek kök yaşamımda biyoloji okudum. Başka bir yaşamımda, kimya alanında Nobel kazanmışım. Deniz biyoloğu olup Büyük Set Resifi'ni korumaya çalışmışım. Ama fizik konusunda hep zayıftım. İlk başta başıma gelenleri nasıl anlamlandıracağımı bilemedim. Derken gittiğim bir hayatta bizim yaşadıklarımızı yaşayan, kök yaşamında kuantum fizikçisi olan bir kadına rastladım. Montpellier Üniversitesi'nden Profesör Dominique Bisset. Açıklamasını o yaptı. Kuantum fiziğin çoklu dünyalar yorumu. Buna göre biz—"

Nora'nın adını bilmediği, mülayim yüzlü, pembe tenli, kumral sakallı bir adam mutfağa girip kahve bardağını yıkadıktan sonra onlara gülümsedi.

Hafif bir Amerikan (ya da Kanada) aksanıyla, "Yarın görüşürüz," dedikten sonra yumuşak terlikleriyle ses çıkarmadan yürüyerek gitti.

"Görüşürüz," dedi Nora.

Hugo da, "Görüşürüz," diyerek -sesini iyice alçaltıp- esas konuya döndü. "Evrensel dalga fonksiyonu gerçek, Nora. Profesör Bisset'in dediği bu."

"Ne?"

Hugo tek parmağını havaya kaldırdı. Biraz sinir bozucu, önce dinle der gibisinden bir hareket yaptı. Nora o parmağı tutup bükmemek için kendini zor tuttu. "Erwin Schrödinger..."

"Kedili adam."

"Evet. Kedili adam. Kuantum fizikte bütün alternatif olasılıkların *eşzamanlı* gerçekleştiğini söylemiş. Aynı anda. Aynı mekânda. Kuantum süperpozisyon. Kutudaki kedi hem canlı hem de ölü. Kutuyu açıp onu canlı ya da ölü görebilirsin, hikâye böyle ama bir bakıma, kedi kutu açıldıktan sonra bile hem canlı hem de ölüdür. Bütün evrenler birbirinin üzerine binmiş halde var olmaya devam eder. Bir aydıngerin üzerindeki, aynı çerçeve içinde, hepsi de birbirinden birazcık farklı olan milyonlarca resim gibi. Kuantum fiziğin çoklu dünyalar yorumu sonsuz sayıda farklı paralel evren olduğunu söyler. Hayatının her anında yeni bir evrene girersin. Verdiğin her kararla. Aynı mekânda, resmen birkaç milim uzağımızda oldukları halde, normalde bu dünyalar arasında iletişim ya da geçiş olamayacağı düşünülürdü."

"Peki ya biz? Biz yapıyoruz işte."

"Aynen öyle. Şu an buradayım ama burada olmadığımı da biliyorum. Aynı zamanda beyin kanaması yüzünden Paris'teki bir hastanede yatıyorum. Arizona'da hava dalışı yapıyorum. Hindistan'ın güneyinde seyahat ediyorum. Lyon'da şarap tadımı yapıp Côte d'Azur'deki bir yatta güneşleniyorum."

"Biliyordum!"

"*Vraiment?*"

Nora bu adamın çok güzel olduğuna karar verdi.

"Kutup'ta macera yaşamaktansa Cannes'daki Croissete Plajı'nda gezinecek bir tipe benziyorsun."

Hugo sağ elini denizyıldızı gibi açtı. "Beş gün! Beş gündür bu hayattayım. Rekor kırdım. Belki de yaşamam gereken hayat budur..."

"Enteresan. Çok üşüyeceksin demek."

"Ayrıca, kim bilir? Belki senin yaşaman gereken hayat da budur... Yani, ayı seni kütüphaneye döndürmediyse, belki de hiçbir şey döndüremeyecek." Hugo su ısıtıcıyı doldurmaya başladı. "Bilim bize yaşamla ölüm arasındaki 'gri alanın' gizemli bir yer olduğunu söylüyor. İki durumda da olmadığımız bir nokta var. Belki de iki durumda birden olduğumuz. Hem hayatta hem de ölü. İki durum arasında olduğumuz bu anda, her zaman değil, yalnızca bazen, kendimizi yalnızca ölü ya da diri değil, evrensel dalga fonksiyonuyla uyum içinde gerçekleşebilecek bütün kuantum olasılıkları deneyimleyebilecek, gecenin birinde Longyearbyen'daki bir mutfakta bu şekilde sohbet de edebilecek, Schrödinger'in kedisi misali bir şeye dönüştürüyoruz..."

Nora bütün bunları anlamaya çalışıyordu. Hem kaldırım kenarında hem de yatağın altında hareketsiz ve cansız yatan Volts'u düşündü.

"Ama bazen de kedi ölüp gitmiştir işte."

"Ne dedin?"

"Yok bir şey. Kedim öldü de. Sırf onun için bir hayatı denedim ama orada da ölmüştü."

"Kötü olmuş. Ben de bir labradorla benzer bir şey yaşamıştım. Ama demek istediğim, bize benzeyen başkaları da var. O kadar çok hayat yaşadım ki birçoğuyla tanıştım. Bazen yalnızca kendi gerçeğini dillendirmek sana benzeyenleri bulmaya yetiyor."

"Bizim yaptığımızı yapabilen başkalarının da olduğunu düşünmek çok acayip... Adımızı ne koymuştun?"

"Araftakiler."

"Doğru. Araftakiler."

"Evet, mümkün tabii ama bence sayımız çok az. Fark ettiğim şeylerden biri de tanıştıklarımın -öteki on-on beş kişinin- bizim yaşlarda olmaları. Otuzlarında, kırklarında, ellili yaşlarında insanlar. Biri yirmi dokuzdu, *en fait*. Hepsi de bir şeyleri farklı yapmış olmayı yürekten istiyordu. Pişmanlıkları vardı. Kimileri uzun zamandır ölümü tercih edeceklerini düşünmüşlerdi ama aynı zamanda kendilerinin farklı bir versiyonu olarak yaşamayı da istemişlerdi."

"Schrödinger'in hayat anlayışı. Kendi zihninin içinde hem ölü hem de hayatta olmak."

"*Exactement*! Bu pişmanlıklar beynimize her ne yapmışsa, orada -nasıl desem- ne çeşit bir nörokimyasal tepkime olmuşsa, aynı anda hem ölümü hem de yaşamı istemenin karmaşası bizi bir şekilde *arada* bırakmaya yetmiş olmalı."

Su ısıtıcı ses çıkarmaya, içindeki suyu Nora'nın düşünceleri gibi fokurdatmaya başlamıştı.

"Neden hep tek bir kişiyi görüyoruz. Oralarda. Kütüphanede falan."

Hugo omuzlarını silkti. "İnançlı biri olsaydım, Tanrı'yı görüyoruz derdim. Tanrı bizim görebileceğimiz ya da idrak edebileceğimiz bir şey olmadığı için de, hayattayken tanıdığımız iyi birinin görünümüne bürünüyor derdim. İnançlı biri olmasaydım da -ki değilim- insan beyni açık bir kuantum dalga fonksiyonunun karmaşıklığını algılayamayacağı için, bu karmaşıklığı algılayabileceği bir şekilde indirgeyerek yorumluyor derdim. Kütüphanedeki kütüphaneci. Videocudaki babacan dayı. Vesaire."

Nora çoklu evrenlere dair epeyce şey okumuştu ve Gestalt psikolojisinden de biraz anlıyordu. İnsan beyninin dünyaya dair karmaşık bilgileri filtreden geçirerek indirgediğini, mesela insanın bir ağaca baktığında sonsuz karmaşıklıktaki sayısız yaprakla dalı "ağaç" denen şey olarak gördüğünü biliyordu. İnsan olmak, dünyayı sürekli indirgeyerek anlaşılabilir ve basit bir anlatıya dönüştürmek demekti.

İnsanın gördüğü *her şeyin* birer indirgeme olduğunu biliyordu Nora. İnsanlar dünyayı üçboyutlu görüyordu. Bu da bir indirgemeydi. İnsan en nihayetinde sınırları olan, her şeyi genelleyen, otomatik pilotta yaşayan, zihnindeki dolambaçlı yolları düzleştiren bir yaratıktı ve tabii ki bu yüzden sürekli kaybolup duruyordu.

"Saniye ibresini saniyenin ortasındayken göremeyişimiz gibi," dedi Nora.

"Efendim?"

Nora, Hugo'nun kolunda analog bir saat olduğunu gördü. "Denesene. Göremiyorsun. Beyin algılayamadığı şeyi göremiyor."

Hugo saatine bakarak başını salladı.

"Evet," dedi Nora. "Evrenler arasındaki yer büyük ihtimalle bir kütüphane değil ama ben orayı en kolay bu şekilde algılayabiliyorum. Benim hipotezim bu. Gerçeğin basitleştirilmiş bir versiyonunu görüyorum. Kütüphaneci de zihnimdeki bir çeşit metafor. Her şey öyle."

"Müthiş, değil mi?" dedi Hugo.

Nora iç geçirdi. "Gittiğim son hayatta ölmüş babamla konuştum."

Hugo bir kahve kavanozunu açıp granülleri kaşıkla fincanlara koydu.

"Kahve de içmiyordum. Nane çayı içiyordum."

"Korkunç bir şey."

"Dayanılmayacak gibi değildi."

"Garip olan bir şey daha var," dedi Hugo. "Bu sohbetin bir yerinde ikimizden biri gidebilir."

"Bunu hiç yaşadın mı?" Nora, Hugo'nun uzattığı fincanı aldı.

"Evet. Birkaç kez. Çok acayipti. Ama kimse fark etmez. Düne dair anıların biraz belli belirsiz oluyor ama görsen şaşarsın. Şu an kütüphaneye dönsen ve ben bu mutfakta kalıp seninle sohbete devam etsem, 'Bir an dalmışım. Neden söz ediyorduk?' falan dersin, ben de neler olduğunu anlayıp buzullardan söz ettiğimizi söylerim ve beni buzullarla ilgili bilgi bombardımanına tutarsın. Beynin aradaki boşlukları doldurup yaşadıklarına dair bir anlatı oluşturur."

"Peki ya kutup ayısı? Bu geceki yemek? Ne yediğimi hatırlayacak mıyım... hatırlayacak mı?"

"Hatırlamayabilir. Ama hatırlayanları da gördüm. Beynin neler uydurabildiğini, neleri unutmayı umursamadığını görmek insanı şaşırtıyor."

"Nasıldım peki? Dün, yani."

Hugo gözlerini gözlerine kenetledi. Gözleri güzeldi. Nora bir an dünyanın bir uydusu gibi onun yörüngesine doğru çekildiğini hissetti.

"Mükemmel, çekici, zeki, çok güzel. Aynı şimdi olduğun gibi."

Nora bunu gülerek geçiştirdi. "Bana Fransızlık taslama lütfen."

Garip bir sessizlik.

"Kaç hayat yaşadın sen?" dedi Nora sonunda. "Kaç hayat denedin?"

"Çok fazla. Üç yüze yakın."

"Üç yüz mü?"

"Olmadığım şey kalmadı. Dünyanın dört bir yanında. Ama yaşamak istediğim hayatı bulamadım. Sonsuza kadar böyle devam etmeye razıyım. Sonsuza dek yaşamak isteyeceğim bir hayat olmayacak. Fazla meraklıyım. Farklı bir şekilde yaşamayı öyle çok istiyorum ki. Yüzünü öyle yapma. Üzgün değilim. Arafta olmaktan mutluyum ben."

"Ama ya bir gün videocu orada olmazsa?" Nora, Bayan Elm'in bilgisayar başında nasıl paniğe kapıldığını, kütüphanedeki ışıkların nasıl titreştiğini hatırlamıştı. "Ya bir gün tamamen kaybolursan? Sonuna kadar götürmek istediğin hayatı bulamadan?"

Hugo omzunu silkti. "O zaman ölmüş olurum. Zaten öleceğim demektir. Yaşadığım o hayatta. Aradakiler'den biri olmayı seviyorum. Tamamlanmamış şeyleri seviyorum. Ölümün her daim bir seçenek olması hoşuma gidiyor. Hayatı sonuna kadar götürmemeyi seviyorum ben."

"Benim durumum farklı sanırım. Galiba ölüme daha yakınım. Yaşamak istediğim hayatı biraz daha bulamazsam, ölüp gideceğim herhalde."

Nora son seferinde, transfer sırasında yaşanan sorunu anlattı.

"Ah. Evet, doğru, bu kötü olabilir. Ama olmayabilir de. Burada sonsuz olasılık olduğunun farkındasın herhalde? Yani çoklu evren yalnızca birkaç evrenden ibaret değil. Bir avuç evrenden söz etmiyoruz. Milyonlarca, milyarlarca, trilyonlarca evrenden de söz etmiyoruz. *Sonsuz* sayıda evren var. İçinde senin oldukların da sonsuz. Hayal edebileceğin her çeşit dünyada kendin olarak bir hayat yaşayabilirsin. Tek sınır kendi hayal gücün. İptal etmek istediğin pişmanlıklar konusunda çok yaratıcı olabilirsin. Ben bir seferinde ergenlik döneminde düşündüğüm bir şeyi yapmadığım için duyduğum pişmanlığı iptal etmek istedim -uzay mühendisliği okuyup astronot olmak istemiştim- ve astronot olduğum bir hayata gittim. Uzaya gitmedim. Ama uzayda biraz zaman geçirmiş biri oldum. Bunun bir fırsat olduğunu, çok az kişinin eline geçtiğini ve istediğimiz hatayı düzeltip istediğimiz hayatı yaşayabileceğimizi unutmamalısın. Nasıl bir hayat istersen iste. Büyük düşün... istediğin her şey olabilirsin. Çünkü hayatlarından birinde zaten olmuştun."

Nora kahvesini yudumladı. "Anlıyorum."

"Ama hayatın anlamını arıyorsan, hiç yaşamamışsın demektir," dedi Hugo bilge bir tavırla.

"Camus'den alıntı yaptın."

"Kötü yakalandım."

Hugo gözlerini Nora'ya dikmişti. Onun yoğun duygularını umursamaktan vazgeçen Nora, artık kendi yoğun duygularından biraz endişe duyar olmuştu. "Ben felsefe okudum," dedi olabildiğince normal bir ses tonuyla, Hugo'nun gözlerine bakmamaya çalışarak.

Hugo artık çok yakınındaydı. Onda hem sinir bozucu hem de çekici bir yan vardı. Öylesine kibirli bir ahlak dışılık hissi yayıyordu ki insan duruma göre suratına bir tokat atmak ya da o yüzü öpmek istiyordu.

"Birbirimizi yıllardır tanıdığımız ve evli olduğumuz bir hayat var..." dedi Hugo.

"Çoğu hayatta seni tanımıyorum bile," diye karşılık verdi Nora, bu kez dimdik Hugo'nun gözlerine bakarak.

"Çok yazık."

"Sanmam."

"Sahi mi?"

"Sahi," diyerek gülümsedi Nora.

"Biz özeliz, Nora. Seçilmiş kişileriz. Kimse bizi anlamıyor."

"Kimse kimseyi anlamıyor. Seçilmiş falan değiliz."

"Bu hayatta kalmamın tek nedeni sensin..."

Nora hafifçe ileri atılıp onu öptü.

Başıma Bir Şey Gelecekse, Orada Olmak İsterim

Çok güzel bir histi. Hem öpüşmek hem de bu kadar çekincesiz olabileceğini bilmek. Hayatında olabilecek her şeyin bir yerlerde, bir hayatta zaten olduğunu bilmek Nora'yı kararlar alma zorunluluğundan biraz da olsa özgürleştirmiş gibiydi. Bu yalnızca evrensel dalga fonksiyonunun gerçekliğiydi. Olup biten her şey -diye mantık yürüttü Nora- kuantum fiziğine bağlanabilirdi.

"Odamı kimseyle paylaşmıyorum," dedi Hugo.

Kutup ayısıyla karşı karşıya gelmek hiç farkında olmadığı bir dizginleri ele alma potansiyelini ortaya çıkarmış gibi, Nora bu kez ona korkusuzca baktı. "Bu durumu değiştirebiliriz belki, Hugo."

Ama seks tam bir hayal kırıklığıydı. Sevişmenin tam ortasında, Nora'nın aklına Camus'nün bir sözü geldi.

Nelerin ilgimi çektiğini tam olarak bilemeyebilirim ama nelerin çekmediğinden kesinlikle eminim.

Varoluşçu felsefeyi düşünmesi ve zihninde tam da bu sözün belirmiş olması, gece vakti atıldıkları bu maceranın gidişatına dair iyi bir işaret olmayabilirdi. Ama Camus aynı zamanda, "Başıma bir şey gelecekse, orada olmak isterim," de dememiş miydi?

Nora sonuç olarak Hugo'nun garip biri olduğuna karar verdi. O kadar içten ve yoğun duygularla konuşabilen biri için, yaşadığı andan fazlasıyla kopuk sayılırdı. Belki de insan onun kadar çok hayat yaşadığında, ancak kendisiyle yakınlaşmayı becerebiliyordu. Nora orada olup olmamasının bir şey fark ettirmeyeceğini hissetti.

Birkaç saniye sonra da, orada değildi.

Tanrı ve Diğer Kütüphaneciler

"Kimsiniz siz?"

"Adımı biliyorsun. Bayan Elm. Louise Isabel Elm."

"Tanrı mısınız?"

Bayan Elm gülümsedi. "Kimsem oyum."

"Yani?"

"Kütüphaneci."

"Ama gerçek biri değilsiniz. Yalnızca bir... *mekanizmasınız*."

"Hepimiz öyle değil miyiz?"

"Aynı şey değil. Siz zihnimle çoklu evrenler arasındaki tuhaf bir etkileşimin ürünüsünüz, kuantum dalga fonksiyonunun indirgemesi falan gibi bir şeysiniz."

Bu sözler Bayan Elm'in aklını karıştırmış gibiydi. "Sorun nedir?"

Nora yere döşeli sarımsı kahverengi taşlara bakarak kıtıp ayısını düşündü. "Az kalsın ölüyordum."

"Unutma, bir hayatta ölecek olursan, buraya dönemezsin."

"Haksızlık bu."

"Kütüphanenin katı kuralları var. Bu kitaplar çok değerli. Onlara özenli davranmalısın."

"Ama bunlar başka hayatlar. Benim farklı çeşitlemelerim. *Ben* değiller ki."

"Evet ama onları *sen* deneyimliyorsun ve sonuçlarına katlanacak olan da *sensin*."

"Dürüst olmam gerekirse, saçmalığın dik âlâsı."

Kütüphanecinin tebessümü düşen bir yaprak gibi aşağı doğru kıvrıldı. "Çok enteresan."

"Neymiş o?"

"Ölüme karşı tavrını tamamen değiştirmiş olman."

"Efendim?"

"Ölmek istiyordun ama vazgeçtin."

Nora, Bayan Elm'in, tam olarak değilse de, bir bakıma haklı olabileceğini fark etti. "Ama hâlâ gerçek hayatımın yaşanmaya değer olmadığını düşünüyorum. Hatta bu deneyim bu görüşümü daha da destekledi."

Bayan Elm başını iki yana salladı. "Öyle düşünmüyorsun."

"Düşünüyorum. Düşünmesem, söylemezdim."

"Hayır. *Pişmanlıklar Kitabı* hafifliyor. Artık içinde birçok boş sayfa var... Anlaşılan hayat boyu gerçekten düşünmediğin şeyleri söyleyip durmuşsun. Bariyerlerinden biri de bu."

"Bariyer mi?"

"Evet. Sende çok var. Gerçeği görmene engel oluyorlar."

"Hangi konuda?"

"Kendinle ilgili. Artık cidden denemeye başlamalısın. Çünkü mühim olan bu."

"Seçebileceğim sayısız hayat olduğunu sanıyordum."

"Seni en mutlu eden hayatı seçmelisin. Yoksa yakında hiç seçeneğin kalmayacak."

"Bunu uzun zamandır yapan biriyle tanıştım ve hâlâ içine sinen bir hayat bulabilmiş değildi..."

"Fakat sen Hugo'nun ayrıcalıklarına sahip olmayabilirsin."

"Hugo mu? Siz onu nereden—?"

Nora sözünün ortasında Bayan Elm'in bilmesi gerekenden çok daha fazlasını bildiğini hatırladı.

"Seçimlerini dikkatli yapmalısın," diye devam etti kütüphaneci. "Bir gün kütüphane burada olmayabilir ve sen sonsuza kadar yitip gitmiş olursun."

"Kaç hayatım kaldı?"

"Burası sihirli lamba değil, ben de cin değilim. Belli bir sayı yok. Bir de olabilir. Yüz de olabilir. Fakat, haliyle, ancak Gece Yarısı Kütüphanesi *gece yarısında* kaldığı sürece sonsuz hayat seçeneğine

sahipsin. Çünkü gece yarısında kaldığı sürece hayatın -kök yaşamın- da yaşamla ölüm arasında kalacak. Buradaki zaman ilerlediğinde, çok..." Bayan Elm incelikli bir sözcük bulmaya çalıştı. "...çok *belirleyici* bir şey olmuş demektir. Gece Yarısı Kütüphanesi'ni yerle bir edecek ve onunla birlikte bizi de yok edecek bir şey. O yüzden ben olsam tedbiri elden bırakmazdım. Nerede olmak istediğimi enine boyuna düşünmeyi denerdim. İlerleme kaydettiğin ortada, bunu görebiliyorum. Yaşamak istediğin hayatı bulduğun takdirde hayatın yaşamaya değer olabileceğini anlamaya başladın sanki. O kapıdan geçmeye fırsat bulamadan, kapının kapanmasını istemiyorsun."

Uzun zaman ikisi de sessiz kaldı ve Nora bu arada etrafındaki bütün kitapları inceledi. Bütün olasılıkları. Kapakların altında neler olduğunu merak ederek, yeşil kitap sırtlarının biraz ipucu vermesini dileyerek, kitaplıkların arasında sakin sakin, yavaşça ilerledi.

"Evet, hangi kitabı istersin?" diye seslendi Bayan Elm arkasından.

Nora, Hugo'nun mutfakta söylediği bir şeyi hatırladı.

Büyük düşün.

Kütüphanecinin bakışları içine işliyordu. "Nora Seed *kimdir?* Ne ister?"

Nora onu mutluluğa en çok yaklaştıran şeyi düşündüğünde, aklına müzik geliyordu. Evet, arada hâlâ piyano ve org çalıyordu ama *yaratıcı olmaktan* vazgeçmişti. Şarkı söylemeyi bırakmıştı. Pub'larda "Güzel Gökyüzü"nü çaldıkları o ilk konserlerin verdiği mutluluğu hatırladı. Sahnedeyken yanında şaklabanlıklar yapan abisini, Ravi'yi, Ella'yı hatırladı.

Artık hangi kitabı isteyeceğinden kesinlikle emindi.

Şöhret

Nora terliyordu. İlk gözlemi bu oldu. Damarlarında adrenalin dolaşıyordu ve giysileri vücuduna yapışmıştı. Etrafındaki insanların birkaçı gitarlıydı. Gürültüyü duydu. İnsanların çıkardığı, muazzam, güçlü bir ses; uğuldayarak yavaşça şeklini, ritmini bulan bir yaşam enerjisi. Bir çeşit ritüel.

Karşısında havluyla yüzünü silen bir kadın vardı.

"Sağ ol," diyerek gülümsedi Nora.

Kadın, bir tanrının konuştuğunu duymuş gibi ürktü sanki.

Ellerinde iki baget olan adamı tanıdı. Ravi. Saçları platin rengiydi ve üstündeki jilet gibi, çivit mavisi takımın ceketini gömleksiz giymişti. Daha dün Bedford'daki gazetecide müzik dergilerine bakan adamdan ve Inter Continental Hotel'de oturup yaptığı o feci konuşmayı dinleyen mavi gömlekli, işadamı kılıklı tipten çok farklı görünüyordu.

"Ravi," dedi Nora. "Müthiş görünüyorsun."

"Ne?"

Ravi gürültüden ne dediğini duymamıştı ama bu kez Nora'nın aklında başka bir soru vardı.

"Joe nerede?" diye sordu haykırırcasına.

Ravi bir an için şaşkın ya da korkmuş gibi görününce, Nora kendini korkunç bir gerçeği duymaya hazırladı. Ama öyle bir şey olmadı.

"Nerede olacak. Her zamanki gibi yabancı basınla laklak ediyordur."

Nora durumu tam anlayamadı. Anlaşılan abisi hâlâ grupla birlikteydi ama sahnede onlarla birlikte çalan bir grup üyesi konumunda

değildi. Grup üyesi *değilse de*, gruptan ayrılarak çekip gitmiş falan değildi. Ravi'nin dediğine ve bunu söyleyiş şekline bakılırsa, Joe hâlâ ekipten biriydi demek. Ama Ella yoktu. Basta saçlarını kazımış, her yeri dövmeli, iriyarı ve kaslı bir adam vardı. Nora her şeyi bilmek istiyordu ama görünüşe göre şimdi hiç zamanı değildi.

Ravi eliyle havada geniş bir hareket yaparak Nora'nın artık görebildiği çok büyük bir sahneyi gösterdi.

Sahne gözünü korkuttu. Nora ne hissedeceğini bilemedi.

"Bis istiyorlar," dedi Ravi.

Nora düşünmeye çalıştı. Ne zamandır sahneye çıkıp *tek bir* şarkı bile söylememişti. Çıktığı zamanlarda da bir pub'ın bodrum katındaki ilgisiz on-on beş kişiye çalmışlardı zaten.

Ravi ona doğru eğildi. "Sen iyi misin, Nora?" Sesi biraz soğuk gibiydi. Adını söyleyişinde, Nora'nın ona daha dün apayrı bir hayatta rastladığında sezdiği türden bir hınç vardı sanki.

"Evet," dedi Nora, bu kez resmen bağırarak. "Tabii ki. Yalnızca... biste ne çalacağımızı bilemedim."

Ravi omuzlarını silkti. "Her zamankini çalıveririz."

"Hımm. Tabii. Doğru ya." Nora düşünmeye çalıştı. Sahneye iyice bir baktı. LABİRENTLER yazısının çığlık çığlığa bir kalabalığın karşısındaki dev ekranda yanıp sönerek döndüğünü gördü. *Vayy*, diye düşündü. *Çok büyümüşüz demek.* Stadyumlarda konser veren gerçek bir grup olmuşlardı. Nora klavyeyi ve konserde oturduğu tabureyi gördü. Adlarını bile bilmediği grup arkadaşları tekrar sahneye çıkmak üzereydi.

"Biz neredeydik?" diye sordu Nora, sesini duyurmak için bağırarak. "Tamamen unutmuşum."

Bas gitarı tutan iriyarı dazlak adam cevap verdi: "São Paulo."

"Brezilya'da mıyız?"

Herkes aklını kaçırmış gibi ona baktı.

"Son dört gündür neredeydin sen?"

"'Güzel Gökyüzü'," dedi Nora, şarkının sözlerini hatırlayabileceğini düşünerek. "Onu çalalım."

"Yine mi?" Ravi bir kahkaha attı. Yüzü terden parlıyordu. "Daha on dakika önce çaldık."

"Tamam. Bakın," dedi Nora, bis isteyen kalabalığın gürültüsü içinde resmen haykırarak. "Farklı bir şey çalarız diye düşünmüştüm. Eskilerden. Her zamankinden farklı bir şarkı çalsak iyi olur bence."

"'Haykır'ı çalmamız lazım," dedi öteki grup üyesi. Boynunda turkuaz rengi bir solo gitar asılıydı. "Hep 'Haykır'ı çalarız."

Nora "Haykır" diye bir şarkıyı ilk kez duyuyordu.

"Evet, biliyorum," diye blöf yaptı, "ama eskilerden bir şey olsun işte. Hiç beklemedikleri bir şey yapalım. Onları şaşırtalım."

"Gereğinden fazla düşünüyorsun, Nora," dedi Ravi.

"Düşünmek benim işim."

Ravi omuz silkti. "İyi, ne çalıyoruz?"

Nora kendini zorladı. Aklına Ash geldi; elinde Simon & Grafunkel'ın gitar notalarıyla. "'Bridge Over Troubled Water' çalalım."

Ravi buna inanamadı. "Ne?"

"Bence onu çalmalıyız. Tam bir sürpriz olacak."

"O şarkıyı severim," dedi kadın grup üyesi. "Bilirim de."

"Herkes bilir, Imani," dedi Ravi burun kıvırarak.

Nora da bir rock star gibi konuşmak için elinden geleni yaparak, "Kesinlikle," dedi, "haydi çalalım."

Samanyolu

Nora sahneye çıktı. Işıklar üstüne tutulduğu için ilk başta yüzleri göremedi; o parıltının ardında bir tek karanlık var gibiydi. Bir de flaşların ve telefonlardaki el fenerlerinin oluşturduğu büyüleyici bir Samanyolu.

Ama seyirciyi duyabiliyordu.

Yeterince çok sayıda insan bir araya gelip tek vücut halinde hareket ettiğinde, bambaşka bir şey oluyordu. Topluca çıkardıkları uğultu Nora'nın aklına bambaşka bir hayvanın sesi gibi geliyordu. İlk başta tehlikedeki, canına kast eden Hidra'nın karşısındaki Herkül gibi hissetti kendini ama bu onu bütünüyle destekleyen, ona güç veren bir sesti.

Nora o anda zannettiğinden çok daha fazlasını yapabileceğini fark etti.

Vahşi ve Özgür

Nora klavyenin başına gidip tabureye oturarak mikrofonu bir parça kendine doğru çekti.

"Teşekkürler, São Paulo," dedi. "Sizi seviyoruz."

Brezilya kükreyerek cevap verdi.

Nora gücün bu olduğunu hissetti. Şöhretin gücüydü bu. Sosyal medyada gördüğü, paylaştıkları tek bir sözcükle milyonlarca beğeni ve paylaşım alan pop ikonlarının gücü. Mutlak şöhret en az çabayla bir kahraman, dâhi ya da tanrı gibi görüleceğiniz mertebeye ulaşmak demekti. Öte yandan fazlasıyla riskli bir konumdu. Oradan her an aşağı düşüp bir haine, şeytana ya da yalnızca göt lalesinin tekine dönüşebilirdiniz.

Kalbi, ipe basmak üzere olan bir cambazki gibi güm güm atıyordu.

Artık kalabalıktaki bazı yüzleri, karanlığın içinde beliren binlercesini görmeye başlamıştı. Giyimli kuşamlı vücutları neredeyse görünmez olan, minicik ve tuhaf yüzler. Karşısında yirmi bin civarında vücutsuz baş vardı.

Ağzı kupkuruydu. Konuşmayı bile zar zor beceriyorken, şarkıyı nasıl söyleyeceğini bilemiyordu. Ona şarkı söylerken, Dan'in yüzünü ekşiterek nasıl dalga geçtiğini hatırladı.

Kalabalık yavaş yavaş sessizleşti.

Zamanı gelmişti.

"Pekâlâ," dedi Nora. "Bu şarkıyı daha önce de duymuş olabilirsiniz."

Aptalca bir şey söylediğini fark etti. Bu insanlar bütün şarkıları bildikleri için para verip bilet alarak konsere gelmişlerdi zaten.

"Abimle ikimiz için bu şarkının anlamı büyüktür."

Adeta bir patlama oldu. Seyirci çığlık çığlığa kükrüyor, alkış tutup tezahürat yapıyordu. Tepki olağanüstüydü. Nora kendini bir an için Kleopatra gibi hissetti. Ödü patlamış bir Kleopatra gibi.

Ellerini mi bemol majör pozisyonuna getirirken, her nedense hiç tüy olmayan kolundaki bir dövme, süslü harflerle güzelce yazılmış bir söz bir an için dikkatini dağıttı. Henry David Thoreau'nun bir sözüydü. *Bütün güzellikler vahşi ve özgürdür.* Nora gözlerini kapadı ve şarkı bitinceye kadar açmamaya ant içti.

Chopin'in karanlıkta çalmayı neden o kadar çok sevdiğini anlıyordu. Böylesi çok daha kolaydı.

Vahşi, diye düşündü Nora. *Özgür.*

Şarkıyı söylerken yaşadığını hissetti. Bir olimpiyat şampiyonunun bedeninde yüzerken hissettiğinden daha da güçlü hissetti.

Bunu yapmaktan, kalabalık karşısında şarkı söylemekten neden o kadar korktuğunu anlayamadı. Muhteşem bir histi bu.

Şarkının sonunda, grup hâlâ sahnedeyken, Ravi yanına geldi. "Çok özeldi, abi," diye bağırdı kulağının dibinde.

"Ah, sağ ol," dedi Nora.

"Haydi bunu patlatıp 'Haykır'a geçelim."

Nora başını iki yana sallayıp kimseye fırsat vermeden, çabucak mikrofona konuştu. "Geldiğiniz için teşekkürler! Umarım herkes güzel bir gece geçirmiştir. Kendinize iyi bakın."

"Kendinize iyi bakın, ha?" dedi Ravi, otobüsle otele dönülürken. Nora onu böyle gıcık bir tip olarak hatırlamıyordu. Ravi mutsuz görünüyordu.

"Ne olmuş?" dedi sesli düşünerek.

"Hiç senin tarzın değil."

"Öyle mi?"

"Yani, Chicago'daki halinle taban tabana zıt."

"Niye? Ne yaptım ki Chicago'da?"

Ravi güldü. "Sen lobotomi mi geçirdin?"

Nora telefonuna baktı. Bu hayattaki telefonu son modeldi.

Izzy'den gelen bir mesaj.

Dan'le birlikte o pub'ın üstünde yaşadıkları hayatta attığı mesajın aynısıydı. Mesaj değil, balina fotoğrafıydı. Aslında biraz farklı bir balina fotoğrafıydı galiba. Çok enteresandı. Kök yaşamında değilken, bu yaşamında Izzy ile neden hâlâ arkadaştılar acaba? Sonuçta, Nora bu hayatında Dan'le evli olmadığına emindi. Eline bakıp yüzükparmağında normal yüzük bile olmadığını görerek rahatladı.

Labirentler, Izzy'nin Avustralya'ya gitmeye karar verişinden önce dünyaca meşhur olduğu için, Nora'nın gitmeme kararını Izzy daha anlayışlı karşılamış olabilirdi. Ya da yalnızca ünlü bir arkadaşının olması hoşuna gidiyordu.

Izzy balina resminin altına bir şey yazmıştı.

Bütün güzellikler vahşi ve özgürdür.

Herhalde dövmeyi biliyordu.

O sırada bir mesaj daha gönderdi.

"Umarım Brezilya süper geçmiştir. Oraları salladığına eminim! Brisbane biletlerini hallettiğin için de milyonlarca teşekkür. Ziyadesiyle memnun oldum. Biz Altın Sahil'de böyle diyoruz."

Ardından balina, kalp, teşekkür eden eller, mikrofon ve nota emojileri.

Nora Instagram'ına baktı. Bu hayatta 11,3 milyon takipçisi vardı.

Ve *kahretsin*, müthiş görünüyordu. Doğal siyah renginde bıraktığı saçlarında beyaz bir çizgi vardı. Vampirimsi bir makyaj. Dudağında da bir halka vardı. Yorgun görünüyordu ama turnede olmanın verdiği bir yorgunluktu herhalde. Onu büyüleyici gösteren bir yorgunluk. Billie Eilish'in havalı teyzesi gibiydi.

Bir selfie çekip baktığında, sayfasındaki, dergiler için yapılan çekimlerden alınmış aşırı tarz ve filtreli fotoğraflardaki kadar olmasa da, hayal dahi edemeyeceği kadar havalı bir kadın olduğunu gördü. Avustralya'daki hayatında yaptığı gibi, sayfasında şiirler de paylaşmıştı. Ama bu hayattaki fark, bütün şiirlerin en az yarım milyon beğeni almış olmasıydı. Hatta "Ateş" diye bir şiir de vardı ama öbür şiirden farklıydı.

İçinde bir ateş vardı.
Ateş onu ısıtacak mıydı yoksa yok mu edecekti, bilemiyordu.
Derken anladı.
Ateşlerin nedeni yoktu.
Nedeni ancak o yaratırdı.
Güç ondaydı.

Nora'nın yanında bir kadın oturuyordu. Gruptan değildi ama önemli biri olduğu belliydi. Ellili yaşlarındaydı. Belki menajerleriydi. Plak şirketinden de olabilirdi. Kadında disiplinli anne havası vardı. Ama gülümseyerek konuştu.

"Dâhiyane bir fikirdi," dedi. "Simon & Garfunkel olayı. Bütün Güney Amerika'da trend topic oldun."

"Süper."

"Şarkıyı senin hesaplarından paylaştım."

Kadın bunu gayet normal bir şey gibi söylemişti. "Ha. Tabii. İyi etmişsin."

"Bu gece otelde son kez basından birkaç kişiyle görüşülecek. Yarın gün erken başlıyor... İlk iş Rio'ya uçuyoruz, sonra sekiz saat basınla görüşmeler. Hepsi otelde."

"Rio mu?"

"Bu haftaki turne programını biliyorsun, değil mi?"

"Yani, sayılır. Biraz hatırlatamaz mısın?"

Kadın sevimli bir tavırla, turne programını bilmemek Nora'nın âdetiymiş gibi göğüs geçirdi. "Tamam. Yarın Rio. İki gece. Sonra Brezilya'daki son gece –Porto Allegre– ve oradan sonra Santiago, Şili, Buenos Aires, Lima ve Peru. Güney Amerika'nın son ayağı bu olacak. Gelecek hafta da Asya ayağı başlayacak: Japonya, Hong Kong, Filipinler ve Tayvan."

"Peru mu? Peru'da ünlü müyüz?"

"Nora, Peru'ya daha önce de gitmiştin, unuttun mu? Millet kudurdu. On beş bin kişi vardı. Yine aynı yerde. Hipodromda."

"Hipodrom. Doğru. Evet. Hatırlıyorum. Güzel geceydi. Cidden... güzeldi."

Nora bu hayatının da böyle bir yer olabileceğini fark etti. Koca bir hipodrom. Fakat bu benzetmedeki at mı yoksa jokey mi olduğunu bilemiyordu.

Ravi kadının omzuna dokundu. "Joanna, yarınki podcast kaçtaydı?"

"Aman Tanrım. Aslında bu geceye alındı. Zamanlamalar. Kusura bakma. Söylemeyi unuttum. Ama bir tek Nora'yla konuşmak istiyorlar. Yani istersen bu gece erken yatabilirsin."

Ravi süngüsü düşmüş halde omzunu silkti. "Tamam. Peki."

Joanna içini çekti. "Elçiye zeval olmaz. Yapmadığın şey değil."

Nora bir kez daha abisinin nerelerde olduğunu merak etti ama Joanna'yla Ravi arasındaki gerilim yüzünden zaten bilmesi gereken bir şeyi o anda soramazdı. Otobüs dört şeritli otobanda ilerlerken pencereden dışarı baktı. Arabaların, kamyonların ve motosikletlerin karanlıkta parlayan arka lambaları, onu izleyen kırmızı gözler gibiydi. Karanlık gökyüzü ve daha da karanlık bulutlardan oluşan ıslak bir fonun üzerinde, uzaktaki gökdelenlerin tek tük minik kare ışıkları vardı. Yolun iki yanında ve ortasında, trafikteki iki yönü birbirinden ayıran hayal meyal bir ağaçlar ordusu görünüyordu.

Nora yarın akşama kadar bu hayatta kalacak olursa, bütün bir konser boyunca gerçekte çoğunu bilmediği şarkıları çalıp söylemesi gerekecekti. Şarkıları o kadar kısa sürede öğrenmesi mümkün müydü acaba?

Telefonu çaldı. Görüntülü arama. Arayan "Ryan" diye biriydi.

Joanna kimin aradığını görünce sırıtarak güldü. "Açsan iyi olacak."

Bu Ryan denen adamın kim olduğunu bilmediği, ekranda beliren resim flu olduğu halde Nora telefonu açtı.

Ama onu görür görmez tanıdı. Filmlerde ve hayallerinde, kim bilir kaç kez gördüğü bir yüzdü.

"Selam, bebek. Arkadaşımın hatrını sorayım dedim. Hâlâ arkadaşız, değil mi?"

Nora o sesi de tanımıştı.

Amerikalı, güçlü kuvvetli, çekici. Ünlü bir adam.

Joanna'nın otobüsteki birine fısıldayarak şöyle dediğini duydu: "Ryan Bailey ile görüşüyor."

Ryan Bailey

Ryan Bailey.

Ryan Bailey'nin ta kendisi. Nora'nın hayallerinde, Batı Hollywood'daki bir jakuzinin içinde, buhardan incecik bir perdenin ardında gördüğü, Platon'dan ve Heidegger'den söz ettiği Ryan Bailey.

"Nora? Orada mısın? Korkmuş gibi bir halin var."

"Şey, evet. Ben... evet... ben... sadece... buradayım. Otobüsteyim... büyük bir... turne otobüsü... evet... Selam."

"Bil bakalım ben neredeyim?"

Nora ne diyeceğini bilemedi. "Jakuzi" demesi biraz uygunsuz kaçacaktı. "Cidden bilemiyorum."

Ryan telefonu ters çevirerek açık renk mobilyalarla dekore edilmiş, zemini kil rengi seramik karolarla kaplı, dört direkli çift kişilik yatağında cibinliği de eksik olmayan, muazzam, gösterişli bir villayı gösterdi.

"Nayarit, Meksika." Ryan, Meksika'yı İspanyolca söyler gibi, s'yi h gibi telaffuz ederek söylemişti. Filmlerdeki Ryan Bailey'den biraz farklı görünüyor ve farklı konuşuyordu. Biraz daha çalımlıydı. Kelimeleri yayıyordu. Biraz sarhoştu belki. "İş için. *Son Fırsat 2*'yi çekiyoruz."

"*Son Fırsat Meyhanesi 2* mi? Ah, ilkini görmeyi çok istiyorum."

Nora çok komik bir espri yapmış gibi güldü Ryan.

"Burada hava yine kupkuru, Nono."

Nono mu?

"Casa de Mita'da kalıyorum," diye devam etti Ryan. "Hatırlıyor musun? Burada kaldığımız hafta sonunu. Bana aynı villayı verdiler. Hatırladın mı? Senin şerefine mezcal margarita içiyorum. Sen neredesin?"

"Brezilya. São Paulo'daki konserden yeni çıktık."

"Vay canına. Aynı kıtadayız. İyi. Cidden, çok iyi."

"Cidden iyiydi," dedi Nora.

"Çok resmi konuşuyorsun."

Nora otobüsün yarısının kulak kesildiğinin farkındaydı. Ravi elindeki şişe birayı içerek onu izliyordu.

"Ben... biliyorsun... otobüsteyim. Etrafta insanlar var."

"İnsanlar," diyerek içini çekti Ryan, bu bir küfür sözcüğüymüş gibi. "Hep insanlar. Sorun da bu ya zaten. Ama ne diyeceğim, son zamanlarda çok düşündüm. Jimmy Fallon'da söylediklerini..."

Nora, Ryan'ın söylediği her söz yola fırlayan hayvan etkisi yaratmıyormuş gibi davranmaya çalıştı.

"Ne demişim ki?"

"İşte, yalnızca miadımızın dolduğunu söyledin ya. İkimizin. Aramızda kırgınlık, dargınlık olmadığını söyledin. Bunu söylediğin için teşekkür etmek istiyorum. Çünkü çok zor ve boktan biri olduğumu biliyorum. Farkındayım. Ama üstünde çalışıyorum. Gittiğim terapist hakikaten çok iyi."

"Çok... iyi."

"Seni özlüyorum, Nora. Harika zamanlarımız oldu. Ama hayat muhteşem sekslerden ibaret olamıyor işte."

"Evet," dedi Nora, hayal gücünü kontrol altında tutmaya çalışarak. "Aynen."

"Her şey muhteşemdi. Ama bitirmekte haklıydın. Sen evren için doğru olanı yaptın. Kendimi *reddedilmiş* hissetmiyor, yalnızca *yapmam gerekeni* yapıyorum. Yani, çok düşündüm. Hayat hakkında. Kendi içime döndüm. Evren bana kendime çekidüzen vermemi söyledi. Her şeyin başı denge, abi. İlişkimiz çok yoğundu, hayatlarımız çok yoğun ve sonunda her şey Darwin'in üçüncü hareket yasasına çıkıyor. Etki tepkiye yol açıyor. Bir şeylerin bitmesi gerekti. Bunu gören sen oldun ve şimdi yalnızca evrende süzülen, bir gün Chateau Marmont'ta tekrar birleşebilecek iki ayrı parçacığız işte..."

Nora ne diyeceğini bilemedi. "O Newton'dı bence."

"Efendim?"

"Üçüncü hareket yasası."

Ryan şaşkın bir köpek gibi başını yana eğdi. "Ne?"

"Boş ver. Önemli değil."

Ryan içini çekti.

"Her neyse. Ben şu margaritayı bitireyim. Çünkü sabah erkenden spor yapmam lazım. Gördüğün gibi, mezcal. Tekila değil. Doğal takılmam lazım. Yeni antrenörüm var. Karışık dövüş sanatları. Adamı sıkı çalıştırıyor."

"İyiymiş."

"Bir de ne diyeceğim, Nono..."

"Evet?"

"Bana taktığın o adı bir daha söyler misin?"

"Hımm—"

"Hangisi olduğunu biliyorsun."

"Tabii ki. Evet. Tabii." Nora nasıl bir isim olabileceğini düşünmeye çalıştı. *Ry-ry? Voltaire? Platon?*

"Yapamam."

"İnsanlar yüzünden mi?"

Nora etrafa bakınır gibi yaptı. "Aynen. İnsanlar var. Ayrıca, biliyorsun, artık herkes kendi yoluna gittiğine göre biraz... uygunsuz kaçar."

Ryan'ın yüzünde melankolik bir tebessüm belirdi. "Ne diyeceğim. Los Angeles'taki son konsere ben de geliyorum. En ön sıra. Staples Center. Bana engel olamazsın, tamam mı?"

"Çok tatlısın."

"Ölene kadar arkadaş mıyız?"

"Ölene kadar."

Konuşmanın sonuna yaklaştıklarını hisseden Nora bir şeyi sormadan edemezdi.

"Felsefeye cidden ilgi duyuyor muydun?"

Ryan geğirdi. Ryan Bailey'nin gaz çıkaran bir insan bedeninde yaşayan sıradan bir insan olduğunu görmenin bu kadar şoke edici olması tuhaftı.

"Neye?"

"Felsefeye. Yıllar önce, *Atinalılar*'da Platon'u oynadığında, söyleşilerden birinde çok felsefe kitabı okuduğunu söylemiştin."

"Ben *hayatı* okurum. Hayat da felsefedir."

Nora bunun ne demek olduğunu anlamasa da, birinci sınıf bir film yıldızına tekmeyi basan bu versiyonuyla içten içe gurur duydu.

"O zamanlar Martin Heidegger okuduğunu söylemiştin galiba."

"Martin ne degır? Ha, halkla ilişkiler saçmalığıdır. Bilirsin, insana neler söyletirler."

"Doğru. Evet."

"*Adios, amiga*."

"*Adios*, Ryan."

Ryan telefonu kapayınca, Joanna bir şey demeden gülümseyerek Nora'ya baktı.

Joanna'da insanı rahatlatan bir öğretmen havası vardı. Nora'nın bu versiyonu onu seviyordu herhalde. Derken Nora, üyelerinden yarısının isimlerini bilmediği bir grup adına podcast kaydı yapmak zorunda olduğunu hatırladı. Son albümlerinin adını da bilmiyordu. *Hiçbir* albümlerinin adını bilmiyordu.

Otobüs şehir dışındaki görkemli bir otelin önünde durdu. Siyah pencereli lüks arabalar. Işıklarla süslenmiş palmiyeler. Dünyaya ait olamayacak bir mimari.

"Eskiden saraymış," dedi Joanna. "Tasarımını Brezilya'nın en iyi mimarlarından biri yapmış. Adını unuttum." Başını kaldırıp bir yere baktı. "Oscar Niemeyer," dedi hemen. "Modernist. Ama bu normal işlerinden daha görkemli bir çalışması. Brezilya'daki en iyi otel..."

Derken Nora kaplarını uzatan dilenciler gibi kollarını havaya uzatmış, telefonlarıyla gelişini kaydeden küçük bir grup gördü.

Her şeye sahip olsanız da hiçbir şey hissetmeyebilirsiniz.
@NoraLabyrinth, 74,8B Retweet, 485,3B Beğeni.

Gümüş Tepside Ballı Kekler

Bu hayatın da çoklu evrende akordaki herhangi bir nota gibi öteki hayatlarıyla bir arada var olması inanılmazdı.

Nora bir hayatta kirayı zar zor ödeyebiliyorken, başka bir hayatta dünya çapında böyle bir heyecan yaratabildiğine inanmakta zorlanıyordu.

Otobüsün otele gelişini çeken bir avuç hayranı, şimdi imzasını almak için beklemeye başlamıştı. Görünüşe göre diğer grup üyeleriyle pek ilgilenmiyor, Nora'yla konuşabilmek için can atıyorlardı.

Nora çakıl taşlarının üzerinden onlara doğru yürürken hayranlarından birine baktı. Kızın bir sürü dövmesi vardı ve giydiği şeyler onu kıyamet sonrası bir savaşın cyberpunk versiyonuna düşmüş, 1920'lerden kalma caz hastası bir kıza benzetmişti. Saçlarını aynı Nora gibi kestirmiş, beyaz çizgiyi attırmayı da ihmal etmemişti.

"Nora! Noraaaaa! Selam! Seni seviyoruz kraliçem! Brezilya'ya geldiğin için teşekkürler! Süpersin!" Derken tezahürata başladılar: "Nora! Nora! Nora!"

Nora okunaksız bir şeyler karalayıp imzaları atarken, yirmili yaşların başlarındaki bir çocuk tişörtünü çıkarıp omzunu imzalamasını istedi.

"Dövmesini yaptıracağım da," dedi.

"Cidden mi?" diye sordu Nora, çocuğun vücuduna adını yazarken.

"Hayatımın en önemli anını yaşıyorum," dedi çocuk coşkuyla. "Adım Francisco."

Nora kendi adını Sharpie kalemle birinin vücuduna yazmasının nasıl olup da birinin varoluşunun dönüm noktası olabildiğini anlayamadı.

"Sen benim hayatımı kurtardın. 'Güzel Gökyüzü' hayatımı kurtardı. O şarkı. Öyle güçlü ki."

"Ha. Vay canına. 'Güzel Gökyüzü' ha? 'Güzel Gökyüzü'nü biliyor musun?"

Hayranı kahkahalara boğuldu. "Çok komiksin! Zaten bu yüzden idolümsün! Seni öyle çok seviyorum ki! 'Güzel Gökyüzü'nü biliyor muymuşum! Çok iyiydi!"

Nora ne diyeceğini bilemedi. On dokuz yaşındayken Bristol'daki üniversitede yazdığı kısacık bir şarkı Brezilya'daki birinin hayatını kurtarmıştı demek. Bu kadarı fazlaydı.

Yaşaması gereken hayat kesinlikle buydu. Bir daha kütüphaneye dönmek zorunda kalacağını sanmıyordu. İnsanların ona tapınmasına alışabilirdi. Bedford'da 77 numaralı otobüste oturup pencereye bakarak hüzünlü melodiler mırıldanmaktan daha iyiydi.

Selfie çekmek isteyenler için poz verdi.

Ağlamaklı görünen genç bir kadın vardı. Elinde Nora'yla Ryan Bailey'nin öpüşürken çekilmiş bir fotoğrafını tutuyordu.

"Ayrılmanıza o kadar üzüldüm ki!"

"Evet, tabii, üzücü bir durumdu. Ama işte... oluyor böyle şeyler. Bu da bir çeşit... öğrenme eğrisi."

Joanna gelip koluna girerek Nora'yla birlikte otele doğru yürümeye başladı.

Yasemin kokulu şık lobiye girdiklerinde (mermer döşeme, kristal avizeler, çiçek aranjmanları), Nora grubun barda olduğunu gördü. Abisi neredeydi peki? Belki de bir yerlerde basınla laklak ediyordu.

Nora bara doğru yürürken, herkesin -*concierge*'in, resepsiyonistlerin, otelde kalanların- kendisine baktığını gördü.

Fırsattan istifade, nihayet abisinin nerede olduğunu soracakken, Joanna üstünde retro bilim kurgu filmi fontuyla LABİRENTLER yazılı tişört olan bir adamı yanlarına çağırdı. Sakalı kırlaşmaya, saçları azalmaya başlamış, herhalde kırklı yaşlarda bir adamdı ama Nora'nın karşısında eli ayağına dolaşmış gibiydi. El sıkışırlarken ufak bir reverans yaptı.

"Ben Marcelo," dedi. "Görüşmeyi kabul ettiğin için teşekkürler."

Nora, Marcelo'nun arkasında kayıt cihazlarını tutan -birkaç yerini deldirmiş, dövmeli, koca tebessümlü, Marcelo'dan genç- bir adam daha olduğunu gördü.

"Barda sessiz bir yer ayırtmıştık," dedi Joanna. "Ama... çok insan var. Bu işi Nora'nın süitinde yapsak daha iyi olacak sanırım."

"Süper," dedi Marcelo. "Süper, süper."

Asansöre doğru yürürlerken, Nora barda oturan diğer grup üyelerine bir bakış attı. "Aslında ötekiler de gelse fena olmazdı," dedi Marcelo'ya. "Benim hatırlayamadığım bazı şeyleri hatırlayabiliyorlar. Çok fazla şeyi."

Marcelo gülümseyip başını iki yana sallayarak zarifçe, "Ben bu şekilde daha iyi olacağını hissediyorum..." dedi.

"Ah, iyi öyleyse," dedi Nora.

Asansörün gelmesini beklerlerken bütün gözler üzerlerindeydi. Joanna, Nora'ya doğru eğildi.

"Sen iyi misin?"

"Evet. Tabii. Niye ki?"

"Bilmem. Bu gece biraz farklısın sanki."

"Nasıl yani?"

"Ne bileyim... farklı işte."

Asansöre binilirken Joanna, Nora'nın otobüsten hatırladığı bir kadından bardan içecek bir şeyler getirmesini istedi: erkekler için iki bira, Nora için gazlı maden suyu, kendisine de bir caipirinha.

"Süite getirirsin, Maya."

Nora asansörden inip somon pembesi lüks halının üzerinden süitine doğru yürürken, *Bu hayatta alkol kullanmıyorum herhalde*, diye düşündü.

Süite girdiğindeyse her şey gayet normalmiş gibi davranmaya çalıştı. Girdiği muazzam odanın açıldığı muazzam odadaki muazzam banyoya hiç şaşırmadı. Nora'ya gönderilmiş koca bir buket çiçekteki kartta otel müdürünün imzası vardı.

Nora gösterişli mobilyalara, yerleri süpüren perdelere, tarla büyüklüğündeki tertemiz ve bembeyaz yatağa, küçük bir sinema perdesi büyüklüğündeki televizyona, buz kovasındaki şampanyaya, içindeki kartta yazdığına göre "Brezilya ballı kekleri"yle dolu gümüş tepsiye bakarken, *Vayy* dememek için kendini zor tuttu.

"Bunlara elini bile sürmeyi düşünme," dedi Joanna, tepsideki o minik ve leziz şeylerden birini alarak. "Yeni bir diyete başlamışsın. Harley gözümü üstünden ayırmamamı söyledi."

Nora, Brezilya ballı keki kadar nefis bir şeyi yemesini yasaklayan bir diyeti nasıl kabul edebildiğine şaşarak Joanna'nın keki ısırışını izledi. Harley'nin kim olduğunu bilmiyordu ama ondan hiç hoşlanmadığına emindi.

"Ayrıca... bilgin olsun diye söylüyorum, Los Angeles'taki yangınlar hâlâ devam ediyor ve şu an Calabasas'ın yarısını boşaltmak üzereler ama senin eve kadar ulaşmayacağını umuyorlar..."

Nora Los Angeles'ta evi olduğuna sevinsin mi yoksa evin yanmak üzere oluşuna üzülsün mü, bilemedi.

İki Brezilyalının cihazları kurması birkaç dakika sürdü. Joanna -kusursuz manikürlü parmağıyla dudak kenarlarında kalan birkaç kırıntıyı hallederek- *O Som* adındaki podcast'in Brezilya'da en çok dinlenen podcast olduğunu söylerken, Nora oturma odasındaki geniş koltuğa kuruldu.

"Dinleyici kitlenin demografik özellikleri müthiş," dedi Joanna coşkuyla. "Dinleyici sayıları tavan yapmış durumda. Kesinlikle yapmaya değer."

Kayıt başladığında da orada kalıp anne kartal gibi izlemeye başladı.

Gerçeklerin Ortaya Çıktığı Bir Podcast

"Evet, senin için müthiş bir yıl oldu," diye başladı Marcelo, çok iyi olan İngilizcesiyle.

"Öyle. Bayağı zorlandım," dedi Nora da, rock star gibi konuşmaya çalışarak.

"Şimdi, albüme gelecek olursak... *Pottersville*'e. Bütün şarkı sözleri sana ait, değil mi?"

"Çoğunlukla, evet," diye tahmin yürüttü Nora, sol elindeki o tanıdık, küçük bene bakarak.

Joanna, "Hepsini o yazdı," diye araya girdi.

Hâlâ bütün dişlerini göstererek gülümseyen öteki adam dizüstü bilgisayarda ses düzeylerini ayarlamakla meşgulken, Marcelo başını salladı.

Marcelo, "Benim en sevdiğim şarkı 'Tüyler' galiba," derken içecekler geldi.

"Beğenmene sevindim."

Nora bu söyleşiden kurtulmanın bir yolunu bulmaya çalışıyordu. Başı ağrısa? Midesi fena olsa?

"Ama önce ilk tekli olarak çıkarmaya karar verdiğin şarkıdan söz etmek istiyorum. "Çık Git Hayatımdan". Fazlasıyla kişisel bir anlatımı var sanki."

Nora zoraki gülümsedi. "Şarkının sözleri her şeyi anlatıyor aslında."

"Açıkçası, bunun şeyle ilgili olabileceğine dair söylentiler oldu... İngilizcede nasıl deniyordu?"

Joanna, "Uzaklaştırma kararı mı?" diyerek Marcelo'nun imdadına yetişti.

"Evet! Uzaklaştırma kararıyla."

"Hımm," dedi Nora, biraz şaşkın. "Ne diyeyim. Bazı şeyleri şarkılarla ifade etmeyi tercih ederim. Bu gibi konularda konuşmakta zorlanıyorum."

"Tabii, anlıyorum. Ama son *Rolling Stone* söyleşinde eski erkek arkadaşından, Dan Lord'dan biraz söz etmiş ve Dan seni taciz ettikten sonra şu... şu... uzaklaştırma kararını aldırmanın ne kadar zor olduğunu anlatmıştın... Evine zorla girmeye kalkışmıştı, değil mi? Sonra da muhabirlere 'Güzel Gükyüzü'nün sözlerini kendisinin yazdığını söylemişti?"

"Tanrım."

Nora ağlamak ile kahkahalarla gülmek arasında gidip gelerek, bir şekilde ikisini de yapmamayı becerdi.

"Şarkıyı onunla birlikteyken yazmıştım. Hiç beğenmemişti. Grupta olmamdan da hoşlanmazdı. Nefret ederdi. Abimden nefret ederdi. Ravi'den nefret ederdi. İlk grup üyelerinden biri olan Ella'dan nefret ederdi. Her neyse. Dan çok kıskançtı."

İnanılmaz bir şeydi. Hayatlarından birinde, güya kendisinin en çok istediği hayatta, Dan evlilikten sıkılıp Nora'yı aldatmışken, *bu* hayatta başarılı olmasına tahammül edemediği için evine zorla girmişti demek.

"Pisliğin tekiydi," dedi Nora. "Korkunç insanlara Portekizcede ne dendiğini bilmiyorum."

"*Cuzão*. Pislik demek."

"Ya da göt lalesi," diye ekledi daha genç olan, duygularını belli etmeyen bir yüz ifadesiyle.

"Evet, aynen, tam bir *cuzão*. Sonradan bambaşka birine dönüştü. Çok tuhaf. Yaşadığın hayatın insanları değiştirip onlara beklenmedik şeyler yaptırması tuhaf. Şöhretin bedeli de bu herhalde."

"Bir de 'Henry David Thoreau' diye bir şarkın var. Filozoflar için yazılmış çok fazla şarkı duymuyoruz..."

"Evet. Üniversitede felsefe okurken en sevdiğim yazar oydu. Dövmem de ondan alıntı. Ayrıca şarkı adı olarak 'Immanuel Kant'tan biraz daha iyi sanki."

Nora artık ısınmaya başlamıştı. Yaşamak zorunda olduğu hayat söz konusuyken, rol yapmak çok da zor değildi.

"Bir de 'Haykır' var tabii. Çok güçlü bir şarkı. Yirmi iki ülkede bir numara. Hollywood'un en ünlü yıldızlarıyla çektiğin klip Grammy kazandı. Herhalde artık bunu anlatmaktan sıkılmışsındır?"

"Biraz, evet."

Joanna bir tane daha ballı kek almaya gitti. Marcelo tatlı tatlı gülümseyerek Nora'yı sıkıştırmaya devam etti. "Bence çok evrensel. Şarkı yani. İçindeki her şeyi haykırır gibisin. Şarkıyı eski menajerini işten attığın gece yazdığını sonradan öğrendim. Joanna'dan öncekini. Seni dolandırdığını öğrendiğin için..."

"Evet. Hiç hoş değildi," diye doğaçlama yaptı Nora. "Tam bir ihanetti."

"Ben 'Haykır'dan önce de Labirentler'in büyük bir hayranıydım. Ama o şarkı beni bitirdi. Bir de 'Fenerci Kız'. 'Haykır'ı dinlediğimde, *Bu Nora Seed bir dâhi* falan oldum. Sözleri oldukça soyut ama içindeki öfkeyi kusuşun öyle duygulu, yumuşak ve aynı zamanda öyle güçlü ki. Cure'un ilk zamanları The Carpenters ve Tame Impala'ya da uğrayarak Frank Ocean'la birleşmiş gibi."

Nora bunun nasıl bir müzik olabileceğini hayal etmeye çalıştı ama beceremedi.

Marcelo şarkıyı söylemeye başlayarak herkesi şaşırttı. "Müziği sustur, melodi duyulsun / Sahte gülüşleri yok et ve haykır aya doğru."

Nora sözleri biliyormuş gibi gülümseyerek başını salladı. "Evet. Evet. O anda... cidden haykırıyordum."

Marcelo'nun yüzü ciddileşti. Nora adına cidden üzülmüş gibi göründü. "Son yıllarda çok fazla sorunla uğraşmak zorunda kaldın. Evine zorla girenler, kötü menajerler, yüzüne gülüp arkandan vurmaya çalışanlar, şu dava, telif sorunları, Ryan Bailey ile olaylı ayrılığınız, son albümün çıkışı, rehabilitasyon, Toronto'daki olay... Paris'te yorgunluk yüzünden yaşadığın çöküntü, kişisel trajediler, olay üstüne olay. Bir de medyanın üstüne gelmesi. Basın senden niye bu kadar nefret ediyor dersin?"

Nora'nın canı sıkılmaya başlamıştı. Şöhret böyle bir şey miydi yani? İnsanların bir yandan size tapınıp bir yandan sürekli saldırdığı acı tatlı bir kokteyl miydi? Raylar dört bir yana doğru ayrılırken, birçok ünlünün hayatının raydan çıkmasına şaşmamak lazımdı. Tokat yerken aynı anda öpülmek gibi bir şeydi bu.

"Ben... bilmem ki... biraz manyakça bir durum..."

"Yani farklı bir yol seçmiş olsan hayatının nasıl olabileceğini düşündün mü hiç?"

Nora bu soruyu maden suyundan çıkan kabarcıklara bakarak dinledi.

"Bazı yolların daha kolay olacağını düşünmek işimize geliyor bence," dedi, bir şeyi ilk kez fark ederek. "Ama belki de kolay yol yoktur. Yalnızca yollar vardır. Bir hayatta, evli olabilirim. Başka bir hayatta, tezgâhtarlık yapıyor olabilirim. Birlikte kahve içmeyi teklif eden tatlı bir adama peki demiş olabilirim. Başka bir hayatta, Kuzey Kutbu'nda araştırmalar yapan bir buzul bilimci olabilirim. Bambaşka bir hayatta, olimpiyat yüzme şampiyonu olabilirim. Kim bilir? Her gün, her an yeni bir evrene giriyoruz. Boş yere hayatımızın farklı olmasını diliyor, kendimizi başkalarıyla ve kendimizin farklı versiyonlarıyla karşılaştırıp duruyoruz ama gerçekte çoğu hayat bir yere kadar iyi ve bir yere kadar kötü."

Marcelo, Joanna ve öteki Brezilyalı gözlerini kocaman açmış ona bakıyorlardı ama Nora artık kaptırmış gidiyordu. Frenleri patlamış gibiydi.

"Hayatta kalıplar var... Ritimler. Bir hayatta kendimizi köşeye kısılmış hissettiğimizde, hüznün, trajedinin, başarısızlığın ya da korkunun, tek bir varoluşun ürünü olduğunu düşünmek çok kolay. Yalnızca *yaşamanın* değil, belli bir şekilde yaşamanın sonucu olduğunu düşünmek. Demek istediğim, acıya karşı bağışıklık kazanmamızı sağlayacak bir yaşam tarzı olmadığını anlasak, her şey çok daha kolay olurdu. Mutluluğun doğasında acının da olduğunu. Biri olmadan öbürünün de olamayacağını. Tabii ki farklı düzeylerde ve miktarlarda. Ama hiçbir hayatta sonsuza kadar saf bir mutluluk

içinde olamayız. Öyle bir hayat olabileceğini düşünmek ancak yaşadığımız hayattaki mutsuzluğumuzu büyütmeye yarar."

"Süper cevaptı," dedi Marcelo, Nora'nın bitirdiğine emin olduktan sonra. "Ama bu geceki konserde mutlu görünüyordun bence. 'Haykır'ın yerine 'Bridge Over Troubled Water'ı çalman çok anlamlıydı. *Güçlüyüm*, diyordun. Biz hayranlarına iyi olduğunu anlatıyordun sanki. Neyse, turne nasıl gidiyor?"

"Ah, süper gidiyor. Ayrıca, evet, elimden geldiğince iyi yaşamaya çalıştığım mesajını vermek istemiştim. Ama bir süre sonra evimi özlüyorum."

"Hangisini?" diye sordu Marcelo, belli belirsiz yüzsüzleşen bir gülüşle. "Yani Londra'da mı, Los Angeles'ta mı yoksa Amalfi Sahili'nde mi kendini daha çok evinde hissediyorsun?"

Nora'nın karbon ayak izinin en büyük olduğu hayatı buydu anlaşılan.

"Bilmem ki. Londra'dayken galiba."

Marcelo bu sorusunun altından yüzerek geçecekmiş gibi, keskin bir nefes aldı. Sakalını kaşıdı. "Evet ama senin için zor oluyordur herhalde çünkü o daireyi abinle paylaşıyordunuz."

"Neden zor olsun ki?"

Joanna kokteylinin üzerinden meraklı bir bakış attı. Marcelo'nun gözleri duyarlı bir şefkatle doldu. Gözleri camlaşmış gibiydi.

"Demek istediğim," diye sözüne devam etti Marcelo, birasından özenli bir yudum aldıktan sonra, "abin hayatının büyük bir parçasıydı, grubun da büyük bir parçasıydı..."

Geçmiş zaman.

Tek bir zaman değişikliğinde nasıl bir dehşet vardı. Suya atılan bir taş misali.

Nora bis öncesi Ravi'ye abisini soruşunu hatırladı. Sahnede abisinden söz ettiğinde seyircinin nasıl tepki verdiğini hatırladı.

"O hâlâ burada. Bu gece de buradaydı."

"Onu yanında hissettiğini söylemek istiyor," dedi Joanna. "Hepsi öyle hissediyor. O çok güçlü bir ruhtu. Sorunlu ama güçlü...

Sonunda içkiye, uyuşturuculara ve yaşama yenik düşmüş olması çok yazık..."

"Ne diyorsun sen?" diye sordu Nora. Artık rol yapmıyordu. Cidden bilmek istiyordu.

Marcelo haline üzülmüş gibiydi. "Biliyorsun, ölümünün üstünden daha iki yıl geçti... aşırı dozdan..."

Nora nefessiz kaldı.

Kütüphaneye o anda dönmeyişinin tek nedeni, tam olarak idrak edemeyişiydi. Nora sersemlemiş vaziyette ayağa kalkıp sendeleyerek süitten çıktı.

"Nora?" diyerek tedirgin bir kahkaha attı Joanna. "Nora?"

Nora asansöre binip bara indi. Ravi'nin yanma gitti.

"Joe'nun basınla laklak ettiğini söylemiştin."

"Ne?"

"Öyle dedin. Joe'nun nerede olduğunu sordum, sen de 'Basınla laklak ediyordur,' dedin."

Ravi birasını bırakıp bilmece sormuş gibi Nora'ya baktı. "Doğruydu. Basınla laklak ediyordu zaten."

"Nasıl yani?"

Ravi asansörlerin birinden dehşet içinde lobiye çıkan Joanna'yı gösterdi.

"İşte. Jo. Basınla birlikteydi."

Nora acıyı bir yumruk gibi hissetti.

"Olamaz," dedi. "Ah Joe... ah Joe... ah..."

Otelin gösterişli barı o an yok oldu. O masa, içkiler, Joanna, Marcelo, sesçi çocuk, otelde kalanlar, Ravi, ötekiler, mermer döşeli zemin, barmen, garsonlar, avizeler, hepsi birden yok olup gitti.

Haykır

Gidecek yeri yokken
Kış vakti ormana
Kaçar bu kız
Bütün bildiklerinden

Baskı tavan yapar
Baskı yükselir (ve hiç durmaz)

Vücudunu isterler
Ruhunu isterler
Sahte gülüşler isterler
Rock'n roll budur işte
Çevreni sarmış kurtlar
Karabasan gibi
Çevreni sarmış kurtlar
At çığlığını

Haykır, gecenin içinde
Haykır, sabaha kadar
Haykır, savaşma sırası sende
Haykır, haykır ve olsun.

Haykır haykır haykır haykır

(Seni pislik)

Sonsuza kadar savaşamazsın
Eğilip bükül biraz
Hayatın kötü gidiyorsa
Nedenini kendine sor

(Konuşarak)
Hatırla
Biz gençken
Ne yarından korkar
Ne dünün yasını tutardık
Biz
Bizdik
Zaman
Şimdiydi
Hayat
Yaşanırdı
Ayrılmazdık
Tek yen içindeki kollar gibiydik
Çünkü zaman vardı
Nefes alacak

Kötü zamanlar burada
Kötü zamanlar geldi
Ama hayat bitemez
Daha başlamamışken
Göl parlar, su soğuktur
Parlayan her şey dönebilir altına
Müziği sustur, melodi duyulsun
Sahte gülüşleri yok et ve haykır aya doğru

Haykır, gecenin içinde
Haykır, sabaha kadar
Haykır, savaşma sırası sende

Haykır, haykır ve olsun.

Haykır haykır haykır haykır

(Birkaç kez tekrar)

Sevgi ve Acı

"Ben bu... süreçten nefret ediyorum," dedi Nora, Bayan Elm'e, oldukça gür bir sesle. "BİTMESİNİ istiyorum!"

"Lütfen sessiz ol," dedi Bayan Elm, elinde beyaz bir at, yapacağı hamleye yoğunlaşarak. "Burası kütüphane."

"Burada sadece ikimiz varız!"

"Sorun o değil. Yine de kütüphane. Katedrale girdiğinde, içeride başkaları yoksa bile sessiz olursun çünkü orası bir katedraldir. Kütüphaneler de böyledir."

"Peki," dedi Nora sesini alçaltarak. "Bu işten hiç hoşlanmıyorum. Bitmesini istiyorum. Kütüphane üyeliğimi iptal etmek istiyorum. Kartımı geri vereceğim."

"Kütüphane kartı *sensin*."

Nora en başa döndü. "Bitmesini istiyorum."

"İstemiyorsun."

"İstiyorum."

"O zaman neden hâlâ buradasın?"

"Başka seçeneğim olmadığı için."

"İnan bana, Nora. Burada olmayı cidden istemeseydin, olmazdın. Bunu sana en başında da söylemiştim."

"Hiç hoşuma gitmiyor."

"Neden?"

"Çünkü çok acı veriyor."

"Neden acı veriyor?"

"Çünkü gerçek. Bu hayatta da abim ölmüş."

Kütüphanecinin yüzü yine ciddileşti. "Başka bir hayatta -onun bir hayatında da- sen öldün. Bu ona acı verir miydi?"

"Sanmam. Bu aralar beni görmek bile istemiyor. Başaramadığı şeylerin suçunu bana atıp kendine ayrı bir hayat kurdu."

"Yani tek sorun abin mi?"

"Hayır. Her şey sorun. Birilerine acı vermeden yaşamak imkânsız görünüyor."

"Çünkü öyle."

"Öyleyse niye yaşayayım ki?"

"Eh, dürüst olmam gerekirse, ölmek de acı verir. Peki, bu kez hangi hayatı seçmek istiyorsun?"

"İstemiyorum."

"Efendim?"

"Başka kitap istemiyorum. Başka hayat istemiyorum."

Bayan Elm'in yüzü, yıllar önce telefonda Nora'nın babasının haberini aldığındaki gibi bembeyaz oldu.

Nora ayaklarının altında bir sarsıntı hissetti. Küçük çapta bir deprem. Kitaplar yere düşerken, Bayan Elm'le birlikte kitaplıklara tutundular. Işıklar biraz titreştikten sonra tamamen söndü. Masa satranç tahtasıyla birlikte devrildi.

"Olamaz," dedi Bayan Elm. "Yine mi!"

"Neler oluyor?"

"Neler olduğunu biliyorsun. Burası sen olduğun için var. Güç kaynağı sensin. Güç kaynağında ciddi bir kesinti olduğunda, kütüphane de ciddi tehlike altında demektir. Bunu yapan sensin, Nora. Olabilecek en kötü zamanda pes ediyorsun. Pes edemezsin, Nora. Dünyaya verecek çok şeyin var. Kullanmadığın çok fırsat var. Çok fazla versiyonun var. Kutup ayısından sonra nasıl hissettiğini hatırla. Yaşamayı ne kadar çok istemiştin."

Kutup ayısı.

Kutup ayısı.

"Kötü deneyimlerin bile bir nedeni var, hâlâ göremiyor musun?"

Nora görebiliyordu. Hayat boyu boş yere pişmanlık biriktirip durmuştu.

"Doğru."

Küçük ölçekli deprem durdu.

Ama bütün kitaplar yerlere saçılmıştı.

Işıklar geri geldi ama hâlâ titreşiyorlardı.

"Özür dilerim," dedi Nora. Kitapları toplayıp yerlerine koymaya kalkıştı.

"Hayır," diye atıldı Bayan Elm. "Dokunma. Bırak onları."

"Özür dilerim."

"Özür dileyip durmaktan da vazgeç. Sen esas bana yardım et. Böylesi daha güvenli."

Nora, Bayan Elm'in satranç taşlarını toplayıp yeni bir oyun için tahtaya yerleştirmesine yardım ettikten sonra masayı da kaydırıp eski yerine çekti.

"Yerdeki bunca kitap ne olacak? Öylece bırakacak mıyız?"

"Bunu neden dert ediyorsun ki? Hepsinin yok olmasını istemiyor muydun?"

Bayan Elm kuantum evrenin karmaşık yapısını basite indirgemek için var olan bir mekanizma olabilirdi ama o anda -yarısı boşalmış kitaplıkların arasında, yeni oyun için hazırlanmış satranç tahtasının başında otururken- kesinlikle gayet üzgün, bilge bir insan gibi görünüyordu.

"Öyle sert konuşmak istemezdim," demeyi becerdi Bayan Elm sonunda.

"Sorun değil."

"Hatırlıyorum da, okuldaki kütüphanede satranç oynamaya başladığımızda, sen en iyi taşlarını daha en başında kaybederdin," dedi Bayan Elm. "Vezirle kaleleri daha ilk hamlelerde ilerletip bana kaptırırdın. Sonra da elinde bir tek piyonlar ve bir iki at kaldığı için oyunu kaybetmiş gibi davranırdın."

"Ne alakası var şimdi?"

Bayan Elm hırkasından ucu çıkmış bir ipi kolunun içine soktuktan sonra vazgeçip tekrar dışarı çekti.

"Satrançta kazanmak istiyorsan, bir şeyi anlaman lazım," dedi, Nora'nın tek derdi buymuş gibi. "Anlaman gerekense şu: Oyun bite-

ne kadar hiçbir şey bitmiş değildir. Elinde tek bir piyon kalmış olsa bitmez. Bir tarafta tek bir piyon ve şah varken, karşı tarafın bütün taşları duruyor olsa da, oyun devam eder. Sen bir piyon olsan da -ki belki hepimiz öyleyiz- piyonun en sihirli taş olduğunu asla unutmamalısın. Ufacık ve sıradan bir şey gibi görünebilir ama öyle değildir. Çünkü hiçbir piyon piyondan ibaret değildir. Bütün piyonlar kozadan çıkmayı bekleyen birer vezirdir. Senin tek yapman gereken, ilerlemeye devam etmenin bir yolunu bulmaktır. Her seferinde tek bir kare. Bu şekilde karşıya geçip bütün güçlere sahip olabilirsin."

Nora etrafındaki kitaplara baktı. "Elimde bir tek piyonlar mı kaldı diyorsunuz?"

"En sıradan görünen şey seni zafere götürecek şey olabilir diyorum. Sen ilerlemeye devam et. O gün nehirde yaptığın gibi. Hatırlıyor musun?"

Nora hatırlıyordu tabii.

O zaman kaç yaşındaydı? Yarışları bıraktığına göre, on yedi olsa gerekti. Babasının sürekli ona bozuk attığı, annesinin neredeyse hiç konuşmadığı depresyonlarından birine girdiği sıkıntılı bir dönemdi. Sanat okulunda okuyan abisi hafta sonu için Ravi'yle birlikte eve gelmişti. Arkadaşına muhteşem Bedford'ın görülmeye değer yerlerini gösteriyordu. Joe ansızın nehir kenarında parti yapmaya karar vermiş, partide müzik, bira, bol bol ot ve Joe'nun ilgi göstermemesine bozulan kızlar gırla gitmişti. Nora da davetli olduğu için gidip çok içmiş ve kendini Ravi'ye yüzmekten söz ederken bulmuştu.

"Nehri geçebilir misin yani?" diye sormuştu Ravi.

"Tabii ki."

"Hayır, geçemezsin," demişti biri.

Nora böylece, bir salaklık anında, onlara yanıldıklarını göstermeye karar vermişti. Kafayı kırmış, sünger gibi içmiş olan abisi neler olduğunu fark ettiğinde artık çok geçti. Nora çoktan açılmıştı.

Nora bunları hatırlarken, iki sıra kitaplığın sonundaki taş koridor akan suya dönüştü. İki yanındaki raflar olduğu gibi kaldı ama ayaklarının altındaki karolardan çimler çıktı ve tavan gökyüzü oldu.

Fakat o ânı yaşayan başka bir versiyonunun hayatına gittiği seferlerin aksine, Bayan Elm'le kitapları görmeye devam etti. Yarı kütüphanede, yarı anısının içindeydi.

Nehir olan koridordaki birine bakakaldı. Yaz güneşinin son ışıkları da karanlığa karışırken nehirde yüzen genç haline.

Eşit uzaklık

Nehir soğuk, akıntı güçlüydü.

Nora kendini izlerken omuzlarıyla kollarındaki o ağrıyı hatırladı. Üstünde zırh varmış gibi nasıl da kaskatı ve ağır olduklarını. Çınar ağacı siluetlerinin onca çabaya rağmen neden aynı boyutta kaldığını, nehrin karşı kıyısının neden aynı uzaklıkta kaldığını hiç anlamayışını. Kirli sudan birazını yutuşunu hatırladı. Başını çevirip öteki kıyıya, suya atladığı ve o an ayakta durmuş iki yanlarındaki kitaplıklardan ve Nora'nın şimdiki halinden habersiz ona bakan abisi ile arkadaşlarının gençlik halleriyle yan yana, kendisini izlediği kıyıya bakışını hatırladı.

O hezeyan içinde aklına gelen "eşit uzaklık" terimini hatırladı. Bir sınıfın steril güvenliğine yakışacak bir terim. Eşit uzaklık. Duygu yüklü olmayan, matematiğe ait bu terim o an aklına takılmış, aşağı yukarı tam olduğu yerde kalabilmek için son gücünü de harcarken çılgınca bir mantra gibi tekrarlanıp durmuştu. Eşit uzaklık. Eşit uzaklık. Eşit uzaklık. Kıyılardan herhangi birine daha uzak ya da yakın değildi.

Nora neredeyse bütün hayatı boyunca böyle hissetmişti.

Her şeyin ortasında. Hangi yöne gideceğini bilemeden çabalamış, çırpınmış, yalnızca ayakta kalmaya çalışmıştı. Pişmanlık duymadan hangi yolda devam edeceğini bilememişti.

Nora karşı kıyıya baktı; kitap rafları çoğalmıştı ama bir çınar ağacının koca silueti yaprakları arasında rüzgârı hışırdatarak kaygılı bir anne ya da baba gibi nehre doğru uzanmış duruyordu hâlâ.

"Ama yola devam ettin," dedi Bayan Elm, tabii ki Nora'nın düşüncelerini duyarak. "Ve hayatta kaldın."

Başkasının Hayali

"Hayat cidden bir oyundur," dedi Bayan Elm, arkadaşlarının abisini nehir kenarından geriye çekişlerini Nora'yla birlikte izlerken. Joe sonra da Nora'nın adını çoktan unuttuğu bir kızın telefonla yardım çağırışını izledi. "Sen de en mühim anda oyuna katılmıştın. Karşı kıyıya kadar yüzdün. Canını dişine taktın. Deliler gibi öksürüp üşüttün ama müthiş zorluklara rağmen o nehri yüzerek geçmeyi başardın. İçindeki bir şeyi buldun."

"Evet. Bakterileri. O boklu sudan o kadar çok yutmuştum ki. Haftalar boyu hasta dolaştım."

"Ama yaşamaya devam ettin. Umudun vardı."

"Ya, tabii, günbegün kaybolan bir umut."

Nora yere bakıp çimenlerin geri çekilerek taşların içinde kaybolduğunu, karşıya bakıp yok olan nehrin son parıltılarını ve on yedi yaşındaki halinin abisi ve onun arkadaşlarıyla, o çınar ağacıyla birlikte buhar olup uçtuğunu gördü.

Kütüphane eski haline dönmüştü. Ama bu kez kitapların hepsi yine raflardaydı ve ışıklar artık titreşmiyordu.

"Sırf insanları etkilemek için o nehri yüzerek geçmem çok salakçaydı. Başından beri Joe'nun benden daha iyi olduğunu düşündüm. Beni sevmesini istiyordum."

"Niçin senden daha iyi olduğunu düşündün? Annenle baban öyle düşündüğü için mi?"

Bayan Elm'in bu açık sözlülüğü Nora'yı sinirlendirdi. Ama kadıncağız haklı olabilirdi. "Başından beri birilerini etkilemek için benden istenenleri yapmak zorunda hissettim kendimi. Joe'nun da kendi sorunları vardı tabii. Sorunlarının nedenini ancak onun gey

olduğunu öğrendiğimde anladım ama kardeşler arasındaki rekabetin kardeşlerden değil, anne babalardan kaynaklandığı söylenir ve ben başından beri annemle babamın onun hayallerini biraz daha fazla desteklediklerini hissettim."

"Mesela müzisyenlik hayalini mi?"

"Evet."

"Ravi'yle ikisi rock star olmak istediklerine karar verdiklerinde, annemle babam Joe'ya önce bir gitar, sonra da elektrikli piyano aldı."

"Sonra ne oldu?"

"Gitarda iyiydi. Gitar alındıktan sonra bir haftada 'Smoke On The Water'ı çalmayı öğrendi ama piyano ilgisini çekmedi ve odasında yer kaplamasını istemedi."

"Böylece piyano sana kaldı," dedi Bayan Elm, soru sormaktan çok bir gerçeğin altını çizer gibi. Çünkü *biliyordu*. Tabii ki biliyordu.

"Evet."

"Piyano senin odana kondu ve yeni bir arkadaş kazanmış gibi sevinip azimli bir kararlılıkla piyano çalmayı öğrenmeye başladın. Bütün harçlığını piyano çalmayı öğreten, *Başlangıç Seviyesindekiler İçin Mozart*, *Piyano İçin Beatles* gibi kitaplara harcadın. Çünkü piyanoyu sevdin. Ama aynı zamanda abini etkilemek istiyordun."

"Size bunların hiçbirini anlatmadım."

Çarpık bir tebessüm. "Doğru. Kitaptan okudum."

"Doğru ya. Tabii. Peki anladım."

"Başkaları tarafından onaylanma ihtiyacın üzerinde çalışmak isteyebilirsin, Nora," dedi Bayan Elm, daha etkili ve samimi bir hava yaratmak adına fısıldayarak. "Kimsenin vereceği izin kâğıdına ihtiyacın yok, şayet—"

"Evet, anladım."

Nora cidden anlamıştı.

Kütüphaneye geldiğinden beri denediği hayatların hepsi de, aslında bir başkasının hayaliydi. Pub sahibi çift olma hayali Dan'e aitti. Avustralya'ya gitmek Izzy'nin hayaliydi ve gitmediği için duyduğu pişmanlığın nedeni kendi adına üzülmesi değil, en iyi arkadaşını

yalnız bırakmanın verdiği suçluluk duygusuydu. Yüzme şampiyonu olma hayali babasına aitti. Ayrıca, evet, küçükken Kuzey Kutbu ve buzul bilimci olmak cidden ilgisini çekmişti ama okul kütüphanesinde ettikleri sohbetlerde bu fikri aklına sokanın Bayan Elm olduğu da çok açıktı. Labirentler'se başından beri abisinin hayaliydi tabii.

Kusursuz bir hayat olmayabilirdi ama o kitaplardan birinde yaşanmaya değer bir hayat mutlaka vardı. Yaşamaya değer bir hayat bulmayı cidden istiyorsa da, ağı genişletmek zorunda olduğunu anladı Nora.

Bayan Elm haklıydı. Daha oyun bitmemişti. Tahtada hâlâ taşların varken oyunu bırakamazdın.

Nora sırtını düzleştirip dimdik durdu.

"En alt ya da en üst raflardaki hayatlara ağırlık vermelisin. Şimdiye dek en belirgin pişmanlıklarını iptal etmeyi denedin. En üst ve en alt raflardaki hayatlar biraz daha akla gelmeyecek olanlardır. Bir evrende yaşamayı sürdürdüğün ama hayal etmediğin, yasını tutmadığın, aklına bile gelmeyecek hayatlar. Hiç hayal etmediğin halde yine de yaşayabileceğin hayatların var."

"Mutsuz hayatlar mı yani?"

"Bazıları öyle, bazıları değil. Ortak özellikleri en *belirgin* hayatların olmayışları. Denemek için hayal gücünü biraz zorlamanı gerektirenler. Ama eminim yapabilirsin..."

"Biraz yönlendiremez misiniz?"

Bayan Elm gülümsedi. "Sana bir şiir okuyabilirim. Kütüphaneciler şiiri sever." Sonra Robert Frost'tan alıntı yaptı. "Bir ormanda yol ikiye ayrıldı, ve ben - / Ben gittim az geçilmişinden, / ve bütün farkı yaratan bu oldu işte..."*

"Ya ormanda ayrılan ikiden fazla yol varsa? Ya ağaçtan çok, yol varsa? Yapabileceğin seçimlerin sınırı yoksa? Robert Frost o zaman ne yapacaktı?"

* Çev. Selahattin Özpalabıyıklar.

Nora üniversite birdeyken okuduğu Aristoteles'i hatırladı. Mükemmelliğin tesadüfi olamayacağı fikri biraz canını sıkmıştı. Mükemmel sonuçlara ancak "birçok alternatif arasından bilgece seçimler yaparak" ulaşılabilirdi. Şimdi bu birçok alternatifi deneyebileceği ayrıcalıklı bir konumdaydı işte. Bilgeliğe, belki mutluluğa da, kestirmeden gidebilirdi. Bu kez bunu can sıkıcı bir yük değil, değerli bir armağan gibi gördü.

"Yeniden hazırladığımız şu satranç tahtasına bak," dedi Bayan Elm usulca. "Şu an, oyun başlamadan önce ne kadar düzenli, güvenli ve huzurlu görünüyor. Ne kadar güzel. Ama sıkıcı. Cansız. Fakat o tahtada ilk hamleyi yaptığın anda durum değişiyor. Karmaşıklaşmaya başlıyor. Yaptığın her hamlede kaos daha da artıyor."

Nora masaya, Bayan Elm'in karşısına oturdu. Satranç tahtasına şöyle bir bakıp piyonlardan birini iki kare ilerletti.

Bayan Elm de kendi piyonuyla aynı hamleyi yaptı.

"Oynaması gayet basit," dedi Nora'ya. "Ama ustalaşmak zor. Yaptığın her hamlede olasılıklarla dolu yepyeni bir dünyanın kapılarını açıyorsun."

Nora atlarından birini ilerletti. Bir süre böyle devam ettiler.

Bayan Elm kendi yorumunu kattı. "Oyunun başında, hiç varyasyon yoktur. Taşları yerleştirmenin tek bir yolu vardır. İlk altı hamlenin ardından dokuz milyon varyasyon ortaya çıkar. Sekiz hamleden sonra 288 milyar farklı seçenek belirir. Olasılıklar gitgide artar. Satranç oynamanın evrendeki gözlemlenebilir atom sayısından daha çok yolu vardır. Yani işler bayağı bir karışır. Oynamanın tek bir doğru yolu yoktur, birçok yolu vardır. Satrançta olduğu gibi, hayatta da her şeyin temelinde olasılık yatar. Bütün umutların, bütün hayallerin, pişmanlıkların, yaşadığımız her bir ânın."

Sonunda, oyunu kazanan Nora oldu. Nora içten içe, kazanmasına Bayan Elm'in *izin verdiğini* düşünse de, kendini daha iyi hissediyordu.

"Peki öyleyse," dedi Bayan Elm. "Artık kitabı seçme zamanı geldi bence. Ne dersin?"

Nora gözlerini kitaplık raflarında gezdirdi. Keşke daha anlaşılır adları olsaydı kitapların. Birinin kapağında da *En Mükemmel Hayat Burada* yazsaydı keşke.

İlk başta içgüdüsel olarak Bayan Elm'in sorusunu duymazlıktan gelmeyi istedi. Ama bir yerde kitaplar varsa, insan onları açmadan edemezdi. Nora hayatların da kitaplar gibi olduğunu anladı.

Bayan Elm daha önce söylediği bir sözü tekrarladı.

"Küçük şeylerin önemini asla göz ardı etme."

Bu söz işe yaradı.

"İstediğim," dedi Nora, "sade bir hayat. Hayvanlarla çalıştığım bir hayat. Tel Teorisi'nde değil, okuldayken yarı zamanlı çalıştığım yerde, hayvan barınağında çalıştığım hayatı istiyorum. Evet. Bana o kitabı verin lütfen."

Sade Bir Hayat

Nora bu hayata geçiş yapmakta hiç zorlanmadığını fark etti.

Bu hayatta uykusu derindi ve sekizi çeyrek geçe, alarm duruncaya kadar uyanmadı. İşe köpek ve bisküvi kokan, kırıntılarla bezeli eski püskü bir Hyundai'yle giderken hastaneyle spor merkezinin önünden geçip arabayı gri tuğlalı, modern, tek katlı kurtarma merkezinin küçük otoparkına bıraktı.

Sabah boyunca köpekleri besleyip yürüyüşe çıkardı. Bu hayata kolayca uyum sağlamasının bir nedeni de karşılaştığı kıvırcık kumral saçlı, Yorkshire aksanıyla konuşan, cana yakın, yapmacıksız kadındı herhalde. Adı Pauline olan kadın Nora'ya artık köpek barınağında değil, kedi barınağında çalışacağını söyleyince, Nora'nın şaşkın görünüp orada ne yapacağını sormak için geçerli bir bahanesi oldu. İnsanların isimlerini bilememe sorunu da merkezde çalışan herkesin yaka kartı takması sayesinde çözüldü.

Nora barınağın arkasındaki alanda yeni gelen bir bulmastifi yürütmüştü. Pauline sahibinin köpeğe çok kötü davrandığını söyledi. Üstündeki küçük ve yuvarlak birkaç yara izini gösterdi.

"Sigara söndürmüş."

Nora şiddetin olmadığı bir dünyada yaşamayı isterdi ama yaşayabileceği bütün hayatlarda insanlar da vardı maalesef. Bulmastifin adı Sally'ydi. Köpek her şeyden korkuyordu. Kendi gölgesinden. Çalılardan. Öbür köpeklerden. Nora'nın bacaklarından. Çimlerden. Havadan. Ama Nora'yı sevdiği çok belliydi ve karnının (şöyle bir) okşanmasına da ses çıkarmadı.

Nora sonradan küçük köpek kulübelerinin temizlenmesine yardım etti. Bunlara kafes dememek için kulübe diyorlardı herhalde

çünkü kafes demek daha doğru olurdu. Görünüşe göre uzun süredir orada olan, Diesel adında üç bacaklı bir Alman kurdu vardı. Nora köpekle top oynarken reflekslerinin gayet iyi olduğunu, topu ağzıyla tutmayı hemen her seferinde başardığını gördü. Bu hayatı sevmişti; daha doğrusu bu hayatı yaşayan Nora'yı sevmişti. Nasıl bir insan olduğunu insanların onunla konuşma şeklinden anlayabiliyordu. İyi insan olmak güzel -rahatlatıcı, güven verici- bir histi.

Bu hayatta zihni farklı işliyordu. Çok düşünüyordu ama düşündükleri güzel şeylerdi.

"Ahlakın temelinde merhamet yatar," demişti filozof Arthur Schopenhauer iyi bir gününde. Belki hayatın temeli de buydu.

Merkezde çalışanlardan biri de köpeklerle doğuştan iyi anlaşıyormuş gibi görünen Dylan diye bir adamdı. Nora'yla yaşıt ya da ondan birkaç yaş küçük biri. İyi kalpli, tatlı, mahzun birine benziyordu. Uzun sörfçü saçları golden retriver'lar gibi sapsarıydı. Öğle tatilinde, Dylan gelip çimenliğe bakan bankta Nora'nın yanına oturdu.

"Bugün ne var?" diye sordu tatlı tatlı, başıyla Nora'nın elindeki kutuyu işaret ederek.

Nora ne yiyeceğini hiç bilmiyordu; takvimle ve mıknatıslarla kaplı buzdolabını açtığında, kutuyu hazır halde bulup almıştı. Kapağını kenardan çekip açınca kutudan Marmite soslu peynirli bir sandviçle bir paket tuzlu, sirkeli cips çıktı. Bu arada rüzgâr esmeye başladı ve hava kararardı.

"Öf, kahretsin," dedi Nora. "Yağmur yağacak."

"Olabilir ama zaten bütün köpekler kafeslerinde."

"Ne dedin?"

"Köpekler yağmurun kokusunu alır ve yağacağından emin olurlarsa bir yere sığınırlar. Süper, değil mi? Geleceği *burunlarıyla* görebilmeleri?"

"Evet," dedi Nora. "Süpermiş."

Sonra sandviçinden bir ısırık aldı. Sonra da Dylan kolunu omzuna attı. Nora yerinden sıçradı.

"Ne yapıyorsun sen?" dedi Nora.

Dylan cidden üzgün görünüyordu. Biraz da korkmuş gibiydi. "Özür dilerim. Omzunu mu acıttım?"

"Hayır... ben... sadece... Tamam. Tamam. Yok bir şey."

Nora, Dylan'la sevgili olduklarını ve aynı ortaokula gittiklerini öğrendi. Hazeldene Comp'a. Bir de Dylan'ın ondan iki yaş küçük olduğunu öğrendi.

Babasının öldüğü gün okul kütüphanesinde otururken, yağmur benekli pencerenin önünden koşarak geçen, bir iki sınıf alttaki çocuğu hatırlıyordu Nora. O an *ya birinin peşindeydi ya da birinden kaçıyordu.* Dylan o çocuktu. Nora uzaktan gördüğü o çocuktan belli belirsiz hoşlanmıştı ama ne kim olduğunu biliyordu ne de bu konuyu düşünmüşlüğü vardı.

"Sen iyi misin, Norster?" diye sordu Dylan.

Norster mı?

"Evet. Ben sadece... Evet. İyiyim."

Nora tekrar banka oturdu ama bu kez arada biraz mesafe bıraktı. Dylan'ın görünüşünde ve halinde tavrında bir gariplik yoktu. Tatlı çocuktu. Nora bu hayatta ondan gerçekten hoşlandığına emindi. Hatta belki de seviyordu. Ama bir hayata geçiş yaptığınızda, hissetmeniz gerekenleri otomatikman hissetmiyordunuz.

"Bu arada, Gino'ya rezervasyon yaptırdın mı?"

Gino. İtalyan lokantası. Nora'nın ergenliğinde gittiği yer. Hâlâ açık olması ilginçti.

"Efendim?"

"Gino'ya? Şu pizzacıya? Bu gece için? Oranın işletmecisini tanıdığını söylemiştin."

"Babam tanırdı, evet."

"Arayabildin mi bari?"

"Evet," diye yalan söyledi Nora. "Ama maalesef hiç yer yokmuş."

"Hafta içi mi? Garip. Kötü oldu. Pizza severim. Makarna da. Lazanya da. Bir de—"

"Tamam," dedi Nora. "Peki. Anladım. Kesinlikle anlıyorum. Garip olduğunu da biliyorum. Ama grup halinde rezervasyon yaptıranlar olmuş."

Dylan telefonunu çıkarmıştı bile. Çok hevesliydi. "La Cantina'yı deneyeceğim. Bilirsin. Şu Meksika lokantası. Bir sürü vegan tabağı da var. Meksika yemeklerini severim. Ya sen?"

Gitmemek için Dylan'ın fazla sarmayan muhabbeti dışında geçerli bir sebep bulamayan Nora, o an yediği sandviçin ve buzdolabında gördüklerinin yanında Meksika yemeklerinin ne kadar çekici geldiğini de fark edince teklifi kabul etti.

Böylece Dylan bir masa ayırttı. Arkalarındaki binadan gelen köpek havlamaları eşliğinde, sohbeti sürdürdüler. Birlikte yaşamayı düşündükleri, sohbet esnasında ortaya çıktı.

"*Son Fırsat Meyhanesi*'ni izleyebiliriz," dedi Dylan.

Nora'nın aklı başka yerdeydi. "Ha?"

Nora, Dylan'ın çekingen bir tip olduğunu fark etti. Göz teması kurmaktan da çekiniyordu. Çok sevimli bir şeydi. "Hani Ryan Bailey'nin filmini izlemek istiyordun ya. Fragmanını görmüştük. Cidden komik olabileceğini söylemiştin, ben de biraz araştırdım ve Rotten Tomatoes'da yüzde seksen altı aldığını ve Netflix'te gösterildiğini gördüm ve de..."

Nora bir hayatında uluslararası başarı kazanmış bir pop-rock grubunun solisti, dünyaca ünlü bir star olduğunu ve Ryan Bailey ile ilişki yaşayıp üstüne bir de adamı terk ettiğini söylese, Dylan buna inanır mıydı acaba?

"Güzel olur," dedi, seyrek çimlerin üzerinde süzülen boş bir cips paketine bakarak.

Dylan hemen koşup paketi alarak bankın yanındaki çöp kovasına attı.

Sonra da gülümseyerek tekrar Nora'nın yanına çöküverdi. Nora öteki Nora'nın onda ne bulduğunu anlayabiliyordu. Bir çeşit saflık. Köpeklerde de olan.

Bu Evrende Köpekler Varken Başka Evrene Ne Gerek Var Ki?

Lokanta Castle Caddesi'nde, Tel Teorisi'nin oradan dönünceydi ve giderken dükkânın önünden geçmek zorundaydılar. O tanıdıklık hissi çok tuhaftı. Dükkânın önüne geldiklerinde, Nora bir tuhaflık olduğunu fark etti. Vitrinde hiç gitar yoktu. Cama içeriden yapıştırılmış soluk bir A4 kâğıt dışında hiçbir şey yoktu.

Neil'ın el yazısını tanıdı.

> Heyhat, Tel Teorisi artık burada hizmet veremeyecek. Kira artışından dolayı kapanma kararı aldık. Bütün sadık müşterilerimize teşekkürler. Gözünüz Arkada Kalmasın, Dert Değil. Siz Yolunuza Devam Edin. Siz Yokken Bize Neler Olacağını Bir Tek Tanrı Bilebilir.*

Yazı Dylan'ın hoşuna gitmişti. "Ne yaptıklarını anladım." Bir an sustu. "Bana Bob Dylan'ın adını vermişler. Söylemiş miydim?"

"Hatırlamıyorum."

"Bilirsin, hani şu müzisyen var ya."

"Evet. Bob Dylan'ın kim olduğunu biliyorum, Dylan."

"Ablamın adı da Suzanne. Leonard Cohen'in şarkısından."

"Bizimkiler Leonard Cohen'i çok severdi."

"Sen hiç gitmiş miydin?" diye sordu Dylan. "Güzel bir dükkâna benziyordu."

* Bob Dylan'ın "Don't Think Twice" şarkısından esinlenerek yazılmış bir şiir. (*ç.n.*)

"Bir iki kere."

"Müzikle ilgilendiğine göre, gidersin diye düşünmüştüm. Eskiden piyano çalıyordun, değil mi?"

Eskiden.

"Evet. Elektrikli. Biraz."

Nora ilanın bayağı eskimiş olduğunu fark etti. Neil'ın o sözünü hatırladı. *Yağmurlu hafta sonuna benzeyen suratınla müşteri kaçırman için üste para veremeyeceğim.*

Gördün mü, Neil, sorun benim suratım değilmiş demek.

Yürümeye devam ettiler.

"Paralel evrenlere inanıyor musun, Dylan?"

Dylan omzunu silkti. "Galiba."

"Başka bir hayatında ne yaptığını düşünüyorsun? Burası iyi bir evren mi sence? Yoksa Bedford'dan gittiğin bir evrende mi yaşamak isterdin?"

"Fark etmez. Burada mutluyum. Bu evrende köpekler varken, başka evreni ne yapayım ki? Londra'daki köpekler de buradakilerle aynı. Bir ara gitmiştim biliyorsun. Glasgow Üniversitesi'nde veterinerlik okuyacaktım. Orada bir hafta kaldıktan sonra köpeklerimi öyle çok özledim ki. Sonra babam işten çıkarıldı ve bana verecek parası kalmadı. Yani veteriner olamadım. Olmayı *cidden* çok istiyordum. Ama üzülmüyorum. İyi bir hayatım var. İyi arkadaşlarım var. Köpeklerim var."

Nora gülümsedi. Dylan'ı öteki Nora kadar çekici bulmadığı ortadaydı ama ondan hoşlanmıştı. O iyi bir insandı ve iyi insan bulmak kolay değildi.

Lokantaya geldiklerinde, üzerinde koşu giysileriyle onlara doğru koşan uzun boylu, siyah saçlı bir adam gördüler. Nora bir anlık şaşkınlığın ardından adamın Ash olduğunu anladı: cerrah olan, Tel Teorisi'ne sık sık uğrayıp ona birlikte kahve içmeyi teklif eden, hastanede onu teselli eden ve daha dün gece, başka bir dünyada, Voltaire'in öldüğünü haber vermek için kapısını çalan Ash. Bu anı çok yeniydi ama bir tek ona aitti. Ash pazar günkü yarı maraton için

antrenman yapıyordu tabii. Bu hayattaki Ash'in kök yaşamındaki Ash'ten farklı olduğunu gösteren bir belirti yoktu ama dün gece Voltaire'in cesedini o bulmamıştı herhalde. Belki de bulmuştu ama Voltaire'in adı Voltaire olamazdı.

"Selam," dedi Nora, hangi hayatta olduğunu unutarak.

Ash de ona gülümseyerek karşılık verdi ama şaşkın bir tebessümle. Şaşkın ama kibar bir tebessüm olması her nedense Nora'yı daha çok utandırdı. Çünkü Ash bu hayatta ne kapısını çalmış, ne onu kahveye davet etmiş ne de Simon & Garfunkel nota kitabını satın almıştı tabii.

"Kimdi o?" diye sordu Dylan.

"Hah, başka bir hayattan tanıdığım biri işte."

Dylan anlamamış görünse de şaşkınlığını yağmur suyu gibi silkinip attı.

Sonra da lokantaya girdiler.

Dylan'la Akşam Yemeği

La Cantina yıllar içinde hiç değişmemişti.

Nora bir an yıllar önce, Bedford'a ilk gelişinde Dan'i oraya götürdüğü geceye gitti. Köşedeki bir masaya oturup bol bol margarita içmiş, ortak geleceklerinden söz etmişlerdi. Dan doğaya yakın bir yerde pub açma hayalini ilk kez orada anlatmıştı. Bu hayattaki Nora'yla Dylan gibi, onlar da birlikte yaşamaya karar vermek üzereydi. Şimdi düşününce, Dan'in garsona bayağı kaba davrandığını, bu yüzden durumu sürekli gülümseyerek telafi etmek zorunda kaldığını hatırladı Nora. Hayattaki kurallardan biri de buydu -*düşük maaşlı servis personeline bilerek kaba davranan birine asla güvenme*- ve Dan hem bu sınavdan hem de başka birçok sınavdan çakmıştı. Fakat La Cantina'nın tekrar gitmek istediği yerler listesinde ilk sıralarda yer almadığını da itiraf etmesi gerekirdi.

"Burayı seviyorum," dedi Dylan, kalabalık, cafcaflı, kırmızı-sarı dekorlara bakarak. Dylan'ın sevmediği ya da sevemeyeceği bir yer var mıydı acaba? Çernobil yakınındaki bir çayırda oturup oradaki güzel manzaraya da hayran hayran bakacak bir tipe benziyordu.

Meksika fasulyeli takolarını yiyerek köpeklerden ve okuldan söz ettiler. Nora'dan iki sınıf küçük olan Dylan onu en çok "yüzmede iyi olan kız" diye hatırlıyordu. Nora'yı sahneye çağırıp Hazelden Comp'u mükemmelen temsil ettiği için takdirname verdikleri -Nora'nın ne zamandır aklına bile getirmemeye çalıştığı- o töreni de hatırlıyordu. Şimdi bir kez daha düşününce, Nora yüzmeden soğumaya o anda başlamıştı galiba. Arkadaşlarıyla birlikte olmakta zorlanmaya başladığı, okul yaşamının çeperleri dışına itildiği anda.

"Teneffüslerde seni kütüphanede görürdüm hep," dedi Dylan, geçmişi hatırlayıp gülümseyerek. "Bizim şu kütüphaneciyle satranç oynadığınızı görürdüm... Adı neydi onun?"

"Bayan Elm," dedi Nora.

"Evet! Bayan Elm!" Bu kez Dylan'ın söylediği şey Nora'yı şaşırttı. "Daha geçen gün gördüm onu."

"Sahi mi?"

"Evet. Shakespeare Caddesi'nde. Yanında üniformalı biri vardı. Hemşire gibi biri. Huzurevinde kalıyordu, yürüyüşe çıkmıştı sanırım. Çok halsiz görünüyordu. Çok yaşlanmış."

Nora her nedense Bayan Elm'in çoktan öldüğünü düşünmüş ve kütüphanede gördüğü Bayan Elm de bu düşüncesini pekiştirmişti çünkü Bayan Elm'in o versiyonu Nora'nın hafızasında kehribar içindeki bir sivrisinek misali korunmuş gibi, kütüphanecinin okuldayken gördüğü halinin tıpatıp aynısıydı.

"Hadi ya. Zavallı Bayan Elm. Onu çok severdim."

Son Fırsat Meyhanesi

Nora yemekten sonra Ryan Bailey'nin filmini izlemek için Dylan'a gitti. Yemekte yarısına kadar içtikleri şarabı da yanlarında getirmişlerdi. Nora, Dylan'ın evine gidişini haklı çıkarmak için onun çok tatlı, gizlisi saklısı olmayan, yaşamlarına dair birçok şeyi ağzını fazla aramasına gerek kalmadan anlatacak biri olduğunu düşünüp duruyordu.

Dylan'ın Huxley Bulvarı'ndaki sıra evlerden birinde olan küçük evi annesinden miras kalmıştı. İçindeki köpekler evi olduğundan daha da küçük gösteriyordu. Nora'nın görebildiği kadarıyla beş köpek vardı ama üst katta sessiz sedasız bir işler çeviren başkaları da olabilirdi. Nora köpek kokusunu sevdiğini zannederdi ama bu sevginin de bir sınırı olduğunu o evde anladı.

Kanepeye oturunca altında bir sertlik hissetti: Köpeklerin kemirmesi için plastik bir halka. Halkayı halının üstündeki öbür oyuncakların yanına koydu. Oyuncak kemik. Orası burası koparılmış sarı renkli köpük top. Katledilmiş gibi görünen bir pelüş bebek.

Gözleri kataraktlı bir şivava Nora'nın bacağıyla seks yapmaya yeltendi.

Dylan gülerek, "Kes şunu, Pedro," dedi ve minik yaratığı alıp götürdü.

Başka bir köpek, dev gibi, etli butlu bir Newfoundland da kanepede Nora'nın yanına oturup pabuç kadar diliyle kulağını yalamaya başlayınca, Dylan yere oturmak zorunda kaldı.

"Kanepeye geçmek ister misin?"

"Hayır. Burası iyi."

Nora ısrar etmedi. Hatta bayağı bir rahatladı. Böylece daha fazla dikkati dağılmadan, *Son Fırsat*'ı rahatça izleyebilecekti. Newfoundland da kulağını bırakıp başını dizine koyunca, Nora kendini... hani yani, tam olarak mutlu hissettiği söylenemezdi ama rahatsız da değildi.

Buna rağmen, bir yandan Ryan Bailey'nin filmdeki aşkına "Hayat yaşamak içindir, bebek," deyişini dinler, bir yandan da Dylan köpeklerden birinin daha yatağında yatmasına izin vermeyi düşündüğünü anlatırken ("Bütün gece ağlıyor. Babasını istiyor.") Nora bu hayata çok da bayılmadığını anladı.

Ayrıca Dylan öteki Nora'yı hak eden biriydi. Ona âşık olabilen Nora'yı. Nora kendini ilk kez böyle hissediyordu; başkasının yerine geçmiş gibi.

Bu hayatta alkol eşiğinin yüksek olduğunu anlayarak kendine biraz daha şarap koydu. California Zinfandel'inden yapılmış oldukça yoğun bir şaraptı. Şişenin arkasındaki etikete baktı. Etikette her nedense bir adamla kadının, şarabın üretildiği üzüm bağının da sahibi olan Janine ve Terence Thornton'ın kısa biyografisi vardı. Nora son cümleleri okudu: *Evlendiğimizden beri gelecekte bir bağ sahibi olmanın hayalini kurduk. Hayalimiz nihayet gerçek oldu. Artık Dry Creek Valley'de, bir kadeh Zinfandel şarabı kadar nefis bir yaşantımız var.*

Nora kulağını yalayan koca köpeği okşayıp Newfoundland'ın sıcacık, geniş alnına doğru "Hoşça kal," diye fısıldayarak Dylan'ı ve köpekleri geride bıraktı.

Buena Vista Şarapları

Gece Yarısı Kütüphanesi'ne bu seferki dönüşünde, Bayan Elm lokantadan eve götürdükleri şarabın etiketinde anlatılan yaşantıya en yakın hayatı bulmasında Nora'ya yardımcı oldu. Verdiği kitap Nora'yı Amerika'ya götürdü.

Bu hayattaki adı Nora Martínez'di ve üniversiteden sonra yapmadığına hep pişman olduğu o bir yıllık tatilde tanıştığı, gözlerinden ışık saçan, kırklı yaşlarının başındaki Eduardo diye bir Meksikalı Amerikalıyla evliydi. Eduardo'nun annesiyle babası deniz kazasında öldüğünde (Nora bunu *Wine Enthusiast* dergisinde çıkmış, çerçeveletip meşe lambrili tadım salonuna astıkları kısa biyografiden öğrenmişti) kalan mütevazı mirasla California'daki bu minik üzüm bağını satın almışlardı. Üç yıl içinde -bilhassa şiraz üzümünden ürettikleri sepaj şaraplar sayesinde- işi öyle ilerletmişlerdi ki yandaki bağ satılığa çıkınca onu da almışlardı. Santa Cruz Dağları'nın eteklerindeki şaraphanelerinin adı Buena Vista'ydı ve Monterey Bay yakınındaki bir yatılı okula giden Alejandro adında bir oğulları vardı.

Müşterilerinin çoğu bölgedeki şaraphaneleri gezmek için tura katılan turistlerdi. Saat başı otobüsler dolusu insan geliyordu. Turistlerin çoğu cidden de çok saf olduğu için doğaçlama yapmak kolaydı. Rutinleri şöyleydi: Otobüsler gelmeden önce kadehlere hangi şarapların konacağına Eduardo karar verip şişeleri Nora'ya veriyordu, Nora koyduğu şarapların ölçüsünü biraz kaçırınca, "Amanın, Nora, *despacio, un poco* fazla oldu," diye azarlıyordu Nora'yı o tatlı Meksikalı İngilizcesiyle ve turistler geldiğinde, şaraplar yudumlanıp kadehlerin içinde döndürülürken, Nora da şarabın kokusunu içine çekip Eduardo'yu taklit ederek yanlış bir şey söylememeye çalışıyordu.

"Bunda odunsu bir nota var," ya da "Bundaki meyve aromalarını mutlaka fark edeceksiniz; yeni olmuş dipdiri böğürtlenler ve hoş kokulu nektarinler, kömür notasının kuruluğunu mükemmel dengeliyor."

Nora'nın deneyimlediği her hayat, bir senfoninin farklı bölümleri gibi, farklı bir his veriyordu ve bu hayatta kendini fazlasıyla cesur, zinde hissediyordu. Eduardo inanılmaz tatlı bir adamdı ve gördüğü kadarıyla başarılı bir evlilikleri vardı. Belki de Dylan'ın dev boyutlardaki köpeği kulağını yalarken onunla birlikte içtikleri o yoğun şarabın etiketindeki çiftin yaşamıyla boy ölçüşebilecek kadar iyi bir yaşamdı. Çiftin adlarını bile hatırlıyordu. Janine ve Terence Thornton. Nora kendini bir şişenin etiketindeki hayatı yaşar gibi hissediyordu. Dış görünümü de bunu doğruluyordu. California tarzı kusursuz kesimli saçları ve pahalı görünümlü dişleri, bronz teniyle, belli ki azımsanmayacak miktarda şiraz şarabı tüketmesine rağmen gayet sağlıklı görünüyordu. Ancak her hafta saatlerce pilates yaparak o şekle sokulabilecek dümdüz, sert bir karnı vardı.

Fakat bu hayatta kolay olan yalnızca şaraptan anlıyormuş gibi davranmak değildi. Her konuda kolayca miş gibi yapabiliyordu ve bu durum Eduardo'yla bu kadar başarılı bir birlikteliği, Eduardo'nun ona pek aldırış etmeyişi sayesinde yürütebildiklerinin bir belirtisiydi belki.

Son turistler de gittikten sonra, Eduardo'yla Nora ellerinde kendi ürettikleri şarapla dolu birer kadeh, dışarıda, yıldızların altında oturdular.

"Los Angeles'taki yangınlar söndürülmüş," dedi Eduardo.

Pop star Nora'nın Los Angeles'taki evinde şimdi kim oturuyordu acaba? "Sonunda."

"Evet."

"Ne güzel, değil mi?" diye sordu Nora, takımyıldızlarla dolu göğe bakarak.

"Efendim?"

"Galaksi."

"Evet."

Eduardo telefonuyla meşgulken pek konuşmadı. Telefonunu bıraktıktan sonra da pek konuşmadı.

Nora'ya göre ilişkilerde üç çeşit sessizlik vardı. Tabii ki pasif agresif sessizlik, artık konuşacak bir şeyimiz kalmadı sessizliği ve bir de Eduardo'yla ikisinin ulaştığı türden bir sessizlik. Konuşmak *zorunda* olmamanın sessizliği. Yalnızca birlikte olmanın, *birlikteliğin*. İnsanın yalnızken sessiz kalmaktan rahatsız olmaması gibi.

Ama Nora yine de konuşmak istiyordu.

"Mutluyuz, değil mi?"

"Neden sordun?"

"Ah, mutlu olduğumuzu biliyorum. Ama ara sıra senden de duymak hoşuma gidiyor."

"Mutluyuz, Nora."

Nora kocasına bakarak şarabını yudumladı. Hava gayet iyi olduğu halde Eduardo'nun üstünde kazak vardı. Bir süre öylece kaldılar, sonra Eduardo tek başına yatmaya gitti.

"Ben biraz daha burada kalacağım."

Bunu doğal karşılamış gibi görünen Eduardo karısının alnına bir öpücük kondurarak çabucak gitti.

Nora kadehini bırakmadan kalkıp ay ışığında üzüm asmalarının arasında yürüdü.

Yıldızlarla dolu berrak gökyüzüne baktı.

Bunun gayet iyi bir hayat olduğuna emindi ama içinde başka şeylere, başka yaşantılara, başka olasılıklara duyduğu bir özlem vardı. Kendini hâlâ havada hissediyordu ve iniş yapmaya hazır değildi. Belki de Hugo Lefèvre ile zannettiğinden daha çok benzeşiyorlardı. Kendisi de yaşamlar arasında sayfa çevirir gibi kolayca gidip gelebilecek biriydi belki de.

Sonradan başının ağrımayacağını bilerek şarabın kalanını bir yudumda içti. "Topraksı ve odunsu," dedi kendi kendine. Gözlerini kapadı.

Artık fazla sürmezdi.

Gitmek üzereydi.

Öylece durup yok olmayı bekledi.

Nora Seed'in Binbir Türlü Yaşamı

Nora bir şeyi anlamaya başlamıştı. Hugo'nun Svalbard'daki o mutfakta tam olarak anlatamadığı bir şeyi. Bir hayatı deneyimlemeye devam etmek için o hayattan her yönüyle hoşlanmak gerekmiyordu. Hoşlanacağınız bir hayatın mutlaka olduğu fikrinden vazgeçmemek yeterliydi. Aynı şekilde, bir hayattan hoşlanmanız o hayatta kalmanızı da gerektirmiyordu. Ancak daha iyisini hayal edemediğiniz bir hayatta sonsuza kadar kalabilirdiniz ama buna rağmen, denediği her hayat hayal gücünü biraz daha genişlettiği için, deneyimlenen hayatların sayısı arttıkça daha iyisini hayal edebilmenin kolaylaşması da tam bir çelişkiydi.

Böylece zaman içinde, Bayan Elm'in de yardımıyla, Nora raflardaki birçok kitabı deneye deneye, doğru hayatı bulma yolunda birçok farklı hayatı denemekten de keyif alır oldu. Pişmanlıkları iptal etmenin aslında dilekleri gerçekleştirmenin bir yolu olduğunu öğrendi. Sonuçta bu evrenlerde hemen *her* çeşit hayatı yaşıyordu.

Bir hayatta Montparnasse'taki bir okulda İngilizce öğretmenliği yapıp Seine kıyısında bisikletle gezerek ve banklarda oturup bol bol kitap okuyarak Paris'te tek başına zaman geçirdi. Başka bir hayatta boynunu baykuş gibi hareket ettirebilen bir yoga eğitmeniydi.

Bir hayatta yüzmeye devam etmiş ama olimpiyatlara katılmakla hiç uğraşmamıştı. Yalnızca zevk için yüzüyordu. O hayatta Barselona yakınında, Sitges'teki bir otelin plajında cankurtaranlık yapıyor, Katalanca ve İspanyolcayı gayet iyi konuşabiliyordu ve ona sörf yapmayı öğreten, plaja beş dakika uzaklıktaki bir evde birlikte yaşadığı, Gabriela diye çok komik bir kankası vardı.

Nora yaşamlarından birinde, üniversitedeyken zaman zaman düşündüğü roman yazarlığında ısrar etmiş ve kitabını yayımlatmıştı. *Pişmanlığın Rengi* adlı kitabı eleştirmenler tarafından göklere çıkarılmış ve önemli bir edebiyat ödülüne aday gösterilmişti. O hayatta Soho'daki, sıradanlığıyla hayal kırıklığı yaratan özel bir kulüpte romanı sinemaya uyarlamak isteyen Sihirli Fener Prodüksiyon'dan sıcakkanlı, telaşsız iki yapımcıyla öğle yemeği yedi. Sonunda bir parça ekmeğin genzine kaçmasıyla, kırmızı şarabını yapımcılardan birinin pantolonuna dökerek toplantıyı mahvetti.

Bir hayatta Henry diye, ergenlik döneminde, kapıları sürekli yüzüne çarpıp durduğu için doğru düzgün göremediği bir oğlu vardı.

Bir hayatta İskandinavya'da turneye çıkmış, her gece çakırkeyif insanlara piyano çalan bir konser piyanistiydi (ve Helsinki'deki Finlandiya Salonu'nda Chopin'in *İkinci Piyano Konçertosu*'nu berbat bir şekilde icra ederken Gece Yarısı Kütüphanesi'ne dönüverdi.)

Bir hayatta sadece kızarmış ekmek yiyordu.

Bir hayatta Oxford'a gidip St. Catherine's College'da felsefe dersleri vermeye başlamıştı; George döneminden kalma sıra evlerdeki güzel evinde, saygın bir sükûnet ortamında tek başına yaşıyordu.

Nora başka bir yaşamında bir duygu okyanusuydu. Her şeyi anında, derinden hissediyordu. Bütün sevinçlerle hüzünleri. İkisi de birbirine bağımlı şeylermiş gibi, hareket halindeki bir sarkaç misali, aynı anda hem yoğun bir haz hem de yoğun bir acı duyabiliyordu. Dışarıda kısa bir yürüyüşe çıkmaya görsün, sırf güneş bulutların ardında kaldı diye yoğun bir üzüntü duyuyordu. Öte yandan, ondan ilgi gördüğü için minnet duyduğunu belli eden bir köpekle karşılaştığında da öyle aşırı bir sevinç ve coşku hissediyordu ki mutluluktan eriyip kaldırıma yayılacak gibi oluyordu. O hayattaki komodininin üstünde Emily Dickinson'ın şiir kitabı duruyordu ve bir tane "Aşırı Sevinç Halleri" diye, bir tane de "Kırılıp Döküldüğümde Beni Yapıştıracak Zamk" diye şarkı listeleri vardı.

Bir hayatta YouTube'da 1.750.000, Instagram'da da bir o kadar takipçisi olan, seyahat videolarını paylaşan biriydi ve en çok Vene-

dik'te gondoldan düştüğü videosu izlenmişti. Roma'da çektiği videonun adı "Roma Terapi"ydi.

Bir hayatta bebeği resmen hiç uyumayan bekâr bir anneydi.

Bir hayatta sansasyonel bir gazetenin magazin köşesini yazıyor ve Ryan Bailey'nin ilişkilerini haber yapıyordu.

Bir hayatta *National Geographic*'in fotoğraf editörüydü.

Bir hayatta suyunu yağmurdan, elektriğini güneşten elde eden, kendi tasarladığı bir bungalovda karbon ayak izi bırakmadan yaşayan, sürdürülebilir mimariye gönül vermiş bir mimardı.

Bir hayatta Botsvana'da yardım gönüllüsüydü.

Bir hayatta kedi bakıcısıydı.

Bir hayatta evsiz barınağında gönüllü olarak çalışıyordu.

Bir hayatta tek arkadaşının evindeki kanepede yatıyordu.

Bir hayatta Montreal'de müzik öğretmenliği yapıyordu.

Bir hayatta bütün gününü Twitter'da hiç tanımadığı insanlarla didişerek geçirip *tweet*'lerinin birçoğunu "Kendine gel," diye bitiriyor ama aslında bunu kendine söylediğini içten içe biliyordu.

Bir hayatta hiç sosyal medya hesabı yoktu.

Bir hayatta ağzına içki sürmemişti.

Bir hayatta Ukrayna'daki turnuvalara katılan bir satranç şampiyonuydu.

Bir hayatta kraliyet ailesinden önemsiz biriyle yaptığı evliliğin her anından nefret etmekle meşguldü.

Bir hayatta Facebok ve Instagram'dan yalnızca Mevlânâ ve Lao Tzu'nun sözlerini paylaşmıştı.

Bir hayatta üçüncü evliliğini yapmış ve çoktan sıkılmaya başlamıştı.

Bir hayatta vegan bir halterciydi.

Bir hayatta Güney Amerika'da seyahat ederken Şili'deki depreme yakalandı.

Bir hayatta ne zaman iyi bir şey olsa "Muhteşem!" diyen Becky diye bir arkadaşı vardı.

Bir hayatta yine, Korsika sahilinde dalış yapan Hugo'ya rastladı ve plaja bakan bir barda sarhoş olup kuantum mekaniğinden söz

ederlerken Hugo bir cümlenin ortasında videocu dükkânına dönüverince, Nora adını bile hatırlamadan ona boş boş bakan başka bir Hugo'yla baş başa kaldı.

Nora bazı hayatlarda çok ilgi görüyordu. Bazılarında hiç görmüyordu. Bazı hayatlarda zengindi. Bazılarında fakirdi. Bazı hayatlarında sağlıklıydı. Bazılarında merdiven çıkarken bile nefesi kesiliyordu. Bazı hayatlarında ilişkisi varken, bazılarında yalnızdı ama çoğu hayatta ikisinin arasında bir yerdeydi. Bazı hayatlarında anne olmuştu ama çoğunda değildi.

Rock star, müzik öğretmeni, ilkokul öğretmeni, öğretim üyesi, CEO, sekreter, şef, buzul bilimci, iklim bilimci, akrobat, ağaç eken bir işçi, iç denetim müdürü, kuaför, köpek gezdirerek para kazanan biri, ofis memuru, yazılım geliştirici, resepsiyonist, otelde temizlikçi, siyasetçi, avukat, hırsız, okyanus koruma vakfı başkanı, (yine) tezgâhtar, garson, ilk kademe amiri, cam ustası ve binlerce başka şey olmuştu. Arabayla, otobüsle, trenle, feribotla, bisikletle, yürüyerek işe gidip gelirken canı çıkmıştı. Aldığı e-postaların haddi hesabı yoktu. Elli üç yaşındaki ağzı kokan bir patronu masanın altından bacağını elleyip penisinin resmini göndermişti. Arkasından dolap çeviren iş arkadaşları, onu seven iş arkadaşları, (çoğu kez de) kim olduğundan bile habersiz iş arkadaşları olmuştu. İstemediği için çalışmadığı birçok hayatı vardı ama bazı hayatlarında da çalışmayı isterken iş bulamıyordu. Bazı hayatlarında cam tavanları delip geçerken, bazılarında yalnızca siliyordu. Bazı işler için fazla nitelikliyken, bazıları için yeterince nitelikli bulunmadığı sürüyle hayatı vardı. Uyku düzeni ya çok iyiydi ya da berbat. Bazı hayatlarında antidepresan kullanırken, bazılarında baş ağrısı için ibuprofen almasına bile gerek yoktu. Bazı hayatlarında sağlıklı bir hastalık hastası, bazılarında hasta bir hastalık hastasıyken, bazılarında da hastalık hastası falan değildi. Kronik yorgunluk yaşadığı, kanser olduğu, bel fıtığı olduğu, araba kazasında kaburgalarının kırıldığı birer hayatı vardı.

Kısacası, birçok hayatı oldu.

Ve bu hayatlarda güldü, ağladı, kendini sakin de hissetti, dehşet içinde de; hissetmediği duygu kalmadı.

Hayatlar arasında gidip gelirken her seferinde kütüphaneye dönüp Bayan Elm'le görüştü. İlk başlarda, hayatları deneyimledikçe, transferdeki sorunlar azalır gibiydi. Kütüphane bir kez olsun dağılma, çökme ya da tamamen yok olma tehlikesiyle karşılaşmadı. Bu geçişler sırasında, ışıklar titreşmedi bile. Nora hayatı olduğu gibi kabullenmiş gibiydi; kötü bir deneyim yaşandı diye *bütün* deneyimlerin kötü olması gerekmiyordu. Hayatını acı çektiği için değil, acıyı dindirmenin bir yolu olmadığına kendini inandırdığı için bitirmek istediğini anlamıştı.

Hem depresyonu yaratan şeydi hem de korkuyla umutsuzluk arasındaki ayrımdı bu. Korku, bir mahzene girerken kapının kapanıvereceğini düşünerek endişelenmekti. Umutsuzluksa o kapının kapanıp üstüne bir de kilitlenmesi demekti.

Fakat Nora yaşadığı her hayatla birlikte hayal gücünü kullanmakta ustalaştıkça, o sembolik kapının da biraz daha aralandığını gördü. Bazı hayatlarda en fazla bir dakika, bazılarında günler, haftalar boyu kalıyordu. Ne kadar çok hayat yaşarsa, herhangi bir yerde kendini evinde hissetmesi o kadar zorlaşıyordu sanki.

Sorun, Nora'nın sonunda benlik duygusunu yitirmeye başlamış olmasıydı. Kendi adı bile kulaktan kulağa fısıldanan bir sözcük, anlamsız bir ses gibi gelmeye başlamıştı.

"İşe yaramıyor," demişti Hugo'ya, Korsika'daki plajda bara oturup yaptıkları son konuşmada. "Artık zevk almıyorum. Ben sen değilim. Bir yerde kalmam lazım. Ama bütün zeminler sarsak."

"İşin zevki sıçramakta, *mon amie*."

"Ya iniş yapmak daha zevkliyse?" Hugo araftaki videocuya tam o anda dönmüştü.

"Pardon," demişti öbür Hugo, batan güneş manzarasının önünde şarabını yudumlayarak, "bir an kim olduğunu unuttum da."

"Sorun değil," demişti Nora. "Ben de unuttum."

Sonra ufukta az önce kaybolan güneş gibi, o da çekip gitmişti.

Kütüphanede Kaybolmak

"Bayan Elm?"

"Efendim, Nora, ne var?"

"Çok karanlık."

"Farkındayım."

"İyiye işaret değil, ha?"

Bayan Elm, "Evet," derken gergin görünüyordu. "İyiye işaret olmadığını gayet iyi biliyorsun."

"Artık devam edemeyeceğim."

"Hep böyle dersin."

"Yaşanacak hayat kalmadı. Olmadığım şey kalmadı. Ama sonunda hep buraya dönüyorum. Her seferinde zevk almamı engelleyen bir şey çıkıyor. Her seferinde. Kendimi çok nankör hissediyorum."

"Buna gerek yok. Ayrıca hiçbir şey bitmiş değil." Bayan Elm susarak göğüs geçirdi. "Seçtiğin kitaplardan hiçbirinin kitaplığa dönmediğinin farkında mısın?"

"Evet."

"Bu yüzden hiçbir hayatı iki kez deneyemezsin. Her seferinde... farklı bir çeşitleme olması gerekir. Gece Yarısı Kütüphanesi'nde kitaplar ancak bir kez ödünç alınabilir."

"Anlamadım."

"Karanlık olsa bile, bu rafların son gördüğündeki kadar dolu olduklarını biliyorsun. İstersen dokun."

Nora dokunmadı. "Evet. Biliyorum."

"Buraya ilk geldiğinde olduğu gibi, bütün raflar dopdolu, değil mi?"

"Ne demek istediğinizi hiç—"

"Yani deneyebileceğin hayatların sayısı azalmış falan değil. Hatta sonsuz sayıda hayat var. Seçeneklerinin bitmesi mümkün değil."

"Ama isteğim bitebilir."

"Of, Nora."

"Neden of?"

Karanlığın içinde, bir sessizlik oldu. Nora kaç olduğuna bakmak için saatindeki minik ışık düğmesine bastı.

00.00.00

"Bence," dedi Bayan Elm sonunda, "kabalık etmek istemem ama.... Bence sen biraz yolunu kaybettin."

"Gece Yarısı Kütüphanesi'ne bu yüzden gelmedim mi zaten? Yolumu kaybettiğim için?"

"Öyle tabii. Ama artık *kaybolduğun yerde de* kaybolmuş durumdasın. Yani fazlasıyla kayıpsın. Yaşamak istediğin hayatı bu şekilde bulamazsın."

"Ya öyle bir hayat yoksa? Ya burada... takılıp kalmışsam böyle?"

"Kitaplıklarda kitap olduğu sürece takılıp kalman mümkün değil. Buradaki her bir kitap çıkış yolunu gösteren bir ipucu olabilir."

"Hayatı anlamıyorum işte," diye sızlandı Nora.

"Hayatı *anlaman* gerekmiyor. *Yaşaman* yeterli."

Nora kafasını salladı. Felsefe okumuş biri için bu kadarı fazlaydı.

"Ama ben böyle devam etmek istemiyorum," dedi Nora. "Hugo gibi olmak istemiyorum. Bir hayattan ötekine sıçrayıp durmak istemiyorum."

"Pekâlâ. Öyleyse beni can kulağıyla dinle. Benim tavsiyemi istiyor musun, istemiyor musun?"

"Yani. Tabii ki isterim. Biraz geç oldu ama evet, Bayan Elm, bu konudaki görüşünüzü söylerseniz minnettar olurum."

"Tamam. Peki. Bence sen artık ayrıntılarda kayboldun."

"Demek istediğinizi tam anlayamadım."

"Bu hayatları sana ait olmayan şarkıları çaldığın bir piyanoya benzetmekte haklısın. Sen kim olduğunu unuttun. Her şey olmak, hiçbir şey olmamaktır. Kök yaşamını unutuyorsun. Neleri sevip neleri sevmediğini unutuyorsun. Pişmanlıklarını unutuyorsun."

"Pişmanlıklarımı hallettim ya."

"Hayır. Hepsini değil."

"En ufak pişmanlıklara kadar inmedim tabii. O kadar da değil."

"*Pişmanlıklar Kitabı*'na bir kez daha bakmalısın."

"Zifiri karanlıkta nasıl bakabilirim?"

"Bütün kitabı biliyorsun zaten. Kitap senin içinde. Aynı... aynı benim gibi."

Nora, Dylan'ın Bayan Elm'i huzurevinin yakınında gördüğünü hatırladı. Bunu Bayan Elm'e de söylemeyi düşünüp vazgeçti. "Doğru."

"Yalnızca algılayabildiğimiz kadarını biliriz. Deneyimlediğimiz her şey, en nihayetinde, algılayabildiklerimizden ibarettir. 'Neye baktığın değil, ne gördüğün önemlidir.' "

"Thoreau'yu bilir misiniz?"

"Elbette. Sen biliyorsan..."

"Ama ben artık ne için pişman olduğumu bile bilemiyorum."

"Tamam, pekâlâ, bir bakalım. Benim yalnızca bir algıdan ibaret olduğumu söylüyorsun. Peki sen niçin beni algılıyorsun? Gördüğün kişi neden benim; neden Bayan Elm?"

"Bilmem ki. Güvendiğim biri olduğunuz için herhalde. Bana iyiliğiniz dokunduğu için."

"İyilik büyük bir güçtür."

"Ve az bulunur."

"Belki de yanlış yerlere bakıyordun."

"Belki."

Ampuller yavaşça parlayarak bütün kütüphaneyi bir parça aydınlatmaya başladı.

"Kök yaşamında bunu hissettiğin başka bir an olmadı mı hiç? İyiliği?"

Nora, Ash'in gelip kapısını çaldığı geceyi hatırladı. Ölmüş bir kediyi yoldan alıp yağmurun altında Nora'nın minicik arka bahçesine kadar taşımak, Nora sarhoşluktan ve acıdan hıçkıra hıçkıra ağladığı için onun yerine bahçeye gömmek eşsiz bir romantizm örneği olmayabilirdi. Ama koşu antrenmanından kırk dakikanı ayırıp zor

durumdaki birine yardım ettikten sonra karşılığında yalnızca bir bardak su istemenin iyi kalpliliğe gireceği ortadaydı.

Nora o anda bunun ne büyük bir iyilik olduğunu idrak edememişti. Çünkü büyük bir acı ve çaresizlik içindeydi. Ama şimdi düşününce, cidden minnet duyulacak bir şey olduğunu görebiliyordu.

"Buldum galiba," dedi Nora. "İntihara teşebbüs ettiğim gece, gözümün önündeymiş."

"Dün gece mi yani?"

"Sanırım. Evet. Ash. Cerrah olan. Volts'u bulan adam. Bir seferinde birlikte kahve içmeyi teklif etmişti. Yıllar önce. Dan'le ilişkim varken. Kabul etmedim çünkü, işte, Dan'le birlikteydim. Ama ya Dan olmasaydı? Dan'den ayrılmış olsaydım ve bir cumartesi günü dükkândaki herkesin önünde kahve teklifini kabul etmeye cesaret etseydim? O an kimseyle birlikte olmadığım ve canımın istediğini söyleyebileceğim bir hayatım mutlaka vardır. 'Evet, bir ara seninle kahve içmeyi çok isterim, Ash, harika olur,' diyebileceğim. Ash'i seçtiğim bir hayat. O hayatı denemek istiyorum. Bu durumda şu an tam nerede olurdum?"

Nora karanlıkta, önce bir gıcırtı çıkararak yavaşça, sonra daha hızlı ve sessizce hareket etmeye başlayan rafların tanıdık sesini duydu ve Bayan Elm söz konusu kitabı, hayatı bulup raftan aldı.

"İşte *burada*."

İstiridyedeki İnci

Nora hafif bir uykudan uyandığında, ilk olarak inanılmaz yorgun olduğunu fark etti. Karanlıkta, duvara asılı bir resim gördü. Resmin biraz soyut bir ağaç betimlemesi olduğunu belli belirsiz seçebildi. Uzun ve eğri büğrü bir ağaç değildi. Kısa, geniş, çiçekli bir ağaçtı.

Yanında uyuyan bir adam vardı. Sırtı Nora'ya dönük ve vücudunun büyük kısmı yorganla örtülü olduğu için, karanlıkta Ash olup olmadığını anlamak imkânsızdı.

Her nedense durum her zamankinden biraz daha tuhaf geldi. Birlikte kedi gömmekten ve bir müzik dükkânının tezgâhı aranızdayken birkaç ilginç sohbetten başka bir şey yapmadığınız bir adamla aynı yatakta olmak normalde de garipti tabii. Ama Nora Gece Yarısı Kütüphanesi'ne girdiğinden beri bu tuhaflıklara alışmıştı.

Üstelik adamın Ash olması ne kadar mümkünse, olmaması da o kadar mümkündü. Tek bir kararın ne gibi geleceklere yol açacağını bilemezdiniz. Ash'le birlikte kahve içmeye gitmek, mesela, Nora'nın kahveyi veren çocuğa âşık olmasına yol açabilirdi. Kuantum fiziğinin böyle öngörülemez bir doğası vardı işte.

Nora yüzükparmağım yokladı.

İki yüzük.

Adam ona döndü.

Nora karanlıkta üzerine atılan kolu usulca kaldırıp tekrar yorganın üzerine bıraktı. Sonra yataktan kalktı. Alt kata inip belki kanepede yatmayı ve her zamanki gibi telefonunda kendiyle ilgili biraz araştırma yapmayı planlıyordu.

Kaç hayat yaşarsa yaşasın, hayatlar birbirinden ne kadar farklı olursa olsun, telefonunun her seferinde komodinde durması tuhaf

bir gerçekti. Bu hayatta da durum aynı olduğu için telefonu alıp sessizce kapıya doğru süzüldü. Yataktaki adam her kimse, uykusu ağır olduğu için kıpırdanmadı bile.

Nora adama iyice bir baktı.

"Nora?" diye mırıldandı adam, uykulu bir sesle.

Oydu. Neredeyse emindi bundan. Ash'ti.

"Tuvalete gidiyorum," dedi Nora.

Adam "Tamam," gibisinden bir şey mırıldanarak tekrar uykuya daldı.

Nora ahşap yer döşemesinin üzerinde usulca bir adım attı. Ama odadan dışarı adımını atar atmaz yüreği ağzına geldi.

Çünkü orada, sahanlığın loş ışığında, tam karşısında biri daha vardı. Küçük bir insan. Çocuk boyutlarında.

"Anne, ben kâbus gördüm."

Nora koridordaki kısılmış ampulün loş ışığında kızın yüzünü, uyurken dağılıp terli alnına tel tel yapışmış güzel saçlarını gördü.

Bir şey diyemedi. Karşısındaki kendi kızıydı.

Ne diyebilirdi ki?

Artık çok tanıdık gelen o soru bir kez daha su yüzüne çıktı: Kim bilir kaç yıl gerisinde kaldığı bir hayata dalıvermesi mümkün müydü? Nora gözlerini kapadı. O ana dek anne olduğu hayatlarda en fazla birkaç dakika kalabilmişti. Bu hayatsa şimdiden, bilinmeyen sulara açılmaya başlamıştı bile.

Nora'nın içinde tutmaya çalıştığı şey bütün vücudunu sarstı. Onu görmek istemiyordu. Yalnızca kendisi için değil, kızın iyiliği için de. Hainlik olacakmış gibi geliyordu. Nora onun annesiydi ama aynı zamanda, göz ardı edilemeyecek bir şekilde, değildi de. Garip bir evdeki garip bir çocuğa bakan garip bir kadındı sadece.

"Anne? Duydun mu? Kâbus gördüm diyorum."

Nora arkasındaki odada yatan adamın kıpırdandığını duydu. Tamamen uyanması durumu daha da garipleştirecekti. Bu yüzden çocukla konuşmaya karar verdi.

"Ah, ah, canım benim," diye fısıldadı. "Ama gerçek değil ki. Yalnızca rüyaydı."

"Ayılar vardı."

Nora odanın kapısını kapadı. "Ayı mı?"

"Şu hikâye yüzünden."

"Tabii. Doğru ya. Haydi, sen yatağına dön..." Bunu diyerek kalpsizlik ettiğini fark etti. "Bir tanem," diye devam etti, kızın -bu evrendeki kızının- adının ne olduğunu merak ederek. "Burada ayı falan yok ki."

"Bir tek ayıcıklar var."

"Evet, bir tek onlar..."

Kız iyice uyandı. Gözleri parladı. Annesini tam olarak gördü; Nora da bir an için kendini öyle hissetti. Kızın annesi gibi. Dünyayla başka biri aracılığıyla bağlantı kurmanın ne kadar garip bir şey olduğunu hissetti. "Sen ne yapıyordun, anne?"

Kız yüksek sesle konuşuyordu. Ancak dört yaşındaki çocukların olabileceği şekilde (kızı dört yaşından büyük olamazdı), aşırı ciddi bir tavrı vardı.

"Hişşt," dedi Nora. Kızın adını öğrense çok iyi olacaktı. İsimlerin de bir gücü vardı. Kendi kızınızın adını bile bilmiyorsanız, kontrol sizde olamazdı. "Bak," dedi Nora, "ben aşağı inip bir şey yapacağım. Sen de yatağına dön haydi."

"Ama ayılar..."

"Ayı falan yok."

"Rüyamda var."

Sislerin içinden çıkıp hızla üstüne doğru gelen kutup ayısını hatırladı Nora. O korkuyu hatırladı. O an aniden hissettiği yaşama isteğini. "Bu kez olmayacak. Söz veriyorum."

"Neden öyle konuşuyorsun, anne?"

"Nasıl?"

"Böyle."

"Fısıldayarak mı?"

"Hayır."

Nora kızın nasıl konuşmaktan söz ettiğini anlayamadı. Kendisiyle anne olan Nora arasında nasıl bir kopukluk olduğunu. Anne olunca, insanın konuşma şekli de mi değişiyordu yani?

"Korkmuş gibi," diyerek sözüne açıklık getirdi kız.

"Korkmadım."

"Birinin elimi tutmasını istiyorum."

"Efendim?"

"Birinin elimi tutmasını istiyorum."

"Tamam."

"Aptal anne!"

"Evet. Evet, çok salağım."

"Ben cidden çok korktum."

Kız bunu usulca, bir gerçeği açıklar gibi söylemişti. Nora ancak o zaman ona gerçekten baktı. Alıcı gözle, iyice bir baktı. Kız hem tam bir yabancı hem de tamamen tanıdık geliyordu. Nora içinden bir şeyin, çok güçlü ve kaygı dolu bir şeyin kabardığını hissetti.

Kız ona daha önce hiç kimsenin bakmadığı gibi bakıyordu. Çok korkutucu bir histi bu. Ağzı Nora'nın ağzıydı. İnsanların zaman zaman Nora'ya da atfettiği türden, çok uzaklardaymış gibi bir havası vardı. Güzel bir kızdı, ondan bir parçaydı –öyle denebilirdi– ve Nora içinde dalga dalga, mantık dışı bir sevginin kabardığını hissederken –hemen o anda kütüphaneye dönmediği takdirde (ki dönecek gibi değildi)– buna alışması gerektiğini anladı.

"Anne, elimi tutar mısın...?"

"Ben..."

Kız Nora'nın elinden tuttu. O minicik, sıcacık şeyin kendi elinin içinde istiridyedeki bir inci kadar rahat ve güvende olabilmesi Nora'nın içini parçaladı. Kız Nora'yı çekerek yandaki odaya –kendi yatak odasına– götürdü. Nora kapıyı çok az aralık bırakıp saatine baktı ama bu hayattaki saati ışıksız ve analog bir saat olduğu için birkaç saniyeliğine gözlerinin odadaki ışığa alışmasını beklemek zorunda kaldı. Telefonundaki saatle de karşılaştırdı. 02.32. Bu hayattaki Nora'nın kaçta yattığını bilemiyordu ama çok fazla uyumamıştı demek. Zaten uyumuş gibi de hissetmiyordu.

"Ölünce ne oluyor, anne?"

Oda tamamen karanlık değildi. Hem koridordan gelen bir parça ışık vardı hem de yakındaki bir sokak lambasının ışığı köpek desenli perdeleri hafifçe parlatarak içeri süzülüyordu. Nora yatağı alçak bir dikdörtgen halinde görebiliyordu. Yerdeki pelüş filin siluetini görebiliyordu. Başka oyuncaklar da vardı. İnsana mutluluk veren dağınık bir odaydı.

Kız gözleri parlayarak Nora'ya baktı.

"Bilmiyorum," dedi Nora. "Bilen kimse de yok sanırım."

Kız kaşlarını çattı. Cevaptan tatmin olmamıştı. Hiç tatmin olmamıştı.

"Bak," dedi Nora. "Ölmeden hemen önce, yaşamaya devam etme şansın da olabilir. Önceden sahip olmadığın fırsatlar önüne serilir. İstediğin hayatı seçebilirsin."

"Güzelmiş."

"Ama sen bunu fazla kafana takma. Nasılsa heyecanlı maceralarla dolu bir hayatın olacak. Çok mutlu olacaksın."

"Kamp yapmak gibi mi?"

Nora bu tatlı kıza gülümseyerek bakarken içi sıcacık bir sevinçle doldu. "Evet. Kamp yapmak gibi!"

"Kampa gitmeyi çok seviyorum!"

Nora'nın yüzündeki tebessüm silinmedi ama gözlerinde yaşlar biriktiğini hissedebiliyordu. Bu iyi bir hayata benziyordu. Bir ailesi vardı. Tatillerde kampa götürebileceği bir kızı vardı.

"Bak," dedi, odadan kolay kolay kaçamayacağını anlayarak. "Bilmediğin şeyler, mesela gelecek seni kaygılandırdığında, kendine *bildiğin* şeyleri hatırlatmak çok iyi gelebilir."

"Anlamadım," dedi, Nora yerde otururken yatıp yorganını başına çekmiş olan kız.

"Oyun gibi bir şey işte."

"Oyun oynamayı seviyorum."

"Oynayalım mı o zaman?"

"Olur," dedi Nora'nın kızı gülümseyerek. "Haydi."

Oyun

"Ben zaten bildiğimiz bir şey soracağım, sen cevap vereceksin. Yani, 'Annenin adı ne?' diye sorarsam, 'Nora,' diyeceksin. Anladın mı?"

"Anladım herhalde."

"Peki, adın ne?"

"Molly."

"Pekâlâ, babanın adı ne?"

"Babiş!"

"Peki gerçek adı ne?"

"Ash."

Tamam. Kahve buluşması başarılı geçmişti demek.

"Peki biz nerede yaşıyoruz?"

"Cambridge!"

Cambridge. Mantıklıydı. Nora öteden beri Cambridge'i severdi ve Bedford'a yalnızca elli kilometreydi. Ash de seviyordu demek. Ash hâlâ Londra'da çalışıyorsa, işine de her gün gidip gelebileceği kadar yakındı. Nora Bristol'dan mezun olduktan sonra kısa bir süre lisansüstü yapmayı düşünüp başvurular yapmış ve Caius College'a kabul edilmişti.

"Cambridge'in neresi? Hatırlıyor musun? Sokağın adı ne?"

"Biz... Bolllt... Bolton Caddesi'nde oturuyoruz."

"Aferin! Peki kardeşin var mı?"

"Yok!"

"Anneyle baba birbirini seviyor mu peki?"

Molly bu soruya biraz güldü. "Evet!"

"Bağırıp çağırıyor muyuz hiç?"

Molly'nin gülüşü biraz arsızlaştı. "Bazen! En çok da anne!"

"Özür dilerim!"

"Yalnızca çok çok çok yorgun olduğunda bağırıp sonradan özür dilediğin için sorun yok. Özür dilersek sorun olmaz. Hep öyle dersin."

"Anne bir yerde çalışıyor mu?"

"Evet. Bazen."

"Ben hâlâ babanla tanıştığım dükkânda mı çalışıyorum?"

"Hayır."

"Annen işte ne yapıyor?"

"Ders veriyor!"

"Ne dersi... derste ne anlatıyorum? Ne öğretiyorum?"

"Filll... fil-se-fe-si."

"Felsefe mi?"

"Ben ne dedim!"

"Peki nerede ders veriyorum? Üniversitede mi?"

"Evet."

"Hangi üniversite?" Nora bunu sorar sormaz nerede yaşadıklarını hatırladı. "Cambridge Üniversitesi mi?"

"Orada!"

Nora boşlukları doldurmaya çalıştı. Belki de bu hayatta lisansüstü için tekrar başvuru yapmış ve eğitimini başarıyla tamamlayıp ders vermeye başlamıştı.

Durum buysa ve bu hayatta rol yapmak zorunda kalacaksa, çok fazla okuması gerekecekti demek. Derken Molly bir şey daha söyledi: "Ama artık vermeyeceksin."

"Vermeyecek miyim? Nedenmiş o?"

"Kitap için!"

"Sana daha çok kitap okumak için mi?"

"Hayır, aptal. Büyüklere kitap yazmak için."

"Ben kitap mı yazıyorum?"

"Evet! Söyledim ya."

"Biliyorum. Ama bazı şeyleri iki kere söyletiyorum. Çünkü söylemen hoşuma gidiyor. Hem bu sayede ayıları da biraz daha unutmuş oluyorsun. Tamam mı?"

"Tamam."

"Baba çalışıyor mu?"

"Evet."

"Babanın ne iş yaptığını biliyor musun?"

"Evet. İnsan kesiyor!"

Ash'in cerrah olduğunu bir an için unutuveren Nora, bir seri katille aynı evde yaşıyor olabileceğini düşündü. "İnsan mı kesiyor?"

"Evet, insanları kesip iyileştiriyor!"

"Ha, tabii. Doğru ya."

"İnsanları kurtarıyor!"

"Evet, doğru diyorsun."

"Ama bazen ölüyorlar, o da çok üzülüyor."

"Evet, çok üzücü. Baba hâlâ Bedford'da mı çalışıyor? Yoksa işyeri şimdi Cambridge'de mi?"

Molly omzunu silkti. "Cambridge?"

"Gitar çalıyor mu?"

"Evet. Evet, çalıyor. Ama çok çok çok kötü!" Molly bunu söylerken kıkırdadı.

Nora da güldü. Molly'nin kıkırtısı bulaşıcıydı. "Peki... dayın, amcan ya da halan var mı?"

"Evet, Jaya Hala var."

"Jaya Hala kim?"

"Babamın kız kardeşi."

"Başka?"

"Joe Dayı ve Ewan Dayı var."

Abisinin bu yaşamda da hayatta olduğunu duymak Nora'yı rahatlattı. Üstelik olimpiyat şampiyonu olduğu hayattaki adamla birlikteydi. Ayrıca hayatlarında bir yeri vardı ki Molly adını biliyordu.

"Joe Dayı'nı en son ne zaman gördük?"

"Noel'de!"

"Sen dayını seviyor musun?"

"Evet! Çok komik. Hem de bana panda aldı!"

"Panda mı?"

"En sevdiğim oyuncağım."

"Pandalar da ayıdır ama."

"Onlar cici ayı."

Molly esnedi. Uykusu gelmeye başlamıştı.

"Anneyle Joe Dayı iyi anlaşıyor mu?"

"Evet! Hep telefonda konuşuyorsunuz!"

Bu durum enteresandı. Nora abisiyle iyi geçindikleri hayatların yalnızca Labirentler'e hiç katılmadığı hayatlar olduğunu sanmıştı (ve yüzmeye devam ettiği hayatın aksine, bu hayatta Ash'le kahve içtiği günün öncesinde Labirentler olayı çoktan yaşanmıştı). Böylece teorisi çökmüş oluyordu. Nora ilişkilerindeki kayıp halkanın belki de tatlı Molly olduğunu düşünmeden edemedi. Abisiyle aralarındaki buzlar bu küçük kızın sayesinde çözülmüştü belki.

"Deden, anneannen ya da babaannen var mı?"

"Bir tek Sal Babaannem var."

Nora kendi annesiyle babasının nasıl öldüğünü merak etti ama o an bunu soramazdı.

"Sen mutlu musun? Ayıları düşünmediğin zamanlarda yani?"

"Mutluyum bence."

"Anneyle baba mutlu mu?"

"Evet," dedi Molly usulca. "Bazen. Sen yoğun değilken!"

"Birlikte çok eğleniyor muyuz?"

Molly gözlerini ovuşturdu. "Evet?"

"Beslediğimiz hayvan var mı?"

"Evet. Platon."

"Platon kim?"

"Köpeğimiz."

"Platon ne cins bir köpek?"

Nora bu soruya cevap alamadı çünkü Molly uykuya dalmıştı. Nora da oracığa, halının üstüne uzanıp gözlerini yumdu.

Yüzünün yalanmasıyla uyandı.

Onu gördüğü için duyduğu sevinç ya da heyecanla kuyruk sallayan, gözlerinin içi gülen bir labrador.

"Platon?" diye sordu uykulu bir sesle.

Platon, *Benim*, dercesine kuyruğunu salladı.

Sabah olmuştu. Pencereden içeri gün ışığı dolmuştu. Pelüş oyuncaklar -aralarında o panda ve Nora'nın gece gördüğü fil de vardı- yerlere saçılmıştı. Molly yoktu. Merdivenden yukarı çıkan -Molly'den daha ağır- birinin ayak sesleri duyuldu.

Nora (kök yaşamından hatırladığı) bosbol bir Cure tişörtü ve (ilk kez gördüğü) ekose pijama altıyla yerde uyuduktan sonra berbat göründüğünü bilerek doğrulup oturdu. Ellerini götürdüğü yüzü yerde yatmaktan çizgi çizgi olmuştu, (bu hayatında daha uzun kesimli olan) saçları kirli ve bakımsız gibiydi. Hem her gece birlikte yattığı hem de hiç birlikte yatmadığı adam gelinceye kadar, iki saniye içinde verebileceği kadar çekidüzen verdi kendine. Deyim yerindeyse, Schrödinger'in kocasıyla karşılaşacaktı.

Sonra adam ansızın kapıda beliriverdi.

Mükemmel Hayat

Baba olmak Ash'in leyleğimsi ve çocuksu yakışıklılığından fazla bir şey eksiltmemişti. Bilakis, Nora'nın kapısını çaldığı zamankinden daha da yakışıklı görünüyordu ve üstünde o zaman olduğu gibi koşu giysileri vardı; ama bunlar daha şık, daha pahalı görünüyordu, koluna da akıllı saat gibi bir şey takmıştı.

Ash ellerinde birini Nora'ya getirdiği iki bardak kahveyle durmuş gülümsüyordu. İlkinden sonra birlikte kaç kahve daha içmişlerdi kim bilir.

"Hah, sağ ol."

"Olamaz, Nor, sen gece burada mı uyudun?" diye sordu Ash.

Nor.

"Sayılır. Aslında bizim odaya dönecektim ama Molly çok huzursuz olduğu için onu sakinleştirmek zorunda kaldım, sonra da yorgunluktan yerimden kıpırdayamadım."

"Olamaz. Çok özür dilerim. Molly'yi hiç duymamışım." Ash cidden üzgün görünüyordu. "Galiba benim suçum. Dün işe gitmeden önce YouTube'dan birkaç ayı videosu izletmiştim."

"Sorun değil."

"Neyse, ben Platon'u yürüyüşe çıkardım. Öğlene kadar hastanede olmam gerekmiyor. İşe geç başlayacağım. Bugün kütüphaneye gitmek istiyor musun hâlâ?"

"Ah. Bilmem ki. Bugün gitmesem de olur bence."

"Tamam, peki, Molly'ye kahvaltısını ettirdim, okula da ben bırakacağım."

"Molly'yi ben götürebilirim," dedi Nora. "Yoğun bir gün olacaksa."

"Yok, değil. Şimdilik bir safrakesesi, bir de pankreas var. Bir koşu girip çıkmış gibi olacağım."

"Tabii. Evet. Doğru. Pazar günkü yarı maraton için."

"Efendim?"

"Yok bir şey. Boş ver," dedi Nora. "Yerde uyumaktan beynim uyuştu herhalde."

"Tamamdır. Bu arada, kardeşim aradı. Kew Bahçeleri takviminin resimlerini yapmasını istemişler. Bir sürü çiçek böcek."

Ash gülümsedi. Nora'nın hiç görmediği kardeşi için cidden mutlu görünüyordu. Nora'nın içinden kedisi öldüğünde o kadar iyi davrandığı için Ash'e teşekkür etmek geliyordu ama bunu yapamayacağı için yalnızca, "Teşekkür ederim," demekle yetindi.

"Ne için?"

"Ne bileyim işte, her şey için."

"Ha. İyi peki."

"Çok teşekkürler."

Ash başını salladı. "Çok tatlısın. Neyse, koşu zamanı."

Ash kahvesini sonuna kadar içip gözden kayboldu. Nora odayı gözden geçirerek yepyeni bilgileri en ince detayına kadar aklına kaydetti. Hayatının yapbozuna ait parçalarmış gibi, her bir pelüş oyuncağı, kitabı, prizi.

Bir saat sonra, babası Molly'yi anaokuluna bırakırken, Nora da her seferinde yaptığı şeyi yapmaya başladı. E-postaları ile sosyal medya hesaplarına baktı. Bu hayatında sosyal medyayla arasının iyi olmayışı her zamanki gibi iyiye işaretti ama gelen e-postaların haddi hesabı yoktu. Bu mesajlardan anladığı kadarıyla derslere ara vermeyi düşünmekle kalmamış, resmi olarak vermişti bile. Henry David Thoreau ve günümüzdeki çevreci hareketle bağlantısı üstüne bir kitap yazmak için hakkını kullanarak uzun bir ücretli izin almıştı. Araştırma bursu sayesinde, o yıl ileriki bir tarihte Massachusetts, Concord'daki Walden Gölü'ne gitmeyi planlıyordu.

Durum gayet iyiydi.

Sinirlerini bozacak denli iyiydi.

İyi bir kasabadaki iyi bir evde iyi bir adamla ve güzel kızıyla birlikte iyi bir hayat. Her yerden iyilik fışkırıyordu. Gün boyu okuyup araştırmalar yapabileceği ve hayatta en sevdiği felsefeciyle ilgili bir şeyler yazabileceği bir hayattaydı.

"Süper," dedi köpeğe. "Değil mi?"

Platon kayıtsızca esnedi.

Labrador çok rahat görünen kanepenin üstünden onu izlerken Nora bu kez evi keşfe çıktı. Salon çok genişti. Ayakları yumuşacık halıya gömülüyordu.

Beyaz yer döşemesi, televizyon, döküm odun sobası, elektrikli piyano, şarja takılı iki tane yepyeni dizüstü bilgisayar, maun konsolun üstünde gösterişli bir satranç takımı, düzenli kitaplıklar. Bir köşede duran harika bir gitar. Nora "Gece Mavisi" elektro akustik Fender Malibu'yu görür görmez tanıdı. Tel Teorisi'nde çalıştığı son hafta gitarın aynısından bir tane satmıştı.

Salonun duvarlarında benek benek görünen çerçeveli fotoğraflar vardı. Ash'e benzeyen -herhalde kız kardeşiydi- bir kadın ve yanında çocuklar. Öbür tarafa göçmüş annesiyle babasının düğün günü çekilmiş eski bir resmi, bir de Ash'le ikisinin düğün günü çekilmiş resimleri. Nora arkalarda duran abisini gördü. Platon'un bir fotoğrafı. Bir de bebek resmi, herhalde Molly'nin bebekliğiydi.

Nora kitaplara göz attı. Birkaç yoga kitabı vardı ama kök yaşamındaki ikinci el kitaplar değil. Birkaç tıp kitabı. İkisini de üniversiteden beri sakladığı, Bertrand Russell'ın *Batı Felsefesi Tarihi*'ni ve Henry David Thoureau'nun *Walden*'ını hatırladı. Yine tanıdık gelen bir *Jeolojinin Esasları* kitabı. Thoreau'yla ilgili çok kitap vardı. Platon'un *Devlet*'i ve Hannah Arendt'in yazdığı *Totalitarizmin Kaynakları* da kök yaşamında sahip olduğu kitaplardı ama bu baskılar farklıydı. Julia Kristeva, Judith Butler ve Chimamanda Ngozi Adichie gibi insanların Nora'yı çok entelektüel gösterecek kitapları da vardı. Doğu felsefesine dair hiç okumadığı çok fazla kitap gören Nora bu

hayatta kalacak olursa -ki kalmamak için bir neden göremiyordu- Cambridge'de yeniden ders vermeye başlamadan önce bütün bu kitapları okuyabileceğinden emin olamadı.

Romanlar, birkaç Dickens, *Sırça Fanus*, teknoloji manyaklarının seveceği türden birkaç popüler bilim kitabı, Ralph Waldo Emerson'ın *Doğa*'sı ile Rachel Carson'ın *Sessiz Bahar*'ı, iklim değişikliğiyle ilgili şeyler ve *Kutup Hayalleri: Kuzey Kutbu'nda Hayal Gücü ve Tutku*[*] diye ciltli, kapkalın bir kitap.

Nora'nın bu kadar kültürlü olduğu bir hayatı, belki de yoktu. Böyle olunca, insan Cambridge'de lisansüstü yapıp en sevdiği felsefeciyle ilgili kitap yazmak için bir yıl ücretli izin alabiliyordu demek.

"Beni çok etkileyici buluyorsun," dedi köpeğe. "İtiraf et."

Bir yığın nota kitabı da vardı; Nora en üsttekinin Ash'in kahve içmeyi teklif ettiği gün aldığı Simon & Garfunkel notaları olduğunu görerek gülümsedi. Orta sehpanın üstünde İspanyol manzaralarının fotoğraflarıyla dolu, parlak gömlekli, ciltli ve güzel bir kitap, kanepenin üstünde de *Bitki ve Çiçek Ansiklopedisi*[**] diye bir şey duruyordu.

Dergiliğin içinde de kapağında kara delik resmi olan sayıdan, yepyeni bir *National Geographic* vardı.

Duvarda bir resim asılıydı. Barselona'daki müzeden alınmış bir Miró baskısı.

"Ash'le birlikte Barselona'ya da mı gittik, Platon?" Nora Gotik mahallenin sokaklarında birlikte el ele gezindiklerini, bir bara girip Rioja şarabıyla birlikte *tapas* yediklerini hayal edebiliyordu.

Kitaplıkların karşısındaki duvarda bir ayna vardı. Süslemeli beyaz çerçevesi olan geniş bir ayna. Farklı hayatlarında çok farklı görünmesi artık Nora'yı şaşırtmıyordu. O âna dek her şekil ve şemaile girmiş, saçlarını kestirmediği model kalmamıştı. Bu hayatta gayet *hoş* görünüyordu. Aynada gördüğü kişi, arkadaş olmak isteyeceği biriydi. Olimpiyat şampiyonuna, rock stara ya da Cirque de Soleil'de

[*] *Arctic Dreams: Imagination and Desire in a Northern Landscape.*

[**] *The Encyclopedia of Plants and Flowers.*

akrobatlık yapan birine benzemiyor, dış görünümüne bakılınca, iyi yaşayan birine benziyordu. Kim olduğunu ve niçin yaşadığını kafasında belli belirsiz de olsa netleştirmiş bir yetişkin gibi görünüyordu. Saçları kısaydı ama dikkat çekecek kadar kısacık bir model de değildi ve cildi ya beslenme düzeni sayesinde, ya kırmızı şarabı abartmayıp spor yaptığı için ya da banyoda gördüğü, kök yaşamında aldıklarından çok daha pahalı olan yüz temizleyicilerin ve nemlendiricilerin sayesinde daha sağlıklı görünüyordu.

"Evet," dedi Platon'a. "Güzel hayat, değil mi?"

Görünüşe göre, Platon da aynı fikirdeydi.

Evrenle Daha Derin Bir Bağ Kurmak Adına Çıkılan Spiritüel Yolculuk

Nora mutfaktaki ilaç dolabını bulup ibuprofen ve Calpol gibi şeylerin, yara bantlarının, multi vitaminlerin, dizliklerin falan arasında antidepresan aradı ama bulamadı.

Belki de buydu işte. Gitmeyip kalacağı hayatı nihayet bulmuştu belki. Seçeceği hayatı. Kütüphaneye iade etmeyeceği.

Burada mutlu olabilirim.

Bir süre sonra, duştayken, vücudunda yara izi olup olmadığına baktı. Hiç dövmesi yoktu ama bir iz vardı. Kendi yaptığı bir şey değil, ameliyat izine benzeyen bir şey; göbek deliğinin altındaki yatay, uzun, incecik bir çizgi. Daha önce de sezaryen izi görmüştü ve başparmağını izin üzerinden geçirirken, bu hayatta kalsa bile bu geç kalmışlığı asla telafi edemeyeceğini düşündü.

Ash, Molly'yi okula bıraktıktan sonra eve döndü.

Nora ona çıplak görünmemek için çabucak giyindi.

Birlikte kahvaltı ettiler. Mutfaktaki masada oturup telefonlarından o günkü haberlere bakarak kızarmış ekşi mayalı ekmeklerini yerken evliliğin canlı teyidi gibiydiler.

Sonra Ash hastaneye gitti, Nora da bütün gün Thoreau kitabının üstünde çalışacağını söyleyerek evde kaldı. Yazmaya başladığı kitabı okuyup çoktan 42.729 gibi etkileyici bir sözcük sayısına ulaştığını gördü ve tekrar ekmek kızartıp yedikten sonra Molly'yi okuldan aldı.

Molly ördekleri beslemek için "her günkü gibi" parka gitmek isteyince, Nora yolu Google Haritalar'dan bulduğunu sezdirmeden onu parka götürdü.

Kolları ağrıyıncaya kadar kızını salıncakta salladı, kaydıraklardan onunla birlikte kayıp kocaman metal tünellerde onun peşinde emekledi. Sonra -yanlarında bir kutu yulaf ezmesi getirmişlerdi (Nora'nın anladığı kadarıyla hep yaptıkları bir şeydi bu)- göle yulaf atarak ördekleri beslediler. Sonra da Molly ile birlikte televizyon izledi, kızına akşam yemeğini yedirip yatırarak bir masal okudu ve Ash ancak bütün bunlar olduktan sonra geldi. Ash geldikten sonra kapıyı çalan biri içeri girmeye çalıştı ve Nora kapıyı adamın suratına kapadı.

"Nora?"

"Efendim?"

"Adam'a neden öyle garip davrandın?"

"Ne?"

"Biraz bozuldu bence."

"Nasıl yani?"

"Ona yabancı gibi davrandın."

"Ha." Nora gülümsedi. "Pardon."

"Adam üç yıldır komşumuz. Göller Bölgesi'nde yaptığımız kampa Hannah'yla o da geldi."

"Evet. Biliyorum. Tabii ki."

"Onu içeri sokmamaya çalışır gibiydin. Hırsızmış gibi davrandın."

"Öyle mi?"

"Kapıyı yüzüne kapadın."

"Kapıyı kapadım. Ama yüzüne değil. Yani yüzü de oradaydı, evet. Haliyle. Sadece istediği zaman eve dalmayı âdet haline getirmesini istemiyorum."

"Hortumu geri getirmişti."

"Ha, evet. Neyse ne, hortuma ihtiyacımız yok. Hortumlar çevreyi kirletiyor."

"Sen iyi misin?"

"Neden olmayayım ki?"

"Beni korkutuyorsun..."

Fakat genel olarak her şey iyi gitti ve Nora her gece gözlerini kütüphanede açacağını düşünerek uyuyup yine aynı yatakta uyandı.

Bir gün yoga dersinden sonra Cam Nehri'nin kenarında oturup Thoreau'yu yeniden okudu. Sonraki gün bir gündüz programında Ryan Bailey ile *Son Fırsat Meyhanesi 2*'nin setinde yapılan bir söyleşiyi izledi ve Ryan "romantizme kapılıp bir yuva kurmaktansa, evrenle daha derin bir bağ kurabilmek adına spiritüel bir yolculuğa çıkmayı" tercih ettiğini söyledi.

Izzy'nin balina fotoğrafları gelince, Nora Whatsapp'tan ona mesaj atıp Avustralya'daki bir araba kazasıyla ilgili korkunç bir haber okuduğunu söyleyerek Izzy'ye her zaman dikkatli araba süreceğine dair yemin ettirdi.

Dan'in bu hayatta neler yaptığını hiç merak etmeyişi Nora'nın içini rahatlattı. Ash'le birlikte olduğu için öyle minnettardı ki. Daha doğrusu, daha açık anlatılacak olursa, Ash çok tatlı olduğu ve birlikte çok gülüp eğlendikleri, sevgi dolu bir hayatları olduğu için minnettar olduğunu zannediyordu.

Ash uzun saatler boyunca çalışıyordu ama kan ter, stres ve safrakeseleri içinde geçen günlerin ardından bile, evde olduğu zamanlarda onunla birlikte zaman geçirmek güzeldi. Ayrıca biraz inek bir tipti. Köpeği gezdirirken sokakta gördüğü bütün yaşlılara "Günaydın," diyor, kimileri onu duymazdan geliyordu. Ash radyoda çalan şarkılara eşlik ediyordu. Uykusuz kalmayı çoğu zaman dert etmiyordu. Ertesi gün ameliyatı olsa bile Molly ile birlikte gece mesaisi yapmak onun için sorun değildi.

Bazı bilgiler vererek Molly'nin midesini kaldırmaya bayılıyor -mide zarı dört günde bir yenilenir, kulak kiri de bir çeşit terdir, kirpiklerinde akar denen yaratıklar yaşıyor!- ve durmadan hınzırlık yapıyordu. Bir seferinde (ilk cumartesi, ördekli gölde, Molly'nin duyabileceği bir mesafedeyken) oradan geçen hiç tanımadığı birine erkek ördeklerin tirbuşon gibi penisleri olduğunu söylemişti.

Eve yemek yapabilecek kadar erken döndüğü akşamlarda müthiş bir mercimek lapası ya da gayet leziz bir penne arabbiata yapıyor, yaptığı bütün yemeklere bir baş sarımsak koymayı ihmal etmiyordu. Ama Molly kesinlikle haklıydı: Ash'in sanatsal yetenekleri

içinde müzik yoktu. Hatta gitar eşliğinde "The Sound of Silence"ı* söylediğinde, Nora suçluluk duyguları içerisinde şarkının adını hayata geçirmesi gerektiğini düşünüyordu.

Başka bir deyişle, Ash çok salak bir şeydi; her gün hayat kurtaran bir salaktı ama salak bir şeydi işte. Bu durum Nora'ya uyuyordu. Nora salakları severdi, kendini de salak bulurdu ve yeni yeni tanımaya başladığı bir adamın karısı olmanın *tuhaflığıyla* biraz da bu sayede baş edebiliyordu.

Bu hayat iyi, diye düşünüyordu Nora her gün defalarca.

Evet, anne olmak yorucuydu ama Molly, en azından gündüz saatlerinde, çok tatlı bir kızdı. Hatta Nora onun okulda değil, evde olmasını tercih ediyordu çünkü gayet sorunsuz ilerleyen hayatına bu sayede biraz heyecan katılmış oluyordu. Nora'nın ne ilişkilerinde, ne işinde ne de mali durumunda bir sorun vardı.

Minnet duyacağı çok fazla şey vardı.

Kaçınılmaz olarak, ne yapacağını bilemediği anlar da yaşanıyordu. Repliklerini bilmediği bir oyunda oynadığı hissi çok tanıdıktı.

"Bir şey mi var?" diye sordu bir gece Ash'e.

"Yok da..." Ash yüzünde o tatlı gülüşü, gözlerinde sorgulayan yoğun bakışlarla ona baktı. "Ne bileyim. Yıldönümümüzün yaklaştığını unuttun. Görmediğin filmleri gördüğünü zannediyorsun. Ya da tam tersi. Bisikletin olduğunu hatırlamıyorsun. Tabakların yerini hatırlamıyorsun. Durmadan benim terliklerimi giyiyorsun. Yatakta benim tarafımda yatıyorsun."

"Aman, sen de, Ash," dedi Nora, gereğinden biraz fazla gergin bir tavırla. "Üç ayı tarafından sorguya çekilir gibiyim."

"Yalnızca kaygılıyım..."

"Ben iyiyim. Yalnızca, biliyorsun işte, araştırmaların içinde kayboldum. Ormanların içinde yolumu kaybettim biraz. Thoreau'nun ormanlarında."

*

* Sessizliğin Sesi.

Nora bu gibi anlarda, Gece Yarısı Kütüphanesi'ne dönse daha iyi olacağını düşünüyordu. Zaman zaman oraya ilk gidişinde Bayan Elm'in söylediklerini hatırlıyordu. *Bir hayatı yaşamayı cidden çok istersen, kaygılanmana gerek yok... O hayatı yaşamayı istediğin, yürekten istediğin an, şu an kafanın içinde olanlar, Gece Yarısı Kütüphanesi de dahil, sonunda belli belirsiz ve soyut, anı bile denemeyecek bir anıya dönüşür.*

O zaman akla şu soru geliyordu: Mükemmel hayat buysa, kütüphaneyi neden hâlâ unutmamıştı?

Unutmak ne kadar sürerdi?

Arada bir, hiç neden yokken, hafif bir depresyonun, etrafında sinsice gezindiğini hissediyordu ama kök yaşamındaki, hatta birçok yaşamındaki ağır depresyonla kıyaslanamayacak bir şeydi bu. Hafif bir nezleyi zatürreeyle kıyaslamak gibi olurdu. Tel Teorisi'ndeki işinden çıkarıldığı gün kendini ne kadar kötü, umutsuz hissettiğini, o yalnızlık hissini ve çılgınca yok olma isteğini düşündüğünde, *yanına bile* yaklaşamıyordu.

Her gün gözlerini yine bu hayata açacağını düşünerek yatıyordu çünkü -her şey hesaba katıldığında, diğerlerine kıyasla- deneyimlediği en iyi hayat buydu. Hatta o hayatta kalacağını belli belirsiz düşünerek kolayca uyumaktan, kalamama korkusuyla uyumakta zorlanmaya geçmişti.

Yine de her gece uyuyor ve her gün aynı yatakta uyanıyordu. Bazen de halının üstünde. Ama o zorlu görevi Ash'le paylaşıyorlardı ve Molly kâbuslarla baş etmeyi öğrendikçe yatakta uyandığı günlerin sayısı da artıyordu.

Tuhaf durumlar da yaşanıyordu tabii. Nora evde neyin nasıl yapıldığını, neyin nerede olduğunu bilmediği için Ash zaman zaman doktora görünse iyi olabileceğini söylüyordu. Nora ilk başlarda onunla seks yapmaktan kaçındı ama bir gece oluverdi ve sonradan onu bu şekilde aldattığı için kendini suçlu hissetti.

Sevişme sonrasının sessizliği içinde, bir süre karanlıkta yattılar ama Nora konuyu açmadan duramadı. Nabız yoklamak zorundaydı.

"Ash," dedi.

"Efendim?"

"Paralel evrenler teorisine inanıyor musun?"

Ash'in yüzünün gerilerek tebessüm moduna geçtiğini gördü. Bu tam ona göre bir sohbet konusuydu. "Evet, inanıyorum galiba."

"Ben de. Yani, sonuçta bilim söylüyor, değil mi? Bilimkurgu hastası bir fizikçinin, 'Hey, paralel evrenler süper. Onlarla ilgili bir teori oluşturmalıyız,' deyip ortaya attığı bir şey değil."

"Evet," dedi Ash. "Bilim, süper görünen şeylere itimat etmez. Bilimkurgu kokan şeylere de. Bilim insanlarının çoğu şüphecidir."

"Aynen öyle ve buna rağmen fizikçiler paralel evrenlere inanıyor."

"Çünkü bilim bunu gerektiriyor, değil mi? Kuantum mekaniği ve sicim teorisi, çoklu evrenler olması gerektiğini apaçık gösteriyor. Hem de çok fazla sayıda evren olduğunu."

"Peki sana başka hayatlarımı da denediğimi ve galiba bu hayatta karar kılacağımı söylesem, ne derdin?"

"Delirdiğini düşünürdüm. Ama yine de seni severdim."

"Ama denedim. Ben birçok hayatı deneyimledim."

Ash gülümsedi. "Süpermiş. Beni bir kez daha öptüğün bir hayat var mı peki?"

"Ölen kedimi gömdüğün bir hayat var."

Ash güldü. "Çok iyiydi, Nor. Sayende kendimi normal biri gibi hissediyorum."

Ve konu burada kapandı.

Hayatta ne kadar dürüst olursan ol, insanların ancak kendi gerçekliklerine en yakın olan şeyleri görebildiğini Nora artık anlamıştı. Thoreau'nun dediği gibi: "Neye baktığın değil, ne gördüğün önemlidir." Ash de yalnızca âşık olup evlendiği Nora'yı görebiliyordu ve bir bakıma, o da o Nora'ya dönüşüyordu.

Hammersmith

Sömestr tatilinde, Molly'nin okula gitmediği ve Ash'in de hastaneye gitmeyeceği bir salı günü trene atlayıp Londra'ya, Nora'nın abisiyle Ewan'ın Hammersmith'teki evine gittiler.

Joe iyi görünüyordu. Kocası da aynı Nora'nın olimpiyat şampiyonu olduğu hayatında abisinin telefonunda gördüğü fotoğraftaki gibiydi. Joe'yla Ewan mahalledeki spor salonunda, *cross training* yaparken tanışmışlardı. Joe bu hayatta ses mühendisliği yaparken, Ewan da –tam adı Dr. Ewang Langford'dı– Royal Marsden Hastanesi'nde radyoloji uzmanıydı ve Ash'le ikisinin hastanelerle ilgili dertleşecek çok şeyi vardı.

Joe'yla Ewan, Molly'ye çok iyi davranıp Panda'nın neler yaptığına dair detaylı sorular sordular. Sonra Joe sarımsaklı, brokolili nefis bir makarna yaptı.

"İçimdeki Puglia'lınm marifeti," dedi Nora'ya. "Ailemizden bu kadarını miras alalım bari."

Nora İtalyan dedelerini, adamcağızın London Brick Company'nin Bedford'da olduğunu öğrenince neler hissetmiş olabileceğini düşündü. Cidden hayal kırıklığına mı uğramıştı acaba? Yoksa boş verip yeni hayatın tadını çıkarmaya mı bakmıştı? Dedelerinin *cidden* Londra'ya gittiği ve daha ilk gün Piccadilly Circus'ta çift katlı bir otobüsün altında kaldığı bir hayatı da mutlaka vardı.

Joe'yla Ewan'ın mutfağında dopdolu bir şaraplık vardı ve Nora şaraplardan birinin California şirazından üretilmiş bir Buena Vista şarabı olduğunu gördü. Etiketin altındaki iki imzayı görünce tüyleri ürperdi: Alicia ve Eduardo Martinez. Eduardo'nun bu hayatta da gayet mutlu olduğunu hissederek gülümsedi. Bir an için Alicia'nın

kim olduğunu, nasıl bir tip olduğunu merak etti. Oradaki gün batımları müthişti, en azından.

"Sen iyi misin?" diye sordu Ash, Nora dalgın dalgın etikete bakarken.

"Evet, iyiyim. Yalnızca... iyi bir şaraba benziyor."

"Benim en sevdiğim şarap olduğu kesin," dedi Ewan. "Çok iyi bir şarap. Açsak mı?"

"Bilmem ki," dedi Nora. "Siz zaten içecekseniz, olabilir."

"Ben içmeyeceğim," dedi Joe. "Son zamanlarda biraz abarttım da. Ufak bir ara verdim."

Ewan da, "Abin için nasıldır bilirsin," diyerek Joe'nun yanağına bir öpücük kondurdu. "Ya hep ya hiç."

"Ah, tabii. Bilmez miyim."

Ewan tirbuşonu almıştı bile. "Bugün işte canım çıktı. Başka içen yoksa ben bütün şişeyi bir dikişte bitirebilirim."

"Ben içerim," dedi Ash.

"Ben böyle iyiyim," dedi Nora, onu oteldeki VIP salonunda son görüşünde, abisinin alkolik olduğunu itiraf edişini hatırlayarak.

Molly için resimli bir kitap buldular ve Nora onunla birlikte kanepeye oturup kızına kitap okudu.

Gece böylece devam etti. Haberlerden, müzikten, filmlerden söz edildi. Joe'yla Ewan *Son Fırsat*'ı oldukça beğenmişti.

Nora bir süre sonra popüler kültürün güvenli sularından çark edip lafı hiç dolandırmadan abisine bir soru sorarak herkesi şaşırttı.

"Bana kızdığın oluyor mu hiç? Yani gruptan çıktığım için?"

"O yıllar önceydi, kardeşim. Artık köprünün altından çok sular aktı."

"Ama rock star olmayı çok istiyordun."

"Oldu zaten," dedi Ewan gülerek. "Ama bir tek benim rock starım."

"Seni yüzüstü bırakmış gibi hissediyorum kendimi, Joe."

"Hayır, hiç gerek yok... Ben de sana haksızlık etmiş gibi hissediyorum. Çünkü tam bir salak gibi davrandım... Bir dönem sana korkunç şeyler yaptım."

Nora bu sözleri duyunca kendini yıllardır beklediği bir ilacı içmiş gibi hissetti. Ancak, "Boş ver, gitsin," demeyi becerebildi.

"Ewan'la tanışmadan önce psikolojik sorunlar konusunda çok cahildim. Panik atağın uydurmasyon bir şey olduğunu sanıyordum... Yani istesen halledemeyeceğin bir şey değildi. *Aklını başına topla kızım*, diye düşünüyordum. Ne kadar gerçek bir şey olduğunu ancak Ewan'da da başlayınca anladım."

"Sorun yalnızca panik atak değildi. Kendimi oraya ait hissetmedim. Ne bileyim... Neyse ne, bence bu hayatta..." Nora'nın *öldüğün hayattan* demesine ramak kaldı. "... gruptayken olacağından daha mutlusun."

Abisi gülümseyerek Ewan'a baktı. Nora abisinin ona inandığını hiç sanmıyordu ama –artık çok iyi bildiği gibi– bazı gerçekleri görebilmenin imkânsız olduğunu da kabullenmek zorundaydı.

Üç Tekerli Bisiklet

Haftalar geçerken, Nora inanılmaz bir şey olduğunu fark etti.

Hayatıyla ilgili, gerçekte hiç yaşamadığı bazı şeyleri hatırlamaya başlamıştı.

Mesela bir gün kök yaşamında hiç tanımadığı biri -üniversitede birlikte okuduğu ve ders verdiği bir arkadaşı- arayıp öğle yemeğine çıkmayı teklif etti. Telefonun ekranında "Lara" adı belirince, Nora'nın aklına bir isim geldi -"Lara Bryan"- ve Lara'yı bütünüyle gözünde canlandırabildiği gibi, hem Mo diye bir partnerinin olduğunu hem de ikisinin Aldous adında bir bebekleri olduğunu bir şekilde biliverdi. Yemeğe çıktıklarında da bütün bildikleri doğru çıktı.

Dejavuya benzeyen bu durumu gitgide daha sık yaşamaya başladı. Evet, arada bir çam devirdiği de oluyordu tabii; Ash'in astımlı olduğunu (astımım koşarak kontrol altında tutmaya çalıştığını) unutması gibi:

"Ne zamandır var?"

"Yedi yaşından beri."

"Ha, evet, doğru ya. Ben egzama dediğini sanmıştım."

"Sen iyi misin, Nora?"

"Evet. Tabii ki iyiyim. Öğlen yemekte Lara'yla biraz şarap içtik de, biraz sersem gibiyim sadece."

Fakat bu garip durumların arası da gitgide açıldı. Her geçen gün yapbozun bir parçasıydı ve resim tamamlandıkça eksik parçaların neye benzediğini anlamak kolaylaşıyordu sanki.

Öteki yaşamların hepsinde sürekli ipucu bulmaya çalışıp kendini rol yapar gibi hissederken, bu hayatta gevşedikçe her şeyin ona kendiliğinden gelmeye başladığını görüyordu.

Molly ile birlikte zaman geçirmeyi de çok sevmişti Nora.

Odasında oynarken yaşattığı o tatlı anarşi, Nora'nın masal okuma zamanında *Çaya Gelen Kaplan* gibi basit ve müthiş sihirli masallar eşliğinde ya da bahçede onunla birlikteyken hissettiği o derin bağ.

"Bana bak, anne," dedi Molly, bir cumartesi sabahı üç tekerli bisikletini sürerken. "Anne. Bak! İzliyor musun?"

"Çok iyi, Molly. Güzel sürüyorsun."

"Anne, bak! Nasıl hızlandım!"

"Yaşa Molly!"

Derken bisikletin ön tekeri çimenlerin üstünden kayıp bir çiçek tarhının içine giriverdi. Molly bisikletten düşüp başını ufak bir kayaya çarptı. Nora hemen koşup kızını kaldırarak başına baktı. Molly resmen yaralanmış, alnı sıyrılmıştı ve sıyrılan yerden kan akıyordu ama çenesi titrediği halde acısını göstermek istemiyordu.

"İyiyim ben," dedi usulca, porselen kırılganlığındaki bir sesle. "İyiyim. İyiyim. İyiyim. İyiyim." Her "iyiyim" ile birlikte ağlamaya biraz daha yaklaşıyor, bumerang gibi dönüp tekrar sakinleşiyordu. Geceleri ayılardan korkmasına rağmen, Molly'de Nora'yı hayran bırakan ve ona esin kaynağı olan bir direnme gücü vardı. Bu küçük insan ondan çıkmıştı, bir bakıma ondan bir parça sayılırdı ve eğer kızında gizli bir güç varsa, belki Nora'da da vardı.

Nora kızına sarıldı. "Yok bir şey, tatlım... Cesur kızım benim. Yok bir şey. Şimdi nasıl, bir tanem?"

"İyi. Tatildeki gibi oldu."

"Tatildeki gibi mi?"

"Evet, anne..." dedi Molly, Nora'nın hatırlamayışına biraz bozulmuş gibi. "Kaydırak."

"Ha, evet, tabii. Kaydırak. Evet. Çok aptalım. Aptal annecik."

Nora ansızın içinde bir şey hissetti. Kutuptaki o adada ayıyla karşı karşıya geldiğinde hissettiği kadar gerçek bir korku.

Hissettiği şey yüzünden duyduğu bir korku.

Sevgi yüzünden.

İnsan en iyi lokantalarda yemek yiyebilirdi, bütün hazlardan payına düşeni fazla fazla alabilirdi, São Paulo'da sahneye çıkıp yirmi

bin kişiye şarkı söyleyebilirdi, gelmiş geçmiş en büyük alkış sağanağına tutulabilirdi, dünyanın öteki ucuna gidebilirdi, internette milyonlarca takipçiye sahip olabilirdi, olimpiyat madalyası kazanabilirdi ama sevgi olmadan hiçbirinin anlamı yoktu.

Nora kök yaşamını düşündüğünde, esas sorunun, onu kırılgan yapan şeyin aslında sevgi eksikliği olduğunu anladı. O hayatta abisi bile onu istemiyordu. Volts ölünce kimsesi kalmamıştı. Ne o kimseyi sevmiş, ne de sevilmişti. Kendi içi de, hayatı da bomboştu; yalnızca umutsuzluğu hissedebilen bir robot misali oradan oraya gidip normal bir insan gibi davranıyordu. Yalnızca en temel gereksinimlerini karşılıyordu.

Ama orada, Cambridge'deki o bahçede, sevginin gücünü, birilerini gerçekten önemsemenin ve onların da seni önemsemesinin müthiş gücünü hissetmişti. Evet, annesiyle babası bu hayatta ölmüşlerdi ama Molly vardı, Ash vardı, Joe vardı. Düştüğünde onu tutacak bir sevgi ağı vardı.

Yine de derinlerde bir yerde yakında her şeyin biteceğini hissediyordu. Bu hayat kusursuz olsa da, doğruluğun içinde bir yanlışlık olduğunu seziyordu. Doğruluğun ta kendisi olduğu için düzeltilemeyecek bir yanlışlıktı bu. Bu hayattaki her şey doğruydu ama oraya hak ederek gelmemişti. Senaryoya filmin ortasında girmişti. Kütüphanedeki kitabı seçen oydu ama doğruyu söylemek gerekirse, kitabın sahibi o değildi. Kendi hayatını bir camın ardından izler gibiydi. Artık kendini bir sahtekâr gibi hissetmeye başlamıştı. Bunun *kendi* hayatı olmasını istiyordu. Gerçek hayatı olmasını istiyordu. Ama değildi ve keşke bu gerçeği unutabilseydi. Unutabilmeyi çok isterdi.

"Ağlıyor musun, anne?"

"Hayır, Molly, hayır. Yok bir şey. Annecik iyi."

"Ağlıyorsun sanki."

"Haydi gel, seni temizleyelim..."

*

Sonradan, Molly orman hayvanlarının olduğu bir yapbozun parçalarını birleştirirken, Nora da kanepede oturarak Platon'un, kucağında duran o sıcacık, ağır başını okşuyordu. Maun konsolun üstündeki gösterişli satranç takımına bakıyordu.

Yavaş yavaş beliren bir fikri aklından kovdu. Ama fikir yeniden belirdi.

Ash gelir gelmez, Bedford'dan eski bir arkadaşını görmek istediğini ve birkaç saat sonra döneceğini söyleyerek evden çıktı.

Artık Burada Değil

Nora Oak Leaf Huzur ve Bakımevi'ne girer girmez, resepsiyona gitmeden önce gördüğü çelimsiz, gözlüklü ve yaşlı adamı tanıdı. Adamla dünyadan bezmiş gibi görünen bir hemşire arasında biraz hararetli bir konuşma geçiyordu. Hemşire canlı bir iç çekiş gibiydi.

"Ben bahçeye çıkmak istiyorum," dedi ihtiyar.

"Üzgünüm," diyerek içini çekti hemşire. "Bahçe bugün gruba ayrıldı."

"Yalnızca bankta oturacağım. Gazetemi okuyacağım."

"Siz de bahçecilik etkinliğine katılsaydınız eğer—"

"Bahçecilik etkinliği falan istemiyorum. Dhavak'ı aramak istiyorum. Bu iş baştan yanlıştı."

Nora komşusuna ilaçlarını götürdüğünde, oğlu Dhavak'tan söz ettiğini hatırlıyordu. Galiba oğlu huzurevine gitmesi için baskı yapıyor, Bay Banerjee evde kalmakta ısrar ediyordu. "Hiçbir yolu yok mu yani—"

Bay Banerjee tam o anda Nora'nın gözlerini üstünde hissetti.

"Bay Banerjee?"

Adam şaşkın şaşkın Nora'ya baktı. "Merhaba? Siz kimsiniz?"

"Ben Nora. Tanışıyoruz ya. Nora Seed." Sonra da şaşkınlıktan ne diyeceğini bilemediği için şunları ekledi Nora: "Komşuyuz. Bancroft Bulvarı'ndan."

Bay Banerjee başını iki yana salladı. "Yanlışınız var, canım. Oradan üç yıl önce taşındım. Komşu olmadığımıza da eminim."

Hemşire başını eğip şaşkın bir köpek yavrusuna bakar gibi Bay Banerjee'ye baktı. "Belki de unutmuşsunuzdur."

Hata ettiğini anlayan Nora, "Yok," dedi çabucak. "Beyefendi haklı. Karıştırdım ben. Bazen geçmişi tam hatırlayamıyorum. Orada hiç oturmadım. Başka bir yerdi. Başka biriydi. Özür dilerim."

İkisi tartışmaya kaldıkları yerden devam ederken, Nora da Bay Banerjee'nin bahçesindeki süsenlerle yüksük otlarını düşündü.

"Buyurun?"

Nora resepsiyoniste döndü. Hafif bir İskoç aksanıyla konuşan, çopur tenli, kızıl saçlı, gözlüklü, mülayim bir adam.

Nora adama adını ve önceden aradığını söyledi.

Adam ilk başta tam anlayamadı.

"Mesaj mı bırakmıştınız?"

Nora'nın e-postasını ararken usulca bir şarkı mırıldandı.

"Evet ama telefondan. Uzun zaman ulaşmaya çalışıp ulaşamayınca bari mesaj bırakayım dedim. E-posta da atmıştım."

"Ha, tamam, anlaşıldı. Kusura bakmayın. Aileden birini mi görecektiniz?"

"Hayır," diyerek açıklamaya girişti Nora. "Aileden biri değilim. Eskiden tanıdığı biriyim sadece. Beni tanıyacaktır. Adı Bayan Elm." Nora Bayan Elm'in tam adını hatırlamaya çalıştı. "Pardon. Louise Elm. Nora geldi derseniz. Adım Nora Seed. Kendisi eskiden... Ben Hazeldene'de okurken kütüphanecimizdi. Biriyle görüşmek hoşuna gider diye düşündüm de."

Adam gözlerini bilgisayarından ayırıp çok da gizleyemediği bir şaşkınlıkla Nora'ya baktı. Nora ilk başta yanlış anladığını zannetti. Veya La Cantina'ya gittikleri o gece Dylan onu başka biriyle karıştırmıştı. Belki de bu hayattaki Bayan Elm o hayattakinden farklı şeyler yaşamıştı. Hayvan barınağında çalışma kararının Bayan Elm'in herhangi bir hayatını etkileyeceğini hiç zannetmese de. Bu imkânsızdı. Nora iki hayatta da okuldan mezun olduktan sonra kütüphaneciyle hiç görüşmemişti.

"Ne oldu?" diye sordu Nora resepsiyoniste.

"Size bunu söylemek zorunda kaldığım için çok üzgünüm ama Louise Elm artık burada değil."

"Nerede peki?"

"Bayan Elm... üç hafta önce ölmüş."

Nora önce bilgisayara yanlış girilmiş olabileceğini düşündü. "Emin misiniz?"

"Evet. Maalesef kesin bilgi."

"Yaa," dedi Nora. Ne diyeceğini, ne hissetmesi gerektiğini bilemedi. Evden çıkarken yanına aldığı çantaya baktı. Çantada Bayan Elm'le oynayıp birlikte zaman geçirmek için getirdiği satranç takımı vardı. "Üzgünüm. Bilmiyordum. Ben... onu yıllardır görmedim. Çok zaman oldu. Burada kaldığını birinden duymuştum da...."

"Çok üzgünüm," dedi resepsiyonist.

"Yok. Üzülmeyin. Yalnızca ona teşekkür etmek istemiştim. Bana çok iyiliği dokunmuştu."

"Huzur içinde öldü," dedi resepsiyonist. "Uykusunda."

Nora kibarca gülümseyerek geriye doğru bir adım attı. "Güzel. Teşekkür ederim. Ona baktığınız için teşekkür ederim. Ben artık gideyim. Hoşça kalın..."

Polisle Yaşanan Olay

Nora elinde çantası ve satranç takımıyla Shakespeare Caddesi'ne çıktığında ne yapacağını bilemedi. Bütün vücudunda ürpertiler vardı. Tam karıncalanma gibi değil. Daha çok bir yaşantının sonuna yaklaştığında gelen o tuhaf, belli belirsiz parazit yapma hissi gibi.

Vücudundaki bu hissi yok saymaya çalışarak otoparka doğru yürümeye başladı. Bancroft Bulvarı 33A'daki, bahçeye açılan eski dairesinin önünden geçti. Hiç tanımadığı bir adam geri dönüştürülebilir çöplerle dolu bir kutuyu dışarı bırakıyordu. Nora, Cambridge'de oturduğu güzel evi düşünüp çöp dolu bir sokaktaki bu sefil evle kıyaslamadan edemedi. Ürpertiler biraz kesilir gibi oldu. Bay Banerjee'nin evinin, daha doğrusu Bay Banerjee'nin eski evinin önünden geçerken, şimdi çok farklı göründüğü halde sokaktaki, dairelere bölünmemiş tek müstakil evin orası olduğunu fark etti. Küçük ön bahçedeki otlar biçilmemişti, Bay Banerjee kalçasından ameliyat olduğunda Nora'nın suladığı akasmalar ile saksılı camgüzellerinden de eser yoktu.

Nora kaldırımda sıkılıp atılmış iki tane bira kutusu gördü.

Sarı saçları kulak hizasında kesilmiş bronz tenli bir kadının çift koltuklu bebek arabasında ittiği iki küçük çocukla birlikte kaldırımdan ona doğru geldiğini gördü. Kadın çok yorgun görünüyordu. Nora'nın ölmeye karar verdiği gün gazetecide konuştuğu kadındı. Mutlu ve rahat görünen. Kerry-Anne. Çocuklardan biri avaz avaz ağladığı ve kırmızı yanaklı zavallı oğlanı yüzünün önünde salladığı plastik bir dinozorla susturmaya çalıştığı için, kadın Nora'yı fark etmemişti.

Jake'le ikimiz de tavşanlar gibiydik ama oldu işte. İki küçük baş belası. Ama değer, biliyor musun? Kendimi bütünlenmiş hissediyorum. Dur, resimlerini göstereyim...

Derken Kerry-Anne başını kaldırıp Nora'yı gördü.

"Seni tanıyorum, değil mi? Nora mıydı?"

"Evet."

"Selam Nora."

"Selam Kerry-Anne."

"Adımı hatırlıyor musun? Vay canına. Okuldayken sana *hayrandım*. Dört dörtlük bir kızdın gözümde. Olimpiyatlara katıldın mı?"

"Aslında evet. Sayılır. Bir hayatımda katıldım. Ama istediğim gibi bir hayat değildi. Zaten hangisi öyle ki? Değil mi?"

Kerry-Anne bir an şaşkın göründü. Derken oğlu dinozoru kaldırıma fırlattı ve oyuncak bira kutularından birinin yanma düştü. "Doğru."

Nora -yakından bakınca stegosaurus olduğunu gördüğü- dinozoru yerden alıp ona verdi ve Kerry-Anne minnet dolu bir tebessüm yollayıp Bay Banerjee'ye ait olması gereken eve doğru yürümeye başlayınca çocuk bu kez kıyameti kopardı.

"Hoşça kal," dedi Nora.

"Pardon. Hoşça kal."

Nora farkı yaratanın ne olduğunu merak ediyordu. Bay Banerjee'yi gitmemeye kararlı olduğu huzurevine gitmek zorunda bırakan şey neydi acaba? İki Bay Banerjee arasındaki tek fark oydu ama farkı yaratan neydi? Ne yapmış olabilirdi ki? İnternette alışveriş hesabı açmak mı? Eczaneden birkaç kez ilaçlarını almak mı?

Küçük şeylerin önemini asla göz ardı etmemeliyiz, demişti Bayan Elm. *Bunu aklından çıkarma.*

Nora kendi penceresine baktı. Kök yaşamında, o yatak odasında, yaşamla ölüm arasında -yine ikisine de eşit uzaklıkta- asılı kalışını düşündü. Derken Nora ilk kez başkası adına kaygılanır gibi kendisi için kaygılandı. Yalnızca farklı bir versiyonu için değil, bambaşka

bir insan için kaygılanır gibi. Deneyimlediği bütün yaşamların ardından, sonunda eski haline acıyan birine dönüşmüş gibi. Ama bu kendine acımak değildi çünkü artık başka biriydi.

Derken penceresinde biri belirdi. Kucağında Voltaire olmayan bir kediyle, bambaşka bir kadın.

Kendini yine hafif sersem ve ürpertiler içinde hissetmeye başlarken, en azından öyle olduğunu umut etti.

Şehir merkezine doğru yürümeye başladı. Anacaddeye çıktı.

Evet, artık farklı biriydi. Daha güçlüydü. İçinde atıl yatan bir potansiyel vardı. Stadyumda konser vermemiş, bir kutup ayısına meydan okumamış ya da böyle bir sevgiyi, korkuyu ve cesareti hiç yaşamamış olsa, var olduğunu asla fark etmeyeceği bir potansiyel.

Boots'un önünde bir kargaşa vardı. Polis memuru iki çocuğu tutuklarken, yakındaki bir mağazanın güvenlik müdürü telsizde konuşuyordu.

Nora çocuklardan birini tanıyıp yanma gitti.

"Leo?"

Polislerden biri geri çekilmesini işaret etti.

"Sen kimsin?" diye sordu Leo.

"Ben–" Nora, "piyano öğretmeninim" diyemeyeceğini o an fark etti. Onun yerine söyleyeceği şeyi söylemenin böylesine ağır bir durumda ne kadar çılgınca olacağının da farkındaydı. Ama yine de söyledi. "Müzik dersi alıyor musun?"

Leo kelepçelenen ellerine baktı. "Müzik dersi falan almıyorum ben..."

Sesindeki meydan okuma kaybolmuştu.

Bu kez polislerden biri celallendi. "Lütfen, hanımefendi, bu işi bize bırakın."

"O iyi bir çocuk," dedi Nora adama. "Lütfen çok sert davranmayın."

"Ama bu iyi çocuk az önce buradan iki yüz sterlin değerinde ürün çaldı. Ayrıca üzerinde silah bulundu."

"Silah mı?"

"Bıçak."

"Hayır. Bir yanlışlık olmalı. Öyle bir çocuk değil o."

"Duydun mu?" dedi polis memuru arkadaşına. "Bu kadın, dostumuz Leo Thompson'ın, başını belaya sokacak bir çocuk olmadığını söylüyor."

Öteki polis buna güldü. "Başı beladan kurtulmaz ki bunun."

"Şimdi, lütfen," dedi ilk polis memuru, "bırakın da işimizi yapalım..."

"Tabii," dedi Nora, "tabii. Ne derlerse onu yap, Leo..."

Leo, piyangodan mı çıktın der gibi Nora'ya baktı.

Leo'nun annesi Doreen birkaç yıl önce oğluna ucuz bir klavye almak için Tel Teorisi'ne gelmişti. Oğlunun okuldaki durumu onu endişelendiriyordu ve Leo müziğe ilgi duyduğunu söylediği için ona piyano dersleri aldırmak istiyordu. Nora evde elektrikli piyanosu olduğunu ve piyano çalmayı bildiğini ama öğretmenlik eğitimi almadığını anlatmıştı. Doreen de fazla parası olmadığını söylemişti ama sonuçta anlaşmışlardı ve Nora salı geceleri öğrenmeye hevesli, müthiş bir çocuk olduğunu düşündüğü Leo'ya majör ve minör yedili akorlar arasındaki farkları öğretmekten çok zevk almıştı.

Doreen oğlunun "yanlış tiplerle takılmaya" başladığını fark etmişti ama Leo müzikle ilgilenmeye başlayınca başka konularda da ilerleme kaydetmişti. Birdenbire öğretmenlerle sorun yaşamayan bir öğrenciye dönüşmüş ve Chopin'den Scott Joplin'e, Frank Ocean'dan John Legend'a ve Rex Orange County'ye kadar her şeyi aynı özen ve ilgiyle çalabilmeye başlamıştı.

Nora, Bayan Elm'in Gece Yarısı Kütüphanesi'ne ilk gidişlerinden birinde söylediği şeyi hatırladı.

Her yaşam milyonlarca seçim ihtiva eder. Kimi büyük, kimi küçük. Fakat bir kararın yerine başka bir karar geçtiğinde, bütün sonuçlar da değişir. Dönüşü olmayan bir sapma gerçekleşir ve bu da başka sapmalara yol açar...

Nora'nın Cambridge'de lisansüstü yapıp Ash'le evlenerek çocuk sahibi olduğu bu yaşamda, Doreen'le Leo dört yıl önce Tel Teorisi'ne gittiklerinde ona rastlamamışlardı. Doreen bu yaşamda bütçesine

uygun bir müzik öğretmeni bulamamış; Leo da müziğe, yeteneği olduğunu anlayacak kadar çok zaman ayıramamıştı. Bir salı gecesi Nora'yla yan yana oturup bütün hayatını kapsayacak bir tutku edinememiş, kendi şarkılarını yazamamıştı.

Nora gücünün tükendiğini hissetti. Yalnızca o ürpertileri ve parazit yapma hissini değil, hiçliğe dalıyormuşçasına, daha güçlü bir his de duydu ve bir an gözleri karardı. Kulisteki başka bir Nora'nın sahneye dalarak onun bıraktığı yerden başlamaya hazır olduğunu hissetti. Öteki Nora'nın beyni boşlukları doldurup gündüz vakti Bedford'a gelmiş olmasına gayet geçerli bir neden bulacak, o hayattan hiç ayrılmamış gibi yeni anılar oluşturacaktı.

Nora neler olacağını anlayıp anacaddedeki herkesin gözü önünde polis arabasına götürülen Leo ile arkadaşına sırtını dönerek bir telaş otoparka doğru yürümeye başladı.

Bu hayat güzel... Bu hayat güzel... Bu hayat güzel...

Yeni Bir Bakış Açısı

Nora istasyona doğru yürüyerek La Cantina'nın kırmızı-sarı, Meksika tarzı migrene benzeyen cafcaflı zikzaklarının önünden geçerken, içeride masalardaki sandalyeleri toplayan bir garson gördü. Tel Teorisi de kapalıydı ve kapısında elde yazılmış bir ilan vardı:

> Heyhat, Tel Teorisi artık burada hizmet veremeyecek. Kira artışından dolayı kapanma kararı aldık. Bütün sadık müşterilerimize teşekkürler. Gözünüz Arkada Kalmasın, Dert Değil. Siz Yolunuza Devam Edin. Siz Yokken Bize Neler Olacağını Bir Tek Tanrı Bilebilir.

Dylan'la gördükleri duyurunun tıpatıp aynısıydı. Neil'ın gazlı kalemle küçük küçük yazdığı tarihe bakılırsa, yaklaşık üç ay önce asılmıştı.

Nora buna üzüldü çünkü Tel Teorisi birçok insan için önemli bir yerdi. Fakat işler sarpa sardığında, Nora bu hayatta da Tel Teorisi'nin çalışanı değildi.

Eh, bir sürü elektrikli piyano sattım sonuçta. Gayet güzel gitarlar satmışlığım da var.

Joe'yla ikisi ergenlik dönemlerinde yaşadıkları yerle bütün ergenler gibi dalga geçer, HMP Bedford Cezaevi'nin kapalı hapishane, şehrin geri kalanının açık hapishane olduğunu, ilk fırsatta oradan kaçmak gerektiğini söylerlerdi.

Ama şimdi, Nora istasyona doğru giderken güneş vardı ve Nora yaşadığı yere onca yıldır nasıl bakması gerektiğini bilmediğini his-

sediyordu. Cezaevlerini ıslah eden reformcu John Howard'ın St. Paul Meydanı'ndaki heykelinin oradan geçerken, heykelin çevresindeki ağaçlara ve hemen arkasındaki nehre, nehrin yansıttığı gün ışığına hayatında ilk kez görmüş gibi şaşkınlıkla ve hayran hayran baktı. *Neye baktığın değil, ne gördüğün önemlidir.*

Pahalı Audi'sinin içinde Cambridge'e doğru gider, burnuna vinleks ve plastik kokusuyla birlikte başka sentetik malzemelerin de tiksinç denebilecek kokuları gelir, araba yoğun trafikte sağ sol yapar, başka arabalar unutulmuş hayatlar gibi süzülerek gelip geçerken, Nora gerçek Bayan Elm'i ölmeden önce son bir kez daha görebilmiş olmayı yürekten diliyordu. Bayan Elm vefat etmeden önce onunla son bir kez satranç oynamak güzel olurdu. Bir de Bedford polis karakolundaki penceresiz bir hücrede oturmuş, Doreen'in gelip onu almasını bekleyen zavallı Leo'yu düşündü.

"En iyi hayat bu," dedi Nora kendi kendine, biraz umutsuz bir sesle. "En iyi hayat bu. Ben burada kalıyorum. Yaşamam gereken hayat bu. En iyi hayat bu. *Bu* en iyi hayat."

Ama fazla zamanı kalmadığını biliyordu.

Çiçeklerin Suyu Var

Nora arabayı evin önünde bırakıp içeri koşunca, Platon pat pat gelerek sevinçle onu karşıladı.

"Selam?" diye seslendi Nora telaş içinde. "Ash? Molly?"

Onları görmek zorundaydı. Fazla zamanı kalmadığını biliyordu. Gece Yarısı Kütüphanesi'nin onu beklediğini hissediyordu.

"Dışarıdayız!" diye seslendi Ash arka bahçeden, şakır gibi.

Nora da hemen arka bahçeye gidip yaptığı kazayı hiç tınmadan yine bisikletini süren Molly ile bir çiçek tarhının bakımını yapan Ash'i buldu.

"Nasıl geçti?"

Molly bisikletinden inip Nora'ya koştu. "Anne! Seni çok özledim! Bisiklete binmeyi iyice öğrendim artık!"

"Sahi mi, canım?"

Nora kızına sımsıkı sarılıp üzerindeki köpek kokusunu, saçlarının, çamaşır yumuşatıcısının ve çocukluğun kokusunu içine çekerken, bu mucizenin onu sonsuza kadar orada tutabilmesini diledi. "Seni seviyorum, Molly, bunu hiç unutma. Sonsuza kadar hep seveceğim, anladın mı?"

"Evet, anne. Tabii ki."

"Babanı da çok seviyorum. Her şey çok güzel olacak çünkü başına ne gelirse gelsin babanla annen hep yanında olacak ama ben biraz farklı olabilirim. Yine burada olacağım ama..." Nora birden Molly'nin tek bir gerçek dışında hiçbir şeyi bilmesine gerek olmadığını anladı. "Seni seviyorum."

Molly kaygılı göründü. "Platon'u unuttun!"

"Ah, Platon'u da seviyorum tabii ki... Platon'u nasıl unuturum? Sevdiğimi o da biliyor, değil mi Platon? Platon, seni çok seviyorum."

Nora kendini toplamaya çalıştı.

Her ne olursa olsun, iyi olacaklar. Sevilecekler. Hep birlikte çok mutlu olacaklar.

Derken Ash bahçıvan eldivenlerini çıkarmadan yanlarına geldi. "İyi misin, Nora? Solgun görünüyorsun. Bir şey mi oldu?"

"Yok, sonra anlatırım. Molly yatsın da."

"Peki. Ha, marketin arabası her an gelebilir... Kulağın kapıda olsun."

"Tamam. Olur. Peki."

Sonra Molly sulama bidonunu getirmek isteyince, Ash son zamanlarda çok yağmur yağdığı için buna gerek olmadığını, gökyüzünün çiçeklere iyi baktığını söyledi. "Keyifleri yerinde. Onlara iyi bakılıyor. Çiçeklerin suyu var." Bu sözler Nora'nın zihninde yankılandı. *Keyifleri yerinde. Onlara iyi bakılacak...* Derken Ash o gece sinemaya gideceklerine, çocuk bakıcısının çoktan ayarlandığına dair bir şeyler söyleyince, Nora bunu tamamen unutmuş olduğu halde gülümseyerek bütün gücüyle direnmeye, orada kalmaya çalıştı ama işte başlamıştı, oluyordu, bunu varlığının her bir zerresinde hissederken yapabileceği hiçbir şey yoktu.

İniş Yapacak Yer Yok

"HAYIR!"

Şüphe yoktu, olmuştu.

Nora yine Gece Yarısı Kütüphanesi'ndeydi.

Bayan Elm bilgisayarın başındaydı. Işıklar düzensiz aralıklarla, hızla göz kırpıyor, zonklayıp titreşiyordu. "Nora, kes şunu. Sakinleş. Uslu dur. Şu işi halletmem lazım."

Tavanda doğal olmayan bir hızda örülen örümcek ağları gibi açılarak yayılan çatlaklardan, ince ince çizgiler halinde tozlar saçılıyordu. Nora üzgün bir öfke içinde, şiddetli bir yıkımın aniden çıkan sesini duymazdan gelmeyi başardı.

"Siz Bayan Elm değilsiniz. Bayan Elm ölmüş... Ben de mi öldüm?"

"Bunları daha önce de konuştuk. Ama madem sordun, belki de bu kez—"

"Neden hâlâ orada değilim. Neden orada değilim? Olacağını sezdim ama olmasını istemedim ki. Yaşamak istediğim -*cidden* yaşamak istediğim- bir hayat bulduğumda, orada kalacağımı söylemiştiniz. Bu saçma sapan yeri unutacağımı söylediniz. İstediğim hayatı bulabileceğimi söylediniz. Bulmuştum işte!"

Nora birkaç saniye önce Ash, Molly ve Platon'la birlikte, yaşam ve sevgiyle dolup taşan bir bahçedeyken, şimdi yine oradaydı.

"Geri gönderin beni..."

"Bunun mümkün olmadığını biliyorsun."

"İyi, o zaman en yakın versiyonuna gönderin. O hayata en yakın olanı verin bana. Lütfen, Bayan Elm, yapabilirsiniz bence. Ash'le birlikte kahve içtiğim ve Molly ile Platon'un da olduğu ama... bir

şeyi birazcık farklı yaptığım bir hayat mutlaka vardır. Yani teknik olarak başka bir hayat. Platon'a farklı bir tasma almışımdır. Ya da... ya da... ya da -ne bileyim ben- yoga değil de pilates yapıyorumdur. Cambridge'de başka bir bölüme kabul edilmişimdir. Daha da geçmişe gitmek gerekiyorsa, o randevuda kahve değil de çay içmişimdir. O hayata. Bunlardan birini yaptığım hayata götürün beni. Haydi. Lütfen. Yardım edin. O hayatlardan birini denemek istiyorum, ne olur..."

Bilgisayardan dumanlar çıkmaya başladı. Ekran karardı. Monitör paramparça oldu.

Bayan Elm, "Anlamıyorsun," diyerek yenilmiş gibi ofis koltuğuna çöktü.

"Ama öyle olmuyor mu? Pişmanlıklardan birini seçiyorum. Farklı yapmak istediğim bir şeyi... Sonra siz kitabı buluyorsunuz, ben de açıyorum ve kitabı *yaşamaya* başlıyorum. Kütüphane böyle işlemiyor mu?"

"O kadar basit değil."

"Niye ki? Transferde sorun mu var? Bir seferinde olmuştu ya hani?"

Bayan Elm üzgün üzgün ona baktı. "Bu kez daha farklı. Eski yaşamının bitmesi ihtimali her zaman vardı. Bunu söylemiştim, değil mi? Ölmek istemiştin ve belki de öleceksin."

"Evet ama gidecek bir yer bulmanın yeterli olduğunu söylemiştiniz. 'İniş yapacak bir yer,' dediniz. 'Başka bir hayat.' Aynen böyle dediniz. Tek yapmam gereken, iyice düşünüp doğru hayatı seçmekti ve—"

"Biliyorum. Biliyorum. Ama öyle olmadı işte."

Tavan şimdi kalıp kalıp, bir düğün pastasının kaplaması gibi dökülmeye başlamıştı.

Nora daha da acıklı bir şey olduğunu fark etti. Bir ampulden çıkıp kitaplardan birine isabet eden bir kıvılcım, anında parıl parıl bir aleve dönüştü. Alevler çok geçmeden rafın tamamına yayıldı ve kitaplar üzerlerine benzin dökülmüş gibi çabucak yanmaya başladı.

Kehribar renklerinde, alev alev, gürül gürül, kızgın bir hat. Tam o sırada tavandan kopan büyük bir parça ayaklarının dibine düşerek tozlarını püskürttü.

"Masanın altına!" diye talimat verdi Bayan Elm. "Derhal!"

Nora da çömelip -emekleyen- Bayan Elm'in peşinden masanın altına girdi, dizlerinin üstüne oturup Bayan Elm gibi o da boynunu ileri uzattı.

"Siz bunu neden durduramıyorsunuz?"

"Artık zincirleme tepkime başladı. O kıvılcımlar tesadüf değil. Kitapların hepsi yok olacak. Sonra da, kaçınılmaz olarak, burası olduğu gibi çökecek."

"Niye ki? Hiç anlamıyorum. Oradaydım işte. İstediğim hayatı bulmuştum. Başka hayat olamazdı. En iyi hayat oydu..."

"Sorun da bu ya zaten," dedi Bayan Elm, masanın ahşap bacaklarının arasından raflara yayılmaya devam eden alevlere ve dört bir yanlarına dökülen tavana tedirgin bir bakış atarak. "Yine de yetmedi. Bak!"

"Neye?"

"Saatine. Artık her an olabilir."

Bunun üstüne saatine bakan Nora, ilk başta bir gariplik göremedi; derken olmaya başladı. Saat birdenbire saatliğini hatırladı. Rakamlar ilerlemeye başlamıştı.

00.00.00

00.00.01

00.00.02

"Neler oluyor?" diye sordu Nora, hiç de iyi bir şey olmadığını anlayarak.

"Zaman. Olan şey bu."

"Buradan nasıl kurtulacağız?"

00.00.09

00.00.10

"Kurtulmayacağız," dedi Bayan Elm. "*Biz* diye bir şey yok. Ben kütüphaneden çıkamam. Kütüphane yok olunca, ben de yok olaca-

ğım. Ama fazla zamanın olmasa da, senin bir şansın var. En fazla bir dakikan kaldı..."

Nora bir Bayan Elm'i kaybetmişti, bunu da kaybetmek istemiyordu. Bayan Elm yüzündeki hüznü gördü.

"Bak, ben bu kütüphanenin bir parçasıyım. Bütün kütüphane de senin bir parçan. Anlıyor musun? Varoluşun kütüphaneye bağlı değil; sen olduğun için kütüphane de var. Hugo'nun dediklerini unuttun mu? Evrenin garip ve çok yönlü gerçeğini, beyninin bu şekilde basite indirgediğini söylemişti. Yani burası senin beyninin bir yorumu. Çok önemli ve tehlikeli bir şeyi bu şekilde yorumluyorsun."

"Orasını anladım."

"Ama kesin olan bir şey var: Sen o hayatı istemedin."

"Kusursuz bir hayattı."

"Öyle mi hissettin? Her anında mı?"

"Evet. Yani... istedim. Yani Molly'yi çok sevdim. Ash'i de sevebilirdim. Ama sanırım... *benim* hayatım değildi. O noktaya gelen ben değildim. Öteki versiyonumun bedenine girmiştim. Mükemmel hayatın içine kopyalanmıştım. Ama o ben değildim."

00.00.15

"Ölmek istemiyorum," dedi Nora, hem aniden yükselen hem de kırılgan bir sesle. İliklerine kadar titriyordu. "*Ölmek istemiyorum.*"

Bayan Elm gözlerini kocaman açarak ona baktı. Gözlerinde bir fikrin minik alevi parlıyordu. "Buradan çıkman lazım."

"Çıkamam ki! Bu kütüphane sonsuz. Giriş kapısı içeri girdiğim anda yok oldu."

"Öyleyse yeniden bulacaksın."

"Nasıl? Burada hiç kapı yok ki."

"Kitabın varsa, kapıya ne gerek var?"

"Bütün kitaplar yanıyor."

"Bir tanesi yanmayacak. Onu bulman lazım."

"*Pişmanlıklar Kitabı* mı?"

Bayan Elm gülmemek için kendini zor tuttu. "Hayır. O bakman gereken son kitap. Çoktan yanıp kül olmuştur bile. Yanan ilk kitap oydu bence. Şu taraftan gitmen lazım!" Bayan Elm sol tarafını,

alevlerin ve yıkılan duvarların içindeki kaosu işaret etti. "Şu taraftaki on birinci sıra. Alttan üçüncü raf."

"Burası olduğu gibi yıkılacak!"

00.00.21

00.00.22

00.00.23

"Hâlâ anlamadın mı, Nora?"

"Neyi?"

"Böyle olmak zorunda. Bu kez buraya ölmek istediğin için değil, *yaşamak istediğin* için döndün. Kütüphane öleceğin için yıkılmıyor. Sana bir şans daha vermek için yıkılıyor. Sonunda kararını verdin. Yaşamak istediğine karar verdin. Haydi, hâlâ şansın varken, *git ve yaşa*."

"Ama... siz ne olacaksınız? Size ne olacak?"

"Sen beni düşünme," dedi Bayan Elm. "İnan bana. Bir şey hissetmeyeceğim." Sonra babasının öldüğü gün okul kütüphanesinde gerçek Bayan Elm'in söylediği şeyi söyledi. "Her şey güzel olacak, Nora. Her şey düzelecek."

Bayan Elm elini masanın üstüne götürüp şöyle bir dolaştırarak bir şey buldu. Bulduğu turuncu, plastik dolmakalemi hemen Nora'ya verdi. Nora'nın okulda kullandığı kalemin aynısı. Çok önceden fark ettiği.

"Buna ihtiyacın olacak."

"Neden?"

"Bu hayat henüz yazılmadı. Senin yazman gerekiyor."

Nora kalemi aldı.

"Hoşça kalın, Bayan Elm."

Bir saniye sonra, tavandan kopan koca bir parça daha masanın üstüne düştü. Yükselen yoğun alçı tozu bulutu ikisini de öksürtmeye başladı.

00.00.34

00.00.35

"Git," dedi Bayan Elm öksüre öksüre. "*Yaşa*."

Sakın Pes Edeyim Deme, Nora Seed!

Nora toz ve duman bulutları içinde Bayan Elm'in gösterdiği yöne doğru giderken tavan dökülmeye devam etti.

Nefes almak ve görebilmek zordu ama kitaplık sıralarını saymayı becerebiliyordu. Ampullerden çıkan kıvılcımlar başına sıçrıyordu.

Boğazına yapışan tozlar yüzünden kusmamak için direniyordu. Ama o tozlu sisin içinde bile kitapların çoğunun alev aldığını görebiliyordu. Hatta görünürde alevler içinde olmayan tek bir raf bile yoktu ve sıcağın basıncını hissediyordu. İlk alev alan raflarla kitapların bazıları çoktan küle dönmüştü.

Tam on birinci sıraya ulaşmışken, düşen büyük bir tavan parçasının altında kalarak yere serildi.

O kaya gibi şeyin altında kalınca, kalemin elinden kurtulup yuvarlanarak uzaklaştığını hissetti.

İlk kurtulma çabası başarısız oldu.

Buraya kadarmış. İstesem de, istemesem de öleceğim işte. Öleceğim.

Kütüphane harabeye dönmüştü.

00.00.41

00.00.42

Her şey bitmişti artık.

Nora bundan bir kez daha emin oldu. Hayatlarının hepsi dört bir yanında heba olup giderken oracıkta ölecekti.

Derken bulutların arasındaki kısacık bir açıklıktan o yeri gördü. Orada, o taraftan yürüyünce on birinci sırada. Alttan üçüncü rafta.

Raftaki bütün kitapları yakan alevlerin arasındaki bir boşluk.

Ölmek istemiyorum.

Daha fazla çabalamak zorundaydı. Hep istemediğini zannettiği hayatı istemek zorundaydı. Bu kütüphane nasıl ondan bir parçaysa, bütün hayatları da öyleydi çünkü. O hayatlarda hissettiği her şeyi hissetmemiş olabilirdi ama o potansiyele sahipti. Olimpiyatlarda yüzmesine, seyyah olmasına, şarap üreticisi, rock star, gezegeni kurtaran bir buzul bilimci, Cambridge mezunu, anne ve milyonlarca başka şey olmasına yol açan fırsatları kaçırmış olabilirdi ama o insanların *hepsi* bir bakıma yine de oydu. Hepsi oydu. Müthiş başarılar elde etmiş olabilirdi ama bunu düşünmek eskiden olduğu gibi depresyona sokmuyordu onu. Bilakis. İlham veriyordu. Çalışıp çabaladığında neler olabileceğini görmüştü çünkü. Yaşadığı hayatın da aslında kendine ait bir mantığı olduğunu görmüştü. Abisi yaşıyordu. Izzy yaşıyordu. Lise öğrencisi bir çocuk başını belaya sokmaktan onun yardımıyla kurtulmuştu. Hayatın bazen bize tuzak gibi gelmesi aslında zihnin oynadığı bir oyundu. Mutlu olmak için üzüm yetiştirip şarap üretmesi ya da gün batımım California'da izlemesi gerekmiyordu. Büyük bir evinin ve mükemmel bir ailesinin olması da gerekmiyordu. Yalnızca potansiyele ihtiyacı vardı ve potansiyelden bol bir şeyi yoktu. Bunu neden daha önce görememişti ki?

Gürültünün içinde, artık çok gerisinde kalan masanın altından seslenen Bayan Elm'in sesini duydu.

"Pes etme! Sakın pes edeyim deme, Nora Seed!"

Nora ölmek istemiyordu. Ona ait olan hayattan başka bir hayatı da istemiyordu. O hayat karmaşık ve mücadelelerle dolu olabilirdi ama o karmaşıklık ve mücadeleler de ona aitti. Hepsi çok güzeldi.

00.00.52

00.00.53

Nora kıvranıp kendini iterek üstündeki ağırlığa karşı direnir, bu arada saniyeler geçerken, sonunda -ciğerlerini tıkayarak yakan muazzam bir eforla- ayağa kalkmayı başardı.

Ellerini yerde dolaştırıp kalın bir toz tabakasıyla kaplı dolmakalemi bulduktan sonra duman parçacıklarının içinden koşarak on birinci sıraya ulaştı.

Oradaydı işte.

Yanmayan tek kitap. Hâlâ yemyeşil duruyordu.

Nora sıcaktan çekinerek işaretparmağım dikkatle uzattı, parmağının ucunu sırtına üstten geçirip kitabı raftan çekti. Sonra da hep yaptığı şeyi yaptı. Kitabı açıp ilk sayfayı bulmaya çalıştı. Tek sorun, ilk sayfanın olmamasıydı. Sayfalarda tek bir sözcük bile yazmıyordu. Kitap bomboştu. Öbür kitaplar gibi bu da Nora'nın geleceğini anlatıyordu. Fakat diğerlerinin aksine bundaki gelecek henüz yazılmamıştı.

Durum buydu demek. *Hayatı* buydu. Kök yaşamı.

Boş bir sayfayla başlıyordu.

Nora okuldaki kalemini elinde tutarak bir an öylece durdu. Saat gece yarısını bir dakika kadar geçmişti artık.

Raftaki diğer kitaplar kömüre dönmüştü ve tepeden sarkan ampul tozların içinde titreşiyor, kırılmaya devam eden tavanı belli belirsiz aydınlatıyordu. Ampulü çevreleyen -aşağı yukarı Fransa kadar- dev bir tavan parçası kopup üzerine düşmeye hazırdı.

Nora kalemin kapağını çıkarıp kitabı kömüre dönmüş raflara dayadı.

Tavan gıcırdadı.

Fazla zamanı yoktu.

Yazmaya başladı. *Nora yaşamak istiyordu.*

Yazmayı bitirip bir saniye bekledi. Ne yazık ki bir şey olmadı ve Nora bu kez Bayan Elm'in bir sözünü hatırladı. *İstemek enteresan bir sözcüktür. Yoksunluğu anlatır.* Bunun üstüne yazdığı şeyin üstünü çizip tekrar denedi.

Nora yaşamaya karar verdi.

Bir şey olmadı. Tekrar denedi.

Nora yaşamaya hazırdı.

"Yaşamaya" sözcüğünün altını çizdiği halde yine bir şey olmadı. Artık her yer yıkılıp dökülüyordu. Tavan çökerek her şeyi yerle bir ediyor, kitaplıkları toz yığınları altında bırakıyordu. Nora ağzı beş karış açık o tarafa bakarak Bayan Elm'in az önce birlikte sığındıkları

masanın altından çıkıp korkusuzca ayağa kalktığını, neredeyse bütün tavan çöküp geriye kalan alevleri, kitaplık yığınlarını ve her şeyi kaplarken tamamen yok olduğunu gördü.

Öksürüklere boğulan Nora artık hiçbir şey göremiyordu.

Ama kütüphanenin o kısmı hâlâ direniyordu ve Nora hâlâ oradaydı.

Her şeyin tümden yok olmasının an meselesi olduğunu biliyordu.

Böylece ne yazacağını düşünmeye çalışmaktan vazgeçip aklına gelen ilk şeyi, dıştaki bütün yıkımları yenebilecek asi ve sessiz bir kükreyiş halinde hissettiği şeyi yazdı. Bildiği tek gerçeği, artık onu gururlandıran ve hoşnut eden gerçeği, kabullenmekle kalmayıp varlığının her bir ateş gibi zerresiyle sonuna kadar kucak açtığı gerçeği. Kalemin ucunu kâğıda iyice bastırarak, büyük harflerle, birinci tekil şahısta ve şimdiki zamanda, çabucak ama ne yaptığını bilerek bu gerçeği yazıverdi.

Olası her şeyin başlangıcı ve tohumu olan bir gerçek. Geçmişte lanet, artık bir lütuf olan.

Sonsuz sayıda evrenin gücünü ve potansiyelini içeren tek bir sözcük.

YAŞIYORUM.

Bunu yazar yazmaz, yer öyle bir sarsıldı ki Gece Yarısı Kütüphanesi'nden geriye kalanlar da toz olup uçuverdi.

•

Uyanış

Nora Seed gece yarısını bir dakika yirmi yedi saniye geçerken hayata dönüşünü yorganının üstüne bol bol kusarak taçlandırdı.

Hayattaydı ama ucu ucuna.

Boğulacak gibiydi, bitkindi, susuz kalmıştı, debeleniyordu, titriyordu, vücudu ağırlaşmıştı, göğsü ağrıyordu, başı daha da çok ağrıyordu, hayatta duyabileceği en kötü hisleri duyuyordu ama yine de hayattaydı ve istediği şey tam da bu hayattı.

Yataktan çıkmak zor, neredeyse imkânsızdı ama ayağa kalkmak zorunda olduğunu biliyordu.

Bir şekilde becerip telefonunu aldı ama fazla ağır ve kaygan gelen telefon yere düşüp gözden kayboldu.

Nora cılız bir sesle, "İmdat," diye seslenip sendeleyerek odadan çıktı.

Koridoru fırtınadaki gemi misali yalpalar gibiydi. Ama bayılmadan kapıya ulaşmayı başarıp zinciri olağanüstü bir çabayla sürgüden çıkararak açtı.

"Lütfen yardım edin."

Her yeri kusmuk olmuş pijamalarının içinde dışarı çıkar, Ash'in bir gün kadar önce üstünde durup kedisinin öldüğü haberini verdiği basamağı inerken, yağmurun hâlâ devam ettiğini hayal meyal fark etti.

Etrafta kimse yoktu.

Nora kimseyi göremedi. Böylece başı dönerek, sendeleyerek, arada ileri atılarak zar zor Bay Banerjee'nin evine kadar gidip bir şekilde zili çalmayı başardı.

Öndeki pencerede ansızın kare şeklinde bir aydınlık belirdi.

Kapı açıldı.

Bay Banerjee gözlüğünü takmamıştı ve belki de Nora'yı gecenin o saatinde o halde gördüğü için bir an şaşıp kaldı.

"Çok özür dilerim, Bay Banerjee. Ben büyük bir aptallık ettim. Ambulans çağırsanız iyi olacak..."

"Aman Tanrım. Ne oldu sana böyle?"

"Lütfen."

"Tamam. Çağırıyorum. Bir saniye..."

00.03.48

Nora kendini ancak o zaman bıraktı ve ileri doğru düşerek epey hızlı bir şekilde Bay Banerjee'nin paspasına serildi.

Gökyüzü kararır
Mavi siyaha döner
Yıldızlar yine de kafa tutar
Parlar senin için

Umutsuzluğun Öte Yanı

"Hayat," diye yazmış Sartre bir zamanlar, "umutsuzluğun öte yanında başlar."

Yağmur durmuştu.

Nora hastanedeki bir yataktaydı. Koğuşa alınıp bir şeyler yedikten sonra kendini çok daha iyi hissediyordu. Sağlık çalışanları fizik muayenesinin sonuçlarından memnundu. Midesindeki ağrı normaldi herhalde. Nora, Ash'ten duyduğu bir şeyi, mide zarının birkaç günde bir yenilendiğini söyleyerek doktoru etkilemeyi denedi.

Sonra elinde bir dosyayla gelen hemşire ruhsal durumuyla ilgili bir sürü soru sordu. Nora Gece Yarısı Kütüphanesi'nde yaşadıklarını kendine saklamaya karar verdi çünkü psikiyatrik değerlendirme formunda iyi görüneceğini pek zannetmiyordu. Çoklu evrenlere dair az bilinen gerçeklerin Ulusal Sağlık Hizmeti'nin bakım planlarında henüz yer almadığını varsaymak daha güvenliydi.

Soru cevap olayı herhalde bir saat kadar sürdü. Aldığı ilaçlar, annesinin ölümü, Volts, işten çıkarılması, mali sorunları, durumsal depresyon teşhisi kayda geçirildi.

"Daha önce böyle bir şeye teşebbüs ettiniz mi?" diye sordu hemşire.

"Bu hayatta değil."

"Peki şimdi nasıl hissediyorsunuz?"

"Bilmem ki. Biraz tuhafım. Ama artık ölmek istemiyorum."

Hemşire gittikten sonra, Nora pencereden ağaçların öğleden sonra çıkan esintide hafif hafif kıpırdanışım izleyerek uzaktan gelen yoğun trafik seslerinin yavaşça Bedford çevre yoluna akışını

dinledi. Ağaçlardan, trafikten ve vasat bir mimariden başka hiçbir şey yoktu ama aynı zamanda bunlar her şey demekti.

Hayat demekti.

Bir süre sonra sosyal medyadaki intihar mektuplarını sildi ve -aşırı duygusal olduğu bir anda samimiyet krizi geçirerek- bu kez başka bir şey yazdı. "Bir Şey Öğrendim (Her Şey Olmuş Bir Hiç Tarafından Yazılmıştır)" başlığıyla.

Bir Şey Öğrendim (Her Şey Olmuş Bir Hiç Tarafından Yazılmıştır)

Yaşayamadığımız hayatların yasını tutmak kolay. Başka yeteneklerimizi geliştirmiş, bazı teklifleri kabul etmiş olmayı dilemek kolay. Daha çok çalışmış, sevmeyi daha iyi becermiş, paramızı daha iyi idare etmiş, daha popüler biri olmuş, o gruptan ayrılmamış, Avustralya'ya gitmiş, kahve teklifini reddetmemiş ve daha çok yoga yapmış olmayı dilemek çok kolay.

Edinemediğimiz arkadaşlara, yapamadığımız işlere, evlenmediğimiz insanlara, yapmadığımız çocuklara özlem duymak an meselesi. Kendimizi başkalarının gözünden görmek ve olmamızı istedikleri bin bir kişiye dönüşmüş olmayı dilemek için en ufak bir çaba gerekmiyor. Pişmanlık duymak ve sonsuza, zamanımız doluncaya kadar duymaya devam etmek çok kolay.

Ama esas sorun yaşamadığımız için pişmanlık duyduğumuz hayatlar değil. Sorun pişmanlığın kendisi. Büzüşmemize, kuruyup kalmamıza, kendimizin ve bütün insanlığın en büyük düşmanı olduğumuzu hissetmemize neden olan, pişmanlığın ta kendisi.

Olası hayatlarımızdan herhangi birinin bundan daha mı iyi yoksa daha mı kötü olacağını bilemeyiz. O hayatlar yaşanıyor, evet, ama biz de yaşıyoruz ve asıl bu yaşantıya odaklanmalıyız.

Her yere gidip herkesle tanışamaz, istediğimiz her mesleği yapamayız tabii ama o hayatlarda hissedeceklerimizin çoğunu hissedebiliriz yine de. Kazanmanın nasıl bir his olduğunu anlamak için bütün sporları yapmamız gerekmiyor. Müziği anlamak için gelmiş geçmiş bütün müzik eserlerini dinlememiz gerekmiyor.

Şaraptan zevk alabilmek için dünyadaki bütün bağların üzümleriyle yapılmış bütün şarapları tatmamız gerekmiyor. Sevgi ve gülmek, korku ve acı, bu hayattaki en geçer akçeler.

Gözlerimizi kapayıp önümüzdeki içeceğin tadını çıkarmak ve çalan müziği dinlemek yeterli. Şu anda olası bütün hayatlarda yaşadığımız kadar eksiksiz ve tam bir hayat yaşıyoruz, aynı türden duyguları burada da deneyimleyebiliriz.

Olmamız gereken tek bir kişi var.

Hissetmemiz gereken tek bir varoluş var.

Her şey *olabilmek* için her şeyi yapmamız gerekmiyor çünkü zaten sonsuzuz. Yaşadığımız her an sonsuz olası geleceğe gebe.

Onun için bu hayatımızdaki insanlara iyi davranalım. Arada bir başımızı kaldırıp yukarı bakalım çünkü nerede olursak olalım gökyüzü her daim sonsuz.

Daha dün bir geleceğim olmadığını, hayatımı bu şekliyle kabul edebilmenin imkânsız olduğunu düşünüyordum. Bugünse aynı berbat hayat bana umut veriyor. Olasılıklarla dolu olduğunu görebiliyorum.

İmkânsız olanlar ancak yaşayarak gerçekleşiyor sanırım.

Acı, umutsuzluk, hüzün, hayal kırıklıkları, zorluklar, yalnızlık, depresyon, hayatımdan bir anda mucize eseri çıkacaklar mı? Hayır.

Peki yaşamayı istiyor muyum?

Evet. *Evet*.

Binlerce kez evet.

Yaşamak ya da Anlamak

Birkaç dakika sonra abisi Nora'nın ziyaretine geldi. Bıraktığı sesli mesajı dinleyip gece yarısını yedi dakika geçe mesaj yazmıştı. "İyi misin, kardeşim?" Hastaneden aradıklarında da Londra'dan kalkan ilk trene yetişmişti. St. Pancras istasyonunda beklerken *National Geographic*'in son sayısını almıştı.

"Eskiden severdin," diyerek dergiyi hastane yatağının yanına bıraktı.

"Hâlâ seviyorum."

Joe'yu görmek güzeldi. Kalın kaşları ve isteksiz gülüşü hâlâ aynıydı. İçeri biraz süklüm püklüm, başı önde girmişti ve saçları Nora'nın onu gördüğü son iki hayattakinden daha uzundu.

"Son zamanlarda iletişimi kestiğim için üzgünüm," dedi Joe. "Ravi'nin söyledikleri yüzünden değildi. Labirentler artık *aklıma bile* gelmiyor. Yalnızca kötü durumdaydım. Annem öldükten sonra çıktığım çocukla çok kötü ayrıldık ve bu konuyu ne seninle ne de, son zamanlarda, başkasıyla konuşmak istedim. Tek istediğim içmekti. Çok içiyordum. Cidden alkol sorunum vardı. Ama yardım almaya başladım. Haftalardır bir şey içmedim. Spora falan da gidiyorum. *Cross training* yapıyorum."

"Ah Joe, zavallım benim. Ayrılmana çok üzüldüm. Öteki şeylere de."

Joe, "Senden başka kimsem yok," derken biraz sesi çatladı. "Değerini bilemedim, biliyorum. Sana abilik edemedim. Ama benim de kendi sorunlarım vardı. Babamın sokmaya çalıştığı kalıba girmek. Gey olduğumu saklamak. Senin için kolay olmadığını biliyorum ama benim için de hiç kolay değildi. Sen *her şeyde* iyiydin. Okulda,

yüzmede, müzikte. Bununla baş edemedim... Üstelik bir de babamın aklındaki erkeklik kavramına uyabilmek için rol yapmak zorundaydım." İç geçirdi. "Ne garip. Herhalde ikimiz de geçmişi farklı hatırlıyoruz. Ama beni bırakma, olur mu? Gruptan ayrılmak başka şey. Ama sakın hayatımdan çıkma. Buna dayanamam."

"Sen gitmezsen, ben de gitmem," dedi Nora.

São Paulo'da Joe'nun aşırı dozdan öldüğünü duyduğunda acıdan nasıl yıkıldığını hatırlayarak abisinden kendisine sarılmasını istedi ve Joe dikkatlice sarıldığında onun capcanlı sıcaklığını hissetti.

"Arkamdan nehre atlamaya çalıştığın için teşekkür ederim," dedi.

"Efendim?"

"Yapmadığını sanmıştım. Ama denemişsin. Seni tutmuşlar. Teşekkür ederim."

Joe birden Nora'nın neden söz ettiğini anladı. Yüzerek uzaklaşırken bunu nasıl anladığını bilemeden, biraz şaşaladı. "Ah, kardeşim benim. Seni çok seviyorum. O zamanlar genç ve aptaldık."

Joe bir saatliğine gitti. Ev sahibinden anahtarı alıp Nora'ya giyecek bir şeylerle birlikte telefonunu getirdi.

Izzy'den mesaj gelmişti. *Dün gece/bu sabah yazamadığım için kusura bakma. Enine boyuna tartışmak istedim! Tez antitez sentez. Olması gerektiği gibi. Nasılsın? Özledim seni. Ha, bir de ne diyeceğim. Haziranda İngiltere'ye dönmeyi düşünüyorum. Temelli. Özlendin arkadaşım. Ayrıca TONLA kambur balina resmi de yolda. xxx*

Nora ağzını açmadan, istemsizce, hafif bir sevinç çığlığı attı.

Hemen cevap yazdı. İnsan yeteri kadar beklediğinde, hayatın kimi zaman yepyeni bir bakış açısı sunmasının ne kadar enteresan olduğunu düşünerek dalıp gitti.

Sonra Uluslararası Kutup Araştırmaları Vakfı'nın Facebook sayfasına baktı. Aynı kamarada kaldığı kadının -Ingrid'in- grup lideri Peter'la yan yana durup, incecik bir sondayla buzun kalınlığını ölçerken çekilmiş bir fotoğrafının altında "Araştırmalar Kuzey Kutbu'nda

son on yılda kaydedilmiş en yüksek sıcaklıkların görüldüğünü doğruluyor" başlıklı bir yazının linki vardı. Nora linki paylaştı. Bir de yorum yazdı: "Müthiş bir iş başarıyorsunuz!" Biraz para kazanır kazanmaz bağış da yapacaktı.

Nora'nın eve gidebileceğine karar verildi. Abisi Uber çağırdı. Araba otoparktan çıkarken, Nora, Ash'in arabayla hastaneye geldiğini gördü. Mesaisi geç başlıyordu herhalde. Bu hayattaki arabası farklıydı. Nora gülümsediği halde onu görmeyince, Ash'in bu hayatta mutlu olmasını diledi. Yalnızca safrakesesi aldığı kolay bir gün olmasını diledi. Belki pazar günü Bedford yarı maratonuna gidip onu izlerdi. Belki bu kez Nora ona birlikte kahve içmeyi teklif ederdi.

Kim bilir.

Uber'in arka koltuğunda otururlarken, abisi müzik stüdyolarındaki kayıtlarda çalışmayı düşündüğünü söyledi.

"Ses mühendisi olmayı düşünüyorum," dedi. "Aklımda öyle bir fikir var yani."

Nora bunu duyduğuna sevinmişti. "Mutlaka yapmalısın. Seveceksin bence. Neden, bilmem. Öyle hissettim."

"Peki."

"Yani, dünyaca meşhur bir rock star olmak kadar havalı olmayabilir ama... daha güvenli olur belki. Belki de daha mutlu olursun."

Buna inanmak zordu, Joe da pek inanmış görünmüyordu. Yine de gülümseyerek başını salladı. "Aslında Hammersmiht'te ses mühendisi arayan bir stüdyo var. Benim eve beş dakika. Yürüyerek gidebilirim."

"Hammersmith mi? Evet. Orası."

"Nasıl yani?"

"Demek istediğim, kulağa hoş geliyor. Hammersmith, ses mühendisliği. Seni mutlu edebilecek şeyler."

Joe buna güldü. "Peki, Nora. Peki. Ayrıca şu bahsettiğim spor salonu var ya? Stüdyonun hemen yanında."

"Hah, süper. Hoş çocuklar var mı?"

"Aslında, evet, bir tane var. Adı Ewan. Doktormuş. O da *cross training* yapıyor."

"Ewan! Evet!"

"Kim?"

"Ona çıkma teklif etmelisin."

Nora'nın şaka yaptığını zanneden Joe buna da güldü. "Gey olduğundan bile yüzde yüz emin değilim."

"Gey! O da gey. *Yüzde yüz gey.* Üstelik senden yüzde yüz hoşlanıyor. Doktor Ewan Langford. Ona çıkma teklif et. Güven bana! Şimdiye dek yaptığın en iyi şey bu olacak..."

Abisi gülerken, araba Bancroft Bulvarı 33A'nın önünde durdu. Nora'nın hâlâ cüzdanı ve parası olmadığı için ücreti abisi ödedi.

Bay Banerjee penceresinde oturmuş bir şey okuyordu.

Kaldırımda dururlarken, Nora abisinin hayretler içinde telefonuna baktığını gördü.

"Ne oldu, Joe?"

Joe konuşmakta zorlandı. "Langford..."

"Ne dedin?"

"Doktor Ewan Langford. Soyadının Langford olduğunu ben bile bilmiyordum ama öyleymiş işte."

Nora omuzlarını silkti. "Kardeş içgüdüsü diyelim. Ekle onu. Takip et. DM'den yürü. İstediğini yap. O istemeden çıplak fotoğrafını atma tabii. Ama inan bana, hayatının erkeği o. Kesinlikle o."

"İyi ama o olduğunu nereden bildin?"

Nora abisinin koluna girerken, bunu hiçbir şekilde açıklayamayacağını biliyordu. "Şimdi beni iyi dinle, Joe." Derken Bayan Elm'in felsefe karşıtı sözünü hatırladı. "Hayatı *anlamak* zorunda değilsin. *Yaşaman* yeterli."

Abisi Bancroft Bulvarı 33A'nın kapısına doğru yürürken, Nora gökyüzünün altındaki o sıra evlere, lamba direklerine, ağaçlara baktı ve bütün bunlara ilk kez şahit olur gibi, ciğerlerinin orada olmanın mucizesiyle dolduğunu hissetti. Belki de o evlerden birinde

arafta kalmış, üçüncü, yedinci ya da sonuncu hayatını deneyimleyen biri vardı. Nora gözünü dört açacaktı.

31 numaraya baktı.

Nora'yı sağ salim gören Bay Banerjee'nin pencereden bakan yüzü yavaşça ışımaya başladı. Yalnızca hayatta kalması bile onun için minnet duyulacak bir şeymiş gibi gülümseyerek sessizce, "Teşekkür ederim," dedi. Nora yarın biraz para bulup seraya gidecek ve Bay Banerjee'nin çiçek tarhı için bitkiler alacaktı. Birkaç yüksükotu belki. Yüksükotu sevdiğine emindi.

Nora da, "Hayır," diye seslenir gibi yaparak komşusuna dostça bir öpücük gönderdi. "*Ben* teşekkür ederim, Bay Banerjee! Her şey için teşekkürler!"

Bay Banerjee'nin tebessümü genişleyip gözleri iyilik ve kaygıyla dolarken, Nora birini önemsemenin ve birileri tarafından önemsenmenin nasıl bir şey olduğunu hatırladı. Evi toparlamak için abisinin peşinden içeri girerken, Bay Banerjee'nin bahçesindeki öbek öbek süsenler gözüne ilişti. Eskiden umurunda bile olmayan ama artık morun en nefis tonuyla onu büyüleyen çiçekler. Süsenler renkten ibaret değil de, Chopin kadar güçlü, yaşamın nefes kesici görkemini sessizce anlatan muhteşem bir çiçek melodisinin notalarıydı sanki.

Volkan

Kaçıp gitmek istediğiniz yerin kaçtığınız yerle aynı olduğunu görmek tam bir aydınlanmaydı. Hapishanenin bir yer değil, bakış açınız olduğunu anlamak. Deneyimlediği, birbirinden apayrı hayatlar içinde, en köklü değişim hissinin ancak kaçıp gitmek istediği hayatta yaşanabileceği, Nora'nın aldığı en garip dersti. Başladığı ve dönüp dolaşıp yine geldiği hayatta.

En büyük ve en derin değişimi daha zengin, daha başarılı, daha ünlü olarak ya da Svalbard'da buzulların ve kutup ayılarının arasında olduğu için yaşamış değildi. Eski püskü kanepesi, yuka bitkisi, minik saksılı kaktüsleri, kitaplıkları ve hiç denenmemiş yoga egzersizleriyle dolu kitaplarıyla, o sevimsiz ve rutubetli evde, aynı yatakta uyandığı anda yaşamıştı.

Elektrikli piyanoyla kitaplar aynıydı. Kedisinin yokluğu yüzünden ve işini kaybettiği için duyduğu üzüntü aynıydı. Önünde yine *bilinmezliklerle* dolu bir hayat vardı.

Yine de her şey farklıydı.

Farklıydı çünkü artık başkalarının hayallerini gerçekleştirmek için yaşamak zorunda hissetmiyordu kendini. Hayalindeki mükemmel evlat, kız kardeş, partner, eş, anne, çalışan olmaya uğraşmaktansa, doyum verici bir hayatı ancak yalnızca insan olarak, kendi amacının yörüngesinde dönerek, bir tek kendine hesap vererek yaşayabileceğini artık anlamıştı.

Farklıydı çünkü ölümün eşiğine kadar gelmişken, şimdi capcanlıydı. Çünkü bunu o seçmişti. Yaşamayı seçmişti. Yaşamın sonsuzluğunu görmüş ve o sonsuzluğun içinde yalnızca neler yapabileceğini değil, nasıl hissetmeyi seçebileceğini de görmüştü. Başka akorlar,

başka ezgiler de vardı. İçine yer yer umutsuzluk serpiştirilmiş, hafifften orta depresyona kadar gidip gelen dümdüz bir çizgide yaşaması gerekmiyordu. Bunu bilmek ona umut veriyor, hatta yalnızca orada olduğu, ışıklı gökyüzünü ve vasat Ryan Bailey komedilerini izlemekten, müzik dinlemekten ve sohbetler etmekten, yalnızca kendi kalp atışlarını dinlemekten bile haz alabileceğini düşünüp duygusallaşarak resmen *minnet duymasına* neden oluyordu.

Farklıydı çünkü, her şeyin ötesinde, acılarla dolu o ağır *Pişmanlıklar Kitabı*'nı yakıp kül etmeyi başarmıştı.

"Selam Nora. Ben Doreen."

Tam da piyano dersi vermek için ilan yazarken Doreen'in sesini duymak Nora'yı sevindirdi. "Hah, Doreen! Ben de geçen günkü dersi kaçırdığım için senden özür dilemek istiyordum."

"Boş ver gitsin."

"Bütün nedenlerimi sıralayacak falan değilim," diye söze devam etti Nora, nefes bile almadan. "Ama kendimi bir daha o duruma düşürmeyeceğimden emin olabilirsin. Leo'ya ders aldırmaya devam edersen, gelecekte hiçbir dersi kaçırmayacağıma söz veriyorum. Seni yüzüstü bırakmam. Ha, dersleri benden aldırmamayı tercih edersen de anlarım tabii. Ama Leo'da müthiş bir yetenek olduğunu bilmeni istiyorum. Piyanoyla arası çok iyi. Bir gün piyanist bile olabilir. Kraliyet Müzik Akademisi'ne girebilir. Yani derslere benimle devam etmeyecekse bile, bence *mutlaka* devam etmeli. Sadece bunu söylemek istedim."

Uzun bir sessizlik oldu. Telefondaki cızırtılı nefes seslerinden başka bir şey duyulmadı. Sonra:

"Nora, canım, sorun değil. Bana tirat atmana gerek yok. Leo'yla ikimiz dün şehre inmiştik de. Ona yüz yıkama köpüğü alırken, 'Piyanoya devam edeceğim, değil mi?' diye soruverdi. Boots'un ortasında. O yüzden her şeyi unutup gelecek hafta tekrar başlayalım, olur mu?"

"Cidden mi? Süper. Tamam, haftaya diyelim öyleyse."

Nora telefonu kapar kapamaz piyanonun başına oturup o âna dek hiç çalınmamış bir melodiyi çaldı. Çaldığı şey hoşuna gidince, aklında tutup söz de yazacağına söz verdi. Belki de gerçek bir şarkıya dönüştürüp internete yüklerdi. Belki başka şarkılar da yazardı. Ya da para biriktirip lisansüstüne başvurabilirdi. Belki ikisini de yapardı. Kim bilir? Piyanoyu çalarken şöyle bir etrafa bakınıp dergisini -abisinin aldığı dergiyi- açık bıraktığı sayfada Endonezya'daki Krakatau volkanının fotoğrafını gördü.

Volkanların çelişkisi hem yıkımın hem de yaşamın sembolü olmalarıydı. Yavaşlayarak soğuyan, katılaşan lavlar zamanla toprağa -verimli, bereketli bir toprağa- dönüşüyordu.

Nora o an bir kara delik olmadığına karar verdi. Aslında volkandı. Volkanlar gibi o da kendinden kaçamazdı. Olduğu yerde kalıp çorak toprakları zenginleştirmek zorundaydı.

İçinde bir orman büyütebilirdi.

Sonunda Gelinen Yer

Bayan Elm, Gece Yarısı Kütüphanesi'ndeki halinden çok daha yaşlı görünüyordu. Eskiden gri olan saçları bembeyaz olup incelmiş, yorgun görünen yüzü harita gibi çizgi çizgi olmuş, ellerinde yaşlılık lekeleri belirmişti ama satrançta hâlâ yıllar önce Hazeldene'in kütüphanesinde olduğu kadar ustaydı.

Oak Leaf Huzurevi'nde bir satranç tahtası vardı ama önce tozunu almaları gerekmişti.

"Burada oynayan yok," dedi Bayan Elm, Nora'ya. "Ziyaretime gelmene öyle sevindim ki. Tam bir sürpriz oldu."

"Ah, isterseniz her gün gelebilirim, Bayan Elm?"

"Louise, lütfen bana Louise de. Sen çalışmıyor musun?"

Nora gülümsedi. Neil'dan Tel Teorisi'ne ilanını asmasını rica edeli yalnızca yirmi dört saat olmuştu ama takvimi ders almak isteyenlerle dolmuştu bile. "Piyano dersi veriyorum. İki haftada bir de salıları evsizler barınağında gönüllü çalışıyorum. Ama bir saatimi her zaman ayırabilirim... Hem dürüst olmam gerekirse, benim de satranç oynayacak kimsem yok."

Bayan Elm'in yüzüne yorgun bir tebessüm yayıldı. "Tamam, harika olur." Bayan Elm odasındaki küçük pencereden dışarı bakınca, Nora onun bakışlarını takip etti. Dışarıda tanıdığı bir köpekle insan vardı. Dylan, Sally adındaki o bulmastifi yürüyüşe çıkarmıştı. Üstünde sigara yanıkları olan, Nora'dan hoşlanan o tedirgin köpek. Nora bir yandan ev sahibinin köpek beslemesine izin verip vermeyeceğini düşündü. Kediye izin vermişti sonuçta. Ama bunun için kirayı rahatça ödeyebilir duruma gelmeyi beklemek zorundaydı.

"İnsan kendini yalnız hissediyor bazen," dedi Bayan Elm. "Burada. Öylece otururken. Artık oyun bitti herhalde diyordum. Satranç tahtasındaki yalnız bir şah gibi hissediyordum kendimi. Yani, beni nasıl hatırlıyorsun bilmem ama okul dışında ben her zaman da—" Bayan Elm duraksadı. "Üzdüğüm insanlar oldu. *Kolay* biri değildim. Pişman olduğum şeyler yaptım. Kötü bir eştim. İyi bir anne olduğum da söylenemez. Şimdi herkes benden biraz uzak duruyor ve onları suçlayamıyorum."

"Ama bana hep iyi davrandınız, Bayan... Louise. Okuldaki zor zamanlarımda, bana siz yol gösterdiniz."

Bayan Elm elini göğsüne götürdü. "Teşekkür ederim, Nora."

"Ayrıca artık tahtada yalnız değilsiniz. Şimdi yanınızda bir piyon var."

"Sen hiçbir zaman piyon olmadın ki."

Bayan Elm hamlesini yaptı. Fillerden birini güçlü bir konuma getirdi. Dudak kenarları hafif bir tebessümle gerildi.

"Bunu siz kazanacaksınız," diyerek gözlemini açıkladı Nora.

Bayan Elm'in gözleri aniden canlanarak ışıdı. "Eh, güzelliği de burada, değil mi? Nasıl biteceğini asla bilemezsin."

Nora da gülümseyerek elinde kalan taşlara baktı ve bir sonraki hamlesini planladı.